NIEUW VLAANDEREN

1 JANUARI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking. — ANTWERPEN

PROPAGANDAVERGADERING GEWEST MECHELEN.

HET K. V. O. H. V. Gewest Mechelen hield op 11 December ll., onder het voorzitterschap van Dr F. de Pillecijn, een zeer geslaagde propagandavergadering, die door de meeste Katholieke Vlaamsche afgestudeerden van de stad en het omliggende werd bijgewoond. Ook talrijke dames waren aanwezig.

Na een korte begroetingsrede van den voorzitter, werd het woord verleend aan **Dr A. de Jonghe,** leeraar in de geschiedenis aan het Koninklijk Atheneum te Kortrijk, die zou handelen over :

De taalpolitiek van Koning Willem I in de zuidelijke Nederlanden (1814-1830).

De geschiedenis van het Vereenigd Koninkrijk der Nederlanden van af zijn oprichting (1814) tot aan zijn ontbinding werd tot nogtoe door weinige historici op grondige wijze bestudeerd.

Spreker verklaart geen bloote samenvatting te willen geven van Dr. Blauwkuip's proefschrift : **De Taalbesluiten van Koning Willem I,** dat in 1920 te Amsterdam verdedigd werd, toen het archief van de Staatssecretarie te Den Haag nog niet voor het publiek toegankelijk was gesteld.

Dr. De Jonghe zelf heeft grondig dit archief kunnen onderzoeken (ook dit van Justitie, Binnenlandsche Zaken en Onderwijs) en van dit onderzoek wil hij thans, in een zakelijk relaas, de conclusies samenvatten.

In de geschiedenis van de taalkwestie in de Zuidelijke Nederlanden vallen twee perioden te onderscheiden.

In de eerste periode, die loopt van ongeveer het midden der XIIIe eeuw (wanneer in de openbare akten het Latijn verdrongen wordt door de volkstaal), is de taalkwestie essentieel een administratieve aangelegenheid. Slechts de vraag naar de regeling van het taalgebruik in de betrekkingen tusschen de publieke machten en de onderdanen wordt haar ter oplossing gesteld.

De tweede periode zet in met de Fransche Revolutie. Het taalvraagstuk wordt dan omvormd van een administratieve tot een nationale kwestie. Taaleenheid blijkt het teeken te zijn van de staatseenheid; de geestelijke eenheid van de burgers — grondslag van de staatseenheid — postuleert de taaleenheid. Het aangewezen middel daartoe is de school.

De taalbesluiten van koning Willem I,die vanaf 1823 het uitsluitend gebruik van het Nederlandsch voorschreven in de Vlaamsche provincies en arrondissementen, waren natuurlijk bedoeld als een reactie tegen het verfranschingswerk van de vorige periode.

Na een bondige samenvatting van de Nederlandsche taalbesluiten, onderzocht Dr. De Jonghe, aan de hand van de meestal nog onuitgegeven retroacta, de grondslagen van Koning Willem's taalpolitiek.

1° De ambtenaren zijn er voor de gemeenschap en niet omgekeerd. De grondige kennis van de taal der geadministreerden is het eerste vereischte waaraan een ambtenaar moet voldoen.

2° Taaldwang is noodzakelijk, want taalvrijheid zou, wegens de vooringenomenheid van de politiek-leidende standen tegen al wat Nederlandsch is, gelijkstaan met het schier uitsluitend gebruik van het Fransch.

3° Het staatsbelang eischt dwingend dat de invloed van Frankrijk tegengegaan wordt. Geen beter middel daartoe dan front te vormen tegen de Fransche taal, volgens Van Maanen « het voornaamste voertuig van den Franschen geest. »

Niemand heeft, volgens spreker, zoo helder de opgave van de cultuurpolitiek, die in het Verenigd Koninkrijk moest gevoerd worden (en waarvan de taalpolitiek slechts een aspect was) geformuleerd als de jonge Groen van Prinsterer : « Daar is voor het Rijk der Nederlanden, om meer dan eene kunstmatige vereeniging te wezen, om inwendig leven, een organiek en geregeld bestaan, nationale veerkracht en als 't ware eene ziel in het Staatsligchaam te bezitten, geen ander levensbeginsel dan de Nederlandsche eigendommelijkheid. De handhaving van dat beginsel is allereerst opgelegd aan de Regering... Het Fransch met eenigerlei forschheid te willen verdringen, ware onbillijk, onvoorzigtig en, uit beide oogpunten, met ware staatkunde niet overeenkomstig; onverschillig aan eenheid van taal en volksgeest te wezen, zou niet minder gebrek aan staatkunde verraden; volkomene gelijkheid tusschen Nederlandsch en Fransch in acht te willen nemen, zou, bij de overmagt die de Fransche beschaving overal behaalt, vroeg of laat ten gevolge moeten hebben de onderwerping der Nederlanden aan Frankrijk en der Nederlandsche natie aan het Fransche volk. »

Breedvoerig behandelde Dr. De Jonghe de toepassing van de taalbesluiten op het onderwijs, het taalgrensvraagstuk (voor Koning Willem was het in de eerste plaats een onderwijsvraagstuk), de pogingen om het Nederlandsch te verspreiden in de Waalsche en Hoogduitsche gewesten, de felle oppositie van de verfranschte advocaten, daarin geholpen door hun uitgeweken Fransche confraters, tegen de taalpolitiek. Zeer actueel was dit deel van zijn lezing, waar het ging over de stipte toepassing van de taalbesluiten : dank zij de aanhoudende waakzaamheid en het snel en doortastend ingrijpen van den Koning en Van Maanen, werden de taalbesluiten « vanzelfsprekend » toegepast.

***

Deze uiterst belangrijke voordracht, die voor de meeste toehoorders volkomen nieuwe gezichteinders op het taalvraagstuk opende, werd toegelicht met foto's van interessante archiefstukken door allen met de grootste aandacht gevolgd.

In zijn passend dankwoord drukte Dr F. de Pillecijn tevens den wensch uit « dat de Vlamingen een minister als Van Maanen zouden moeten bezitten om de taalwetten te doen toepassen ! »

De vergadering werd besloten met een gezellig samenzijn, waarop o.m. werd beslist in den loop van de maand Januari een avondfeest in te richten.

N.B. — Inschrijvingen voor dit avondfeest — waarop ook de dames der leden hartelijk worden uitgenoodigd — zoo spoedig mogelijk te zenden aan den gouwafgevaardigde, Ir Ch. Laurent, « Buymerhof », Nekkerspoel, 396/4 te Mechelen (Tel. 502).

Gouw Antwerpen

De volgende omzendbrief werd door het Gouwbestuur aan de leden en kandidaat-leden toegezonden :

Meer dan twee jaar zijn verloopen sinds de herinrichting der Oudhoogstudentenbonden.

En er werd zonder twijfel verdienstelijk en schoon werk geleverd door ons K.V.O.H.V. en zijne onderscheidene gouwafdeelingen.

We willen hier niet een overzicht geven van den afgelegden weg, en te veel verklappen van de plannen voor naaste en verdere toekomst : « Tijdingen van het K.V.O.H.V. » verschenen in « Nieuw Vlaanderen » of onder vorm van overdruk gezonden aan onze leden niet-abonnenten op « Nieuw Vlaanderen » en aan onze toekomstige leden, hebben daarvan voldoende melding gemaakt.

Voegen wij er alleen bij dat het Verbond thans meer dan 1100 leden telt, waarvan 351 voor onze gouw, en dat leven en werking gestadig groeiden, zoowel langs den Centralen raad als in de gewestelijke groepeeringen. Op onze samenkomsten, diners en plaatselijke vergaderingen werden spreekbeurten gehouden — met als hoofdzakelijk thema : koncentratie en meesterschap in Vlaanderen —, die binnen en buiten onze organisatie ten zeerste de aandacht trokken ; getuige daarvan de reactie, voor en tegen, er door verwekt.

De werken van het Studiecomité worden flink doorgezet en we hopen o.m. binnen kort een nieuwe publikatie over een Vlaamsch levensbelang te kunnen verspreiden en aan onze leden te laten toekomen. Uitgang daarvoor was onze Antwerpsche vergadering van 19 September ll.

Ook het toekomstig statuut van Vlaanderen houdt ons bezig, want studie blijft toch steeds onze eerste taak.

Zij er ten slotte op gewezen dat onze maandelijksche klubvergaderingen, in een gezellig lokaal gehouden, voortaan zullen ingeleid worden met een paar mededeelingen over het leven en de werkzaamheden van het Verbond zelf.

Om dit alles met welslagen verder uit te bouwen en te versterken, dient ons ledental niet enkel behouden, maar steeds verhoogd.

Wie tot heden geen lid was, wordt nog eens met aandrang **verzocht** « Tijdingen van het K.V.O.H.V. », die hem werden toegezonden, te doorlezen en de hem bezorgde kaart ingevuld te willen terug bezorgen.

GALA-BAL K. V. O. H. V. op Zaterdag 8 Januari 1938

Aan al de leden van ons Verbond werd door de zorgen van het Bestendig secretariaat een uitnoodiging gezonden voor het Galabal van het K.V.O.H.V., op Zaterdag 8 Januari 1938 te 9 uur in de zaal voor Beeldhouwkunst van het Paleis voor Schoone kunsten (ingang Ravensteinstraat) te Brussel.

De Commissie voor organisatie heeft zich geen moeite gespaard om aan dit avondfeest een voornaam en gezellig karakter te geven en deed ten dien einde beroep op de medewerking van :

het befaamde dansorkest « The Collegians » uit Antwerpen,

het Tyroler orkest « Ober Bayern » uit Brussel,

de choregraphische groep van Mevrouw Darciel uit Brussel.

Verder werd gezorgd voor een fijn en gevarieerd koud buffet en een keurige bar om de leden die minder op een dansgelegenheid gesteld zijn, toe te laten genoeglijk met elkaar te praten.

De bedoeling van den Centralen raad bij het organiseeren van dezen feestavond is om, naast de vergaderingen en politieke diners, een nieuwe gelegenheid te scheppen waarop de leden van het Verbond met hunne families elkaar zullen ontmoeten en waar op zeer aangename wijze nieuwe betrekkingen zullen kunnen aangeknoopt worden en oude vriendschapsbanden nauwer toegehaald.

Dat deze bedoeling door de leden naar waarde werd geschat, bewijzen de talrijke toetredingen die van uit alle gouwen op het Bestendig secretariaat toekomen. Van nu reeds staat het vast dat het Gala-bal van 8 Januari 1938 zal uitgroeien tot een hoogtepunt in het Vlaamsch gezelschapsleven.

Met het oog op het regelmatig doorzetten van een vlotte organisatie en om het werk van de laatste dagen niet nutteloos te overladen, doet de Commissie hierbij een oproep tot de leden opdat zij niet langer zouden wachten met het inzenden van hun toetreding,hetzij rechtstreeks aan het Bestendig secretariaat,Livornostr.79 c. te Brussel,na overschrijving van het bedrag der gevraagde kaarten (25 fr. per kaart) op postrekening nr 42.92.38 van het Katholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudenten Verbond, hetzij aan een der propaganda-commissarissen wier naam voorkomt op het rondschrijven, dat als bijlage bij de uitnoodiging tot het bal gevoegd werd.

Alle leden van het K.V.O.H.V., die er op gesteld zijn een genoeglijken avond door te brengen, zullen op 8 Januari 1938 te Brussel aanwezig zijn !

DE CENTRALE RAAD.

NIEUW VLAANDEREN

8 JANUARI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking. — GOUW WEST-VLAANDEREN

DOOR het Gouwbestuur werd bij den aanvang van het nieuwjaar de volgende oproep tot de leden gericht.

Aan de trouwe leden van het Katholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudenten Verbond der Westvlaamsche Gouw wenschen wij van harte een

ZALIG NIEUWJAAR !

We blijven volharden, en zullen het nieuwe jaar inzetten met moed en zelfvertrouwen. Het K.V.O.H.V. zal zijn taak weten te vervullen. De verbondsleden sluiten de rangen en zullen de moedige pogingen van den Centralen raad met raad en daad blijven steunen.

De verbondsbijdrage voor 1938 is vastgesteld op 40 fr. Eerstdaags zal de kwitantie U door de post aangeboden worden. O ! we weten het : er waait een stormwind van kaarten, lidmaatschappen, kwijtschriften over onze arme hoofden bij 't jaar-einde. Indien we ons echter allen dat kleine geldelijk offer niet kunnen getroosten, kan het K. V. O. H. V., vanaf den Centralen raad en het Studiecomité tot het Gouwbestuur en de Comité's der verschillende afdeelingen, zijn taak niet ten uitvoer brengen. En dan maken we nog geen gewag van een boel uitgaven, waarover zij alleen kunnen spreken, die **uit** idealisme alle dagen een paar uurtjes besteden aan de secretariaatwerking van het K.V.O.H.V.

We hopen mekaar algauw weer te zien. Alle leden worden opgeroepen naar den K.V.O.H.V. gala-avond in 't Paleis van Schoone kunsten te Brussel, op 8 Januari e.k. Den tweeden Zondag van Februari grijpt de jaarvergadering van het K.V.O.H.V. plaats te Leuven samen met de studentenfeesten ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van het immer jonge studentenweekblad « Ons Leven ». En in de Lente houden we onzen tweeden gouwdag te Brugge of te Oostende.

Laten we allen ver van ons het poesjenellengedoe der eeuwige kritikasters, het gezeur over papieren theorieën, de nijdasserij, de bedilzucht. We moeten staan als onbekrompen, breed-voelende kameraden, vereend met den vasten wil om voor ons volk « uut goeten » te werken.

Dan zal het komend jaar, dat we hoopvol te gemoet zien, nog vruchtbaarder zijn voor ons Verbond, voor Vlaanderen.

Namens het Gouwbestuur : Mr P. Beeckman, voorzitter; Dr G. Lefèvre, secretaris (31 Muscarstraat, Oostende — Postrekening 12.26.98.)

Afdeeling Kortrijk.

Op Woensdag 22 December ll. werd de tweede wintervergadering gehouden van de afdeeling Kortrijk K. V. O. H. V.

Een groot aantal leden hadden er prijs op gesteld deze vergadering bij te wonen, welke voorgezeten werd door Mr P. Beeckman, voorzitter der gouw.

Dr A. de Jonghe hield een spreekbeurt over :

De taalpolitiek van Koning Willem I (1814-1830).

Zie hierover « Nieuw Vlaanderen » van 1 Januari 1938.

Een hartelijk dankwoord van den voorzitter en dankbaar applaus van de aanwezigen besloten dezen zeer goed geslaagden avond.

Afdeeling Brugge.

EEN HEERLIJKE VERBROEDERINGSAVOND.

De bedrijvige tak Brugge hield Woensdag 29 December, in het « Hotel de Londres », een zeer geslaagde bijeenkomst, bedoeld als een verbroederingsavond tusschen hoogstudenten en afgestudeerden. Er was ruime belangstelling, zoowel van oud als van jong. De voorzitter Lic. G. Blaton had een hartelijk woord van welkom voor Prof. Elaut, voor de leden der afdeeling en niet het minst voor de talrijke Brugsche hoogstudenten, die dezen verbroederingsavond bijwoonden. Hij meende tevens den wensch te mogen uitdrukken dat meer dergelijke avonden zouden ingericht worden tot bevordering van een broederlijke samenwerking tusschen K. V. H. V. en K. V. O. H. V.

Het eerste deel der bijeenkomst werd ingenomen door een causerie van **Prof. Dr Elaut** over :

de Vlaamsche academiën.

De bevoegde spreker gaf een kort geschiedkundig overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling van de vier autonome academiën, die thans in ons land werkzaam zijn : t.t.z. de Koninklijke Vlaamsche Academie, de Académie de langue et littérature française, de Académie royale de Belgique en de Académie de médecine. Aan de drie laatste hebben de Vlamingen niets voor den opbouw van hun eigen cultureele zelfstandigheid. Bepaaldelijk — en deze vaststelling wordt gestaafd door treffende practische voorbeelden — beteekent de Académie de médecine ontroostbaar weinig voor den opgang van de Vlaamsche medische wetenschap.

Verder worden de voornaamste etappen aangeduid van den lijdensweg van de Vlaamsche academiën en dit sedert het « edelmoedig begrijpen » van de regeering Van Zeeland, die de belofte had gedaan zelfstandige Vlaamsche Academiën in te richten. Men kent de vele stappen, die door Vlaamsche organismen werden gedaan en die steeds op beloften werden onthaald, waarvan niets in huis gekomen is.

Men beleefde de raadplegingsperiode van den ter zake bevoegden minister, die een project aan het advies onderwierp zelfs van deze academiën, die driest vijandig staan tegenover de verwezenlijking van de Vlaamsche academiën. Men moest met leede oogen aanzien dat een persoonlijkheid als Vermeylen, in een berucht geworden interview, zich akkoord verklaarde met het door de Vereeniging voor wetenschap verworpen stelsel der splitsing en in de laatste weken een zetel aanvaardde in deze Académie royale, die maar steeds de Vlaamsche betrachtingen in zake academiën niet heeft begrepen en deze tegengewerkt.

De speciale nadruk wordt gelegd op enkele der leidende principen die het tot stand komen der Vlaamsche academiën moet beheerschen. Deze moeten er komen om ons volk te dienen en niet om de ijdelheid van sommige geleerden te streelen. Alle voogdijschap en organisatie of elke andere dienstbaarheid moet onmeedoogend geweerd. Ze moeten volstrekt autonoom zijn en op volledige gelijkberechtiging kunnen aanspraak maken. Hun moeten dezelfde prerogatieven geschonken, als door wet of gewoonte aan de Franschtalige toegekend. Aldus kan er onmogelijk spraak zijn van een onderafdeeling van of splitsing der bestaande Fransche instituten.

Het voornaamste is goed en Vlaamsch van wal te steken. De meest veilige weg ware aan de Vlaamsche academie het voordragen der eerste candidaten toe te vertrouwen.

Wij moeten ons de toekomst niet te rooskleurig indenken, want met het huidig ministerieel bestel zal Vlaanderen moeilijk een oplossing bereiken, waarmede het vrede nemen kan. Het is anderzijds troostend te mogen aanstippen dat deze menschen, die eventueel zouden in aanmerking komen voor het bezetten der eerste zetels, zich hebben verbonden op hun eer geen plaats te aanvaarden in een Vlaamsche academie, die niet 100 t. h. voldoening aan de Vlamingen geeft.

Ten slotte wordt nog gewezen op het gevaar dat eenerzijds zou bestaan in het opnemen van menschen, die plots een Vlaamsche overtuiging hebben gevonden, omdat er voor hen mogelijkheid bestaat te zetelen in de komende Vlaamsche academie en anderzijds in het kiezen van personen, die alhoewel verdienstelijke Vlamingen, niet kunnen doorgaan als hoogstaande wetenschapsmenschen.

De vergadering was spreker dankbaar voor zijn overzichtelijke uiteenzetting en een korte gedachtenwisseling kwam enkele practische aspecten van het vraagstuk belichten.

***

En dan kwam het tweede deel van de bijeenkomst, dat echter van een geheel anderen aard was : een clubfeest, onder de leiding van de hoogstudenten. Het ging er tusschen oudhoogstudenten en studenten zeer gezellig en vermakelijk aan toe. Al de aanwezige oude glorie's van « Moeder Brugsche » kregen de gelegenheid zich te vermeien in de opwekkende herinneringen die werden opgediept uit de reeds rijke en beruchte geschiedenis van de Brugsche club. Er werd op tijd en stond een studentikoos lied gezongen en een acrobatische salamander gedronken.

De phasen van dit tweede deel waren zoo verscheiden en zoo talrijk dat wij er bepaald moeten aan verzaken ze verder te beschrijven.

Een indruk werd door allen gedeeld : dat deze verbroederingsavond aan alle aanwezigen de beste herinnering zal nalaten.

V.

GALA-BAL VAN HET K.V.O.H.V.

Met het oog op het gala-bal K.V.O.H.V. van morgen (Zaterdag 8 Januari) in het Paleis voor Schoone Kunsten te Brussel, laat de Commissie voor organisatie hierbij weten dat er voor de telaatkomers nog mogelijkheid bestaat om bij den ingang der zaal toegangskaarten te bekomen, op vertoon der uitnoodiging, en dit van 8.30 uur. af.

Het Bal zal stipt te 9 uur beginnen.

Hierbij weze er nog aan herinnerd dat voor de leden die gezamelijk willen avondmalen, er gelegenheid is om elkaar te treffen in het Restaurant des Beaux Arts, Ravensteinstraat te Brussel.

Het bal van 8 Januari belooft uit te groeien tot een voornaam en gezellig avondfeest, « het » groote familiefeest van alle leden van het K. V. O. H. V.

Het bestendig secretariaat.

Boekbespreking

Pater Ev. Bauwens S. J. **Zuid en Noord.** Eerste deel. Achttiende uitgave, herzien en omgewerkt door Em. Janssen, S. J. — 1937. Brugge, Desclée de Brouwer en C°.

De verschillende deelen van de overbekende bloemlezing van Pater Bauwens, komen het een voor en het ander na in een nieuw kleed op de markt. Pater Janssen heeft ze bovendien aangepast aan de eischen des tijds, d.w.z. ook de jongste onder de literatoren een onderkomen bezorgd, zoodat naast « Droeve Tijden » van G. Antheunis, er gedichten zijn van G. Wijdeveld en A. J. D. van Oosten. Maar alhoewel het doel is : « letterkundige vorming in katholieken zin», zijn er toch eenige katholieke Vlamingen, die we ongaarne zien ontbreken.

R. v. E.

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

NIEUW VLAANDEREN

15 JANUARI 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking.
GOUW BRABANT

GEWEST LEUVEN.

DOOR het Bestuur van het Gewest Leuven (Prof. R. van Cauteren, voorzitter; Dr J. Denil, Mr J. Discart, Dr L. Sijmons, Prof. Fl. van der Mueren, Mr E. Van Dessel en Dr E. Verlinden, leden), werd de volgende uitnoodiging gestuurd tot de leden en candidaat-leden van Leuven en omgeving :

Het gewest Leuven van het K.V.O.H.V. houdt op **Zondag 16 Januari** a.s. zijn eerste vergadering van het nieuwe jaar. Deze gaat door te **15 uur** in de bovenzaal van het **Hotel La Royale,** tegenover het Station te Leuven.

Het K.V.O.H.V. is van oordeel dat de Vlaamsche intellectueelen, in het beleid van de gemeenten hun invloed en verantwoordelijkheid moeten doen gelden om de gemeentebesturen te helpen in, en waar het noodig is bewust te maken van hun taak van cultureele verheffing. Eveneens meent het K.V.O.H.V. dat eendracht en verstandhouding onder alle katholieke Vlamingen het meest geschikte middel is om door de gemeentepolitiek de belangen van Vlaanderen te dienen.

Om deze meeningen toe te lichten en te bespreken belegt het bestuur van het K.V.O.H.V.-Leuven bovenvermelde vergadering, waarop na een inleidend woord van

Prof. Fl. Van der Mueren

het onderwerp :

De gemeentelijke cultuurpolitiek

door **Mr J. Discart** (Aarschot) en **Mr J. Vertessen** (Diest) zal behandeld worden.

Daar wij aan den vooravond staan van de gemeentelijke verkiezingen, zal het belang van deze vergadering aan niemand ontgaan en rekenen wij stellig op uwe aanwezigheid.

Op de dagorde is eveneens een aanvulling van het bestuur van het K.V.O.H.V. gewest Leuven voorzien.

Alle Oud-Hoogstudenten worden op deze vergadering uitgenoodigd om kennis te maken met de werking van het K.V.O.H.V.

Gouw West-Vlaanderen

GEWEST VEURNE-AMBACHT.

Eerste Wintervergadering (5 Januari 1938).

Een algemeene oproep, door het Bestuur (Mr G. Debra, voorzitter; Apoth. D. Ringet, secretaris; Veearts A. d'Helft, Dr G. van den Bulcke en Ir J. Sansen, leden), tot de afgestudeerden van het Gewest gericht, werd door een dertigtal Academici beantwoord; enkelen lieten zich verontschuldigen.

Een smakelijk avondmaal, bracht als inzet, de gewenschte stemming. Alhoewel Dr Dries Devos, die als tafelredenaar moest optreden, onvoorziens belet was, heeft de Voorzitter, Mr G. Debra, deze leemte op meesterlijke wijze weten aan te vullen.

Hij dankte in de eerste plaats alle aanwezigen die zoo talrijk waren opgekomen, niettegenstaande velen veraf wonen, en de weersomstandigheden niet al te gunstig waren.

In de tweede plaats, hechtte hij er aan er op te wijzen, dat de werking van de lokale afdeeling, waarvan de leden zoo zeer verspreid wonen, niet zooveel bestaat in het beleggen van meetings en dergelijke, doch dat het er vooral op aankomt zich aan te sluiten bij de Centrale, en hare werking in alle opzichten te steunen.

Aan « Moeder Veurnsche » uit Leuven, door een tiental harer trouwste leden vertegenwoordigd, werden dien avond talrijke en zeer verscheidene nieuwjaarswenschen toegestuurd. Een echte verbroedering van oud en jong. Zij schonk hare kinderen het traditionneele vaatje bier, waaraan onder niet minder traditionneele « Salamanders » en « Ave Confrater's » de noodige eer werd bewezen...

Zoo verliep deze heuglijke avond in de beste stemming.

GEESTELIJKE VOORDRACHT TE ANTWERPEN

GELUK EN VOORUITGANG

Door Z. E. P. Van Outryve.

ZELFS de menschelijke vooruitgang baart geen Volkomen geluk. De vooruitgang immers is geen statisch goed : vooruitgang heeft geen einde. Het menschelijk vernuft brengt steeds meer, beter en volmaakter zaken voort. Bijgevolg is het ook onmogelijk dat het voortdurend streven naar iets, dat nooit ten volle bereikt kan worden, een onbeschaduwd geluk waarborgen zou.

In technisch opzich heeft de jongste eeuw alle voorgaande eeuwen verre in de schaduw gedrongen. Ons leven is thans letterlijk gevuld met komfort en gerieflijkheid. Kon een mensch, die honderd jaar geleden deze aarde verliet, terugkeeren, hij zou van zijn verwondering niet bekomen kunnen. Het bestaan is voor ons ongetwijfeld heel wat gemakkelijker dan voor de menschen van vroegere tijden en 't zou ons zeker hard vallen weer alles te moeten missen wat de moderne uitvindingen ons geschonken hebben. In die aanbidding van het stoffelijke gaan de kommunisten het verst. Laat de Christenen maar hopen op een Paradijs hiernamaals, roepen zij in hun aanmatiging uit, wij bouwen ons paradijs op aarde. In « De Algemeene Lijn », de film van den Russischen kineast Eisenstein, wordt ons een welsprekend pleidooi voor die stelling voorgebracht. De moderne techniek maakt den bodem vruchtbaar, de vruchtbaarheid brengt de welvaart en de welvaart het geluk, zoo luidt het luidt het Marxistisch betoog. Het blijft deze menschen blijkbaar vreemd dat de stoffelijke voordeelen niet doordringen tot het hart. Stoffelijke bezit is in zooverre te beschouwen als een goed, als het middel is en niet doel. Laten we dan verder niet vergeten dat hoe meer de weelde aangroeit, hoe meer de behoeften zich vermenigvuldigen en ... gelukkig zijn is in feite niets anders dan verzadigd zijn. Wat dan de Russische toestanden zelf aangaat, het is bekend dat, wat men er ook in opzicht van vooruitgang moge verwezenlijkt hebben, onze Westersche werklieden nog altijd heel wat verder staan dan hun broeders uit het Sovjetrijk. De mensch is niet louter een dier al is hij ook dier. Hij kan schatrijk zijn en daar toch staan met een hongerzieke ziel en een arm en leeg hart dorstend naar een brokje geluk. De miskenning van die waarheid, daarin is de mislukking van het kommunistisch stelsel reeds bij voorbaat vervat.

Wat de techniek niet vermag, zal de kunst misschien verwezenlijken ? Iedere kunst, in zooverre zij ten minste echt is, is verheven en verheffend. Ze staat zeker heel wat hooger dan al het stoffelijke. Kunst kan wezen, bewust of onbewust, een loflied aan God, zij kan ook verworden tot een soort dilletantisme, dat niets anders meer is dan de uiting van ziekelijke neigingen. Wie voor de kunst een tempel bouwen wil zoo groot als de geheele wereld draagt bij tot de ontaarding van haar wezen. Hoe we de kunst ook beschouwen zij zal toch steeds blijven een betrekkelijk goed, dat, als een afstraling van God's oneindige schoonheid, ons tot wegwijzer dienen kan. Maar alle menschelijke betrachtingen voldoen, daartoe zal de kunst nooit in staat wezen.

En de wetenschap dan ? Zij ten minste is de vrucht van 's menschen hoogste vermogen. Geeft de beschouwing van de spekulatieve wetenschap dan niet het volle geluk ? De geleerde, die zijn heele leven besteed heeft aan het zoeken naar een nieuwe waarheid is vaak slechts bij machte een klein stukje van die waarheid te veroveren. De machtigste inspanningen van de wetenschap blijven slechts kleine kinderpogingen, omdat het einddoel nu eenmaal te groot is voor den menschelijken geest. En hier leidt onze weg overmijdelijk naar het formeele voorwerp van het menschelijk geluk : God.

Indien alle mogelijke komfort ons deel mocht wezen, al leefden wij steeds omringd door schoonheid en al voerden we een hoogen doctorstitel, dan zou het volmaakte geluk stellig nog niet bereikt zijn, ten hoogste een vermoeden daarvan. We zouden zijn en blijven : onvoldaan, ongerust en onverzadigd. Dat is ons lot tot we rusten en uitrusten zullen in Dengene, die de Volmaaktheid zelve is.

Mark van Sael.

Boekbespreking

J. Jennes : **Planten in onze Woning.** — Uitgave van den Belgischen Boerenbond, Reeks A Nr 13, 1937. — 142 blz., 12 fr.

Houdt ge van bloemen ? — Ongetwijfeld, want ge volgt ook de rubrieken over bloemen van onzen medewerker J. J. — Hier krijgt ge dan een leidraad voor het verzorgen uwer kamerplanten, leidraad welke tevens, zonder dat ge het eigenlijk voelt zo vlot leest dit boek, een grondige wetenschappelijke studie is. Voor een zeventigtal kamerplanten worden alle gewenste inlichtingen verstrekt, zowel voor de keuze, kleur, enz., als voor verzorging. Een honderdtal fraaie foto's verluchten het werkje, dat, voor zijn prijs, een unicum is, en in alle huiskamers moet liggen : want wie kweekt geen kamerplanten, — en wie wenst dit niet te doen met succes. De heer Jennes zorgt met zijn degelijke, alzijdige voorlichting voor dit succes. *B. B.*

E. Buskens : **Vikings.** Antwerpen. Vink.

Een lyrische tragedie, waarvan de bouw vrij goed gesloten is op het traditionnele slot van de « bevrijding » na. Het vers is doorlopend vlot. De dialoog ongewrongen. Alleen in II gaat het een paar keren hinken .Een goede brochure, al is de inhoud mager. *A. D. M.*

Komt te verschijnen

het eerste nummer van

ARBEIDSORDE

Maandschrift voor Sociale Economische en Cultureele Hernieuwing

onder redactie van

VICTOR LEEMANS

Jaarabonnement : 50 fr. te storten op postcheckrekening 412780 van J. Van Mierlo-Proost, Turnhout.

Proefnummer op aanvraag.

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

NIEUW VLAANDEREN

22 JANUARI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking, — Gewest Leuven

VERGADERING VAN 16 JANUARI 1938.

OP Zondag j.l. belegde het K.V.O.H.V. Gewest Leuven zijn eerste vergadering, waarop het probleem van de « Gemeentelijke kultuurpolitiek » breedvoerig toegelicht werd.

Een veertigtal leden uit Leuven en omstreken hadden den oproep van het bestuur beantwoord.

In zijn inleidend woord brengt de Voorzitter Prof. Ir R. van Cauteren namens het bestuur een hartelijken nieuwjaarsgroet aan de leden. Hij hoopt dat het nieuwe jaar rijker zal zijn dan 1937. Ook in de toekomst moet ons doel blijven : bestaande meningsverschillen te overbruggen. Doch dit is slechts mogelijk indien aan weerszijden persoonlijke belangen worden opgeofferd. De concentratie-gedachte moet in de toekomst groeien als iets onafwendbaars. Daarom dient er begonnen met wel afgebakende objectieven en zijn de gemeenteverkiezingen een eenige gelegenheid om te ijveren voor de concentratie-gedachte.

Na deze inleiding komt **Prof. F. Van der Mueren** aan het woord over :

Het belang der gemeentelijke kultuurpolitiek.

Spreker zet de redenen uiteen waarom hij reeds vroeger nadruk legde op deze **kultuur**politiek. Al te dikwijls wordt de gemeentepolitiek beschouwd als van louter bestuurlijken aard; al te dikwijls wordt de gemeentelijke strijd een strijd rond personen en persoonlijke belangen. Doch er bestaan heel wat andere mogelijkheden dan deze van administratieven aard. Daarom is de concentratie-gedachte op dit gebied zoo aantrekkelijk. Want moesten in 1938 de intellectueelen het bestuur der Vlaamsche gemeenten in handen nemen en werden door hen planmatige kultureele initiatieven genomen, dan zou het aanschijn van Vlaanderen geheel veranderen. Langs de gemeente om is een kultureele opvoeding van ons volk mogelijk, die op dit oogenblik niet eens vermoed wordt.

Spreker besluit met een oproep om met gemeenschappelijke krachten de gemeentepolitiek op te voeren en hoopt dat een vruchtbare bespreking moge leiden tot een goed omlijnd programma.

Na deze beschouwingen, wordt het woord verleend aan **Mr J. Discart,** advokaat te Aarschot, over :

De plicht der Vlaamsche intellectueelen.

Spreker, die zich zelf een stuurman aan wal noemt, stelt vast dat zeer vele intellectueelen geen belang meer stellen in de gemeentepolitiek. De reden hiervan is de anti-parlementaire stemming die bij velen heerscht. Zeer dikwijls werd de gemeentepolitiek misbruikt; doch bestaat er werkelijk geen mogelijkheid om deze politiek te gebruiken als beschavingsfactor ?

Het antwoord op deze vraag is natuurlijk bevestigend. De gemeentepolitiek is waarlijk bruikbaar als opvoedende factor, maar de huidige gemeentebesturen zijn tegen deze taak niet opgewassen. Daarom moeten de Vlaamschvoelende intellectueelen de openbare bestuursorganen zelf in handen nemen om ze ten dienste te stellen van de volksgemeenschap. Het franskiljonisme is thans in zijn macht grootendeels gefnuikt en in aanzien gedaald, misschien zal het bereid zijn hieraan mede te werken.

Met een ontvankelijk gemoed moeten de intellectueelen staan tegenover de nooden van hun volk. En tegenover de voorstellen van andersdenkenden moet een gezonde breeddenkendheid beoefend en alle a-priorisme uitgeschakeld worden. Hoofddoel moet blijven de onderlinge volksverbondenheid te versterken. Want we moeten meer begaan zijn met het welzijn van gansch het volk, dan van een deel ervan.

Als besluit wijst spreker op de verplichtingen van de intellectueelen bij het waarnemen van het Bestuur der gemeenten : een eerste vereischte is een ordevol financie-wezen, verder het opbouwen en behouden der openbare orde, een strenge toepassing der wetgeving (taalwetgeving natuurlijk !), het natuur- en stedenschoon in stand houden, het schoonheidsgevoel ontwikkelen, Vlaanderens verleden in eere houden, Vlaanderens hoogdagen vieren en zijn toekomst waarborgen door een nationale opvoeding van de schooljeugd.

De taak is dus het volk optillen, een volk vormen met eigen geaardheid. Doch de vervlaamsching weze niet alleen uiterlijk, maar algeheel, dus ook innerlijk. Dan zal de dorpsgenoot merken dat het niet alleen is een wijziging van het kleed. De tijd der zelfregeering zal dan niet ver meer zijn.

De tweede spreker **Mr Vertessen,** advokaat te Diest, is een stuurman aan boord !

Hij volgt het idealistisch beeld van de gemeentepolitiek door Mr Discart opgehangen en toetst deze aan gegevens uit eigen ervaring.

Achtereenvolgens wordt gewezen op wat door kultuurpolitiek kan bereikt worden : op Roomsch-Katholiek-, op onderwijs-, en op sociaal gebied voor het levende, wroetende volk.

Sprekende over de gezinspolitiek, herinnert hij aan den alarmkreet van Ir T. Herbert : het kroostrijk gezin moet worden in eer hersteld.

Ook op technisch gebied heeft het gemeentebestuur niet altijd zijn taak begrepen. Al te dikwijls wordt een gezonde gemeentepolitiek tegengewerkt door « kliekjes en partijpolitiek ». Lakens worden uitgedeeld, doch niet uit sociaal begrijpen, maar met het inzicht de partij te dienen. Het gemeentebestuur mag geen naamlooze vennootschap zijn. Daarom hebben de intellectueelen zulk een groote rol te vervullen in de gemeentepolitiek en daarom moeten ze de handen in mekaar slaan.

De gemeentelijke concentratie is echter nog meer ondankbaar dan de nationale concentratie. Maar indien we de gewenschte meerderheid willen bereiken moeten we « concentreeren ».

Op deze spreekbeurten volgde een zeer levendige bespreking waaraan deelnamen : Mrs Rapport, Van Dessel, Vertessen en Discart, Dr Verlinden, Dr Gijbels, Prof. F. van der Mueren en Prof. J. van de Wijer.

Steeds opnieuw werd gewezen op de noodzakelijkheid der concentratie. Want indien de Vlaamsche belangen door de concentratie worden gediend, dan moet geconcentreerd omdat dit « den volke goed » is, en niet om hier of daar een anti-clerikale meerderheid omver te werpen.

De voorzitter richtte nogmaals een hartelijk dankwoord tot de verschillende sprekers en stelde met de instemming van de vergadering Mr E. van de Wijer als gewestsecretaris aan.

Bij het einde van deze zeer geslaagde vergadering werd het volgende **Protest-telegram** verzonden aan den Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :

, Teekenen protest aan tegen aanhouding van Grammens wegens gebrek aan toezicht van volksvertegenwoordigers op de toepassing van de Taalwet. »

K. V. O. H. V. Gewest Leuven.

N. B. — Bij dezelfde gelegenheid werden telegrammen gestuurd :

door **Gouw Antwerpen** aan Z. M. Koning Leopold III, aan den Minister van Justitie en aan den Prokureur des Konings te Tongeren;

door **Gouw Limburg** aan Eerste-Minister Janson te Brussel en aan Fl. Grammens (Gevangenis te Tongeren).

STUDENTENKRONIEK.

De nood onzer jeugd !

ONLANGS werd in een Leuvensch studentenblad eens te meer de bewering herhaald dat het grootste deel van de Vlaamsche studentenjeugd te Leuven, noch katholiek, noch Vlaamsch, noch intellectueel is. Men stelt dit vast als een feit dat niet kan worden geloochend, hoe pijnlijk en hoe treurig dit ook weze. De vraag werd dan ook gesteld : « Aan wien de schuld » ? — en het antwoord dat hierop wordt gegeven is naar ons oordeel niet heel en al juist.

De schuld van de onverschilligheid en de oppervlakkigheid van vele Vlaamsche studenten is niet in hoofdzaak te wijten aan de wantoestanden die aan de Universiteit heerschen, noch aan den liberalen geest en de inrichting ervan, noch aan het idealisme-doodende clubleven. De grondoorzaak moet gezocht worden op een andere plaats. Iemand, die dit zeer juist heeft ingezien, is Piet Meuwissen die twee jaar terug, in een vergadering der Politieke academie aan Staatsminister Van Cauwelaert ongeveer het volgende verklaarde : « Wat gij niet begrijpt, en wat de meeste ouderen niet inzien, is dat de Vlaamsche jeugd grooten nood heeft aan een dynamisch, een bezielend idealisme ! »

Inderdaad, de jeugd met haar jong, onstuimig, en edelmoedig temperament, moet zich geheel kunnen geven, moet zich kunnen opofferen, moet heel en al kunnen opgaan in een heerlijke, aantrekkelijke, en alles-omvattende levensbeschouwing. Nochtans, opdat ze dit zou doen, moet men haar vertrouwen hebben gewonnen. Iets wat niet gemakkelijk gebeurt, en totnogtoe altijd is uitgebleven.

Het tragische is dan ook dat nog geen enkel man of beweging in Vlaanderen de jeugd voor zich geheel heeft weten te winnen. De jeugd is nog niet begeesterd, nog niet gefascineerd geworden, heeft haar vertrouwen nog niet geschonken. Daarom ook offert, strijdt, en bidt ze zoo weinig. Daarom ook is het zoo gemakkelijk te verklaren dat een groot deel vervlakt tot een treurig « complex of inferiority » !

Mocht het nochtans eenmaal gebeuren dat de jeugd in Vlaanderen met een brandend, allesverterend idealisme wordt begiftigd, dan zouden we hoeven te vreezen noch liberalen geest, noch herbergen of bioscopen, noch club, noch gilde, noch wie of wat dan ook !

Iedereen zal echter toegeven dat hij, die iets dergelijks wil verwezenlijken, de zoo moeilijk te vinden juiste synthese van het katholieke en het nationale in Vlaanderen zal moeten verwezenlijken.

Men vertelle mij niet dat het katholieke in de politiek maar bijzaak is. In Vlaanderen is de practische werkelijkheid zoo dat hij, die het katholieke in zijn actie niet vooropstelt, nooit de jeugd zal winnen en nog veel minder de politieke macht (langs de Vlaamsch-katholieke zijde natuurlijk) zal verwerven. Maar de bovenvermelde synthese vinden, en uitwerken, ziedaar de moeilijkheid. En ik onderlijn : **uitwerken.**

Want we weten zeer goed dat velen angstvallig het Vlaamsch-nationale uit elke politieke actie willen weren, en dit ook in naam van het Katholicisme bekampen : terwijl juist door deze houding wordt belet dat aan de Vlaamsche Katholieke jeugd het onweerstaanbare, meesleepende en dynamische idealisme wordt geschonken, dat in dezen tijd het eenige redmiddel is, niet alleen voor het nationale Vlaanderen maar ook voor het Katholieke Vlaanderen.

God geve echter dat het toch eens gebeurde, spijts bekamping, spijts onverschilligheid en wantrouwen.

K. Van den Bussche.
stud. jur.

NIEUW VLAANDEREN

29 JANUARI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

ONZE DERDE BROCHURE. — RECEPTIE DER VLAAMSE PERS

OP Zaterdag 22 Januari ll. werden de vertegenwoordigers der Vlaamse dag- en weekbladpers door de Centrale Raad van het K.V.O.H.V. uitgenodigd op een receptie in het Atlanta Hotel te Brussel, ter gelegenheid van de publicatie door het Verbond van zijn (derde) brochure gewijd aan de Vlaamse vertegenwoordiging in een aantal zeer belangrijke Belgische commissies.

Ut naam van de Centrale raad richtte Prof. H. J. van de Wijer het woord tot de genodigden.

Het K.V.O.H.V. en de Vlaamse pers.
Vlaanderen kolonisatiegebied !

M. M. H. H. Bij meer dan een gelegenheid is het in Vlaanderen gebleken dat heel wat misverstanden — en die zijn legio ! — niet bestand zijn tegen de gemoedelijkheid van een ongedwongen onderhoud buiten het rumoer van de straat en buiten het bereik van de zwartkijkers die nog niet aan de uiteindelijke verzoening onder de Vlamingen durven te geloven.

Ik hoop uit ganser harte dat het woord : « Waarom praten die mensen toch eens niet met mekaar ? » opwellend uit het warme priesterhart van een collega, in Vlaanderen al gauw een gevleugeld woord moge worden, omdat — ik ben er diep van overtuigd — zoveel onheil van Vlaanderen zou zijn afgeweerd geworden, had men op psychologisch gevaarlijke oogenblikken zonder meer tot dit zo eenvoudige maar zo probate middel willen grijpen, of... volhouden.

Niet het minst dàarom heeft dan ook de Centrale raad van het K.V.O.H.V. de publicatie van zijn derde brochure willen te nutte maken om ook tussen de Vlaams-katholieke pers en onze nog jonge organisatie de vriendschapsbanden nauwer toe te halen, die wij vooral onder katholieke Vlamingen — spijts alle mogelijk meningsverschil — als vanzelfsprekend en voor het welzijn van onze volksgemeenschap als bevorderlijk moeten beschouwen.

Wij zijn MM. HH., gelukkig geen onbekenden meer en de eerste plicht die ik vandaag wens te vervullen is er dan ook een van welgemeende dankbaarheid om de zeer ruime belangstelling, waarmede het nog jonge K.V.O.H.V. door U werd bejegend : elke werkzaamheid van ons Verbond : algemene, gouw- gewest- of afdelingsvergaderingen werden steeds met de passende aandacht gevolgd... niet minder overigens dan de werking en de publicaties van ons studie-comité en de hartelijke festijnen van gemoedelijkheid, die intussen onze politieke diners — dit politieke in zijn allerruimste betekenis — zijn gaan worden.

Dat er af en toe wel een wolkje aan de hemel van onze wederzijdse verstandhouding is kunnen rijzen, hoeft ons natuurlijk in genen dele te verontrusten : de Franse volkswijsheid verwacht heel veel van dergelijke botsing der gedachten en 't vaststellen van een meeningsverschil — 't moge nog vrij diep liggen — werkt in laatste instantie toch weer opklarend, als daarbij volkomen goede trouw,een greintje Tijl-humor en vooral wat Vlaamse vriendschap hun woord mogen meespreken.

***

Om al deze redenen, MM. HH., wordt de ontmoeting van vandaag door ons van harte begroet, en hebben wij U, als vertegenwoordigers van onze Vlaamse pers, de primeur willen voorbehouden van de derde brochure, die door ons Verbond werd uitgegeven : ditmaal gewijd aan de wantoestanden die sedert jaar en dag heersen in ontelbare commissies (parastatale en andere), waarin de belangen van onze Vlaamse volksgemeenschap buiten haar en gewoonlijk tegen haar worden bedisseld.

Vlogens de laatste rgeringsvergadering zal er in dezen naar een « billijke verhouding » worden gestreefd — de terminologie, MM. HH., is vrij vaag en verbindt wegens deze vaagheid niet tot zo heel veel : een reden te meer om op de meest waakzame en secure wijze vast te stellen « waar we op dit ogenblik staan ».

Sedert lang is men in Vlaanderen met deze toestand begaan, maar van dag tot dag geven wij ons duidelijker rekenschap van de noodlottige gevolgen die ons volk hierdoor bedreigen.

Wij vestigen hier retrospectief de aandacht op de striemende aanklacht die destijds door mijn collega Prof. Eyskens op het Antwerpse congres van de Kath. Vla. Landsbond werd uitgesproken, op de Open brief aan den Koning door het V.E.V., op de resoluties van het Leuvens concentratie-congres, die ook op dit stuk van een geweldig klaar doorzicht hebben getuigd.

De onmiddellijke aanleiding tot deze publicatie was echter de Antwerpse vergadering van ht K.V.O.H.V. op 19 September ll., waar de gouwvoorzitter Dr J. Lebeer op welsprekende wijze heeft betoogd, hoe ons aller levensbelang en de Vlaamse volksherleving zelf in haar geheel wordt aangetast door het feit « dat Vlaanderen een colonisatiegebied blijft, waar anderen de goede, hoogere en de leidende posten komen bezetten en on- of moedwillig Vlaanderens uitbouw komen belemmeren. »

De voorzitter van het V.E.V., de heer Bald. Steverlynck, kon bij dezelfde gelegenheid aan de hand van een verpletterende documentatie bewijzen dat alles nog veel erger was dan wij aanvankelijk hadden vermoed.

Het antwoord van de vergadering op de — laat ik zeggen-oratorische vraag : « Moeten wij verder of moeten wij terug ? » die destijds reeds door mijn collega's Prof. Van Cauteren en Prof. Van Goethem werd gesteld, liet dan ook niet lang op zich wachten. Dat dit antwoord volkomen in de lijn lag van de door het K.V.O.H.V. bij haar stichting geformuleerde doelstelling is hier van minder belang. Maar verder moeten wij ! — En daarom eerst de naakte waarheid, in geheel haar omvang.

Zo ontstond deze brochure ter volledige voorlichting van onze volksgenoten, en als een alarmkreet : Zo gaat het niet langer ! Ten overstaan vooral van het feit dat de Staat elke dag meer ingrijpt in het ingewikkelde raderwerk van de economie en de volkseigen belangen van Vlaanderen meer en meer in de handen van vreemdelingen en volksvreemden dreigen terecht te komen.

***

Diegenen onder ons echter, die zich voor dit reuzenwerk hebben willen spannen — en hier past aan hun adres, al wensen zij ook ongenoemd te blijven, een woord van erkentelijke waardering — stonden voor ontzettende moeilijkheden.

Wel werd er reeds vroeger sporadisch over deze of gene commissie bericht : maar alles moest opnieuw worden gecontroleerd, opgespeurd in wie weet hoeveel jaarboeken en jaarverslagen of jaargangen van het Staatsblad (nog steeds officieel de «Moniteur belge »). Met het oog op al deze moeilijkheden hebben de opstellers er dan ook aan gehecht in de inleiding te wijzen op nooit helemaal te vermijden vergissingen.

Deze mogelijkheid wordt nog vergroot door het zich bestendig wijzigen van de samenstelling der commissie door ontslag, overlijden, aanvulling, enz. en niet minder door het feit, dat meer dat een commissie intussen in een soort van doodslaap schijnt te verkeren en sedert maanden — jaren ? — niet meer vergadert.

Wat de taalkennis der leden zelf betreft, werd steeds gestreefd naar persoonlijke bekendheid met de persoon, in hoofdzaak langs de medeleden om : ook dergelijke mededelingen blijven echter nog in zekere mate subjectief ; in zoveel gevallen kennen de commissieleden een zeer gering aantal van hun collega's — en in de commissie zelf bestaat er zo weinig gelegenheid over de taalkennis der anderen te oordelen — om de eenvoudige reden dat alles er steeds uitsluitend in het Frans is gegaan !

Uit voorzichtigheid wordt daarom voor sommige leden de vermelding « onbekend » gebruikt. Het is natuurlijk ook niet onmogelijk dat hier of daar een Waal als Vlaming staat geboekt — en dan ook weer omgekeerd ! Zodat het percentage daardoor stellig niet sterk zal worden gewijzigd. Om niet het verwijt van overdrijving op te lopen en elke gegronde opwerping te voorkomen, zijn wij overigens in het vastleggen van ons uitgangspunt zeer, wellicht veel te breed geweest : als Vlamingen worden namelijk vermeld heel wat Nederlands-sprekende commissieleden, (zij mogen wonen in Vlaanderen, Brussel, of Wallonië) die zeker niet Vlaams voelen, in de commissie nooit Nederlands zullen spreken en de specifiek Vlaamse belangen — de opgang van ons volk en de economische toekomst van Vlaanderen noch kennen, noch aanvoelen.

Het globale resultaat van ons onderzoek vindt U op blz. 47-50 van onze brochure : het is verbijsterend zonder meer.

Op 1874 commissieleden : 1113 Walen + Brusselaars, — 599 Vlamingen. — « Onbekend » : 137. Wat betekent 60 % Walen en Brusselaars. — 32 % Vlamingen.

Wat de verdeling betreft der ambten van voorzitter en secretaris is het nog veel erger : 77 % Wa. voorzitters — 23 % Vla. ; 72 % Wa. secr. — 28 % Vla. !

N. B. voor een bevolking in België van 5/8 Vlamingen en 3/8 Walen. Kijkt naar de titelbladzijde van binnen. Zonder commentaar !

Wij moeten er overigens nogmaals sterke nadruk op leggen dat de opgegeven 32 % zeer « breedgevig » uitvallen, wat de echte **waarde** betreft van onze zgn. Vlaamse vertegenwoordiging in de onderzochte commissies.

Opvallend is — wij noteerden het reeds — het percentage in de verschillende commissies — en dan weer in de voornaamste — van de voorzitters en secretarissen, van hen nl., die in feite het heft in handen houden ! Ook valt te onderstrepen dat de verhouding 32 % slechts wordt verkregen, dank zij enkele commissies **van minder belang,** waarin de Vlamingen de meerderheid uitmaken.

En nog een vaststelling van gewicht : hoe belangrijker de commissie voor de leiding der economie in dit land, hoe geringer de Vlaamse vertegenwoordiging ! Wij verwijzen hierbij vooral naar de samenstelling der commissies 1-2-6-10-13-17-20-21.

Opzet of niet : in elk geval komt Vlaanderen bedrogen uit !

Ik weet dat in een analoog geval in een « officiële administratie » te Brussel deze 32 % als volkomen normaal worden beschouwd : 30 % Walen, 30 % Brusselaars en 30 % Vlamingen : waarover zouden wij ons beklagen ? **Ons** antwoord daarop kent U !

De besluiten uit de opgemaakte statistieken kunnen talrijk zijn : iedereen moge ze voor zichzelf formuleren. **Ons** enig besluit is de vraag, koud-objectief :

« Tellen de Vlamingen mee in dit land of blijven ze de inboorlingen in een kolonie ? »

« Waar blijft de gelijkheid in feite ? »

« Brengen ons « taalwetten » de rechtvaardige gelijkberechtiging ? Zo niet, wat dan, kleine man ? »

Daarbij stellen wij alleen nog vast : terwijl **wij** herrie maken om een of ander dat niet volgens de geschreven wet geschiedt — worden, in alle stilte, en gewoonlijk zonder dat wij het vermoeden, de werkelijk gewichtige aangelegenheden zonder ons en tégen ons in bedisseld. Want het is op dit ogenblik voor niemand een geheim meer : deze commissies leiden veel, ontzettend veel in het land ; bsechikken over aanbestedingen, waardevolle inlichtingen, betrekkingen, enz. zij delen de lakens uit bij het uitkeren der subsidies : waarmede anti-Vlaamse banken worden rechtgehouden terwijl de Vlaamse naar de kelder gaan ; — waarmede de Waalse nijverheid wordt ondersteund, terwijl de Vlaamse ten dode wordt opgeschreven.

(Zie vervolg op blz. 13)

NIEUW VLAANDEREN

5 FEBRUARI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Het gouden Jubileum van "ONS LEVEN"

K. V. O. H. V.-K. V. H. V. — NAAR LEUVEN.

HET Katholiek Vlaamsch Hoogstudentenverbond noodigt alle Vlaamsche Oud-Hoogstudenten, leden van het K. V. O. H. V., uit naar Leuven, op Zondag 13 Februari ter gelegenheid van het gouden jubileum van het trouwe studentenblad « Ons Leven». Het moet de periode inluiden van een vruchtbare samenwerking van de Vlaamsche Oud-Hoogstudenten over heel Vlaanderen verspreid met de tegenwoordige studentenschap.

***

We hebben vroeger in « De Standaard », naar aanleiding van den gouwdag K. V. O. H. V.West-Vlaanderen, erop gewezen hoe uit den Oud-Studenten Bond (O. S. B.) van Leuven, het Kath. Vla. Oud-Hoogst. Verbond (K. V. O. H. V.) tot stand is gekomen. Bij dit gouden jubileum van « Ons Leven », waar Oud-Studenten en Hoogstudenten elkaar in één zelfden geest zullen terugvinden, willen we enkele gedachten in het midden brengen, die vroeger door Ir Alfons Vanden Bergh, afgevaardigde van den O.S.B. bij het Leuvensch Verbond onder mijn praesesschap (1934-35) — (nu sinds langen tijd aan het ziekbed gekluisterd en met een bewonderenswaardige gelatenheid zijn lijden dragend), — in een reeks artikelen, verschenen in « Ons Leven », werden uiteengezet.

Hij stelde allereerst de vraag : Waarom spelen onze Vlaamsche academici, die ieder jaar met honderdtallen leidende posten in ons land gaan bezetten, dan toch spijts alles een zoo geringe rol in gansch het nationale gebeuren ?

De eerste oorzaak ligt wel in de individualistische opvoeding die tot nog toe aan de Universiteit werd gegeven. Verder vinden we de verpolitiseering der intellectueelen en het gemis aan gemeenschapsgeest onder de Oud-Studenten.

De vier, vijf of zes jaar, als student gesleten aan de Alma Mater, was voor velen als een parenthesis, afgesloten van het geheel, in plaats van den beslissenden aanvang van een nieuw leven, gekenmerkt door een eigen aard en eigen roeping.

Als student was en voelde men zich door gansch bijzondere banden verbonden met al zijn medestudenten. Boven ieder meeningsverschil, boven iedere kleur of richting primeerde : « het gemeenschapsgevoelen ».

De huidige krisisperiode met haar onrust en zoeken naar evenwicht op geestelijk en ekonomisch gebied, heeft bij velen een scepticisme doen ontstaan dat iederen gedachtengang onvoorwaardelijk heeft lam gelegd. De « verpolitiseering » heeft het veelal onmogelijk gemaakt, de nationale heropstanding te onderscheiden van bepaalde partij-politieke groepen. En ten slotte is het gemeenschapsgevoelen bij vele Oud-Studenten zoek geraakt. Kameraden die jaren lang te Leuven of Gent in éénzelfde club het « Nos jungit amicitia » hebben gezongen, staan thans als vreemdelingen naast elkaar. Zoolang ze student waren, wist het studentenleven met al zijn organisatorische banden den gemeenschapsgeest wakker te houden. Eens in het werkelijk leven blijft er niets anders over dan vage, alhoewel heerlijke herinneringen. Een terrein waar dit gebrek het meest op den voorgrond treedt is dit van het wederzijdsch dienstbetoon. Hebben niet velen moeten ondervinden, dat diegenen die hen enkele jaren voorafgingen in het werkelijk leven soms hun tegenstrevers werden ? Is het niet dit gevoelen alleen te staan, laat staan van tegenwerking, dat jonge afgestudeerden de kloof tusschen hen en de vorige geslachten voelen verdiepen ?

Waar we thans zien dat tientallen van intellectueelen zich hebben opgesloten in de engheid van wat ze noemen « hun opvatting » en daarbuiten ieder andersdenkende gewoon als « verrader » aanzien of op zijn minst genomen negeeren, zal het K. V. O. H. V. door zijn onvermijdelijke en noodzakelijke kontaktname der personen een geest van wederzijdsch begrijpen en hoogachten aankweeken. Boven alle meeningsverschillen en uiteenloopende richtingen zal oprijzen : de gemeenschapsgeest.

De mogelijkheid om bepaalde leidende persoonlijkheden in de plaatselijk georganiseerde bonden te laten optreden zal voor velen, wier gansche dag met polsen voelen, récipe's ontleden, pro deo's pleiten, een eenige gelegenheid zijn om beter op de hoogte te blijven van de huidige tijdsstroomingen. Het zal een middel zijn om te ontkomen aan de doodende eenzijdigheid waaronder thans zoovele Vlaamsche intellectueelen gebukt gaan. Het thans zeer eng gesloten gezelschapsleven der Oud-Studenten is beperkt tot een uiterst kleinen vriendenkring. Het K. V. O. H. V. moet een gezelschapsleven organiseeren waar dokters, advokaten, leeraars, apothekers, notarissen, tandartsen elkaar terug vinden als oud-kameraden.

Niet minder noodzakelijk is het K. V. O. H. V., gezien van uit het standpunt der leidende en opvoedende taak die de academische stand in de volksgemeenschap te vervullen heeft.

***

Het Kath. Vla. Oud-Hoogstudenten Verbond is **thans** reeds de katholieke en nationale concentratie van alle gezonde en gave krachten onder de Vlaamsche gestudeerden. Nog veel werk is er te doen. Deze « Ons Leven »-feesten waar de praeses van het Leuvensch Verbond aan den Voorzitter van het K. V. O. H. V., Prof. H. J. van de Wijer, de hand zal reiken, zal het uitgangspunt zijn van een vernieuwde «gedirigeerde » samenwerking. Wie zich vrij kan maken op 13 Februari, weze dien dag te Leuven. Elders in het blad leest U het programma.

Het Leuvensch Verbond verwacht in massa de Oud-Studenten. Het is onze plicht dààr te zijn.

Dr Eug. Mattelaer
Secret. Gewest Oostende.

ALGEMEEN PROGRAMMA DER «ONS LEVEN» LUSTRUM FEESTEN.

Zaterdag 12 Februari.

21 u. GALA-AVOND in het Hotel Métropole, aangeboden door de R. K. Oud-Hoogstudentenclub Lovania aan het jubileerende « Ons Leven ». — Toegangskaart voor Oud-Studenten 20 fr. — voor studenten 5 fr. — Opbrengst ten voordeele der Sociale Hulp-Commissie van het K. V. H. V.

N.B. Nevenzaal voorbehouden voor gezellig samenzijn van Oud-Studenten, waar tevens worden uitgenoodigd alle Vlaamsche professoren, de leden van het Verbonsbestuur en alle Seniores van het K.V.H.V.

Zondag 13 Februari.

11 u. Heilig Misoffer in St. Michiels Kerk ter intentie van afgestorven leden — inzonderheid van Z. E. H. Kan Prof. Dr. A. Boon.

11,45 u. Foto-opname aan het Justitiepaleis.

12 u. Optocht met Vaandels en Fanfare naar het Studentenhuis.

13 u. Lunch in het Studentenhuis.

15,30 u. Plechtige Akademische Zitting. Toespraak van Karel Goddeeris, Voorzitter K.V.H.V. Toespraak van Prof. H. J. Van de Wijer, Voorzitter K.V.O.H.V. Feestrede door Z. E. Heer Dr Cyriel Verschaeve. Huldebetoon aan Z. E. H. Kan. Prof. Dr. J. Bittremieux — ter gelegenheid van zijn 30ste verjaring als Professor onzer Alma Mater. Overhandigen van het ex-praeseslint K.V.H.V. aan alle ex-Voorzitters van het Verbond.

17 u. Banket in het Hotel Monico. — Onder het voorzitterschap van Prof. Ir A. Dumon, Hoofdredacteur van Ons Leven 1922-1924. Deelnemingsprijs : 50 fr. Bedrag te storten op postrekening 40.16.48 (K. Vanden Bussche Leuven) vóór Vrijdag 11 Februari.

Maandag 14 Februari.

14 u. Vliegtocht boven Leuven ingericht doo de Prosper Cocquyt Club van het K.V.H.V. voo leden en oud-studenten. — Deelnemingskaar 40 fr., te verkrijgen in Standaard boekhande 18 u.Pensenkermis en Clubavond te Herent inge richt door het Senioren konvent. Deelnemings kaart (15 fr.), te verkrijgen op het sekretariaa van Seniorenkonvent. Optreden der « Comedia Boys », opgeluisterd door de fanfare.

Dinsdag 15 Februari.

16 u. Akademische leergang ingericht doo de Politieke akademie van het K.V.H.V. in d Scharpézaal van het Studentenhuis.

20 u. Verbondsstoet.

20,30 u. Zesde Verbondsvergadering in de zaa Lovanium — gesteld in het teeken van het ju bileerende « Ons Leven ». Hoogstwaarschijnlij treden op : Marcel Reynders (Geschiedkundi overzicht), Dr Alb. Van Duissche,Dr Germ. Mul liez, Mr. Jef Vermeulen.

24 u. Gezellig samenzijn in het studentenhui

Woensdag 16 Februari.

14 u. Sportnamiddag op het universitaire ter rein, ingericht door de Sportcommissie van he K.V.H.V.

17 u. Gezamenlijke wandeltocht naar de «Om melanden ».

Donderdag 17 Februari.

20,15 u. Kunst-Avond in de Zaal Alhambra - Opvoering van Beatrijs. Regie Jan Stalmans - Muziek Pieter Leemans — Choreografie Le Daan.

Optreden van het Studentenkoor onder lei ding van Marcel Depauw.

OPROEP TOT DE LEDEN K. V. O. H. V. DE R. K. OUD-HOOGSTUDENTENCLUB.

Op 13 Februari a.s. worden te Leuven de vij tig jaren herdacht van het trouwe studenten blad : « Ons Leven ».

Alle Oud-Hoogstudenten en vooral de lede van het K. V. O. H. V. zullen het zich tot plich rekenen dit heuglijke Xe lustrum met de Leu vensche studentenschap mee te vieren.

Het definitief programma zal naderhand vi de pers nog bekend gemaakt worden, doch h staat van nu reeds vast dat de **Academisch zitting** die te 14 u. doorgaat in de Universiteits halle, het hoogtepunt wordt van deze lustrum feesten. Zullen er het woord voeren :

Prof. H. J. Van de Wijer, namens het K. O. H. V.; Stud. med. K. Godderis, namens het K. V. H. V.; Z. E. H. Dr Cyriel Verschaeve

Onmiddellijk daarna heeft een banket plaa in de zaal « Monico » waar talrijke tafelspe ches zullen gehouden worden.

Voor degenen die den Zaterdagavond reeds Leuven kunnen aanwezig zijn — er wordt ger kend op een zeer talrijke opkomst — gaat 20 1/2 u. in het « Hôtel Métropole », Vital D costerstraat, een verbroederingsfeest door, i gericht door « Lovania » — verplichte avon kleedij. Er worden twee zalen voorzien : ee waar men genoeglijk met elkaar zal kunne praten en een zaal waar het jaarlijksch Ou studentenbal gegeven wordt.

De lustrumfeesten van « Ons Leven » zijn e uitstekende gelegenheid om een blijvend ko takt en een vruchtbare samenwerking tu schen K. V. H. V. en K. V. O. H. V. mogelijk maken.

De Centrale raad K. V O H V. en de specia feestcommissie doen hierbij een dringend b roep op alle leden van het K. V .O. H. V. o dien datum vrij te houden en op 12 en 13 F bruari a.s. in zoo groot mogelijken getale na Leuven te komen.

Mr Paul F. Beeckman, Voorzitter K. V. H. 1924-25; Dr phil. E. Claes, Hoofdredacteur « O Leven » 1909-10; Mr Joz. L. Custers,Voorzitter V. H. V. 1927-28; Prof. A. Dumon, Hoofdreda teur « Ons Leven » 1922-24; Stud. med. K. Go deris, Voorzitter K. V. H. V. 1937-38; Mr A. Van Houwe, Secretaris K. V. O. H. V.; Dr med. Mattelaer, Voorzitter K. V. H. V. 1934-35; med. V. Mulliez, Hoofdredacteur « Ons Leven 1932-34; Prof. H. J. Van de Wijer, Voorzitter V. O. H. V.

NIEUW VLAANDEREN

12 FEBRUARI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw West-Vlaanderen

AFDEELING BRUGGE.

Algemeene vergadering op 28 Januari.

DE afdeeling Brugge had haar leden genoodigd op eene bijeenkomst, waarop door **Adv. E. Floré**, een causerie zou gehouden worden met volgend onderwerp:

Beschouwingen van Jongeren in verband met de aanstaande gemeentelijke verkiezingen.

Na een inleidend woord van Voorzitter Lic. Blaton, kwam Mr E. Floré aan het woord. Hij onderlijnt de noodzakelijkheid, de werkelijkheid te durven zien en dan ook te zeggen. Zijn beschouwingen zullen derhalve onbewimpeld den huidigen toestand op het stuk van concentratie en de vooruitzichten daaromtrent weergeven.

De gebeurtenissen overschouwend vanaf de jongste wetgevende verkiezingen tot heden, komt spreker tot deze slotsom, dat thans de groepen, die voor concentratie waren aangeduid, verdeeld zijn in twee kampen, die met scherpe aflijningen tegenover mekaar staan. De wederzijdsche positie's zijn klaar en duidelijk afgebakend.

In deze tijdspanne is Jeugdfront geboren. De oorsprong van dit front van Katholieke Vlaamsche jongeren is niet te zoeken in den nood aan een jeugdbeweging bij de K. V .V., maar moet aangeknoopt bij de concentratiepogingen. De begeerte de Kath. Vla. krachten te zien samenbundelen was het hevigst bij de jongeren, die meenden deze mogelijkheid kracht te kunnen bijzetten door het in het leven roepen van een organisatie van jongeren. Deze pogingen zijn mislukt omdat een organisatie, die zich buiten alle partijen om beweegt, dan ook doodloopt op den muur van alle partijen. Aldus is de noodzakelijkheid gebleken aanleuning te zoeken bij een partij. Verder zet spreker de hoofdgedachten van de Jeugdfrontbeweging uiteen. Zij wil afbreken met het liberalisme en zijn nawerking in de kapitalistische maatschappij alsmede met alle vormen van marxisme. Haar doel is de vestiging der volksche orde op christelijken grondslag en belichaamd in den christelijken solidaristischen volksstaat.

De Jeugdfronters waren voorstaanders van concentratie door dik en dun. Thans is hun verlangen op dit gebied veel gezapiger. Immers, zij hebben het met leede oogen aanschouwd, dat de Kath. Vlamingen mekaar hebben gezocht en dat de treurige uitkomst ervan is, dat het tot een loopgrachtenoorlog gekomen is. Katholiek Vlaanderen staat in twee vijandige kampen verdeeld.

De mislukking van de concentratie is te wijten aan practische moeilijkheden, als daar zijn het feit, dat men zich jarenlang bekampt heeft, de veroverde posities. Doch de voornaamste oorzaak is te vinden in de ideologische redenen. Er is geen eenheid van inzicht. Meeningsverschillen zijn waar te nemen op het gebied der waarden, van het regime, van de sociale ordening en wat betreft de kwestie van den Belgischen Staat.

En nochtans blijven de Katholieke Vlamingen in groote meerderheid voorstanders van concentratie. Er zijn twee mogelijkheden : ofwel de geleidelijke concentratie langs practische samenwerking op bepaalde punten, ofwel deze eerst langs doctrinairen weg gemaakt. Hoe deze zal tot stand komen is voor spreker een raadsel, ten ware beide kampen het uitvochten onmeedoogend tot den dood van een van beiden.

Doch wij krijgen nog dit jaar de gemeentelijke verkiezingen.

Tegen een concentratie met het oog op deze gebeurtenis kunnen volgende argumenten gelden : De zucht, de zelfstandigheid te bewaren der verschillende politieke formaties kan in een tijdelijke concentratie een gevaar zien voor deze zelfstandigheid. Daarbij kan er gewenscht worden van de gelegenheid der verkiezingen gebruik te maken om een machtspeiling aan te wenden. En ten slotte is er mogelijkheid, dat men vreest, dat gemeenschappelijke lijsten als onafwendbaar gevolg zullen hebben, de grenzen tusschen de formaties te vervagen en dan ook een gevaar voor verschuiving uitmaken.

Het is een ellendig verschijnsel, dat Katholiek Vlaanderen te veel naar inwendige machtsverschuiving gaat zien en daarbij vergeet den vijand in het oog te houden Want er bestaan uiterst gezaghebbende redenen, die de concentratie voor de gemeentelijke verkiezingen als dwingend laten uitkomen. En het is het onbetwistbaar gewichtig belang van deze verkiezingen én op Katholiek én op Vlaamsch gebied. Voor Brugge is deze beschouwing van uitzonderlijk belang.

Concentratie is er in de harten maar niet in verstand en wil, getuigde Prof. Verbist. Spreker eindigde met zijn betrouwen uit te drukken in het hart van onze menschen en in het verstand en den wil van onze leiders.

Daarop volgde een vrij belangwekkende gedachtenwisseling, waarbij de wensch van samenwerking bij de aanstaande kiezingen werd beklemtoond doch tevens ook allerlei bezwaren tot uiting kwamen, die de practische verwezenlijking in den weg staan. De aanwezigen gingen ermede akkoord, dat deze concentratie moest gezocht langs den weg van de algemeene leiding van iedere partij om.

Het bleek uit de discussie, dat het de begeerte was der aanwezigen een debatavond te wijden aan het vraagstuk der concentratie in het algemeen. Op een der volgende bijeenkomsten zal dan ook een spreker gevraagd worden om een dergelijk debat in te leiden en aldus werd nog een belangwekkende en vruchtbare avond in het verschiet gesteld.

Hulde Emiel Hullebroeck

Het Comité heeft den dag der hulde aan Emiel HULLEBROECK vastgesteld op 27n Maart a.s. te Antwerpen.

De Vlaamsche Kultuurvereenigingen hebben hunne volledige medewerking toegezegd voor de uitwerking van een programma, dat binnenkort in bijzonderheden zal bekend gemaakt worden.

Alles wijst er op, dat rond deze viering de grootste belangstelling bestaat.

Alle inlichtingen op het secretariaat: Marnixlaan, 13 — Brussel, Tel. 12.80.82.

Rouwbeklag

Deze week werd ten grave gedragen Mevrouw de wed. Maria van Houwe, overleden te Roeselare op 5 Februari j.l., moeder van den heer Mr A. van Houwe, secretaris van de Centrale Raad van het K. V. O. H. V.

Aan den heer van Houwe, alsmede aan zijn diepbeproefde familieleden, bieden wij onze kristelijke deelneming in deze zware rouw aan.

N. Vl.

«ONS-LEVEN» feesten te Leuven

PRACTISCHE MEDEDEELINGEN AAN DE LEDEN K. V. O. H. V.

Zaterdag, 12 Februari.

21 u. Gala-avond in het Hotel Métropole. — **Avondkleedij.** Toegangskaart : 20 Fr. — Voorbehouden tafel : 5 Fr.

Zondag 13 Februari.

11 u. Hl. Mis in de St. Michielskerk.

11.30 u. Foto-opname vóór het Justitiepaleis.

13 u. Lunch in het Studentenhuis.

15 u. Plechtige academische zitting.

17 u. Banket in het Hotel Monico. — **Stadskleedij.** Inschrijvingsprijs 50 Fr.

Verdere inlichtingen over de volgende dagen vindt men in de dagbladen en in ons vorig nummer.

Hotels.

Leden van het K. V. O. H. V. die te Leuven willen vernachten, wenden zich liefst zonder uitstel — **telefonisch** — tot een der volgende hotels :

Hotel de l'Industrie (Station). — Tel. 155.

Hotel la Royale (Station). — Tel. 109.

Hotel Majestic (Bondgenootenlaan). — Tel. 211.

Zeer veel beschikbare kamers zijn er echter niet : de prijzen wisselen af van 20-25 fr. per persoon; — 30-40 fr. voor twee personen.

Boekbespreking

Walter Weyler : Vlaamsche toondichters, tweede deel. Programma-brochures van het N.I.R. Nederlandsche reeks Nr 25, Brussel 1937. Prijs frs. 3.—.

In het nummer van 25 December ll. bespraken we breedvoerig de eerste brochure waarvan deze een vervolg is. Al worden de toondichters wat juister voorgesteld dan in de eerste en krijgen we ditmaal enkele aanduidingen over enkele der uitgevoerde werken, lijkt ons de brochure nochtans niet veel beter als de eerste ; zeer kritisch dunkt me het oordeel van den schrijver altijd niet; de karakteriseering van werk en toondichter blijft nogal vaag : zelden kan men hun historisch belang vermoeden, nog minder de waarde die ze relatief of absoluut vertegenwoordigen ; en hierover ware ten slotte toch een woord gewenscht. Ik verkies nochtans niet verder te insisteeren daar ik me niet solidair wil verklaren met de aanvallen die tegen den schrijver werden gericht en die een zuiver politiek vertrekpunt hadden ; het is verder ongerijmd hem verantwoordelijk te stellen voor de keuze der toondichters en der werken : ieder eerlijk mensch denkt even na of de schrijver soms geen opgelegd plan moest volgen en neemt inlichtingen alvorens den schrijver daarvoor zoo stommelings aan te vallen gelijk het gebeurde. Ten slotte wil ik doen opmerken dat bij den druk der eerste bespreking enkele regels zijn weggevallen die ik volledigheidshalve hier wil herhalen. Na de bewering « terwijl Schönberg, Hauer en Haba toch systemen vonden die rationeel hun komplexen fundeeren», volgt aldus : « nadat ze weliswaar hun nieuwe klankenmateriaal doorgaans intuitief hebben gevonden. Klankkomplex mag wel als vaststelling gebruikt worden ten overstaan van de vroegere, meer eenvoudige harmonie, omdat de huidige vaak een meer « komplex » uitzicht heeft ; doch het woord is geenszins te aanvaarden als algemeen dienstdoende uitleg : zulks ware weinig wetenschappelijk ».

D. Dille.

NIEUW VLAANDEREN

19 FEBRUARI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw West-Vlaanderen

AFDEELING OOSTENDE.

ALGEMEENE VERGADERING OP 1 FEBRUARI.

OP de laatste vergadering der afdeeling, voorgezeten door Dr Lefèvre, sprak de gouwvoorzitter **Mr Paul F. Beeckman** over een

Nieuwe theorie in den staatsvorm.

Wij hebben allemaal het sterke gevoelen, aldus Mr. Beeckman, dat er met onze oude wereld en haar organisatie iets gebeurende is, wat een omwenteling in al haar voegen, tot in haar diepste gronden moet beteekenen.

De groote vraag.

Zullen wij, Katholieken uit Vlaanderen, daarbij als toeschouwers blijven staan kijken, met de zekerheid in een chaos te worden meegesleurd, of zullen wij integendeel, aangegord tot den strijd, als actieve leidende elementen zelf onzen tijd bepalen ?

Het antwoord kan niet twijfelachtig zijn voor diegenen die niet door het virus der partijpolitiek zijn aangevreten. Op welk terrein dan en in welke richting moeten wij onzen tijd bepalen ?

Het Tijdsgebeuren.

In dezen strijd gaat het om niets anders dan om de gaafheid van ons oud kristelijk kultuurbezit, die in dit tijdsgewricht misschien sterker dan ooit met neergang en verwoesting is bedreigd. Maar onze maatschappij die grootendeels in al hare instellingen van het individualisme der moderne tijden is doordrenkt, heeft zelf onze kultuur tot op den boord van den afgrond gevoerd. Wij staan nu te midden van een geestelijke strooming die tegen de individualistische gedachte groeit.

Wie thans nog oude dijken tracht op te kalefateren, zal Sisyphus-arbeid verrichten en gedoemd zijn om in het onzekere te blijven rondtasten, tot men overspoeld wordt door de wateren van het stijgende communisme.

Het universalisme.

Enkele bevoorrechte leidersfiguren voelen spontaan en zien intuïtief in wat hun tijd verlangt. Tegenover het individualisme plaatsen ze het Universalisme.

Voor het Universalisme is de maatschappij een werkelijkheid, die buiten de levende individuën om, een eigen bestaan heeft. De maatschappij is een geheelheid van geestelijken aard, die vier groote geestesoorspronkelijke ondergeheelheden telt : de religie, de metaphysica, de wetenschap en de kunst, — benevens de kleine geestelijke gemeenschappen vriendschap, echt en de levenskringen van het zindelijke, het zedelijke en het handelen.

De Staat is nu een handelende levenskring en wel : de organiseerende levenskring van de maatschappij.

In het Universalisme zien we dan de maatschappij als een geheelheid van idee en actie en zien we tevens de erkenning van een **rangordening** volgens een ladder van waarden; het vernietigt het princiep der z.g. gelijkheid onder de menschen voornamelijk op politiek terrein en het veroordeelt hunne groepeering volgens uiterlijke toevalligheden.

De aanpassingen.

Na deze algemeene sociologische uiteenzetting, die nader werd toegelicht, de praktische toepassing.

Deze levenskringen organiseeren zich tot die maatschappelijke instellingen waaraan we den naam van **standen** zouden willen voorbehouden.

Wat door stand aangeduid wordt, is niet wat de marxisten « klasse » noemen. De stand schiet zijn wortelen tot in den oergrond der volksgemeenschap zelf en is gedifferentieerd door een verschillenden geestelijken inhoud althans in zijn diepste vezelen.

Het is een natuurlijke en onontbeerlijke verrichtingsdrager in het cultuurleven van een volk. De Katholieke Kerk is, zuiver sociologisch gezien, een typisch voorbeeld van echten volkomen stand.

Volkomen organisatievorm is voorwaarde van leven en verrichting in den stand. Dat veronderstelt instellingen en een gezag. Wie binnen den stand het door den stand vereischt geestelijk gehaite in hoogste mate bezit is de aangewezen gezagsdrager. Hij is de beste.

De goed georganiseerde stand gehoorzaamt aan een driedubbelen drang. Ten eerste : de drang om het heele gebied van zijn levenskring te bestrijken. Hij duldt geen anderen stand naast zich met dezelfde verrichtingen. Ten tweede : de bezorgdheid om alle personen zonder uitzondering die eenigerwijze tot den stand behooren in zijn organisatie te betrekken. Ten derde : tucht en opvoeding bij de standsgenooten

In een woord : de stand draagt al de kenmerken van een publiek-rechtelijke instelling met zeer uitgebreide bevoegdheid.

De korporatie.

In dat stadium van organisatorische ontwikkeling noemen we den stand een **korporatie.**

De korporatie is volkomen georganiseerde stand. Er is geen waar en duurzaam korporatisme wanneer de korporaties opgebouwd zijn uitsluitend op materieele basis; er moet een gemeenschappelijk geestelijk verband zijn als drager der korporatiegedachte. Zoo wordt een standdragende menschenkring gevormd met eigen stempel, waaruit de rangmatige leiding binnen de korporatie als vanzelf zal groeien.

In het raam van de korporatie staan op iederen trap, de standgenooten als gelijken onder gelijken. De standgenoot weet zich lid van den stand, hij weet wat de stand voor hem en voor het geheel is. Teugellooze vrijheid, ongebreidelde concurrentie en geldzucht zullen hen niet opzweepen; klassebelang is uitgeschakeld.

Er bestaat daarenboven een hoogere instantie die de korporaties overkoepelt, en dat is de Staat. Staat is organiseerend handelen, is handelende stand : de vertegenwoordiger van den gezamenlijken inhoud, van de levensvereischten der nationale kultuur.

Om deze grootsche en zoo broodnoodige taak te vervullen is er voor een staatsman wat meer noodig dan een « edelmoedig begrijpen » van cultureele aspiraties der volksgroepen. Zij veronderstelt een zienersblik en een werkelijken scheppingsgeest. Is geen staatsman die wil. Hij worde het niet door het lot aangeduid, noch door de massa der kiezers. De Staat worde geleid door een politiek geschoolden en opgeleiden adel.

Is dat geen diktatuur ?

Diktatuur is een regeering naar goeddunken met miskenning van de levensvereischten der natie.

Het staatssysteem van het Universalisme is geen diktatuur : het beklemtoont wel de sterkte van het staatsgezag en onttrekt het zoowel in zijn samenstelling als in zijn beleid aan den invloed der massa die zich in partijen organiseert.

Maar ook : het stelt hooge eischen aan de leiders, en stelt ze voor hun verantwoordelijkheid ten overstaan der natie.

Besluit.

Uit deze universalistische opvatting van maatschappij en staat leidt zich de staatsvorm gemakkelijk af.

De hoeksteenen zijn : decentralisatie; politieke, economische, bestuurlijke autonomie; leiderschap der besten in alle standen; integreering van iederen volksgenoot in zijn stand; de staatszaak in handen van echte staatslieden; de staat werkelijke meester en regelaar van het heele openbaar leven; gerechtigheid, gelijkheid onder gelijken en hierarchische verhouding tusschen het hoogere en het lagere; de economie dienares der andere levensgebieden der natie; het geestelijke-moreele op de eereplaats.

Alles wat versplinterd is uitgeschakeld. Aan den geringsten zijn plaats, taak en fierheid.

***

En Mr **Beeckman** besluit zijn rede :

Indien wij de beteekenis en de waarde van de nationale kultuur voor den bouw der staten niet inzien, dan hebben wij, wat Vlaanderen betreft, in vanum gearbeid. *Dr E. M.*

Statuut van het K.V.O.H.V.

HOOFDSTUK IV : LIDMAATSCHAP — WIJZIGINGEN.

Art. 6 — De Vereeniging kent :
a) gewone leden;
b) buitengewone leden;
c) eereleden.

Art. 7 — Om als gewoon lid te kunnen aangenomen worden moet men doelstelling en standpunt, onder art. 3, 4 en 5 omschreven, aanvaarden en als afgestudeerde houder zijn van een diploma van hooger onderwijs waardoor een wettelijke academische graad, of een daarmee gelijk te stellen wetenschappelijke graad wordt toegekend.

Het diploma moet afgeleverd zijn, hetzij door een van de inrichtingen van hooger onderwijs in België en Nederland, waarvan de lijst bij huishoudelijke verordening wordt vastgelegd, hetzij door de van regeeringswege aangestelde examen-commissies handelend in de plaats van bedoelde inrichtingen,hetzij door een buitenlandsche inrichting van hooger onderwijs. Wat deze laatste betreft, beslist de Centrale raad voor ieder bijzonder geval.

Art. 8 — Als buitengewone leden kunnen bij wijze van uitzondering aangenomen worden zij, die zonder te voldoen aan voorgaande diploma-voorwaarde zich door hun verdiensten op cultureel of wetenschappelijk gebied hebben onderscheiden. De Centrale raad beslist over de aanvaarding van buitengewone leden.

Art. 8bis — Zij, die zich op gansch bijzondere wijze onderscheiden hebben in het behartigen van de belangen der vereeniging, kunnen op voorstel van den Centralen raad door de algemeene vergadering tot eerelid worden benoemd.

Art. 9. — Blijft ongewijzigd.

GOUW WEST-VLAANDEREN.

Afdeeling Kortrijk.

De plaatselijke afdeeling heeft haar medewerking toegezegd aan de Kortrijksche Studentenclub, voor het inrichten en het wellukken van het jaarlijks Bal door hen ingericht.

Het wordt gehouden in de Groote Zaal van de Stadsschouwburg te Kortrijk op Zaterdag 26 Februari om 8.30 uur ; — de opbrengst ervan is bestemd voor het heerlijk werk der « Sociale Hulp » K.V.H.V. te Leuven.

Kaarten kunnen nog aangevraagd bij den Secretaris afd. Kortrijk Mter Maeyeur Julien. Beheerstraat 35 Kortrijk. — (Prijs : 25 fr.).

AVONDKLEEDIJ. — Oudstudenten en studenten — bierpet en lint.

K.V.O.H.V. — Brochure Nr 3
VLAANDEREN — Het Colonisatiegebied.

Het Bestendig Secretariaat van het K. V. O. H. V. deelt ons mede dat de tweede uitgave van de brochure Vlaanderen - Het Colonisatiegebied, juist van de Pers gekomen is.

Deze brochure is te verkrijgen tegen den prijs van 2 fr. **uitsluitend** bij den Heer J. B. Bellefroid, Dolfijnstraat 22 te Antwerpen die door den Centralen Raad met den verkoop ervan belast werd.

Alle aanvragen die inmiddels op het Bestendig Secretariaat zijn ingekomen, werden aan den Heer Bellefroid overgemaakt, met verzoek er onmiddellijk gevolg aan te geven.

NIEUW VLAANDEREN

26 FEBRUARI 1938

STUDENTENKRONIEK.

Leuven weer „avant-garde" ?

DE jongste manifestatie van het Leuvensch hoogstudentenverbond te Antwerpen in verband met de protest-actie tegen het opvoeren van het goddelooze tooneelstuk « De Zwarte Klauw », was eens te meer een uiting van de hernieuwde strijdvaardigheid die dit jaar in de studentenmiddens valt waar te nemen.

We zijn thans nog maar aan de helft van het verbondsjaar, en toch gaat iedereen akkoord om te erkennen dat het K. V. H. V. verschillende malen, op de meest diverse wijze blijken heeft gegeven van jeugdige levenskracht en dynamische strijdvaardigheid, en dat het reeds zeer verdienstelijk werk heeft geleverd. De Verbondsvergaderingen over de Vlaamsche academiën en het legervraagstuk, het optreden van het Aachener Domkoor, de voortdurende actie met Grammens, de volksvergadering in het teeken der eentaligheid, de viering van het 100-jarig bestaan van « Met Tijd en Vlijt », de incidenten van Tongeren, de verfpartijen te Brussel, Gent, Tienen, enz., de prachtig geslaagde opvoeringen van « Beatrijs », de onvergetelijke feestelijkheden ter gelegenheid van het gouden jubileum van « Ons Leven », de reis naar Duitschland, de manifestatie te Antwerpen : het zijn zoovele data, zoovele feiten, die aan dit verbondsjaar een tint van frischheid en jeugdigheid hebben gegeven.

Deze opsomming van verschillende levensuitingen laat ons hopen dat Leuven eenmaal opnieuw zal spelen de aangewezen rol, welke eens de roem en de onvergankelijke verdienste is geweest van de studentengeneratie : de meeslepende voorhoede, de wegaanwijzende avantgarde te zijn van het nationale Vlaanderen, in den strijd voor zijn Kultuur en voor de Kerk.

Dat is geen holle phrase. Het is de werkelijke, eenige en heerlijke taak welke het studentengeslacht in Vlaanderen op zich heeft te nemen. — Verheugend is het dan ook dat reeds ernstige stappen in die richting werden gedaan.

Gezaghebbende stemmen waren vol lof over « Beatrijs » en verklaarden dat Leuven, mits op denzelfden weg werd voortgegaan, binnen een paar jaren toonaangevend kan worden in de Vlaamsche tooneelwereld.

De reis van het studentenkoor naar Duitschland, werd tegen de bange verwachtingen in van vele sceptici, een groot succes, en een aangename verrassing voor de Duitschers die onze Vlaamsche volksliederen zeer hebben gewaardeerd. Ik denk hier aan Verschaeve die, sprekende van die gewaagde reis verklaarde : «Jong zijn, dat is wat gij in Duitschland gedaan hebt : gaan zingen in het hol van den leeuw der muziek. »

Leuven heeft dus zin voor kunst ! Echter ook voor den onmiddellijken Vlaamschen strijd.

Het is wel een publiek geheim dat Grammens met zijn « Raad der daad » nooit had kunnen verwezenlijken wat hij thans heeft gedaan, zonder den daadwerkelijken en doelmatigen steun der Leuvensche studenten. Zoo is Grammens kunnen worden het nevralgisch geweten van vele lauwe flaminganten, die hem een vervelenden kerel vinden, evenals ze de studentenactie door hun omfloerste aanvallen trachten te kelderen. O, we weten zeer goed dat velen bang zijn kennis te maken met de werkelijkheid. Grammens stelt hen voor hun plicht, zooals men iemand met zijn neus tegen den muur plaatst. En daarom zijn die heeren ongeduldig en zenuwachtig. De regeering is zoo, de rechterlijke macht is zoo, en met vele politiekers van 5de klasse is het al niet beter gesteld.

Wat er ook van weze, het K. V. H. V. staat als één man achter Grammens, zooals de voorzitter Karel Goddeeris het heeft verklaard, en van deze principieele houding zal het geen duimbreed afwijken. Een geluk dat de mentaliteit aldus is bij de studenten, en een nog grooter geluk dat de reactionnaire krachten het vervelend vinden. Want dat is het verheugend bewijs dat de Vlaamsche studenten, zich niet meer leenen tot ontmoedigende discussies, welke alle actie lamleggen, maar paraat staan als het er op aan komt een **daad** te stellen. Een daad die het Vlaamsche volk in deze aangelegenheid heeft wakker geschud, en heeft doen inzien dat het zijn verantwoordelijkheid moet opnemen, daar waar de Vlaamsche studentenjeugd op de voorposten vecht, voor de vervlaamsching van het openbaar leven !

Leuven toont ook verder belangstelling voor de « Deutsch-vlämische Arbeitsgemeinschaft » aan wier steun en initiatief de reis van het Koor te danken is. En die belangstelling toont aan dat de studenten geleerd hebben buiten den nauwen kring van hun eigen omgeving te kijken. Dank zij de D. V. A. zijn regelmatige betrekkingen tot stand gekomen tusschen de Vlaamsche en de Duitsche studentenjeugd. Zij leeren elkaar kennen,begrijpen en steunen waar het kan. Wederzijds worden reizen georganiseerd in uiterst gunstige voorwaarden en worden gelegenheden uitgezocht tot verbroedering. En het lijdt geen twijfel dat Vlamingen en Duitschers van elkaar veel hebben te leeren !

Nochtans men verwijt ons geen voldoende aandacht te schenken aan de godsdienstige aangelegenheden ! Spijts veel geschreeuw en lawaai, spijts veel uitbundigheid en een zekere dosis van quasi-vrijzinnigheid (allemaal dingen die eigen zijn aan een vurige en onbesuisde jeugd) blijft de studentengemeenschap meer dan ooit getrouw en onderdanig aan God en Kerkelijke Overheid, en staat altijd klaar om gelijk welken aanval op godsdienstig gebied met vaste hand af te weren. Antwerpen heeft het ondervonden ! Wij zijn niet gegaan om te vechten of om luidruchtig straatvertoon te geven. Het strenge ordewoord was : in tucht en waardigheid aansluiten bij de burgerbetooging, en aldus bewijzen dat wij op de voorpost staan ook in den strijd om den Godsdienst. Als er gevochten werd dan is het onze schuld niet ! Ook hebben de studenten de meest warme betuigingen van sympathie in ontvangst mogen nemen vanwege de Antwerpsche burgers. Dit sterkt ons dan ook, wanneer wij de niet-te-begrijpen afkeuring oploopen vanwege het « Comité voor God en Kerk ». Wij hebben ons niets te verwijten. Wel integendeel.

En die afkeuring is alleen te verklaren door het feit dat dit comité ons niet heeft begrepen en ons doel en inzicht waardig en in stilte mede op te stappen niet kende (wat ons wel zeer zou verwonderen), ofwel werd die afkeuring ingegeven door motieven van weinig verheven aard ! In elk geval, gewenscht of ongewenscht, de studenten zullen telkens hun post innemen, waar er gevaar voor de Kerk dreigen zal !

Een ander interessant gebied waarop het K. V. H. V. zijn activiteit richt is wat ik noemen zal : de daadwerkelijke concentratie K.V.H.V.-K. V. O. H. V. Over de noodzakelijkheid van een gesloten en broederlijke samenwerking van deze twee voor Vlaanderens toekomst vitale organismen valt zooveel te zeggen ! Ik beperk mij ertoe er op te wijzen dat deze samenwerking op dit oogenblik reeds leeft en bloeit. Een welsprekende uiting ervan was de prachtige academische zitting gehouden ter gelegenheid van het gouden jubileum van « Ons Leven » en het gezellig banket dat er op volgde. Daar werden de banden tusschen studenten en oud-studenten dichter toegehaald, en werd tevens de wensch uitgedrukt, dat bij de volgende lustrumviering van « Ons Leven », een algemeene Vlaamsche Jong-studentenbeweging zou mogen begroet worden, als de natuurlijke verlenging van de concentratie K. V. O. H. V.-K. V. H. V.

Hiermee heb ik getracht enkele aspecten te schetsen van het veelzijdig studentenleven te Leuven in den loop van dit academisch jaar. Mijn doel was te laten aanvoelen, dat er thans meer « fut » in de studenten steekt, dan de laatste jaren, en dat het weer mogelijk wordt dat Leuven opnieuw zijn oude en roemrijke rol van « avant-garde » zou spelen : al ben ik de eerste om toe te geven, dat er nog veel, zeer veel kan veranderd en verbeterd. Maar het stemt toch tot blijheid te kunnen vaststellen dat de universitaire jeugd weer strijdlustig en levenslustig is geworden. Het is best zoo. Want ik houd niet van kalmte en braafheid die dood-zijn beteekenen !

Lovaniensis.

Tijdingen van het K.V.O. H. V.

GOUW ANTWERPEN

GEWEST KEMPEN

Door het Gewestbestuur werd volgende oproep gericht tot de Oud-Hoogeschoolgestudeerden :

U wordt vriendelijk uitgenodigd deel te nemen aan het avondmaal en het gezellig samenzijn der K.V.O.H.V. (Kemp.) dat ingericht wordt te Kasterlee in het Gasthof « Bosch en Duin » op Zondag 27 Februari '38.

Prof. Van der Mueren houdt de tafelrede met als onderwerp « De Vlaamsche Intellectueel en de Vlaamsche Cultuurpolitiek ».

De committatores alsmede de achtbare dames worden aan den disch verwach om 6 uur 's avond. De deelnemingsprijs bedraagt 20 fr. per persoon.

Gezelligheid en broederlijkheid blijven de hoofdmotieven. Al de oud-Hoogeschoolgestudeerden uit de Antwerpsche Kempen zijn welkom. Wij verwachten U.

Secret. Dr. J. Geens, Bovenrij 62,
Herentals

WERKING VAN DE VLAAMSCHE OUD-HOOGSTUDENTEN.

De Club te Tongeren :

In Maart : een vastenavond-feestje.
In April : »Italië« door G. Walschap.

Vlaamsche Club te Hasselt :

7 Maart a.s. « Volk en Adel » door Z. E. H. Spruytte.

21 Maart a.s. « De ongekende Mensch » door Dr Missotten.

Vlaamsche Ingenieursvereeniging :

Afdeeling Brabant : 26 Februari : Huidige stand van de televisie.

2 Maart : Gezellig samenzijn.

Afdeeling Antwerpen : 3 Maart : de huidige ontwikkeling van het mechanisch zuurstofsnijden, door Ir. Van Horenbeeck.

12 Maart : excursie naar de Rupelstreek en naar de brug in aanbouw ; leider : Ig: Debaets.

VLAMINGEN
SPREEKT BESCHAAFD NEDERLANDSCH
SLUIT AAN BIJ DE VEREENIG. VOOR
BESCHAAFDE OMGANGSTAAL, OUDE GOD,
(ANTWERPEN). BIJDRAGE : 15 FRANK TE
STORTEN OP POSTREKENING Nr 4123.86

NIEUW VLAANDEREN

5 MAART 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Antwerpen

GEWEST KEMPEN.

VERBROEDERINGSDAG TE KASTERLEE.

RUIM vijftig hoogeschoolgediplomeerden aanvaardden de uitnoodiging die hen voor Zondag 27 Februari samenriep en vonden mekaar, te 6 u., op een avondmaal te Kasterlee, in het gasthof « Bosch en Duin ».

Prof. Dr Daeleman nam het praesidium waar. Rond hem namen aan de eeretafel plaats, benevens Prof. Dr Van der Mueren, feestredenaar, de h. Goemans, vrederechter te Turnhout, de h. vrederechter van Westerloo en mevr. Poot, Ir Van Tichelen en Dr Joris Geens.

In zijn inleidend woord wenscht Prof. Daeleman alle aanwezigen hartelijk welkom. In het bijzonder verheugde hij er zich over zoovele jongeren en zulk aantal dames te mogen begroeten.

Met enkele woorden vertelde spreker dan hoe het Oud-Hoogstudentenverbond van vóór den oorlog streed en werkte. Hoe na den oorlog het K. V. O. H. V. weer een opbloei kende en druk uitoefende om verwezenlijkingen te bekomen. Nooit mogen wij, intellectueelen, vergeten, dat onze groote roeping blijft : « Ons Volk meedeelen van de talenten, die wij meer ontvingen. Om onze taak beter te volbrengen en onzen invloed te versterken, moeten we meer voeling zoeken met mekaar ! » Daarom ook stelt spreker voor nu dadelijk, ter plaatse, een Arrondissementsverbond van het K. V. O .H. V. te stichten.

Geestdriftig stemde de vergadering hiermee in en juichte hartelijk toe, wanneer als leden van het voorloopig bestuur worden voorgedragen : Dr Van Tichelen, Dr Van Uffel, Dr Geens en Dr Liekens, Dr jur. Goemans, Dr jur. Poot en Dr Valgaeren.

Aan Prof. Van de Wijer werd namens de aanwezigen een huldetelegram gezonden, na onderteekening door Dr J. Van Gorp en Dr Daeleman, zijn oud-medestudenten.

Prof. **Dr Van der Mueren** hield de feestrede over : **De intellectueelen en de kultuurpolitiek in Vlaanderen. »**

Met den bekenden gloed van zijn gezaghebbend redenaarstalent, ontwikkelde spreker zijn betoog, dat steeds de Vlaamsche beweging, in de verschillende stadia van haar groei, was en dat ze nog is een stuk van de tijdsgedachte. Ze zal zich volvoeren naar haar aard en wezen, onbekommerd met betwistingen van strijdende groepen. Vlaamsche intellectueelen moeten er intusschen voor zorgen, dat er eenheid van geest en hart blijve rond de inhoud van onze kultuurautonome verzuchtingen, opdat we het komende Vlaanderen « hart in hart » zouden kunnen binnengaan en broederlijk uitbouwen de Vlaamsche volksgemeenschap gaaf en geheel.

Langdurig werd Prof. Van der Mueren toegejuicht.

En toen kwam, na het « vroede », het « sotte» deel van het feestprogramma. Door de committatores werd uit volle longen het « Ergo bibamus » uitgegalmd en den Sanctus Salamander werd eere aangedaan. Er werd gezongen en «gespeecht ». Er was echt-studentikoze gezelligheid, gezonde romantiek, die iedereen verjongde...

Het verbroederingsfeest van het K. V. O. H. V. te Kasterlee is allerbest geslaagd en zal ongetwijfeld rijke vruchten opleveren voor de toekomst. — (Naar « de Standaard », 3 Maart).

GROOT-ANTWERPEN.

MAANDELIJKSCHE KLUBVERGADERINGEN.

Ter herinnering werd door het Bestuur de volgende oproep gericht tot de leden van Groot-Antwerpen :

Woensdag aanstaande 2 Maart, om half negen 's avonds gaat onze maandelijksche klubvergadering door in de Vlaamsche zaal van het Hotel de Londres, de Keyserlei te Antwerpen.

Deze gemoedelijke bijeenkomsten, welke we enkele maanden geleden in zwang brachten,hebben na enkele maanden thans een flinken bijval gekend; begin Februari was de opkomst bijzonder goed en de atmosfeer uiterst stemmig.

Voor het vervolg hebben we bijzonder eraan gehecht de schikking in de zaal aangenaam en gemoedelijker te maken, zoodat de avond niets meer van een officieele vergadering of van een zitting om een bestuurstafel heeft.

Deze vergadering zal voor allen die wenschen in dien zin geuit hebben volledige bevrediging brengen, en de nieuwe bezoekers van onzen avond tot trouwe bezoekers maken.

Zooals voorheen geldt het : men brenge **vrienden afgestudeerden** mee die toekomstige leden zijn; en de **hoogstudenten** zijn van harte welkom geheeten.

Tot Woensdag ! en men zegge het voort.

***

Een zeer lofwaardig initiatief dat, naar wij hopen, in de andere gewestgroepen en afdeelingen vele navolgers zal vinden !

GOUW WEST-VLAANDEREN.

AFDEELING BRUGGE.

Ingevolge den wensch uitgedrukt op onze vergadering van 28 Januari jl. wordt een debatavond over

Concentratie

op touw gezet. Deze vergadering gaat door op VRIJDAG 11 MAART te 20,30 uur, in het «Hotel de Londres », Statieplaats, Brugge.

De debatten worden ingeleid door een spreekbeurt van

Prof. Dr Fl. van der Mueren.

Alle oud-hoogstudenten en andere personen, die zich aan het zeer actueel en uiterst belangrijk vraagstuk der Concentratie interesseeren, worden samen met hun familieleden tot dezen debatavond uitgenoodigd.

Het Comité.

STICHTING VAN HET VLAAMSCH NATIONAAL ZANGVERBOND, V. z. W.

Op Zondag 6 Maart zal door de V. z. W. **Vlaamsch Nationale Zangfeesten** worden overgegaan tot de stichting van eene V. z. w. **« Vlaamsch Nationaal Zangverbond ».**

dat tot doel zal hebben de werking van de thans bestaande vereeniging te steunen en uit te breiden, onder meer door het groepeeren der bestaande en het stichten van nieuwe koorgroepen en zangkoren alsmede de inrichting van gewestelijke of provinciale zangwedstrijden.

De stichtingsvergadering zal doorgaan op Zondag **6 Maart** te 11.15 uur 's morgens in « Malpertuus », Frankrijklei 8, te Antwerpen, en daar wij er erg prijs zouden op stellen U mede onder de deelgenooten-stichters der vereeniging te tellen, verzoeken wij U vriendelijk deze vergadering te willen bijwonen.

Namens den Beheerraad van de Vla. nat. Zangfeesten :

W. De Meyer, Alg. secretaris; —

Karel Peeters, Voorzitter.

VLAMINGEN
SPREEKT BESCHAAFD NEDERLANDSCH
SLUIT AAN BIJ DE VEREENIG. VOOR
BESCHAAFDE OMGANGSTAAL, OUDE-GOD,
(ANTWERPEN). BIJDRAGE : 15 FRANK TE
STORTEN OP POSTREKENING Nr 4123.86

GEESTELIJKE VOORDRACHTEN TE ANTWERPEN.

Optimisme of pessimisme ?

Door E. P. Callewaert.

HOE zal onze houding wezen tegenover het vraagstuk van het Geluk ? Welke zal de stijl van ons leven zijn ? Optimisme of pessimisme ? We antwoorden onmiddellijk : geen pessimisme ! De filosofie van het pessimisme, al steunt zij ook op groote namen als Nietzsche en Schopenhauer en al doet zij zich nog zoo schijngeleerd voor, beteekent ten slotte niets anders dan een ontsporing van het gezond verstand. Het is een levensvreemde schooltheorie. De simpele Vlaamsche boer, die met vasten stap door de seizoenen trekt, worteit heel wat dieper in de eeuwige levenswaarden. Zelfs al gingen we veronderstellen dat er meer ongeluk dan geluk in het leven is, dan nog is er geen reden om ons in een schelp terug te trekken.

Er zijn pessimisten uit aanleg en temperament. Zoo zij geen geloof hebben worden zij doorgaans klienten van de psychiatrie. Gelooviqen raken in dit geval eveneens het goede spoor bijster en lijden vaak aan godsdienstwaanzin. Er zijn de theoretische pessimisten. Zij laken de onverantwoordelijke luchtigheid van de optimisten. Zij wanen het pessimisme dieper en verwarren het gevoel dat hen beheerscht met den natuurlijken nood aan oneindigheid, dien ieder normaal mensch kent. Dat, met het heimwee dat over deze wereld ligt, gepaard gaat een hoop, die een bron is van onverwoestbaar optimisme, zoo ver denken zij niet na !

Dan hebben we nog de pessimisten uit snobisme. Zij koketteeren met het sentimentalisme dat een De Musset het zoo onware « Les chants les plus tristes sont les chants les plus beaux » ingaf. Dit soort pessimisme wordt allicht zelfaanbidding en geestelijke tuberkulose.

Beklagenswaardig noemen we de pessimisten door het sociaal milieu. Zij moesten de essentieele zonnigheid in hun prille jeugdjaren ontberen. Wanneer we soms jeugdgroepen ontmoeten maken hun energieke gebalde vuisten weinig indruk. Maar hun treurige aangezichten ontroeren uitermate !

Wie alles in het leven heeft uitgeslorpt en uitgepeuterd, wat er aan genot te vinden is wordt pessimist uit oververzadiging. Zijn zie wordt verveeld en vervelend als assche. Hij is de meest hopelooze onder alle pessimisten bij hem is het geweten bijna geheel gedood en hij draagt in zich de arduinsteen van de zonde zonder hoop op vernieuwing.

Uit teleurstelling groeit eveneens een zeke soort pessimisme, wat vooral voorkomt bij her die in hun oude dagen hun zielejeugd niet wisten te behouden. Dat leven vooral is, den doo voorbereiden, drong niet tijdig tot hen door. Va het leven hebben zij verwacht, wat het, helaa niet geven kon.

Men wordt nog pessimist als men de deug van heldhaftigheid weert uit zijn bestaan en al men zich eerder met de kleinheid van het leve heeft willen verzoenen. Het is dezen ontgaa dat het leven een strijd is en zij slapen in b de gemakzucht van hun doode zielen.

Tot pessimisme komt men nog als men het be wonderen verleert. In de gruwelen van den Oo log zijn zoovele schoone principen ingestor dat sommigen er uit meenden te mogen beslu ten : laat de wereld maar draaien zooals zij wi er is toch niets aan te doen. Niets of niema achten zij nog bewondering waard. En nochtan heel de wereld bevat geen bewondering genoe voor den persoon van Christus allereerst en voo de heiligen en martelaars, die entraineurs va ons zieleleven, in de tweede plaats.

Voor pessimisme mag er geen plaats wezen i ons leven. Wij zijn kinderen van God, de Eeu wige Optimist. Met het Licht van den Hemel i ons komen we immers toch steeds, langs de ak ligheid van Goede Vrijdag tot de glanzend Paaschvreugde.

Mark van Sae

NIEUW VLAANDEREN

12 MAART 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Antwerpen

OPROEP TOT DE LEDEN

HIERBIJ hebben we het genoegen U uit te noodigen op de eerstkomende **algemeene vergadering** onzer gouwafdeeling op **ZONDAG 20 MAART 10.30 uur**, HOTEL DE LONDRES, de Keyeserlei.

Aan de dagorde hebben we :

1. **Verslag** over de algemeene werkzaamheden van het Verbond en van onze gouwafdeeling.

2. **Verkiezing** om te voorzien voor het jaar 1938 in de vervanging van drie verkozen bestuursleden welke thans, als lid van den Centralen Raad, rechtens deel uitmaken van het gouwbestuur : de heeren Ir Mariman, Dr Rombouts en Prof. Stefens.

Zes leden worden door het bestuur als kandidaten voorgedragen : de heeren Tandarts Aertsens, Mr Bouchery, Mr Somers, Ir Vandermeulen, Wisselagent van de Steen en Dr van Thillo.

Door minstens vijf leden kunnen ook andere kandidaten voorgedragen worden.

3. **Spreekbeurt** door de heeren **Mr J. de Weerdt** en **Mr Fr. Wildiers :**

« Beschouwingen omtrent Katholieke Vlaamsche samenwerking in de provincieraden »

Geen onzer leden zal het belang van dit onderwerp ontkennen en zal nalaten de vergadering bij te wonen en blijk te geven van zijn liefde voor : **eendracht onder Katholieke Vlamingen.**

We beleggen ditmaal geen gezamenlijke lunch, omdat op Zondag, 27 Maart, het **politiek diner** plaats heeft te Brussel ; we nemen de gelegenheid van nu af waar om allen aan te zetten « onze » lunch te verschuiven naar dien Zondag, 27 Maart : tafelredenaar is er Prof. Eyskens over **« Ekonomische toenadering tusschen Noord en Zuid ».**

Wie echter onder vrienden wenscht te blijven middagmalen na onze vergadering te Antwerpen, vindt daartoe alle gelegenheid in het Hotel de Londres zelf.

Het Gouwbestuur.

ONZE BROCHURE — VLAANDEREN COLONISATIEGEBIED.

Toen wij de vermelde brochure publiceerden, werd er de aandacht op gevestigd dat niet alle bestaande commissies door ons waren onderzocht geworden. Zelf hadden wij er bij de publicatie nog een zeker aantal in voorraad, waarvan de samenstelling ons echter op dat oogenblik niet op voldoende wijze bekend was.

Sedertdien werden er ons langs menige bevriende zijde nog heel wat andere overgemaakt, waarover wij op tijd en stond de gegevens zullen publiceeren. Uit dit alles blijkt de zeer groote belangstelling welke alom door het verschijnen der brochure werd gewekt.

Meer dan ooit wordt met open oog gewaakt op de samenstelling der officieele commissies welke door de verschillende ministeries worden opgericht, en niet minder op deze van de parastatale instellingen.

Hoe broederlijk in dit alles de verdeeling gebeurt en op welke wijze de beati possidentes de gelijkheid in rechte en feite opvatten is thans even duidelijk gebleven als het te voren voor iedereen reeds was, o.a. bij de benoemingen in de Nationale Bank.

Maar de herrie rond deze benoemingen laat er weer andere haast ongemerkt en onvermeld voorbijgaan.

Zoo werd zeer onlangs de Hooge Raad der werken voor Kinderwelzijn aangevuld door twee benoemingen — twee Vlaamschonkundigen ! — en benoemde diezelfde Hooge Raad zes leden voor het Geneeskundig comité van ditzelfde Nationale Werk : twee Vlamingen en vier Vlaamschonkundigen. Eerlijke verdeeling der lasten : Vlaanderen levert de kinderen en Fransch-Brussel en Wallonië de beschermers van onze kinderen.

Anderzijds heeft onze brochure hier en daar reeds goeden wil en Vlaamsche doordrijvendheid wakker geschud.

Wij vermelden bij deze gelegenheid met genoegen dat in de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, een algemeene vergadering der aandeelhouders, onder het voorzitterschap van Prof. P. Heymans, den nieuwen gouverneur, den vroegeren Raad van beheer heeft vervangen.

Deze Raad van beheer en het College van commissarissen bestond op dat oogenblik uit twintig leden, waaronder vijftien Vlaamschonkundigen.

In den nieuw verkozen Raad van beheer en het College van commissarissen zetelen thans zeven Vlamingen en zes Walen waaronder dan nog een, die het nederlandsch perfect machtig is. De Vlamingen zullen Gouverneur Heymans dank weten om deze eerste daad van zijn gouverneurschap.

Wij zullen met evenveel genoegen als we deze aanwinst mededeelen, alle verder herstel van gelijhheid ter kennis brengen, en met vreugde begroeten elke verhooging van de 32 %, waarmede wij nader komen tot de 62 % welke ons rechtmatig aandeel zijn.

De Studiecommissie.

VIJFDE POLITIEK DINER.

Wij richten hierbij een dringenden oproep tot al de leden van het K.V.O.H.V. opdat zij zouden deelnemen aan ons

Vijfde politiek diner

op Zondag 27 Maart a.s. te 13 uur in het Atlanta-Hotel, Ad. Maxlaan, 7-9 te Brussel.

De tafelrede wordt gehouden door Prof. G. Eyskens.

Onderwerp : Economische toenadering tusschen Noord en Zuid.

Iedereen houde den datum van 27 Maart vrij!

AAN ALLE RESERVE OFFICIEREN IN VLAANDEREN.

Met de oprichting van een Vlaamsch Verbond voor Reserve-Officieren beoogen ondergeteekenden een ernstige leemte in het nationale leven van ons volk aan te vullen.

Er is in Vlaanderen plaats voor en behoefte aan zulke vereeniging. Al telang immers werd een ongezond militarisme vereenzelvigd met de gezonde opvatting eener nationale weerbaarheid. Wij blijven onverminderd trouw aan het vredesideaal en aan de idee der algemeene ontwapingen, doch aanzien het tevens als een strenge, hoewel pijnlijke noodzakelijkheid, zoolang onze groote naburen deze idee negeeren en vechtensklaar aan onze grenzen gereed staan ons nationaal bestaan en onze toekomst ook met gewapenden afweer te durven verdedigen en beveiligen.

Wij willen binnen de perken van onze rechten en van onze zedelijke verplichtingen, medehelpen om :

ten eerste : een gezonden geest van weerbaarheid bij ons volk aan te kweeken en zijn belangstelling op te wekken voor de problemen onzer nationale veiligheid ;

ten tweede : het leger als een werkelijk nationaal en volksch element terug in ons volksleven in te schakelen.

Omwille van de franschgezinde houding der militaire kringen en van de nawerking der voor de Vlamingen zeer pijnlijke legertoestanden tijdens den oorlog, staan nog immer zeer breede gelederen van ons volk afzijdig of wantrouwig tegenover elke medewerking met de weerbare macht, en tegenover elke inschakeling ervan in het volkslichaam.

Onze Vlaamsche jeugd moet de militaire carrière kunnen betreden, ten einde over korten tijd gezonde en waardige legertoestanden te bekomen, alsmede een innige samenwerking van de weerbare krachten der natie met het nationaal-bewuste volksdeel, met het oog op een gezamenlijke beveiliging onzer nationale toekomst.

Het zal diensvolgens een belangrijke taak zijn, de Vlaamsche jeugd haar roeping en haar plicht voor oogen te houden, en de onderwijsgestichten te wijzen op hun taak onze Vlaamsche jeugd in dien nieuwen geest op te leiden.

De verbroedering en ruimere kontaktneming van Vlaamsche Reserve-Officieren met de aktieve legerkaders moet onmiddellijk op het gebied der orienteering van de landsverdediging, den meest heilzamen invloed uitoefenen voor de verspreiding der integrale onafhankelijkheidspolitiek. Ook het prestige der Nederlandsche taal en kultuur moet hierdoor in de legermiddens aanzienlijk worden verhoogd, en de wegneming van nog zoovele wantoestanden op taalgebied worden bespoedigd.

Bovendien moeten de jonge officieren, welke uit de inrichtingen voor militair onderwijs zullen komen, zich ook metterdaad door de Reserve-Officieren in Vlaanderen gesteund gevoelen, opdat zij voor de Vlaamsche volksgemeenschap ten volle zouden bewaard blijven.

Op bovengeschetst algemeen terrein ligt er voor een Vlaamsch Verbond van Reserve-Officieren een groot werkveld open.

Wij zijn vastbesloten hieraan onze beste krachten te wijden, en roepen alle Reserve- Officieren in Vlaanderen op, ons eensgezind terzijde te staan.

Antwerpen : Hn L. De Peuter, L. De Raedt, Dr. Rombouts, Ing. Van Cant, Ad. Van Dyck.

Brabant : Hn Adv. Van Dessel, Dr. K. Van Cauwelaert, Adv. A. Raport,

Oost-Vlaanderen : Hn, Adv. Van Haelst, Ing. Bracke, Prof. Dr. Wilms,

West-Vlaanderen : Hn De Meulenaere ,Ing. T. Herbert, Ing. De Meyere,

Limburg : Hn Mesotten en Adv. Fransman.

P. S. — Stuurt **onmiddellijk** uwe voorwaardelijke toetreding in, respect. aan :

gouw Antwerpen : Mr. Leo De RAEDT, Dolfijnstraat, 77, te Antwerpen.

gouw Limburg : Dr. MESOTTEN, Kruissteenweg, 275 te Tongeren.

Er bestaat hier geen onvereenigbaarheid tusschen het lidmaatschap van de V.V.R.O. en van andere vereenigingen voor R. O. Dit geldt speciaal voor Limburg.

gouw Brabant : Mr. VAN DESSEL, advokaat, Bondgenootenlaan, 167 te Leuven.

gouw Oost-Vlaanderen : Ing. BRACKE, Stroplaan, 75 te Gent.

gouw West-Vlaanderen : Ing. TONY HERBERT, Groeninghelaan, 70 te Kortrijk.

Een eerste algemeene bijeenkomst zal over een paar weken plaats hebben.

ROOKERS !

Niets overtreft echte « Oude fijne »

APPELTERRE - TABAK

16 — 20 — 24 Fr. de kilo

Franco per 5 kgr. — Minimum 1 kgr.

Schrijft naar :

Edgard TORREKENS

Planter-Fabrikant **APPELTERRE**

NIEUW VLAANDEREN

19 MAART 1938.

Cultuurraad en Academiën

Deze bladzijde was reeds gezet toen ons het bericht bereikte dat eindelijk, bij Koninklijk Besluit van 16 Maart, een "Koninklijke Vlaamsche Acaaemie voor Wetenschappen, Letteren en Schoone Kunsten van België" werd opgericht.

OVER de oprichting van een Vlaamschen Cultuurraad en de thans blijkbaar ook vaststaande stichting van Vlaamsche wetenschappelijke Academiën, schreef staatsminister F. van Cauwelaert o.m. volgende beschouwingen in het laatste nummer van « Elckerlyc » (5 Maart) :

***

De regeering heeft eindelijk een besluit getroffen aangaande de oprichting van een hoogeren Vlaamschen Cultuurraad en van een Kon. Vl. Academie voor wetenschappen. Het Kon. besluit betreffende de Cultuurraden is reeds verschenen (1). Het besluit over de Academie voor Wetenschappen wacht op den terugkeer van den Koning. Er blijft nu nog enkel te zorgen voor een Kon. Vlaamsche Academie van geneeskunde, als tegenhanger van de bestaande « Académie de Belgique » om, althans theoretisch, op academisch gebied het evenwicht te hebben verwezenlijkt naar hetwelk de Vlamingen zoolang hebben gestreefd.

Met de praktische uitvoering van deze belangrijke hervormingen kan echter eerst thans een aanvang worden gemaakt en van deze verwezenlijking zal in overwegende mate afhangen of de jongste regeeringsbesluiten hun weldoenden invloed op den gemoedstoestand en naderhand ook op de geestelijke ontwikkeling van de Vlaamsche Volksgemeenschap geheel of slechts gedeeltelijk zullen uitoefenen.

Van beslissende beteekenis zal zijn de keuze der eerste leden. Voor den Vlaamschen Cultuurraad is deze reeds geschied en wij hebben reden om ons daarmee tevreden te verklaren. Voor de Academie van wetenschappen ontbreekt nog iedere betrouwbare aanwijzing.

De regeering zal zich vergenoegen met de aanstelling van 10 leden voor elk van de drie klassen, — hetzij 30 werkende leden in het geheel. De overige 30 zullen door haar worden benoemd op voordracht van de aanvankelijke kerngroepen, zoodat progressievelijk het cijfer van 20 leden per klas zal worden bereikt. Het komt er dus ten eerste op aan dat de eerste keuze van de regeering zich bepale bij persoonlijkheden, welke noch in Vlaamsch, noch in wetenschappelijk opzicht aanleiding zouden geven tot gewettigde mistevredenheid.

Indien wij aan den Minister van Openbaar Onderwijs een goeden raad mogen geven, zouden we hem durven aanraden zich niet te beperken bij discrete bevragingen van persoonlijken aard. Al de zorg van de wereld zal niet beletten, dat zijn benoemingen geen onverdeelde instemming in het Vlaamsche land zullen vinden, en het is wenschelijk — in het algemeen belang — dat hij zich desvoorkomend kan dekken tegen ieder verwijt van willekeur, partijdigheid of ontoereikende voorlichting. Er zijn instellingen met onbetwistbaar moreel en wetenschappelijk gezag, die officieus of officieel, naar omstandigheden, door de regeering met groot voordeel kunnen worden geraadpleegd : ons korps van Vlaamsche Hoogeschoolprofessoren, de Vereeniging voor wetenschappen, de Kon. Vl. Academie. Deze laatste als van zelf sprekend, vermits zij op academisch gebied vooralsnog de meest centrale vertegenwoordiging is van ons hooger cultuurleven. De heer Hoste zal achteraf de verantwoordelijkheid hebben te nemen voor de eindkeuze, maar hij zal deze veel gemakkelijker kunnen dragen indien hij zich steunen kan op adviezen van onbetwistbaar gezag.

Maar daarna begint eerst het werk. Zoowel wat de Vlaamsche Academie voor wetenschappen als wat den Cultuurraad betreft, zal de waarde van deze instellingen voornamelijk zijn wat hare eerste leden ervan zullen maken en het is best dat hun deze kans wordt gelaten. Er werd reeds in Elckerlyc de aandacht op gevestigd dat deze Cultuurraden door het Kon. besluit, dat ze heeft in het leven geroepen, geen vastafgelijnde vormen hebben gekregen. Zij krijgen een zeer ruim arbeidsveld, maar ze weten niet met welke middelen zij het zullen bearbeiden. Voor de Vlaamsche Academie van wetenschappen kunnen we hetzelfde verwachten. Wanneer ze officieel zal zijn gesticht, en wanneer de kerngroepen zullen zijn gevormd dan zal de moeilijke taak beginnen om haar te voorzien van de materieele hulpmiddelen, die er noodig zijn om een waardig en vruchtbaar bestaan te voeren en haar te bekleeden met de bevoegdheid die haar tot een gelijkwaardige en een gelijkberechtigde van de « Académie de Belgique» maakt.

Wij hebben geen reden om te twijfelen aan den goeden wil van den Minister van Openbaar Onderwijs en onze Vlaamsche aanspraken zullen ook buiten hem in den schoot van de regeering warme voorsprekers vinden. Maar wij zouden geen de minste ervaring moeten hebben op het stuk van de Vlaamsche verwezenlijkingen om ons niet te voorzien op heel wat bestuurlijke, extra-bestuurlijke en politieke moeilijkheden, vooraleer zoowel de nieuwe Academiën als de hoogere Vlaamsche Cultuurraad zullen geworden zijn wat wij ervan verwachten mogen. Het is te hopen dat het niet aan praktische verstandhouding zal ontbreken — zooals het, eilaas, zelfs in den strijd voor de Vlaamsche wetenschappelijke Académie het geval is geweest — tusschen de personen en groepen die aangewezen zijn om onze rechten in casu voornamelijk te schragen, maar de uitslag zal hoofdzakelijk afhangen van de krachtdadigheid in het overleg met welke de Vlaamsche geleerden zullen te werk gaan, die het voorrecht zullen genieten om de grondvesten van deze verheven cultuurinstellingen te helpen optrekken.

***

Wij hopen van harte dat Min. Hoste zal gelieven te luisteren naar den wijzen raad, die hem hier wordt gegeven, inzonderheid wat betreft de keuze der *eerste* leden van onze Academie.

Ook « de stuurlui aan wal welke gemakkelijk afgeven op de Katholieke Vlamingen » en « die anders zouden oordeelen, indien zij maar slechts een klein benul hadden van wat constructieve politiek is » (zooals het weer eens vriendelijk heet in «Elckerlyc», 5 Maart), zullen er zich in alle oprechtheid over verheugen.

Misschien hebben ook zij wel hun steentje bij gebracht en de atmosfeer helpen scheppen, waarin *volwaardige* Vlaamsche academies ten slotte zijn « afgedwongen » geworden.

(1) Tot leden werden benoemd : Mgr. Van Waeyenbergh, voorzitter; Prof. E. Blancquaert, Prof. E. de Bruyne, Dr A. van Cauwelaert en H. Teirlinck, leden.

Tijdingen van het K. .O.H.V.

OVERZICHT DER WERKING

Motie.

DE Centrale Raad van het K.V.O.H.V., in zitting van van Zaterdag 12 Maart 1938 te Brussel vergaderd,

Na bespreking van de jongste gebeurtenissen in verband met de betooging van 6 Maart l.l. te Edingen en meer bepaaldelijk van de opleiding en aanhouding van verscheidene Vlaamsche Hoogstudenten aan de Universiteiten te Gent en te Leuven ;

Is van oordeel dat de drastische maatregelen welke de Rechterlijke overheid gemeend heeft te moeten treffen in klaarblijkelijke wanverhouding staan tot de feiten die ten laste van de betrokkenen werden weerhouden ;

Stelt vast dat de Waalsche onderzoeksrechter van Bergen met een meer dan ongewone strengheid optreedt waar het Vlaamsche Hoogstudenten geldt, wier aanhouding bevolen werd, zonder dat de aard van de ten laste gelegde feiten of de noodwendigheden van het onderzoek dezen maatregel wettigden ;

Meent in elk geval het recht te hebben, in naam van de Academische solidariteit, een hoffelijke en waardige houding vanwege de Gerechtelijke overheden tegenover de betrokken studenten op te eischen ;

Teekent verontwaardigd protest aan tegen de vernederende en niet-menschwaardige behandeling der Vlaamsche Studenten tijdens het gerechtelijk onderzoek te Bergen ;

Eischt hun onmiddellijke invrijheidstelling, tegelijk met deze der aangehouden niet-studenten ;

En gaat over tot de dagorde.

Mededeeling van den Centralen Raad.

De Centrale Raad heeft in zijn zitting van **Zaterdag 12 Maart 1938** een bespreking gehouden omtrent het principe en de mogelijkheden van Concentratie rond de aanstaande gemeente-verkiezingen.

Hij was van oordeel dat omwille van de groote belangen die op het spel staan, zoowel Christelijke als Vlaamsche, concentratie onder alle Katholieke Vlamingen in principe niet alleen gewenscht, maar geboden is ;

Het initiatief door de leiding van het V.N.V. in deze aangelegenheid genomen, mag een gelukkige stap in de goede richting genoemd worden en de omschrijving van de Concentratiebasis in de negen punten, verschenen in het V.N.V.-weekblad « Strijd » van 20 Februari ll. biedt concrete en duidelijke mogelijkheden tot verstandhouding onder de onderscheiden schakeeringen der Vlaamsch-Katholieke strijdmacht.

De Centrale Raad stelde met voldoening vast dat de Vlaamsch-Katholieke Pers haast eenparig dezelfde meening was toegedaan — met uitzondering van een paar onbeteekenende afwijkingen werd op zeer nadrukkelijke wijze de wensch geuit, dat onmiddellijk op deze basis onderhandelingen zouden aangeknoopt worden.

Sinds deze verklaring zijn er reeds een viertal weken verloopen en tot zijn pijnlijke verbazing moet de Centrale Raad vaststellen, dat tot dusverre de zoo dringend gewenschte reactie is uitgebleven.

Welke ook de gronden mogen zijn die voor dit onverklaarbaar stilzwijgen zouden aangevoerd worden, is de Centrale Raad van oordeel dat nu, zooals vier weken geleden, concentratiemogelijkheden voorhanden zijn en verzoekt hij met aandrang de betrokken leiders, om zonder verder aarzelen op het genomen initiatief in te gaan.

De Centrale Raad is van oordeel, dat alleen een ruime concentratie op basis van de voorgestelde negen punten in staat is om de Christelijke en Vlaamsche belangen die op het spel staan op afdoende wijze te waarborgen en stelt de betrokken leiders voor hun zware verantwoordelijkheid.

In dezen zin meent de Centrale Raad er ook de leden van het K.V.O.H.V. te moeten op wijzen, dat zij, naar gelang plaats en omstandigheden, de verantwoordelijkheid moeten opnemen, waarvoor zij zullen gesteld worden en in den geest van een Christelijk-Vlaamsche concentratie actief moeten deelnemen aan de gemeentelijke politiek, teneinde de lokale beïnvloeding van het gemeentelijk leven in dezen geest voor de komende jaren te helpen verzekeren.

De Centrale Raad.

NIEUW VLAANDEREN

26 MAART 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Antwerpen

ALGEMEENE VERGADERING VAN 20 MAART 1938.

OP Zondag 20 Maart had te Antwerpen, in de Vlaamsche zaal van het Hotel de Londres, de eerste algemeene vergadering voor 1938 plaats.

In zijn inleidend woord gaf de Voorzitter, Dr J. Lebeer, een overzicht van de werking van het K.V.O.H.V. en van de gouwafdeeling, sinds de vorige algemeene vergadering van 19 September 1937 — in het bizonder werd gewezen op de reeds uitgegeven en de nog te verschijnen brochures van het K.V.O.H.V. over « Vlaanderen kolonisatiegebied », die uit deze laatste vergadering gegroeid zijn.

De Voorzitter verontschuldigt verder de afwezigheid van de heeren Prof. Van de Wyer, Mr Delwaide, Dr Pil, Van de Steen en Aertsens.

Bij de de verkiezing van drie nieuwe bestuursleden worden onder de zes door het bestuur voorgedragen kandidaten, bij geheime stemming verkozen de heeren Ir Vandermeulen, Dr Eyskens en Mr Bouchery.

Vervolgens leidt de voorzitter de twee sprekers in :

« Na deze administratieve dagorde, kan ik het woord verleenen aan de twee sprekers van vandaag : Advokaten de Weerdt en Wildiers, resp. Voorzitter en Onder-Voorzitter van den provincieraad van Antwerpen, die beiden graag hebben aanvaard op eenzelfde zitting het onderwerp in te leiden, dat we vandaag op de dagorde plaatsen wilden.

» We verheugen er ons over, omdat het ons de gelegenheid schenkt in een scherp daglicht te stellen dat tot hiertoe — alleszins daar waar het niet om het algemeen staatsbeleid gaat — verstandhouding, samenwerking wel mogelijk zijn ; en wellicht niet zoo uiterst moeilijk, als het gaat met onderlinge waardeering en vertrouwen en met gemeenden goeden wil.

» Het schenkt ons ook de gelegenheid de twee sprekers, beiden trouwe leden onzer vereeniging, te danken om het voorbeeld dat ze stellen door hunne samenwerking, voorbeeld dat het K. V. O. H. V. zeer weet te waardeeren ; en langs hun persoon mede te danken allen in K.V.V. en V.N.V., die deze samenwerking hebben gesteund en hooggehouden.

» Dat we als K.V.O.H.V. gelukkig zijn met een voorbeeld van werkelijke samenwerking te kunnen uitpakken, zal wel niemand verwonderen.

» Onze eerste leuze blijft steeds : eendracht onder alle Katholieke Vlamingen, tot welke partijpolitieke nuanceering ze ook behooren mogen : dat principe staat voorop. We zijn Katholieke Vlamingen, en wat we nu ook, ieder bij ons zelf, droomen en denken als laatste doel en definitieve aanlanding van de Vlaamsche volksbeweging, dit neemt niet weg dat er voldoende punten zijn — positieve om te bereiken, en negatieve om te weren — waarin we allen, vooral in deze tijden, schouder aan schouder, ieder in de mate van zijn kunnen of karakter, onzen man hebben te staan, te doen wat wij kunnen.

DE VEILIGSTE BELEGGING

OP 1e RANG HYPOTHEEK

door tusschenkomst der

N.V. Nationale Hypotheekkas

Marktstr. 92 Brussel. Nd

Onderneming bij K.B. van 8 Nov. 1937 gemachtigd tot het afsluiten van leeningen met tusschen komst ter uitvoering van Besluit-wet 225. 679

» En voor de aangelegenheden waar we er wèl een afwijkende meening kunnen, op nahouden, en waarin het « in dubiis libertas » van kracht is, daar moet dit onze leuze zijn : dat zij, die door anderen — ook zonder spot en nog meer dan door ons zelf — intellectueelen worden geheeten, moeten toonen die libertas te kunnen begrijpen en te dulden ; en dat voor ons iedereen, die als Katholieke Vlaming een overtuiging heeft, een eerbiedwaardig vriend is ; alleen hij die zonder overtuiging is, of die zijne overtuiging noch belijdt, noch beleeft, kunnen we moeilijk onvermengd hoogschatten — hij weze nog een bekwaam vakmensch ! Wij zijn als afgestudeerden niet alleen vaklui !

» Maar deze nuanceering op een of ander gebied, mag of kan niet beletten dat wij zouden samenwerken in al het overige.

» Laten we christelijk breed en eerlijk zijn in onze beoordeeling en in onzen goeden wil ; laten we nederig allen te zamen arbeiden, ieder op zijn manier en naar zijn vermogen, zonder kleineerende uitspraak over hen die er anders over denken dan wij — als ze maar oprecht zijn ! — en alleen voor oogen houden wat we allen vermijden willen : den ondergang : en wat we bereiken willen : de opbeuring, het leven van ons volk. Dat volk dat we toch allen zelf zijn : gij en ik, en allen rondom ons.

» Indien we allen dàt kunnen, en ons alleen laten leiden door het doel, **dan is er de concentratie !** — niet in woorden maar in feiten ; niet bij de troepen alleen, ook bij de aanvoerders.

» Het woord is nu aan de vertegenwoordigers van een dergelijke concentratie ».

***

Zoo kwamen dan achtereenvolgens aan de beurt **Advokaat De Weerdt** (K.V.V.), en **Advokaat Wildiers** (V.N.V.), respektievelijk Voorzitter en Onder-Voorzitter van den Provincieraad van Antwerpen met hun **« Beschouwingen omtrent Katholieke Vlaamsche samenwerking in de provincieraden »** (1).

Mr De Weerdt schetste het tot stand komen en de samenstelling der Katholieke-Vlaamsche meerderheidsconcentratie in den Antwerpschen provincieraad en somde de werkzaamheden en de initiatieven op der nieuwe Deputatie. Hij wees vervolgens op de steeds meer ingrijpende rol der openbare besturen in het leven van enkeling en gemeeschap en op de mogelijkheid van noodlottige gevolgen in zake godsdienst en katholieke levensbeschouwing (onderwijs, enz.). Daaraan heeft de samenwerking in ons provinciebestuur al hare aandacht gewijdt. Even groot is de bezorgdheid geweest om de Vlaamsche beschaving en kultuur in hare zoo talrijke aspekten. De provinciale samenwerking, op zoo gelukkige wijze doorgevoerd, beantwoordt dan ook aan de eischen van de huidige stroomingen in ons volk. Weliswaar is deze samenwerking veel moeilijker op sommige andere gebieden (rijkspolitiek) en kan ze niet bereikt worden door vorming van ééne partij. Dit wil echter niet zeggen dat de niet-versmelting een verscherping van tegenstellingen beteekent ; want « doel van de samenwerking kan enkel zijn, het positief optreden ten voordeele van een vrije en ruime ontplooiing van de Christelijke en Vlaamsche waarden, die aan den grondslag liggen van ons geestelijk bezit en ons hoogste erfgoed uitmaken ».

Onmiddellijk daarna kwam Mr Wildiers aan het woord.

De Vlaamsch-nationale strijd heeft zich sinds den oorlog positief gewijd, ook aan het veroveren der provinciale en gemeentelijke cellen der volksgemeenschap. De proef van samenwerking onder Vlamingen in den Antwerpschen provincieraad is beteekenisvol geweest : wat als blijvende verworvenheid daaruit van de grootste waarde is, is de « animus », de gesteltenis die zich meester maakt van degenen die aldus samenwerken. Te schitterender is het slagen geweest, wanneer we den weinig gunstigen toestand der provincie overwegen, toen de proef genomen werd. Er werd bezuinigd, de taalwetten worden scherp toegepast (bepaaldelijk bij de subsidieering van het vrij onderwijs), het vakkundig onderwijs werd verbeterd, sociale voorzorg werd beoefend. En de samenwerking verloopt waarlijk zonder ernstige punten van wrijving of meeningsverschillen ; de Vlamingen hebben hier elkaar weergevonden « om buiten de meeningsverschillen op het gebied der algemeene politiek om positieve gegevens te concentreeren op provinciaal terrein ». En zoo werd het ook mogelijk problemen te onderzoeken die vroeger buiten de belangstelling lagen : het vraagstuk der stedelijke centra, het bestaan van gemeenschappelijke belangen tusschen aangrenzende gemeenten, natuurschoon, folklore, arbeidsdienst. Het is stellig de moeite waard op deze en andere problemen de samenwerking onder Christelijke Vlamingen in stand te houden en uit te breiden.

***

Uit de bespreking welke op beide aandachtig gevolgde en eenstemmig toegejuichte voordrachten volgde lichten we het volgende.

In de controle over de **gesubsidieerde onderwijsgestichten, vooral voor meisjes,** dient **scherp gewaakt** over de **naleving van de taalvoorschriften, ook in die afdeelingen eener inrichting, welke niet rechtstreeks met toelagen bedeeld worden** (het pensionaat b.v. naast de vakschool!) Aangiften van wantoestanden zullen door de Deputatie met stiptheid worden nagegaan ; het K.V.O.H.V. kan en zal hier desgevallend zijne stem doen hooren.

Hetzelfde moet gelden **voor het Museum der Vlaamsche beschaving,** waarbij echter dient opgemerkt dat de inrichting onder provinciaal toezicht nog niet volledig voltrokken is.

Het Katholiek Vlaamsch provinciaal bestuur, zal ook **in het aanstellen van leden der talrijke kommissies,** enz. rekening houden (naast de bevoegdheid) met de gelijkloopendheid van de opvattingen der kandidaten met de Katholieke Vlaamsche beginselen die in de provincie geldend zijn.

Waar de **provinciale toelagen door de wet verplichtend** zijn, zal de provincie **bij de Rijksbesturen moeten aandringen, op een Vlaamschen geest** in de aldus te steunen instellingen (gemeentelijk onderwijs, b.v.).

Ten slotte dient op **interprovinciale Vlaamsche samenwerking** aangedrongen in eenzelfden Vlaamschen geest.

Van essentieel belang is natuurlijk ook het **behouden der meerderheid** zooals zij thans geldt in onze provinciale besturen.

Maar **ten slotte en vooral was de vergadering eenstemmig om aan te dringen ook op gemeentelijke koncentratie** : in het Rijksbestuur kan dit zijn moeilijkheden hebben ; **op provinciaal gebied is ze schitterend geslaagd : a fortiori moet in de gemeenten de Vlaamsche koncentratie werkelijkheid kunnen worden.**

In den zin dezer laatste wenschen vertolkte dan ook de Voorzitter **de meening van de gansche vergadering** in dit eindbesluit :

« Wat in de provincies mogelijk is geweest, waarom zou dat ook niet elders mogelijk zijn, in de gemeenten ? Maar er is meer : waar samenwerking mogelijk is met anti-Katholieken en anti-Vlamingen, daar valt het aan de simpele geesten die wij zijn, moeilijk om begrijpen, dat samenwerking onmogelijk zou zijn onder Katholieken en Vlamingen. Het kan toch niet zijn uit persoonlijke antipathie of om reden van klein persoonlijk belang !

» Laat dat dan voor het staatsbeleid zorgen zijn voor morgen. Maar, daarbuiten, voor de provincies, en dus a fortiori voor de gemeenten, is het bewijs geleverd dat het wèl kan gaan.

» Om dat bewijs te hebben geleverd, om het voorbeeld van verstandhouding in onderlinge waardeering en samenwerking, om hun blijk van begrijpende genegenheid tegenover het K. V. O. H. V., danken wij nog eens zeer hartelijk de beide sprekers, **en we hopen, in het diepst van ons gemoed, dat wat zij hebben verwezenlijkt in provinciale aangelegenheden, veralgemeend worde, ook elders, ook in de gemeenten ».**

NIEUW VLAANDEREN

2 APRIL 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Antwerpen

KATHOLIEKE VLAAMSCHE SAMENWERKING IN DE PROVINCIERADEN (1)

IN 1932 kwam, onder den druk der omstandigheden, in onze Provincie een Bestendige deputatie tot stand gevormd uit leden van de Katholieke en Vlaamsch-nationalistische partij. De meerderheid die aldus in den Raad bekomen werd was gering. Ze telde — met den h. Berckmans, die den onpartijdigen Middenstand vertegenwoordigde — een totaal van 48 op 90 stemmen, hetzij slechts drie stemmen boven de helft. Desniettegenstaande bleek deze constellatie voldoende sterk om de leiding te handhaven. Ze was gekenmerkt door een volledige solidariteit en een groote tucht. Deze eerste samenwerking was hoofdzakelijk gevestigd op het toekennen van een toelage aan het vrij onderwijs, welke tot op dat oogenblik door de stad Antwerpen was verleend geworden en welke, tengevolge van de wijziging die in de gemeentelijke constellatie was ingetreden, geschrapt was geworden.

Deze toelage strekte er toe, de gelijkheid van de scholen te handhaven, althans te bevorderen. Ze bezat aldus een groote moreele draagkracht. Ze werd tevens het cement waarop de eerste concentratie werd voltrokken.

In 1936 hadden verkiezingen plaats. De Raad werd hernieuwd. De meerderheid bleef bij de Katholieke en Vlaamsch-nationalistische partijen berusten, ditmaal optredend met den steun van de Rexisten.

De Provincieraad telt inderdaad sedert 1936, 35 vertegenwoordigers van de Katholieke partij en 9 Vlaamsch-nationalisten, hetzij tezamen 44, zoodat de grens van de helft der stemmen niet wered bereikt. In de meeste gevallen echter sluiten de vier Rexisten zich aan bij hooger genoemde partijen, zoodat aldus een stemmenaantal van 48 en 90 verworven wordt.

Deze nieuwe meerderheid heeft de toelage aan het Vrij onderwijs waarvan boven sprake in stand gehouden en heeft de actie voortgezet die bij de vorming der eerste tweeledige Bestendige deputatie was aangevat. Alsdan was de Provincie belast met een zware financieele nalatenschap en het saneeren der financiën was een ernstige en moeilijke taak die de uitvoering van nieuwe werken heeft belemmerd.

De instellingen door de vroegere drieledige Deputatie tot stand gebracht en de activiteit op maatschappelijk en ander gebied ontwikkeld, werden niettemin krachtdadig gehandhaafd.

De teringbestrijding werd werkdadig doorgevoerd. Het technisch onderwijs werden op doelmatige wijze gesteund.

Nieuwe initiatieven werden genomen. De tentoonstelling « De Mensch » en de talrijke voordrachten, die bij deze gelegenheid door vooraanstaande medici op aanvraag van het provinciaal bestuur werden gehouden en de publicaties welke bij deze gelegenheid werden verspreid zijn U waarschijnlijk bekend. Onlangs werd een tentoonstelling omtrent de « Veiligheid bij den Arbeid » in verband met een op te richten Veiligheidsinstituut georganiseerd.

De Vlaamsche Leergangen te Leuven — De Vlaamsche Toeristenbond — De Vlaamsche wetenschappelijke congressen en meer andere werken van cultureelen aard worden actief gesteund. Tusschen de Vlaamsche Provincies is een samenwerking tot stand gekomen tot bevordering van de Vlaamsche letterkunde, door het instellen van interprovinciale letterkundige prijzen.

Stippen we aan dat het jaarlijksch gewoon budget dat door het Provinciaal bestuur wordt beheerd, meer dan 100.000.000 frank beloopt. De invloed van de Bestendige deputatie strekt zich daarbij verder uit dan het louter Provinciaal terrein, terwille van het feit dat zij toezicht uitoefent op de gemeentebesturen en aldus op gemeentelijk terrein een niet te veronachtzame taak te vervullen heeft. De Bestendige deputatie is een post van waaruit de verhoudingen in de gemeente en de betrekkingen tusschen gemeenten en hoogere overheid worden waargenomen.

***

De taak der openbare besturen groeit en ontwikkelt zich voortdurend. De negentiende eeuw is lang voorbij. Nieuwe tijdperken zijn aangebroken, en zonder te beweren dat ook te onzent een zoo diepgaande omwenteling zou kunnen plaats vinden als deze welke in Rusland, Duitschland of Italië voltrokken werd, is het toch duidelijk dat de macht der gemeenschap in stijgende lijn gaat, dat deze macht een steeds ruimer veld bestrijkt en doordringt tot allerlei domeinen waar zij vroeger onbekend bleef.

Deze macht vertoont zich onder verschillende vormen. In sommige landen wordt zij als de eenig reddende faktor beschouwd en voltrekt zich op dit oogenblik een phase van staatssocialisme en staatsinmenging zooals de geschiedenis er geen te boeken kreeg sedert Sparta. Waar daartegenover het privaat initiatief op eersten rang bleef staan, voelt dit laatste zich in de nieuwe tijdsomstandigheden vaak onbeholpen tegenover de nieuwe nooden en de problemen van socialen, financieelen en economischen aard, zoodat ook hier de macht der gemeenschap tot groote ontwikkeling is overgegaan. Voorzeker wordt de centralisatie en indeeling der openbare macht voorgestaan, maar niettemin blijft het een feit dat de macht der gemeenschap voortdurend groeit tegenover deze van het individu. De openbare macht met haar talrijke publiekrechtelijke en semi-publiekrechtelijke instellingen, met haar parastatale organen van jongen datum, met talrijke commissies en raderwerken waaromtrent nog onlangs het Vlaamsch Oud-Hoogstudentenverbond een belangwekkende brochure publiceerde, grijpt ook te onzent dieper en dieper in privaat domein.

***

Daartegenover stellen we vast dat juist onze traditioneele katholieke levensopvatting gevaar loopt, in het privaat vertrek van den enkeling te worden teruggedrongen. De katholieke levensbeschouwing komt niet tot haar recht in het openbaar leven in de mate die beantwoorden zou aan de moreele overtuiging van de bevolking, omdat wij katholieken zoo jammerlijk verdeeld zijn onder elkaar. Niet bij de tegenstrevers, maar bij ons allen die de kristelijke gedachte als het hoogste goed beschouwen, hoeven we te rade te gaan, wanneer wij de vraag stellen hoe de verzwakking en de vervlakking van de christelijke levensbeschouwing in het openbare leven te verklaren is. Indien wij er konden toe komen al diegenen die het behoud van het handhaven van de kristelijke kultuur op positieve wijze willen bevorderen, als een groote kracht te zien optreden, dan zou ongetwijfeld een gansch ander resultaat worden bereikt.

Is het niet te betreuren dat jongens en meisjes om den steun van openbare lichamen te verwerven, om den broode tenslotte, het neutrale onderwijs verkiezen om aldus gemakkelijker een plaats te kunnen bemachtigen ? Is het niet erg jammer, dat zij, terwille van onze onderlinge verdeeldheid, den steun moeten missen van een onderwijs en een opvoeding doorkneed met de principes van die levensvisie welke wij meenen de eenige ware te zijn. Dat zij aldus afglijden naar de vervlakking van hun overtuiging, naar de neutraliteit welke tenslotte niet bestaat noch bestaan kan, volgens de meest geautoriseerde uitspraken van gezaghebbende personaliteiten zonder onderscheid van opinie, naar de laïciteit en het materialisme.

En wat hier wordt gezegd inzake onderwijs, zou kunnen herhaald worden ten opzichte van de andere domeinen waar de bedrijvigheid en de invloed der openbare besturen zich laten gelden.

Dergelijke toestanden blijken zorgwekkend. En ik meen wel te mogen zeggen dat de samenwerking die in den schoot der Antwerpsche Bestendige deputatie is tot stand gekomen, daaraan al haar aandacht heeft gewijd.

De opgang van de Vlaamsche beschaving, het bevorderen van de Vlaamsche kultuur liggen niet minder sterk aan den grondslag van deze samenwerking. De stipte toepassing van de Nederlandsche taalwetten, het verzekeren en verstevigen van het Vlaamsche volksbestaan is een vanzelfsprekend gemeenschappelijk terrein van actie. De ontwikkeling van het Vlaamsche patrimonium kan en moet langs alle wegen en met alle middelen worden verzekerd. Hier liggen de gelegenheden voor het grijpen : steun aan letterkunde en muziek, folklore en oudheidkunde. Behoud van het mooie landschap onzer Vlaamsche aarde. Harmonie in onze Vlaamsche steden. Kunst in onze Technische scholen. Kunst en smaak aan de kinderen van ons volk, aan het volk van Memlinc en Van Eyck, aan het volk van Permeke en Servaes.

Ik aarzel dan ook niet te verklaren dat de concentratie, welke thans sedert verschillende jaren in den provincialen Raad werd doorgevoerd, geen louter toeval is, maar beantwoordt aan diepere oorzaken die we hierboven hebben geschetst. Dit is m.i. geen theoretische verklaring. Het is de vaststelling van een feit. Een feit dat wordt bevestigd door het tot stand brengen van een dergelijke samenwerking in de provincieraden van Oost- en West-Vlaanderen.

In Antwerpen en in Oost-Vlaanderen blijkt de samenwerking volledige voldoening te hebben geschonken aan beide partijen. In West-Vlaanderen minder. In Limburg is geen samenwerking tot stand gekomen.

Samenwerking veronderstelt wederzijdschen wil tot samengaan en tegemoetkoming — respect voor de wederzijdsche leiders en vertrouwen in het gegeven woord, — onmiddellijk te realiseeren doeleinden die gemeenschappelijk zijn, zooals het bekomen van de meerderheid.

Het tot stand komen van deze samenwerking biedt vanzelfsprekend een ander aspect naar gelang het terrein op hetwelk men haar verplaatsen wil, aldus het parlementair terrein, waar het conflict tusschen de onderscheiden doelstellingen der partijen veel scherper wordt afgelijnd. Het vormen van één nieuwe partij blijkt te dien opzichte al vast niet aan de mogelijkheden te beantwoorden, waar « Nieuw Vlaanderen » vaststelde dat de fusie der partijen tot het domein der droombeelden behoort. De verscheidenheid der toestanden dient dan ook te worden nagegaan. Maar waar gemeenschappelijk onmiddellijk te realiseeren doeleinden in voldoende mate aanwezig zijn, zal dan ook des te gemakkelijker overleg kunnen gepleegd worden, en de strijd worden gevoerd met als eerste bestanddeel het handhaven en de ontwikkeling van onze christelijke Vlaamsche cultuur. Een atmosfeer moet worden tot stand gebracht welke de samentrekking bevordert van alle krachten die tot het bereiken van dit groote doel willen arbeiden.

Dat men opwerpe dat hier de verdeeling van eigen Volk in twee uiterste kampen zou worden voorgesteld of aangewakkerd. Het opzet is niet, de christelijk georiënteerden tegen andersdenkenden op te jagen. Evenmin de Vlamingen onder elkaar in een rechts tegen een links blok te splitsen. De Vlaamsche cultuur is geen patrimonium dat aan de geloovigen voorbehouden is, alhoewel zij met recht kunnen wijzen op de groote taak die zij te dien opzichte vervuld hebben. Doel van de samenwerking kan enkel zijn, het positief optreden ten voordeele van een vrije en ruime ontplooiing van de christelijke en Vlaamsche waarden die aan den grondslag liggen van ons geestelijk bezit en ons hoogste erfgoed uitmaken.

(Zie vervolg onderaan blz. 12)

1) Rede gehouden door Mr J. de Weerdt, voorzitter van den Antwerpschen provincieraad op de gouwvergadering te Antwerpen (20 Maart 1938).

NIEUW VLAANDEREN

9 APRIL 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Wildiers over Katholieke Vlaamsche samenwerking in de Provincieraden [1])

DE belangstelling voor de provinciale politiek was in het vooroorlogsche Vlaanderen om zoo te zeggen onbeduidend. De hedendaagsche Vlaamsch-nationale strijder blijft niet meer onverschillig tegenover de provinciale politiek. Laten wij onmiddellijk vaststellen dat dit een verheugend verschijnsel is, evenzeer als de belangstelling die zich thans openbaart in het katholieke Vlaanderen voor de vreedzame verovering onzer gemeentehuizen.

Vlaanderen heeft thans wel zooveel politiek verstand gekregen dat het tot het inzicht gekomen is — gelet op de nog onvoldoende nationale waardigheid en bewustwording van de gemeenschap — dat er dient gebruik gemaakt der levende cellen als daar zijn, provincie- en gemeentebesturen, om tot krachtig ingrijpen in het staatsleven te kunnen geraken.

De Vlaamsche provincies omvattend de Vlaamsche steden en gemeenten, ziedaar een eerste strijdobject. Wat is de geschiedenis der Nederlanden anders dan de geschiedenis der steden, gemeenten en der vereenigde Provincies?

Het is dan ook een verheugende gebeurtenis dat in drie der vijf Vlaamsche provincies sinds de wetgevende verkiezingen van 1936, de colleges van Bestendige afgevaardigden gevormd werden door vertegenwoordigers der Katholieke staatspartij en van het Vlaamsch-nationale blok.

Interessante steekproef naar de degelijkheid en de duurzaamheid eener samenwerking tusschen Vlamingen van katholieken huize of aanvaardende althans de christelijke principes als grondslagen onzer beschaving. Samentrekking van krachten niet op nationale motieven op het terrein der landspolitiek, niet mits opgave van eigen onafhankelijkheid of zelfstandigheid, doch op zuiver bestuurlijke banen. Het opnemen van verantwoordelijkheid en het uitbouwen naar eigen inzicht van tientallen initiatieven in den dienst van het eigen volk.

Ik laat aan U zelf over te oordeelen of het resultaat dezer samenwerking beantwoordt aan de gestelde verwachting en de moeite der gedane inspanning beloont.

Doch wat mij betreft, ik beschouw niet zoozeer als hoogste goed van een zoodanige samenwerking deze eerste garve van verwezenlijkingen ; **wat als een blijvende verworvenheid van grooter waarde is — omdat zij voor de toekomst bepalend kan zijn — dat is diezelfde «animus» diezelfde gesteltenis,** die zich bewust of onbewust gaat meestermaken van degenen die samen aan de oplossing van bepaalde problemen werken. Dit gevoel van onvolkomenheid in het bereikte resultaat ter wille van de voorhanden middelen en omstandigheden, het gezamenlijk aanvoelen van wat ten slotte het beste zou zijn voor de gemeenschap tegenover de onvolledigheid van het in het huidig bestek bereikbare, de noodzakelijke aanpassing van verouderde lichamen en organen aan de nooden van een zich langzaam optillende en bewustwordende gemeenschap.

Daarbij is van Vlaamsch-nationale zijde althans het bewijs geleverd dat het verwijt, alsof wij enkel schitterende afbrekers zouden zijn, op duidelijke wijze is weerlegd geworden.

De voorwaarden waarin moest gewerkt wo-den waren nochtans niet zoo schitterend. Het is voldoende slechts enkele cijfers naar voren te halen uit de begrootingen der jaren die onmiddellijk de katholieke Vlaamsch-nationale samenwerking voorafgingen, om zich hiervan te overtuiging. Op enkele jaren tijd was bijvoorbeeld de Provincie Antwerpen tot een der zwaarst belaste geworden. In 1928 was de schuldenlast der Provincie 3 millioen. In 1933 was ze gestegen tot 330 millioen. Eerste taak dus naar gezonde financieele toestanden terugkeeren, bezuinigen daar waar het kon, evenwicht brengen in de begrooting. Vanaf het jaar 1935 werd een begin gemaakt met financieele ontlasting. De belasting op het gebezigd personeel werd afgeschaft, de opbrengst dezer belasting was 2 millioen. Deze op de muziektuigen werd met 1 millioen verminderd. In het jaar 1936 werden de provinciale opcentimes van 50 op 48 gebracht, wat een nieuwe vermindering van 2 millioen beteekende. Voor 1937 werd de belasting op de meubelen afgeschaft, waarvan de opbrengt 1.500.000 fr. bedroeg. Voor 1938 werden de opcentimes van 48 op 43 gebracht of een nieuwe vermindering van 5 millioen.

Er dient niet gezegd te worden dat onze provincies thans in het Nederlandsch bestuurd worden van hoog tot laag. Tot in de minste bijzonderheden wordt de taalwet toegepast, alles is eentalig Nederlandsch. Tot voor korte maanden bevond zich nog een enkel onbeduidend Fransch opschrift onder een bepaalde bel bij den ingang van het Provinciegebouw te Antwerpen — « Cabinet du gouverneur » — doch een kort bezoek van onzen vriend Grammens volstond om dit laatste spoor van een vervlogen tijd voor goed te doen verdwijnen. Ook concessiehouders der provincie zijn er toe gehouden de wet na te leven en bij de minste overtreding heeft de Deputatie niet nagelaten handelend op te treden. Wij hebben er slechts in toegestemd de zeer hooge kredieten voor de vrije landbouwnormaal- en technische scholen te stemmen, op voorwaarde dat de hoofdinrichtingen waarvan deze scholen afhangen ook een begin gemaakt hebben van ernstige toepassing der wet op de taalregeling in Middelbaar en Lager onderwijs, van 1932. Vanaf het aanstaande schooljaar zal dus geen enkel dezer scholen nog een toelage ontvangen wanneer in de hoofdinrichting — in de meeste gevallen onze verfranschte meisjespensionnaten — op geen ernstige wijze de wet van 1932 wordt toegepast. Het is inderdaad al erg genoeg dat zes jaar na de uitvaardiging dezer wet sommige meisjesscholen nog in de gelegenheid zijn geweest de wet te saboteeren, dank zij de toelage die hen van de gelden der gemeenschap toekwamen, gelden die wel bestemd waren voor hun Vlaamsche landbouwnormaal en technische scholen, doch waarvan hun hoofdinrichting eveneens en ten onrechte kon gebruik maken.Eenzelfde stelregel werd door de provincies West en Oost-Vlaanderen aangenomen.

Doch het gaat er bij ons niet om, ons enkel te beperken tot de verplichte naleving der bestaande taalwetten. Het onderwijs en voornamelijk het vakkundig onderwijs diende verbeterd en aangepast aan de noodwendigheden van den tijd. In dit verband is het initiatief der Bestendige afvaardiging van Antwerpen te prijzen, waarbij deze tot de inrichting van normaalleergangen besloten heeft, en een commissie heeft opgericht waarin vooraanstaande taalkundigen zitting hebben en waaraan ook de andere Vlaamsche provincies medewerken met het doel te komen tot een degelijke eenvormige Nederlandsche vakterminologie. Er gebeuren geen benoemingen in Provinciedienst tenzij alle waarborgen van bekwaamheid en volkstrouw geleverd werden. Voorkeur wordt daarbij steeds gegeven aan kandidaten die een volledige Nederlandsche opleiding genoten, ten minste als zij hiertoe de gelegenheid hebben gehad. Om zoo te zeggen alle werken van Vlaamsche kultuur worden thans door de Vlaamsche provincies gesteund en aangemoedigd. De provincie-besturen hebben het als een eereplicht beschouwd daar vooral te helpen, waar het staatsgezag op zulke schromelijke wijze in gebreke bleef en nog blijft.

Ziehier ten titel van voorbeeld enkele initiatieven onder de meest belangrijke uit de begrooting van 1938 :

Voor den verderen aanleg van het Provinciaal park Rivierenhof, (120 Ha.) het bouwen eener brug, en het uitvoeren van wegenis en verbeteringswerken, werd een extra-crediet ingeschreven van fr. 700.000. Voor het doelmatig organiseeren der arbeidersvacanties werd een toelage verleend van fr. 40.000.

Het Vrijbroek-park te Mechelen (40 Ha.) is nu in orde gebracht met tennis-velden en speelpleinen. Hoboken en Turnhout kregen ruime toelagen om gemeentelijke parken aan te leggen. Verder werden er 25 Km. provinciebaan geheel vernieuwd, wat een uitgave vergde van circa 15 millioen, terwijl aan de gemeenten reeds 25 millioen toelagen toegezegd worden voor de vernieuwing van steenwegen van groot verkeer. Dit alles is mogelijk geweest niettegenstaande de zware financieele lasten, en zonder nieuwe leeningen wat ongetwijfeld heeft bijgedragen tot de economische uitrusting van dit grondgebied.

Op sociaal gebied en op het gebied der Volksgezondheid hebben zich nieuwe initiatieven ontwikkeld die de aandacht waard zijn. In de eerste plaats dient te worden vermeld de bestrijding van de krotwoningen. De voorstudie van dit probleem schijnt thans ten einde te loopen en de noodige kredieten zijn reeds voorhanden om de uitvoering van dit plan integraal door te zetten. Iedereen heeft daarbij nog in zijn geheugen de tentoonstelling « De Mensch », die op initiatief en aanduiding van onzen vriend den heer Kennes werd ingericht. Te dezer gelegenheid werd een zeer doelmatige propaganda door de honderduizend brochures over Volksgezondheid gevoerd, waarvan de resultaten niet te onderschatten zijn.

Intusschen werd door een gelijkaardig initiatief een tentoonstelling voor veiligheid bij den arbeid ingericht. Deze tentoonstelling die zich over een ongekende belangstelling mocht verheugen is een eerste proef tot de oprichting van een blijvend muzeum voor Veiligheid bij den Arbeid in te richten in het Sterkx hof te Deurne. Ook op het gebied der drinkwatervoorziening werd vernieuwend gearbeid. In 1935 werd Boom van drinkwater voorzien, de werken voor Herentals en Lier zijn in uitvoering. Hemiksem is aanbesteed. Daarop zullen Brasschaat, Schoten, en Wijnegem volgen. Dit alles is des te meer van belang daar het aan niemand van U zal onbekend zijn welk achterstal de Vlaamsche provincies tegenover de Waalsche hebben in te halen.

West - en Oost-Vlaanderen hebben op onderwijs en taalgebied en op het terrein der subsidieering van Vlaamsche kultuurvereenigingen dezelfde houding aangenomen. De toestanden immers stellen zich op dezelfde wijze daar als bij ons en regelmatig kontakt onder de besturende lichamen heeft tot vriendschappelijke samenwerking geleid.

Een onbescheiden toehoorder zou mij misschien de vraag kunnen stellen of er zich dan geen enkele wanklank voordeed en of alles koekoek één zang was onder de vertegenwoordigers der twee samenwerkende groepen. Het kost mij geen moeite te erkennen dat, met uitzondering van West-Vlaanderen waar de hemel niet altijd zonder wolken geweest is, er zich geen ernstige punten van wrijving of meeningsverschil hebben voorgedaan. Wat ons toelaat te besluiten dat wanneer Vlamingen concentreeren om bepaalde doelstellingen en gezamenlijk aan den arbeid gaan om dezelfde objectieven de resultaten niet op zich laten wachten.

Zooals Vlaanderen zich om de daad van Grammens heeft teruggevonden om de stipte toepassing af te dwingen der taalwet in bestuurs-zaken, zoo hebben Vlamingen zich ook hier gevonden om buiten de meeningsverschillen op het gebied der algemeene politiek om positieve gegevens te concentreeren op provinciaal terrein. Wie zou durven beweren dat op

(Zie vervolg blz. 23).

1) Rede gehouden door Mr Fr. W. Wildiers, ondervoorzitter van den Antwerpschen provincieraad op de gouwvergadering te Antwerpen (20 Maart 1938). — Zie de rede van Mr J. de Weerdt in ons vorig nummer.

NIEUW VLAANDEREN

16 APRIL 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

HET VIJFDE POLITIEK DINER.

HET vijfde politiek diner van het K. V. O. H. V. werd op Zondag 3 April ll. gehouden in het Atlanta-hotel te Brussel. Was het aantal der aanwezigen — het diner, eerst vastegesteld op 27 Maart, moest wegens de Hulebroeck-viering te Antwerpen worden verplaatst op Passie-Zondag — wellicht iets geringer dan bij vorige gelegenheden, de hartelijkheid der gesprekken was er sterker dan ooit.

Als voorzitter fungeerde ditmaal Mr. R. Fransman, voorzitter der gouw Limburg, die op hoofsche wijze de dischgenooten welkom heette en bij het nagerecht het woord verleende aan Volksvertegenwoordiger Mr H. Borginon, die de tafelrede zou uitspreken, in vervanging van Prof. G. Eyskens, die wegens ongesteldheid de door hem beloofde spreekbeurt niet kon houden.

Het door **Mr. Borginon** gekozen onderwerp luidde eenigszins paradoxaal :

LOF VAN HET VERRAAD DER KLERKEN.

Gij verwacht ongetwijfeld van mij — aldus Spreker — een satire op bepaalde toestanden of personen, ofwel een paradox, zooals schijnbaar in het onderwerp van deze spreekbeurt ligt besloten. Dit zou beteekenen den lof te zwaaien voor iets dat wij als verwerpelijk moeten aanzien, of een geparodieerde ophemeling van den arrivist, die het idealisme van trouwe geesten ten eigen profijte uitbuit. En nochtans de paradox is er, maar niet bij mij, wel bij U : voor U immers beteekent « verraad der klerken » de afwezigheid bij den Vlaamschen intellectueel van wat wij volgens een betrekkelijk jong woord zijn gaan noemen : de volksverbondenheid, en bestaat het « verraad » dus in het zich opsluiten in den ivoren toren.

Met het werk van Julien Benda « La trahison des clercs » is het echter vergaan als met zooveel klassiek werk : velen spreken er over, maar weinigen hebben het gelezen. Bij Benda namelijk beteekent verraad juist datgene waarvan de afwezigheid voor U en voor mij als verraad voorkomt. Daarom oordeel ik dat juist mag lof toegezwaaid aan wie volgens Benda verraad plegen, in casu de Vlaamsche intellectueelen.

Het zijn de «klerken» geweest die in Vlaanderen het volk hebben wakker geschud en het de leiding hebben bezorgd, welke het zoo noodig had. Het zijn diezelfde klerken, die zestig jaar en meer geleden de Vlaamsche studenten-beweging hebben gesticht, welke later moest uitgroeien tot een niet meer te stuiten beweging. Voor dit werk hebben zij achteruitstelling, broodroof en gevangenis getrotseerd. Ook in de frontbeweging waren het de intellectueelen onder de soldaten die 't meest voor hun ideaal hebben geleden. De frontbeweging was niets anders dan de neerslag van vijftig jaar studentenbeweging. Tevens zijn het de intellectueelen die ons volk hebben begaafd met een uitbloei van kunst en kultuur, welke gerust de vergelijking met die van andere volkeren mag doorstaan.

Benda nu maakt een onderscheid tusschen het geestelijke en het materieele leven, en in dien zin zijn alle intellectueelen, die het eerste voor het tweede verwaarloozen, ook indien het tweede beteekent het dienen van hun volk (b.v. Joe English en Prof. Daels in hun leuze « Ik Dien ») verraders.

Volgens ons pleegt de klerk nu juist verraad wanneer hij zijn sociale plichten niet nakomt, wanneer hij het houdt met deze uitspraak van den Franschman : « La patrie eut-elle tort, il faut lui donner raison », of van den Engelschman : « Right or wrong, my country ».

Dat is overigens toepasselijk op elk gebied, wanneer aan Caesar meer wordt gegeven dan aan Caesar toekomt. Zoo worden b.v. in de St. Geertrui-parochie te Etterbeek, de Vlaamsche volkskinderen, die hun onderricht in het Vlaamsch genieten in de broedersschool, bij hun voorbereiding tot de Plechtige Eerste Heilige Communie in de parochiekerk uitsluitend in het Fransch toegesproken. Wij hebben het recht en den plicht tegen zulke dingen te protesteeren.

Ik zou hier aan mijn gegeven te kort komen, indien ik het liet bij theoretische beschouwingen, en ik wil daarom wijzen op sommige practische gevaren en mogelijkheden.

Nog steeds bedreigen ons de grootste gevaren en mogen wij ons door eenige schijnsuccessen niet in slaap laten sussen. Zoo hebben wij het op het gebied der buitenlandsche politiek door de « Los van Frankrijk »-beweging reeds ver gebracht : echter zijn wij nog niet zoover, dat de aangeklaagde besprekingen tusschen legerstafoversten werden stopgezet. Denken we maar even aan het jongste optreden van den Franschen Gezant.

Op het binnenlandsche terrein grijpt er thans een soort van snelheidswedstrijd plaats. Eenerzijds is het de verbazende uitgroei der Vlaamsche bewustwording ; anderzijds breidt de Brusselsche olievlek zich al meer en meer uit, en bereikt reeds Vilvoorde en Halle, ja weldra ook Mechelen. Alle meerderheidsmentaliteit van sommige jongeren ten spijt, moeten wij den strijd als definitief verloren beschouwen, indien de Brusselsche denationalisatie in dezelfde mate blijft voortwoekeren.

Wij moeten verder die meerderheidsmentaliteit aanklagen, indien de minister, die dit woord lanceerde, voortgaat met in zijn eigen kabinet totaal Vlaamsch-onkundige kabinetshoofden en algemeene secretarissen te benoemen.

Verliezen wij ook de economische gevaren niet uit het oog : wij maken op dit oogenblik, de zooveelste crisis door, en nu als voor den oorlog zijn de Vlamingen de eerste slachtoffers, omdat de economische belangstelling van den staat een verkeerden weg uitgaat.

En er is, en niet het minst, het gevaar van den geloofsafval : laat men nog lang de anticlerikale meerderheid de plak zwaaien in steden als bv. Gent en Antwerpen, dan zullen weldra, maar waarschijnlijk te laat, de oogen opengaan.

Een gecentraliseerde Staat België is niet in staat al deze gevaren van ons af te weren, — we hebben daarbij alleen maar te denken aan den heer Du Bus de Warnaffe, die door de regeering belast werd met het recruteeren van de Vlaamsche magistratuur.

Tegenover al die gevaren staan gelukkig ook mogelijkheden : daar is vooreerst de concentratie. Concentratie op gemeentelijk terrein hangt in de lucht, maar wij moeten ze toch maar beschouwen als een eersten aanloop. Wij moeten concentreeren op « zelfregeering ». Op de vraag of wij al een bepaalde formule gereed hebben antwoorden wij : ja en neen. Een formule dient tot niets als wij de voorwaarden nog niet kennen waarin die formule zal dienen toegepast. De machten en de verhoudingen wijzigen zich met den dag. Wij mogen echter niet tusschen twee stoelen willen zitten, wij moeten kiezen. Wij houden meer van 'n overtuigd K.V.V.-er, die ons beslist op sommige punten bestrijdt, dan van treuzelaars. Daarom moeten wij het masker afrukken van sommige concentrationisten, zoogenaamde eenheidspredikanten.

Aan het vormen van één partij hebben wij niet gedacht, en bij de eerste samenkomst van de afgevaardigden, voor de bespreking van het beginselakkoord, wanneer ons dit werd gevraagd, hebben wij dadelijk en klaar bescheid gegeven. Daarom hebben wij het woord « partij » in dit akkoord doen schrappen en vervangen door « formatie ». Waarom kunnen wij nog niet komen tot die eenheid ? Omdat wij de K.V.V.-ers niet vertrouwen : wij twijfelen niet aan hun oprechtheid, maar wij moeten daden zien, daden in overeenstemming met de woorden. Voorzichtige ouders laten hun dochter niet trouwen onder het regime van de universeele gemeenschap (1).

Wanneer echter de volledige versmelting niet door ons werd onder oogen genomen, dan betekent zulks niet dat de mogelijkheden voor duurzame samenwerking op ruime basis niet zouden voorhanden zijn. Bij concentratie komt het minder aan op den vorm dan op het doel : de uitbouw der Vlaamsche gemeenschap. Wij moeten er naar streven te kunnen handelen als gemeenschap, als volk, als een geheel. Wij moeten zelf onze ambtenaren kunnen benoemen, zelf over ons lot beschikken.

Als wij, Vlaamsche klerken, dat willen, dan bereiken wij het ook in korten tijd en wellicht sneller dan wij denken. Vooral indien de dames hier aanwezig, daarbij willen helpen. Vele vrouwen hebben in den loop der geschiedenis, door hun moreelen steun, hun mannen tot daden aangezet, waar zij anders niet zouden toe gekomen zijn.

Mr Borginon eindigde zijn toespraak met een paar gedichten uit Rabindranath Tagore.

Deze rede werd warm toegejuicht. Na een hartelijk dankwoord van den voorzitter, werd het vijfde politiek diner besloten met een gezellig, Vlaamsch samenzijn in de salons van het hotel.

---

1) Tekstueel zei Mr Borginon het volgende :

« Het is echt dat het Directorium reeds bij den aanvang van onze besprekingen als zijn opvatting heeft te kennen gegeven dat naar algeheele versmelting van de beide groepen moest worden gestreefd.

» Niet minder vast staat evenwel, dat de V.N.V.-afvaardiging hier terstond heeft op geantwoord zulks niet mogelijk te achten.

» Wanneer ik op het Landsbondcongres te Leuven hieraan herinnerde, werd de juistheid van mijn verklaring door Prof. De Vleeschauwer dadelijk toegegeven ».

Hij voegde er nog bij dat het op zijn verzoek was dat de desbetreffende passus uit de laatste mededeeling van V.N.V. over dit onderwerp er in dien vorm werd ingelascht. Als medeonderhandelaar wenschte hij voor deze stelling volledige verantwoordelijkheid op te eischen.

Vlaamsch Economisch Verbond

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING EN IIe LUSTRUMVIERING AFDEELING ANTWERPEN.

De leden van het V. E. V. en alle belangstellenden worden er te dezer gelegenheid aan herinnerd, dat de jaarlijksche algemeene vergadering en IIe Lustrumviering afdeeling Antwerpen, dit jaar zullen plaats hebben te Antwerpen op Zaterdag 7 en Zondag 8 Mei a.s.

Onderstaand volgt een beknopt overzicht van het vastgestelde programma :

Zaterdag 7 Mei :

's Morgens : gezamenlijk bezoek aan enkele interessante fabrieken, aangesloten bij het V. E. V. ;

's Namiddags : Officieele ontvangst op het Stadhuis en Havenrondvaart ;

's Avonds : gezamenlijk diner en aansluitend bal op een boot.

Zondag 8 Mei :

Te 10 uur algemeene vergadering in den Koninklijken Kunstkring, Arenbergstraat.

DAGORDE :

1. Toespraak van den heer Alg. Voorzitter ;
2. Jaarverslag van den heer Dr. P. Bessem, Alg Secretaris ;
3. Verslag door den heer J. M. R. Grote, Penningmeester ;
4. Gedeeltelijke herkiezing Raad ;
5. Spreekbeurt Prof. Paul Heymans : « Kredietmogelijkheden ten behoeve van de industrie» ;
6. Spreekbeurt Mter Timmermans : « De Haven van Antwerpen en Rotterdam ».

Te 2 uur : Banket in de zalen Van Hellemont Van Eycklei.

NIEUW VLAANDEREN

23 APRIL 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Antwerpen

Het K.V.O.H.V. (Gouw Antwerpen) en de concentratie actie.

NAAR aanleiding van de actie voor gemeentelijke concentratie, welke door de Katholieke Onderwijzersgilde te Antwerpen wordt gevoerd, stuurde Gouw Antwerpen K.V.O.H.V. volgend waardeerend schrijven met belofte tot medewerking :

Aan de K. O. G. Antwerpen

Geachte Heeren,

Het K.V.O.H.V. kan natuurlijk uw oproep aan de katholieke intellectueelen niet ongemerkt voorbij zijn gegaan. Het is er des te meer om verheugd omdat het er een bewijs in vindt, dat een der beweegredenen die, wat meer dan een paar jaar geleden, aanleiding gaven tot zijne heroprichting ook elders aangevoeld wordt : er het zijne toe bijbrengen om de eendracht en de samenwerking onder alle katholieke Vlamingen te herstellen.

We hebben zelf sedert ons bestaan geen enkele gelegenheid ongebruikt gelaten om op de dringende noodzakelijkheid van die eendracht te wijzen, en onze vereeniging zelf is wel de allereerste verwezenlijking. Een bewijs dat waar goede wil voorhanden is en alleen de zaak zelf wordt beoogd, er wel verstandhouding mogelijk is.

Dat we, Katholieke intellectueelen, buiten onze vereeniging zelf, ook het onze willen bijdragen tot herstel van den vrede en de verstandhouding onder alle katholieke Vlamingen in heel het openbaar leven, bewijst het feit dat we zelf den concentratiewagen aan het rollen hebben gebracht door de gedachte vooruit te zetten om, samen met den K.V. Landsbond, het beruchte concentratiecongres van Leuven bijeen te roepen.

Niemand meer dan wij wenscht U geluk met uwe beweging en begroet met meer vreugde uw werk en uw oproep.

Wat onze vereeniging vermag te doen tot heropbloei van de Christelijke gedachte in privaat en openbaar leven, hoopt ze, in echte naastenliefde en rechtvaardigheid, niet te zullen verwaarloozen.

Hart en geest van allen — ook buiten uwe en onze vereeniging — die maar eenigszins begaan zijn met het leven van hun volk, hunkeren naar de onmisbare concentratie die er noodig is om dat volk gaaf en gezond te houden. En waar uwe vereeniging ijvert om het samenbrengen van alle krachten tot het bereiken van dat doel, mag ze er blijven op betrouwen in het K.V.O.H.V. steeds een bereidwillige medewerking te zullen vinden.

In oprecht-waardeerende hoogachting.

K.V.O.H.V.
Gouw Antwerpen.

***

De Katholieke Onderwijzersgilde maakte bovenstaande toetreding bekend in de volgende bewoordingen :

« Met onverholen genoegen laten we hier als antwoord op onzen oproep, aan de kristelijke Intellectueelen, een schrijven volgen van wege het « KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTENVERBOND ».

» Nog voor we een greep doen in de buitengewoon talrijke en geestdriftige instemmingen, die ons nog steeds blijven toekomen, achten we het een plicht van de meest elementaire rechtvaardigheid, in de eerste plaats het woord te laten aan een organisme, dat in zekeren zin de concentratie-idee gelanceerd heeft, en op dit gebied toonaangevend geweest is in het Vlaamsche land. Men denke maar even terug aan het Concentratie-Congres te Leuven.

« We willen hier wel nederig bekennen dat het juist de gezaghebbende uitspraak vroeger van het K.V.O.H.V. is geweest, die veel gedachten bij ons heeft doen rijpen.

» K.V.O.H.V. we danken U namens de gelooVige gemeenschap voor uw waardeerenden steun. Meer dan U wellicht vermoedt, zijn, onder uw impuls, sympathiseerenden en zelfs gansche vereenigingen tot onze aktie toegetreden.

» Het zaadje door U vroeger gestrooid schiet weelderig op. Het wordt een meer dan rijke oogst !...

» De Concentratie-hanteekening-inzameling van de Katholieke Onderwijzersgilde is slechts de gelegenheid die de duizenden, moe van wachten en pijnlijk getroffen door de immer voortschrijdende anti-kristelijke overheersching doet handelen.

***

« De Standaard-Morgenpost » van 3 April ll., waaruit wij deze teksten knipten, knoopt hieraan nog deze beschouwingen :

Niemand heeft durven verhopen — ook de meest optimistisch gestemde onder de inrichters niet — dat de actie voor concentratie in het Antwerpsche zulk overweldigend succes zou kennen. Nu is het eens te meer duidelijk geworden — en ditmaal met bewijzen op tafel — hoe diep de concentratiegedachte heeft wortel geschoten.

Benevens de massa handteeekingen die nog steeds blijven toestroomen, kan thans de Kath. Onderwijzers Gilde wijzen op de toetreding van een eerste-rangs-organisatie die toonaangevend is inzake concentratie.

.....

Het is zeer bemoedigend te mogen vaststellen, dat de algemeene drang naar concentratie gelegenheid krijgt om tot uiting te komen. Alles laat voorzien, dat de actie in het Antwerpsche zulke verhoudingen zal aannemen, dat niets of niemand bij machte zal zijn den concentratiewagen in zijn vaart te stuiten of te remmen.

Uit de omliggende gemeenten komt regelmatig goed nieuws. Handen worden uitgestoken, contact gezocht. Hier en daar neemt de concentratie vaste vormen aan. Het groeit uit tot een machtige volksbeweging.

GOUW WEST-VLAANDEREN — AFDEELING OOSTENDE

Voor de laatste bijeenkomst (11 April) van onze afdeeling van het K.V.O.H.V., was advokaat Floré uitgenoodigd om te spreken over het ontstaan en het streven van « Jeugdfront ». De spreker werd door den voorzitter, Dr Lefèvre, verwelkomd. In zijn welkomstgroet schetste deze even de Vlaamsche beweging in zijn jeugdtijd.

Mr E. Floré : Blijvende verdeeldheid onder de Katholieke jongeren ?

Eerst werd een korte schets gegeven van de politieke gebeurtenissen, van de verkiezingen van Mei 1936 af tot op heden. Vooral werd de nadruk gelegd op de vele pogingen om te komen tot samenwerking ; de vele concentratiepogingen werden in het licht gesteld en in die pogingen werd het ontstaan gesitueerd van « Jeugdfront ».

« Jeugdfront » werd gesticht om de concentratie te vormen onder de jongeren, daar het gebleken was dat deze onder de ouderen schipbreuk leed. Het is de concentratie onder de Katholieke Vlaamsche Jeugd. Ze werd gesticht in den schoot van de K.V.V., omdat ingezien werd dat in een bepaalde partij moest worden gewerkt. Het programma van de K.V.V. had daarbij de meeste aanknoopingspunten en deze partij bood het beste werkterrein.

Vervolgens schetst spreker, aan de hand van het gekende manifest van « Jeugdfront », de leidende gedachten van de beweging op menig gebied. Hij wijst er op hoe « Jeugdfront » voorstander is van concentratie onder bepaalde voorwaarden. Deze is moeilijk omdat de politiek harteloos is en enkel koude berekening. We mogen echter geen struisvogelconcentratie beginnen, want we moeten weten waaraan we ons te houden hebben. We moeten concentreeren in klaarheid, willen we concentreeren in grootheid.

De h. Floré wees ook op de oorzaken van den scherpen strijd die in Vlaanderen woedt en zegde deze te moeten vinden in verkeerde oriënteering van den Vlaamschen strijd, die te veel werd verpolitiekt. Wij, Vlamingen, strijden op ideëele constructies, die soms maar droombeelden zijn. Ook deden we verkeerd zekere susceptibiliteiten op te wekken die zekere reacties moeten verwekken. We moeten leeren de methode gebruiken van de streep door de rekening en ook veel meer zwijgen over wat ons verdeeld houdt en enkel spreken over wat ons kan samenbrengen. Zien we enkel naar de andere kampen, hoe daar wordt samengewerkt.

Zijn rede wordt besloten met een dringenden oproep niet langer allen, die niet van onze eigen opinie zijn, te gaan beschouwen als vijanden, want eens toch zullen we moeten de handen in elkaar slaan en samenwerken.

In zijn dankwoord wees de voorzitter er op hoe de streving naar concentratie een der hoofdelementen is van de vereeniging, waarna in een bespreking enkele punten door den spreker werden gepreciseerd.

(De Standaard, 13 April).

***

Op de vergadering van 7 April der afdeeling Oostende sprak **Dr L. Picard** over : **« De historische wording der Vlaamsche natie ».**

Zie het verslag over deze spreekbeurt (te Kortrijk) in « Nieuw Vlaanderen » van 16 April ll.

Boekbespreking

L. Hens : DE DWAZE, EDELE PREEK VAN PASTERKE VERMONDE, 4 bedr., 1937, Antwerpen, Janssens.

Het grondmotief is dat van Herwig's « heilige proletariër ». Af en toe wat langdradig ; maar toch ook zeer pakkende speelmomenten. Behoudens het iets te veel betogende, een goed volksstuk, en alvast van sociaal standpunt uit. Toch vinden we het beeld te « mooi » in de verf gezet.

J. v. Boorn : HET PLEIDOOI, 3 bedr. 1937, Antwerpen, Janssens.

D'r zit iets van detective allure in. De algemene gang zit wel handig ineen. Toch schuilen er hele boel onwaarschijnlijkheden tussen. Het is te berekend. Taal en dialoog doen het goed.

D. Mod. van Assche, O.S.B. : **Ut unum sint ! Eenheid met den Bisschop-Parochiegeest,** 1937, Steenbrugge.

Een volgnummertje uit de « Ora et Labora-serie ». De titel spreekt voor zich zelf. Vooral wordt onderlijnd de geslotenheid van de kerkelijke eenheid en wat de Kerk aan Bisschop en Pastoor oplegt en toekent om die eenheid te beter te doen uitkomen. Dat de gelovigen daar althans een grondig vermoeden zouden bezitten kan het geloofsleven niets dan ten goede komen. Dat is het doel van dit vlugschriftje : voorlichtend en aansporend. Het opnemen van de inhoud betekent een geestelijke en en zedelijkgodsdienstige verrijking. *A. D. M.*

Het Salamander Boek. Amsterdam, Querido's. — Voor Vlaanderen : De Nederlandsche boekhandel, Antwerpen. 152 blz. Ing. 5,— fr.

De Salamander-reeks wordt hiermede bekroond door een werkje, waarin, naast foto en bibliographische gegevens, de biographie voorkomt van de door de Salamander-reeks uitgegeven auteurs. Wij krijgen hier dan een wat materiaal betreft degelijke studie over 36 meestal goed bekende schrijvers. Daarom zal het werkje, voor zijn prijs, een waar geschenk, stellig vele koopers kennen. *W. A.*

NIEUW VLAANDEREN

30 APRIL 1938.

De Nieuwe Nederlandse Akademiën en hun betekenis voor Wetenschap en Volk

(Vervolg van blz. 8)

In de maand Maart vroeg de Vereeniging voor Wetenschap opnieuw om verhoor bij den Eersten Minister en nodigde al de leden van de gemengde commissie Vlaamse akademie voor Taal- en Letterkunde, Vereeniging voor Wetenschap uit om met haar den Eersten Minister te ontmoeten. Op die tweede samenkomst, 18 Maart 1938, ontvingen de afgevaardigden van de gemengde commissie de bevestiging dat de eerste brief aan de gemengde commissie gericht tot het indienen van voorstellen voor de vorming van de eerste kernen reeds vertrokken was. De brief tot aanduiding van de eerste kernen werd gestuurd aan de Vlaamse akademie voor Taal- en Letterkunde omdat de Vereeniging voor Wetenschap zelve, tijdens het eerste onderhoud in deze zin had aangedrongen aangezien de Vlaamse akademie voor Taal- en Letterkunde een officieel organisme is en deze zaak helemaal in de handen had gelaten van de gemengde commissie met de Vereeniging voor Wetenschap, vertegenwoordigend de gezamenlijke Vlaamse wetenschappelijke congressen.

In het begin van deze maand April werden afgevaardigden van de gemengde commissie uitgenodigd op het Ministerie van Volksgezondheid om de oprichting van een Vlaamse akademie voor Geneeskunde te bespreken. Ook hier moest hoegenaamd geen strijd worden geleverd, daar de grondbeginselen vroeger vooropgezet door de gemengde commissie, feitelijk reeds aangenomen waren. Sedertdien ontving de Vereeniging voor Wetenschap vanwege het Ministerie van Openbare Gezondheid een uitnodiging tot voorstellen van kandidaten voor de eerste kern. Zij zal niets doen zonder zich met de Vlaamse akademie voor Taal- en Letterkunde akkoord te hebben gesteld op de algemene vergadering van deze Vlaamse akademie toekomende Woensdag.

De raadpleging van de Vlaamse akademie voor Taal- en Letterkunde en van de Vereeniging voor Wetenschap door de betrokken ministers is zonder twijfel een eerste stap in de goede richting.

Het ware werkelijk te betreuren, wanneer de Vlaamse intellectuële wereld zo dicht staat bij een definitieve oplossing van het vraagstuk, dat verrassingen zich zouden voordoen in de zin dat de Minister de volgorde voorgesteld door de Vlaamse kulturele organismen niet zou volgen, zodat benoemde leden zich uit plicht van volksverbondenheid zouden moeten terugtrekken en daarom de zedelijke betekenis van de nieuwe Vlaamse akademiën in het gedrang zou komen.

Het woord is aan de betrokken Ministers, daarna aan de Vlaamse intellektuëlen, daarna aan het Vlaamse volk. Wij zijn een volk.

Hooggeachte Vergadering,

Spijts de aaneenschakeling van de Vlaamse nederlagen of de macht van de sluwheid van getalsterke overheersers, heeft onze kultuur, door de eeuwen heen, alles getrotseerd. Wij zijn haar ons blijvend bestaan als Nederlanders verschuldigd. Zij en zij alleen gebiedt, zij en zij alleen mag gebieden, niet de politiek van de dag. Onze kultuur heeft zich niet aan te passen aan een voorbijgaande politieke toestand, de politiek heeft te gehoorzamen aan de eisen van onze kultuur; zoniet wordt zij hatelijke dwingelandij in de plaats van opoffering aan het algemeen welzijn. Wij, Vlaamse intellectuëlen, willen van geen enkel blok, buiten het blok voor wetenschap en volk, voor kennis en kultuur.

Wij gaan akkoord, volledig akkoord daarin met de franstalige akademiën wanneer zij geen akademie dulden met twee kulturen. Het binden van de nederlandstalige akademiën aan de franstalige was een politieke opdracht aan de wetenschap. Heel het intellectueel Vlaanderen heeft radikaal geantwoord : Non possumus ! Het kan niet ! Wetenschap en kultuur dulden geen compromissen. Wij doen niet aan politieke intrigue, maar aan kultureel apostolaat.

De gezamenlijke Wetenschappelijke congressen, door middel van de door hen aangestelde Vereeniging voor Wetenschap, door de voetstappen door hun bestuursleden en afgevaardigden ten persoonlijken titel aangewend, door hun onmiddellijk optreden in momenten van beslissende betekenis, door hun werkzaamheid in de gemengde commissie met de Vlaamse akademie voor Taal- en Letterkunde, door hun hardnekkige contactname met de ministers, door hun perscampagne en de voorlichting van de Vlaamse intellectuëlen in hun maandblad Wetenschap in Vlaanderen, hebben op zijn minst een groot deel verwezenlijkt van de halsstarrige arbeid, wij mogen zeggen van de strijd 25 jaar geleden begonnen om de oprichting van nederlandstalige akademiën in het Vlaamse land in goede banen te leiden.Zij hebben altijd uitsluitend de dienst beoogd van wetenschap en volk ; zij hebben zich steeds buiten en boven alle politieke of zelfzuchtige belangen gehouden en wanneer morgen de nederlandstalige akademiën zouden opgericht zijn in gezonde omstandigheden, en daardoor een deel van de opdrachten aan de Vlaamse wetenschappelijke congressen zouden worden ontnomen, zullen zij zich ootmoedig en tuchtvol en gelukkig daarbij neerleggen in het genot van een volbrachte plicht. Maar zouden deze akademiën, wat in dit ogenblik bijna onmogelijk schijnt, in hun eerste kernen onaanvaardbaar zijn om politieke uitsluitingen of politieke beschermingen, dan zullen de Vlaamse Wetenschappelijke congressen door toedoen van de Vereeniging voor Wetenschap, hardnekkiger dan ooit de strijd weer hervatten.

Onze vurige integrale vaderlandsliefde brengt ons tot het volledig begrijpen en het streng eerbiedigen van andermans vaderlandsliefde. Wij zijn geen machtzuchtigen, geen imperialisten ; maar ook geen edelmoedige begrijpers, geen paladijnen van de inschikkelijkheid. Wij eisen volle, vrije, integrale ontplooiing van eigen kultuur.

Het is nu, God zij dank, zo dat de Vlaamse intellectuëlen meer angst hebben om lid te worden van een Vlaamse akademie die niet in volle vrijheid de volheid van haar plichten tegenover wetenschap en kultuur zou kwijten, dan wel geestdrift om academicus te worden buiten integrale volksverbondenheid.

Wij willen bouwen, stevig bouwen, maar met *ons* materiaal, waarop *wij* kunnen betrouwen. Onze bouw zal deel uitmaken van de bouw van de mensheid. Wij zijn bereid samen te werken, innig samen te werken met al die wil, ook met onze Waalse collega's, met dewelke wij overigens bepaalde zaken in bepaalde aangelegenheden in gezamenlijk overleg moeten onderzoeken, terwille van het huidig samenleven van twee volksdelen in één staatsverband. Maar wij willen niet voor onze vooruitstrevende arbeid gedwongen zijn anderen na te volgen, daar waar wij ónze eigen weg willen gaan, ónze methoden willen gebruiken, ónze hervormingen willen doordrijven.

Wij willen een volk zijn dat in wetenschap en kultuur voor geen ander volk ter wereld moet onderdoen.

Vlaanderen is oud en groot genoeg.

Wij zijn een volk.

Prof. Dr Fr. Daels.

KUNSTVLAGGEN
SLABBINCK
BRUGGE
KERKGEWADEN

Vlaamsch Economisch Verbond

ALGEMEENE VERGADERING en IIe LUSTRUMVIERING AFDEELING ANTWERPEN

Zaterdag 7 Mei : IIe Lustrumviering Afd. Antwerpen.

10.00 u. : Bezoek aan de Fabrieken « Bell Telephone Manufacturing Cy » (Boudewijnstraat);
13.00 u. : Receptie op het Stadhuis door het Stedelijk Magistraat ;
13.45 u. : Gezamenlijke lunch in het « Hotel Suisse », Groenplaats ;
15.15 u. : Havenrondvaart, inscheping Vlotbrug ;
19.00 u. : Souper in Restaurant « Noordkasteel ».

Zondag 8 Mei : Jaarlijksche Alg. Vergadering.

10.00 u. : Algemeene Vergadering in de bovenzaal van het Koninklijk Kunstverbond, Arenbergstraat ;
14.00 u. : Feestmaal in de zalen Van Hellemont.

Filmkroniek

DE NIEUWSTE FILMS.

Evenals in HERCULE draait alles in LE SCHPOUNTZ, van Marcel Pagnol, rond Fernandel. Hij is daar een paljas, een simpele mensch, en tevens een kapstok voor Pagnol's lang niet oorspronkelijke ideeën over film en filmbedrijf. Wie drie uur lang kan hooren praten, moet maar eens naar dat gebabbel gaan hooren en naar Fernandel gaan kijken. Technisch is LE SCHPOUNTZ absoluut minderwaardig.

STELLA DALLAS, van King Vidor, is een volbloedig melodrama. Barbara Stanwyck heeft nooit beter gespeeld dan in de rol van de vulgaire en warmhartige vrouw, die voor haar dochtertje tot een heldhaftig offer in staat blijkt, en de kineast heeft den achtergrond met vaste hand geschetst, veel beter, dunkt me, in de volksche dan in de aristocratische tafereeltjes.

NIGHT MUST FALL (DE MACHT DER DUISTERNIS) werd door Richard Thorpe gefilmd naar een tooneelstuk van den Engelschen acteur Emlyn Williams. Het is zeer lang, er wordt enorm veel in gepraat en de dialoog is soms belachelijk-naïef, maar de vertolking is meesterlijk. Robert Montgomery, May Whitty en Rosalind Russell doen een drietal wonderlijke personages voor onze oogen leven. Montgomery's uitbeelding van den ijdelen moordenaar zal nog niet zoo licht geëvenaard worden. En de angststemming heeft den toeschouwer soms volop te pakken, terwijl hij bij zichzelf de zwakke kanten van het scenario hekelt.

Van Henri Storck is een nieuwe film uitgekomen : « ALS EEN BRIEF IN DE POST ». Een stomme titel voor een treffelijke film, die echter lang niet kan wedijveren met het werk, waaraan Storck ons sedert twee jaar en meer heeft gewend.

Dekeukeleire's film HET KWADE OOG komt te Brussel uit op 't einde van de maand Mei. Ik heb er veel kwaad van geschreven, maar kan getuigen, dat ze toch een bezoek aan de kinema waard is, alleen reeds om de heerlijke beelden van het Zuid-Vlaamsche landschap en om de mooie muziek.

Te Antwerpen loopt vanaf 29 April de langverwachte Bijbelfilm DE GROENE WEIDE. Warm aanbevolen !

Jeanne de Bruyn.

Tegelfabriek VANDE WALLE
Werkhuizen en bureelen :
Roeselare, Trakelweg, 36-38 — Telefoon 24
Verkoopbureelen
Antwerpen, Transvaalstr. 30 — Tel. 917.16

NIEUW VLAANDEREN

21 MEI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

OVERZICHT DER WERKING GEWEST LEUVEN.

MET K. V. O. H. V. LEUVEN NAAR DE BRABANTSCHE KEMPEN !

Op Zondag 29 Mei e.k. gaat K.V.O.H.V. Leuven naar KEERBERGEN : een uitverkoren plekje gansch verloren in het Noorden van onze gouw, een heerlijke rustoord op de grens van de Brabantsche Kempen.

Tijdregeling : Om 1 uur : diner in het Hotel « Le Grand Veneur », waar de ruime restaurantzaal wordt voorbehouden. Tafelrede door Prof. Dr. G. Eyskens.

Namiddag : vrij — Wandeling door de dennebosschen ; Bezoek aan het vliegplein ; Sportief optreden op de miniatuur-golf.

Om 6 uur : Gezellig samenzijn in het Hotel « Le Grand Veneur ».

Een rijk gevulde dag die zelfs de veel-eischenden zal bevredigen. Wij weten dat dit initiatief sympathiek onthaald wordt, doch dit alles kan onmogelijk daags tevoren geimproviseerd worden.

Daarom : — worden belangstellenden dringend verzocht **onmiddellijk** het gewenschte bedrag te storten op P. Ch. 425119. Adv. E. Van de Wijer, Leuven. Prijs van het diner (zonder drank) : **20 fr.** voor leden, **25 fr.** voor niet-leden.

— zijn **niet-leden,** maar sympathiseerende Oud-hoogstudenten van harte welkom.

— worden **de dames** zeer speciaal uitgenoodigd.

Tevens worden de deelnemers zeer dringend verzocht achteraan op het strookje van het overschrijvings- of stortingsbulletijn **te vermelden : zooveel plaatsen autobus** Leuven-Haacht of autobus Haacht-Keerbergen.

Bij aanmoedigende deelneming zouden extra-bussen ingeschakeld worden.

Reisregeling :

Mechelen (Trein) : 11.34 uur — Haacht 11.50 uur.

Brussel (Tram H) aan de Maria Kerk (Koninginneplaats) : 10.40 uur — Haacht 11.35 uur.

Leuven (Trein) : 11.28 — Haacht 11.45 uur. (Autobus aan het Station) : 11 uur — Haacht 11.35 uur.

Deze reismogelijkheden geven aansluiting met de autobus Haacht (Station)-Keerbergen om 11.45 uur.

Op vijf minuten zijn we dan in het heerlijke Keerbergen.

Namens het K.V.O.H.V., Gewest Leuven.
Prof. Ir. R. Van Cauteren, Voorzitter.
Mr. E. Van de Wijer (Tel. Leuven 1111), Secretaris.

AAN ALLE OUDSTUDENTEN EN LEDEN VAN HET K. V. O. H. V.

Op Donderdag aanstaande O. H. Hemelvaart gaan de traditioneele Vlierbeekfeesten door van het Leuvensche K. V. H. V. Hierbij worden alle ex-Lovanienses **dringend** uitgenoodigd om even-als verleden jaar de sluiting van dit Verbondsjaar bij te wonen.

Tijdens het verloop van het academisch jaar 1937-1938 en inzonderheid tijdens de Lustrumfeestelijkheden van « Ons Leven » is de eensgezinde solidariteit van Oudstudenten en Studenten meer en meer op het voorplan getreden. Het oogenblik is gekomen om een vasten vorm te geven aan de diep ingewortelde broederband, die K.V.H.V. en K.V.O.H.V. zoo nauw aan elkaar verbindt.

Het Vlaamsch Academisch Verbond — dat bij de Vlierbeekfeesten van Donderdag aanstaande definitief wordt opgericht — zal voortaan mits in achtname der organisatorische zelfstandigheid K.V.H.V. en K.V.O.H.V. in een zelfde gemeenschappelijk organisme groepeeren en een

(Zie vervolg onderaan volgende kolom)

periode inluiden van duurzame gecoördoneerde samenwerking tusschen Oudstudenten en Studenten.

K. Goddeeris, Voorzitter K.V.H.V. 1937-1938.
Wim Aelvoet, Onder-Voorzitter K.V.H.V. 1937-1938

UIT ONS ARCHIEF

NAAR aanleiding van het artikel « Wij hebben nood aan filosofen », dat wij verleden week in-extenso aan het oordeel van onze lezers onderwierpen, schrijft « De Courant » in zijn nummer van 16 Mei ll. :

« Daags vóórdien had een lezer in ons blad en-
» kele algemeene en **heel gegronde beschouwin-**
» **gen** gemaakt naar aanleding van een ver-
» schijnsel dat voor het intellektueele peil on-
» zer journalisten zeer bedenkelijk is en ook **in**
» **professorenmiddens** eminente slachtoffers
» miek, nml. de manie om te schelden en de
» vrees voor het licht der argumentatie ».

Onze lezers kunnen bij dit oordeel het hunne denken : de «bloemlezing» die in «Nieuw Vlaanderen » werd aangelegd heeft immers geen ander doel dan de boven gewraakte scheldpraktijken aan de kaak te stellen. Zij zijn dan ook voldoende geoutilleerd om te oordeelen in welke middens de « slachtoffers » in kwestie worden gevonden. Wij bepalen er ons bij te hunnen behoeve vandaag ons repertorium nog even aan te vullen.

Alleen wat de bezorgdheid van « De Courant » betreft omtrent de « eerlijkheid en den moed » der « lichtschuwe » professoren, zeggen wij kort en beslist : elk keere voor eigen deur !

KRUIDJE — ROER — ME — NIET.

(Elckerlyc, 14 Mei).

« We hebben in een vorig nummer de aan-
» dacht gevestigd op een artikel van Prof. Van
» Bauwel in « Nieuw Vlaanderen », waarin de
» thesis werd verdedigd dat federalisme een ge-
» neesmiddel is voor alle politieke binnenland-
» sche kwalen. Met federalisme ware er geen
» burgeroorlog in Spanje en Tchecho-Slowakije
» zou op beide zijn ooren kunnen slapen. We
» hebben de stoutmoedigheid gehad te zeggen
» dat « De Courant », o. i. afdoend op **dat would-**
» **be wetenschappelijk** betoog had gereageerd.
» « Nieuw Vlaanderen » spreekt van de « klas-
» sieke pretentie » en de geniepig kleineerende
» wijze waarop wij « den staf zouden breken
» over bepaalde personen die ook in dubiis de
» vrijheid zouden nemen een andere leer te be-
» lijden dan wij ».

« Nieuw Vlaanderen » of de medewerker, die
» zich door ons heeft geraakt gevoeld, moet niet
» het kruidje-roer-me-niet gaan uithangen. Wij
» kunnen best lijden dat men onze meening niet
» deelt, maar we wenschen het recht te be-
» houden **een onderscheid te maken tusschen**
» **ernstig werk en politieke fantazij ».**

Would-be wetenschappelijk betoog enpolieke fantazij : daarmee kunnen wij het voorloopig weer doen !

Ernstig werk, d.i. politieke onfaalbaarheid aan de overzijde ! Wat men in Vlaanderen over dergelijke onfaalbaarheid denkt — vooral na de laatste politieke gebeurtenissen — is natuurlijk bijzaak.

BIS REPETITA...

« De Courant » (16 Mei) informeert naar het oordeel van haar lezers aangaande haar beide redactioneele artikels « Zelfregeering-Zelfnegeering » (21 April) en « Nationalisme en federalisme » (8 Mei).

Met het oog op ruime informatie, knippen wij uit het eerste artikel :

« Wij jongeren, die ontwaakten midden de
» menschen zooals ze zijn en midden de machten
» die binnen en buiten ons land over het lot
» onzer kinderen en onzer natie zullen beschik-
» ken, wij hebben geen lust meer om die rea-
» liteiten langer weg te droomen en « kunnen »
» evenals de sympathieke professor « nauwelijks
» een glimlach onderdrukken », wanneer zeer
» verdienstelijke en geleerde philogen en juris-
» ten ons met een abstract federalisme trach-
» ten te bekoren als met het schoone land der
» toekomst waar de Vlamingen eindelijk een
» zullen genieten van al wat des geestes is en
» « ad libitum » **rijstpap met zilveren lepel**
» zullen voorgeschoteld worden.

» Neen ! hoe vurig het federalisme door **be-**
» **schaamde en onbeschaamde V.N.V.-ers, bin-**
» **nen of half buiten die « kampformatie », in**
» **meetings of tusschen den witten en roode**
» **wijn op een of ander politiek diner,** als een
» dogma wordt beleden ; hoezeer het als crite-
» rium van trouw of verraad aan Vlaandere
» en de Dietsche gemeenschap wordt misbruikt
» hoe luidruchtig **onze federalistische politieke**
» hun formule over het land mogen rondpredi
» ken en voorstellen als **de wonderzalf** waardo
» het stervend volkslichaam van den dood moe
» gered worden »....

W o n d e r z a l f en r i j s t p a p en d heele gamma van de kleine, journalistieke pe siflage — « licht der argumentatie ».

TRES FACIUNT...

Over het tweede artikel « Nationalisme en f deralisme » — een nieuwe uitgave van het ee ste, waarop overigens ook door Mr M. Lango op afdoende wijze in « Nieuw Vlaanderen (April) werd geantwoord — kunnen wij volsta met de vernietigende afstraffing aan ons adr in « Hier Dinaso » van 14 Mei 11 : « Neen, ge federalisme ».

« De strijd rondom het « Federalisme » g
» raakt stilaan uitgevochten. De overwinni
» der stellingen welke het Verdinaso heeft i
» genomen is volledig. Zelfs « Nieuw Vlaanc
» ren », **tot nog toe de eenige bondgenoot**
» **V.N.V.ers** verloochent de V.N.V. doelstelli
» en spreekt zich uit voor een « Federaal B
» gië » niet als « wachthalle », maar als ein
» doel. Achter « Nieuw Vlaanderen » schuilt
» dus niets meer dan een ellendig groepje « B
» gicisten » dat zich veel beter « Oud Vla
» deren» zou heeten,en dat,zelfs door de officie
» K.V.V., zooals **nogmaals** blijkt uit deze uit
» ting van « De Courant », in Dietsch opzi
» voorbij gestreefd wordt : ...» (volgen dan o
de conclusies van het artikel van 8 Mei ll.

VIRTUOSITEIT VAN FORMAAT !

En, als slot nog het volgende staaltje uit vorig nummer van « Hier Dinaso » (16 Apri

« En nu vragen wij U, heeren van « Ni
» **Vlaanderen »**, gij jarenlang aarzelende, t
» felende, tastende en zoekende, doch nooit
» dende, en altijd even onbesliste en besl
» looze professorale muggezifters en haark
» vers, die in hermetisch gesloten bundels
» geelde « federale statuten », als hennen
» ken eieren hopeloos bebroeidt, U, **beschaa**
» **en onbeschaamde separatisten van alle m**
» **lijke tendenzen,** wie van U allen spreekt z
» taal (als Van Severen in z'n IIIe Landdag
» de)? Wie van U allen is bereid met hart en
» zijne verantwoordelijkheid te dragen, in pl
» van ze dag na dag op alle mogelijke wijze
» ontduiken? Wie van U allen HEEFT ooit
» oogen DE GROOTSCHE ZEKERHEID :
» LEVEN EN DE GROOTHEID VAN HET
» HEELE DIETSCHE VOLK, in plaats van
» **defaitistisch scepticisme,** van Uw cynisch
» geloof ? Gij zijt allen misloopen. Een e
» weg staat voor U nog open : de weg ter

Opvallend dat parallelisme in houding terminologie !

Maar voor een « journalistieke » virtuo van zulk formaat doen wij graag den hoe zonder meer.

NIEUW VLAANDEREN

28 MEI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

VLAAMSCH ACADEMISCH VERBOND
(V. A. V.)
K. V. H. V. — K. V. O. H. V.

...Op Donderdag, O. H. Hemelvaart, werd te Vlierbeek door den heer K. Goddeeris, uittredend voorzitter K.V.H.V. (1937-38) kennis gegeven van de volgende beslissing, getroffen na gemeenschappelijk overleg tusschen K.V.H.V. en K.V.O.H.V.

In acht genomen de volkomen eenheid van inzicht tusschen K.V.H.V. en K.V.O.H.V. ten overstaan van het nationale, katholieke en sociale probleem :

in aanmerking genomen de bepalingen dienaangaande van het statuut van beide vereenigingen,

— eenerzijds dat het K.V.H.V. zich uitdrukkelijk solidair verklaart met de vorige studentengeneraties en krachtdadig de innige verstandhouding tusschen de Oud-Hoogstudenten en de opkomende Hoogstudentengeslachten in de hand werkt,

— anderzijds dat het K.V.O.H.V. zich ten doel stelt het onmiddellijk aanleunen bij — en het daadwerkelijk steunen der Vlaamsche studentenbeweging in al haar vormen ;

overwegende dat tijdens het verloop van het academisch jaar 1937-1938 en inzonderheid tijdens de lustrumfeestelijkheden van «Ons Leven» de eensgezinde solidariteit van Oud-studenten en Studenten op het voorplan is getreden ;

wordt ter gelegenheid der Vlierbeekfeesten van heden overgegaan tot de oprichting van het **Vlaamsch academisch verbond** (V.A.V.), dat tusschen K.V.H.V. en K.V.O.H.V. een blijvend gemeenschappelijk verband legt.

Het V.A.V. beoogt de gecoördonneerde samenwerking en wederzijdsche beïnvloeding van K.V.H.V. en K.V.O.H.V., mits inachtname der organisatorische zelfstandigheid.

Bij onderling overleg van beide organismen, wordt de praktische organisatie van het V.A.V. opgedragen aan een gemeenschappelijk Comité, samengesteld uit een gelijk aantal afgevaardigden van beide organismen.

IX-de Kongres van den Vlaamschen Esperantisten-Bond

Op de Pinksterdagen zal te Brugge het IX-de Kongres van den Vl. Esperantisten Bond doorgaan. De deelneming belooft buitengewoon groot te zijn : niet alleen zonden al de afdeelingen van deze bloeiende organisatie hun toetreding maar zelfs uit buitenland meldden zich talrijke deelnemers. Zullen vertegenwoordigd zijn : Denemarken, Duitschland, Engeland, Frankrijk, Nederland en Zweden. Den Zaterdag wordt een speciaal beiaardconcert den deelnemers aangeboden. Verschillende vergaderingen en een gezellig samenzijn met bal vullen den eersten kongresdag. Den Zondag worden de deelnemers officieel door het stadsbestuur ontvangen, waarna de Vl. Esperantisten Bond haar algemeene jaarvergadering in de gothische zaal van het stadhuis zal houden. Na een optocht door de voornaamste straten van Brugge zal een feestmaal al de kongressisten vereenigen in het restaurant Saint George. Den Maandag wordt door de deelnemers een bezoek gebracht aan het schilderachtige Damme.

Het sekretariaat van het inrichtend comité is gevestigd : Komvest 70 te Brugge.

„ CELISOL " & „ FIBRASOR "
isoleerplaten zijn produkten der Vlaamsche nijverheid.
Warmte- en geluidisoleering worden erdoor op radikale wijze bewerkstelligd.
Techn. inl. en prijsnoteering
Jos. Vander Cruysse, St. Andries, Brugge

Academische solidariteit en „geordende" samenwerking

Vervolg van blz. 7.

Voor enkele weken was ik zo vrij — in het teken der Vlaamse academiën — U attent te maken : op de wraakroepende onthullingen aangaande de « bezetting » van onze centrale administraties, van talloze staatscommissies en instellingen ; op het feit ook door collega Van Goethem sterk onderlijnd, dat het Vlaamse intellect de plaats niet krijgt waarop het recht heeft ; op de vraag destijds door collega Van Cauteren gesteld : moeten we vooruit of is het « der Weg zurück » ?

De brochure, die voor een paar weken door het K.V.O.H.V. werd uitgegeven, is deze waarschuwing op ontzettende wijze komen illustreren.

De cijfers van het ingestelde onderzoek zijn verbijsterend zonder meer : op 1974 commissieleden : 60% Walen en Brusselaars, 32% Vlamingen !

En het besluit ligt voor de hand : terwijl w ij herrie maken om een af ander dat niet volgens de geschreven wet geschiedt, worden, in alle stilte, en gewoonlijk zonder dat wij het vermoeden, de werkelijk gewichtige staatsaangelegenheden zónder ons en tégen ons in bedisseld. En onomstootbaar geven ons deze cijfers « het bewijs dat de economie en het openbaar leven in Vlaanderen niet geleid worden door eigen volk en dus niet kunnen geleid worden zooals het past voor de ontwikkeling der potentialiteit van dat volk ».

Hoe de toestand in Limburg er intussen uitziet, kunt U lezen in het pakkende artikel van Dr K. Pinxten in het voorlaatste nummer van « Ons Leven »: Ook daaruit klinkt het dringerder dan ooit : « Vlamingen, let op uw saeck ! »

De strijd o m u w e i g e n t o e k o m s t, Vlaamse studenten, is niet ten einde gestreden. Deze strijd willen wij met U medestrijden ! Hij blijft hard — en de overwinning zal slechts worden behaald, als w ij ons sterk voelen door U w vertrouwen ; als g ij U gesteund voelt door raad en daad, in doctrine en actie, door de oudere academici, gestaald jarenlang in de kamp van elke dag ; — als ook later, in het werkelijke leven, de afgestudeerde onmiddellijk wordt ingeleid in het K.V.O.H.V.-leven van zijn stad en daardoor wordt gesteund en gevrijwaard tegen scepticisme, materialisme, en niet minder, tegen de gevaarlijke verlokking van het verwarde ogenblik!

Wij begrijpen dat U tuk staat op zelfstandigheid : het Leuvens K.V.H.V. heeft bij herhaling verklaard, dat het vrij staat en b l i j f t staan van elke politieke partij of groepering. Ik zeg U dit — wat mijne «Wenigkeit» betreft — overigens zeer graag na. En het K.V.O.H.V. neemt te dezer zake identiek dezelfde houding in.

A-politiek, para-politiek, dus politiek ! hoor ik fluisteren. Toch niet! wel een afwachtende houding : niet uit verstoktheid, maar om beterswil ! Tot vrijwaring der Vlaamse toekomst !

Idem velle et idem nolle !

Het kon dan ook niet anders, of de samenwerking moest spontaan tot uiting komen : zij zou groeien op meer dan een vergadering van de Centrale raad van het K.V.O.H.V., op politieke diners en wellicht op nog feestelijker gelegenheden, in de gouwen en in de hoofdstad.

Zal ons dit historisch «Ons Leven »-jubileum de g e o r d e n d e samenwerking schenken voor de toekomst ?

Occasionele samenbundeling in ogenblikken van harde strijd, verbroederen in feest en vreugde : het is alles uitstekend ! — maar de studentengeneraties komen en gaan — ook de Verbondsvoorzitters komen en gaan.

Daarom stel ik vandaag met alle nadruk de vraag : is in de moeilijke omstandigheden die wij beleven, Uw organisatie niet natuurlijk aangewezen, op de kalme, bezonken — zij het dan ook principieel-zuivere — medewerking van diegenen, Uw ouderen, die het wel en het wee van de studentenbeweging en van de latere strijd hebben megemaakt.

Wij hebben,Kameraden studenten, o n z e concentratie-resoluties — om de politieke terminologie van het ogenblik te gebruiken — wij hebben o n s beginselakkoord : de manifesten van onze wederzijdse Verbonden, die elkaar volkomen dekken èn in het sociale, èn in het katholieke, èn in het Vlaamse.

Waarom zouden wij aarzelen en niet aan de anderen het voorbeeld geven van wat het loyale Vlaanderen kan als 't w i l : het voorbeeld van een « gedirigeerde samenwerking» in een «duurzaam bondgenootschap met organisatorische zelfstandigheid », in de lijn van onze gemeenschappelijke Vlaamse-nationale doelstelling.

Een stoute droom ? Maar welke vergezichten opent hij voor Vlaanderen !

Pas enkele dagen geleden bereikte ons de alarmkreet van het Katholieke onderwijzersgilde van Antwerpen (Standaard, 9 Februari) om « het meer en meer teloorgaan der kristelijke idee in ons Vlaanderen en op het listig en organisatorisch opzet van een materialistische en godsdienst-vijandige inflatie in al de uitingen van ons staats en volkswezen », om « den wurgenden greep van een overmoedige en dictatoriale politiek, die onder de mom o. a. van volksgezondheid en volksopvoeding, officieel anti-Katholieke kaders schept en een systeem van etatisatie voorbereidt, dat praktisch den ondergang beoogt van onze kristelijke instellingen ».

De katholieke onderwijzers van Antwerpen smeken om « volksliefde en dienstbaarheid », om « verzaking aan persoonlijke ambitie — om het b l o k ter vrijwaring van de kristelijke kultuur ».

Dit b l o k Vrienden studenten, de samenbundeling van alle gezonde krachten van het kristelijke Vlaanderen, tegen de vloed die ons bedreigt en door de jongste politieke evolutie op tragische wijze wordt belicht — dit Blok k a n door ons worden bewerkt, laat ik liever zeggen a f g e d w o n g e n , als hier dezer dagen de grondslag wordt gelegd van het academisch Blok van Studenten en Oud-Studenten !

Vlaamse studenten, meer dan eens in het verleden werden te Leuven handen uitgestoken naar elkaar, door U, vaker nog door ons.

De mogelijkheid tot duurzame samenwerking, zoals Beeckman ze wenste, ligt voor ons onmiddellijk-grijpbaar ; en ook de dag, die wij heden samen beleven, is een oordeelsdag voor Vlaanderen. Het worde niet de zóveelste verpaste gelegenheid !

Daarom vraag ik U :

Werken voortaan K.V.H.V. en K.V.O.H.V. samen in hechte verbondenheid, aanvaardend de zware taak die het Vlaamse volk gerechtigd is te leggen op de schouders van zijn intellectuëlen.

Groeit uit deze historische dagen een algemeen Katholiek, Vlaams Academisch Verbond van Studenten en Oud-studenten ? Wordt Vlierbeek 1938 ons academisch Rütli ?

Ik ken uw antwoord, Kameraden studenten : e r i s e r m a a r é é n !

Morgen gaat over Vlaanderen het blijde nieuws : bij de « Ons Leven »-viering 1938 ; in het teken van een schoner, een kristelijker, een volksverbondener, een Vlaamser en vrijer Vlaanderen, zijn het jeudige, geestdriftige K. V. H. V.

en het steeds jonge strijdbare K.V.O.H.V.

G e c o n c e n t r e e r d !

H. J. van de Wijer.

NIEUW VLAANDEREN

4 JUNI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Werking K.V.O.H.V. — Gewest Leuven.
DE LENTE-UITSTAP NAAR KEERBERGEN OP ZONDAG 29 MEI.

ZONDAG 29 Mei was voor de trekkers « naar buiten » een blijde dag. De onzekere weergesteldheid had er schuld aan dat het geen massa-opkomst werd, doch een sterke groep getrouwen had onzen oproep beantwoord.

Het diner in « Le Grand Veneur ».

Het luxueuse hotel was gastvrij tot onze beschikking gesteld en om 1 uur namen een veertigtal ingeschrevenen plaats aan de hoefijzertafels. Onder de aanwezigen citeeren wij o.m. Prof. en Mevr. Van Cauteren, Prof. en Mevr. Van de Wijer, Prof. en Mevr. Dumon, Prof. en Mevr. Eyskens, Dr en Mvr. De Ronde, Mter en Mevr. Van Dessel, Mter en Mevr. Baeté, Notaris Van Eeckhout, Ing. en Mevr. Seghers, Ing. Drijvers, Ing. Wouters, Dokter en Mevr. Sijmons, Dokter en Mevr. Van de Gaer, Ing. Van Overstraeten, Mter Van Houwe, Dr. Brouckmans, Apoth. en Mevr. Van der Avort, enz.

Prof. R. Van Cauteren, Voorzitter K.V.O.H.V. Leuven, begroette de aanzittende dischgenooten en sprak een bizonder woord van welkom tot de dames die zeer talrijk waren opgekomen. Vooral de afvaardiging uit Antwerpen met Dr Lebeer, Voorzitter K.V.O.H.V. Antwerpen, Prof. Stefens, Dr Rombouts en hunne dames werden hartelijk welkom geheten.

Tijdens het diner was een rijke hemelsche dauw gevallen, zoodat om 3 uur een gezonde wandeling door frissche dennebosschen en heerlijke villa's kon worden ingezet. Onder professorale leiding ging het

Naar de miniatuur-golf !

Het sportief optreden alhier werd een waar succes, want het spel past uitstekend voor een talrijke familie als K.V.O.H.V. En onmiddelijk vormden zich verschillende ploegen : een professorale ploeg (aan de leiding natuurlijk !), een dames-ploeg met bewonderende supporters, een ploeg van dokters en ingenieurs, en last not least een sympathieke ploeg van jongeren. Het werd een geanimeerd drijven door al de perikelen van het golfterrein en het spel liep ongeveer ten einde, toen het bericht ons toekwam : een groep uit Mechelen wacht in de « Grand Veneur » !

K.V.O.H.V. Mechelen en het Thé dansant.

Door het bestuur van Leuven werd de Groep Mechelen welkom geheten in « Le Grand Veneur » en het werd een hartelijke begroeting van oud-studiemakkers, die mekaar na vele jaren voor het eerst terugzagen.

De afvaardiging uit Mechelen was een flinke groep van 20 jonge K.V.O.H.V.ers onder de bezielende leiding van Ing. Peeters en onder de leidende bezieling van sympathieke jonge dames.

Aan Mechelen kwam de eer toe het Thé dansant te openen en de stemming bleef niet lang uit. Weensche walsen, romantische studentenliederen, muzikale prestaties van een Mechelsche piano-virtuose, en een geapprecieerd studentikoos « stoelspel » gaven aan dezen avond het karakter van een echt K.V.O.H.V. familiefeest.

Het voorgenomen vertrekuur bleek te vroeg te zijn en laat in den avond werden talrijke K.V.O.H.V.ers door Mechelsche en Leuvensche auto's gevoerd naar den dichtst voorbijrijdende trein. Een nachtelijke karavaan door de bosschen van Keerbergen ; het einde van een mooien dag van academische solidariteit... in de praktijk !

Antwerpen en Mechelen geven het voorbeeld, Leuven leert !

De opkomst van Antwerpen en de gesloten groep van Mechelen wijzen ons den weg aan. Geen papieren academische solidariteit, maar academische verbondenheid in daden omgezet. We wachten daarom niet, dat de onverschilligen tot ons komen, en beginnen, van nu af aan,

(Zie vervolg onderaan volgende kolom.)

met het vormen van een **gesloten kern.** Tot deze kern kunnen toetreden de leden, bezield met een geest van oprechte academische solidariteit, voor wie een voornaam Vlaamsch gezelschapsleven geen ijdel woord is, en die zich met have en goed aan de kern willen geven.

Door de groep Mechelen werd aangedrongen op nauwere samenwerking tusschen Mechelen en Leuven, en reeds werd een Zomer-avond te Keerbergen of elders in het vooruitzicht gsteld.

K.V.O.H.V. wordt een levende werkelijkheid, omdat we **geloven** in de academische solidariteit. En het geloof... keert bergen !

Mr E. Van de Wijer.
secretaris.

DE EISCHEN VAN DE SUDETEN

DE Sudetenpartij publiceert den tekst van de rede, uitgesproken door volksvertegenwoordiger Kundt, voorzitter van de parlementaire groep der Henleinisten, op het Congres der partij te Karlsbad op 23 April.

Kundt verdeelt de eischen der Sudeten in volgende 14 punten :

1. De juridische toestanden der Sudeten-Duitschers stemt niet overeen met de beloften, door de Tsjechen afgelegd, bij de oprichting van den Staat, tijdens de vredesconferentie, noch met de principes van de rechtvaardigheid en van een duurzame natuurlijke orde.

2. De ethnische groep der Sudeten heeft geen deel genomen aan het scheppen van dien toestand. Daaruit volgt dat hun eischen thans door niets beperkt zijn.

3. Uit de onderhandelingen tijdens de vredesconferentie van 1919 en uit de documenten van de Tsjechische delegatie op deze conferentie, blijkt dat het zelfbeschikkingsrecht van de ethnische groep der Sudeten formeel erkend werd. Dit zelfbeschikkingsrecht is onverjaarbaar. Het feit dat dit recht in 1919 niet werd uitgeoefend, was een opoffering welke van de Sudeten werd afgedwongen en waarvoor door de Tsjechen geen tegenwaarde werd versterkt, ondanks hun beloften.

4. Indien in de toekomst een opoffering van de Sudeten wordt verlangd moet het Tsjechische volk thans zoo spoedig mogelijk zijn beloften vervullen door volgende vergoedende verwezenlijkingen. Dientengevolge moet het Tsjechische volk aan de ethnische groep der Sudeten een gelijkberechtigden toestand waarborgen in aanzien, in rechte en in rang binnen het raam van den Staat en dit recht incorporeeren in de wet. Daarom moet een ruime bestuursautonomie ingesteld worden. De gelijkheid der nationale rechten voor Duitsche burgers, individueel genomen, is slechts van waarde als ze gegrond is op de mogelijkheden van juridische en politieke actie van de ethnische Sudeten-groep, beschouwd als politieke gemeenschap van Duitsche burgers.

Dikwijls werd hun het recht erkend op vrijheid van denken en het recht dezelfde wereldbeschouwing te belijden als het geheele Duitsche volk. Van politiek en juridisch standpunt uit worden zij behandeld op een wijze die onvereenigbaar is met de geschiedenis, met hun natuurlijke positie en met de wil van de vredesconferentie.

5. De rechtsgelijkheid moet verleend worden door de erkenning van rechtspersoonlijkheid aan de ethnische Sudetengroep en door de erkenning van het ethnische grondgebied evenals door deze van het gemeenschappelijk patrimonium als een onvervreemdbaar ethnische eigendom, dat moet beheerd worden door hen zelf en gewaarborgd door de wet.

De Duitsche eilanden in de gebieden, bewoond door andere nationaliteiten, zullen ook juridisch als enclaven moeten beschouwd worden. Dientengevolge moet hun zelfbestuur zich uitbreiden tot de persoonlijke en stoffelijke patrimonia van de ethnische groep. Zij verdedigen het principe van de onvoorwaardelijke volkssoevereiniteit. De Staatssoevereiniteit bestaat slechts in functie van de ethnische soevereiniteiten. De souvereine macht van den Staat kan bijgevolg slechts haar oorsprong vinden in de gelijkberechtigde samenwerking van de ethnische Sudetengroep met de andere volken en andere ethnische groepen, die in den staat leven. Zij sluit den bevoorrechten politieken toestand van het Tsjechische volk uit. Bijgevolg is het niet de meerderheid der staatsburgers, maar zijn het de ethnische groepen die, in een gelijkberechtigde samenwerking, de politiek en het bestuur van den staat moeten regelen.

6. De staat zal moeten heringericht worden op de basis van een nationaal kadaster der ethnische gemeenschappen en op de basis van ethnische grenzen. Men moet de ethnische Sudetengroep vereenigen in een gesloten gemeenschap. Zij moeten het recht hebben zelf te beslissen over hun geestesopvoeding, hun cultureel leven, hun bestuur en de ontwikkeling der eigen krachten van hun volk.

7. Verder zal de gelijkberechtigde deelname van de ethnische Sudetengroep aan het bestuur en de leiding van den staat, door de wet gewaarborgd worden, t.t.z. dat de gemeenschappelijke belangen gemeenschappelijk zullen beheerd worden.

De uitoefening van de macht moet in dien zin worden verdeeld.

8. De Duitsche taal moet een staatstaal worden, gelijk in rechte aan de Tsjechische taal.

9. Binnen de grenzen van de verschillende ethnische gebieden, moeten de werkelijke minderheden beschermd worden door passende minderheidsrechten.

10. De rechtsgelijkheid moet ook aan de ethnische Sudetengroep toegekend worden in de leiding en opvatting der handelspolitiek ; dit geldt voor het regieme der deviezen zoowel als voor de financiën en de belastingen.

11. Het hele systeem van het verkeerswezen voor den staat in zijn geheel moet hervormd. Het korps der ambtenaren en bedienden van deze administratie, evenals in de andere staatsdiensten, moet in overeenstemming zijn met het grondgebied, waar ze fungeeren. In alle centrale diensten moet het principe der proportionaliteit worden toegepast.

Bij het instellen van nieuwe verbindingen (wegen, kanalen, vliegpleinen, enz.), moeten de behoeften van elk ethnisch grondgebied in overweging genomen worden.

12. Voor het behoud van orde en rust, binnen eigen grenzen moet ieder volk en ethnische groep alleen bevoegd zijn op zijn eigen grondgebied.

De leiding van de veiligheid van den Staat zal voor alles moeten werken voor het behoud van de orde en rust tusschen de verschillende volken en ethnische groepen onderling en tegenover het buitenland.

13. Natuurlijk kan iedere ethnische gemeenschap slechts bestuurd worden door ambtenaren behoorende tot dezelfde nationaliteit en dit tot op de hoogste posten.

Hetzelfde geldt voor het gerecht. Het recht ambtenaren te benoemen moet bijgevolg evenredig zijn aan de uitgestrektheid van de taak toevertrouwd aan het autonoom bestuur van den staat.

Voor vraagstukken en instellingen die uitsluitend vallen onder de bevoegdheid van den staat, zal men het principe der scheiding moeten toepassen en nationale staatssecretarissen benoemen die tegen de eigen volksgroep verantwoordelijk zijn.

14. De buitenlandsche politiek van den staat mag geen enkele ethnische groepeering brengen tot het gevaar zich tegenover het geheel der natie te keeren. Zij zal moeten bijdragen tot de samenwerking tusschen de moederlanden en den staat, derwijze dat de vriendschap der ethnische groepen voor hun moederland de onverjaarbare grondslag worde van de buitenlandsche politiek van den staat.

NIEUW VLAANDEREN

11 JUNI 1938.

K.V.H.V. - K.V.O.H.V.

Geordende samenwerking [1]

Kameraden studenten !

VOOR de derde maal gedurende dit academisch jaar word ik vandaag door Uw bestuur « opgecommandeerd », om als spreker op te treden in Uw Verbond. Men kan denken : « Aller guten Dinge sind drei ». Ik vrees alleen maar : « des Guten zuviel » !

Want, mij richtende tot hoogstudenten, zie ik vandaag, gelijk gisteren, maar één thema : *Studenten, let op uw saeck !* en ook maar één redmiddel : de academische solidariteit, steeds in *vaster* geordende vorm !

***

Ik zal hier echter vandaag niet opnieuw een eentonig beeld ophangen, met het vele dat, gesteund op onbetwistbare statistische gegevens, van Vlaanderen nog steeds in dit jaar 1938 een gebied maakt, dat centraal wordt « gekoloniseerd ». En ik zal er ook maar met een woord aan herinneren hoe de meest elementaire van onze nationale eisen — onze Vlaamse academies — alleen door onverbiddelijke strijd kon worden afgedwongen.

En ook de toekomst is niet rooskleurig. Uw praeses, K. Goddeeris, heeft hier verleden jaar, in een merkwaardige rede, het standpunt van Uw verbond op zeer klare wijze geformuleerd :

« In het licht van deze opvatting, — zooals ze » door haar stichter Albrecht Rodenbach werd » ontworpen — beschouwt de Leuvense hoogstu- » dentenbeweging zich als een integreerend deel » van de Vlaamsch-nationale beweging, inzooverre » die onmiddellijk streeft naar de algemeene ont- » voogding en de volledige zelfwording van het » Vlaamse volk *als natie* en uiteindelijk opkomt » voor het integrale herstel der Dietsche beschа- » ving in Vlaanderen. »

En daarnaast leg ik dan, de even besliste uitspraak van een oudere onder ons, die einde 1936 als ons aller onverbiddelijke wil heeft uitgesproken : « dat wij voortaan in alles en tot de uiterste » konsekwentie als zelfstandig volk willen behan- » deld worden, en voor ons zelf willen uitbouwen » de nieuwe ordening, die aangepast is aan onze » eigen Kristelijk-Vlaamse volksaard. »

De taal van jong en oud — dit laatste in zeer relatieve betekenis ! — is hier op volgende wijze gelijkgesteld :

Geen van ons die er aan denkt dat ons dit alles op een zilveren schoteltje *vandaag of morgen* zal worden — of *kan* worden — aangeboden.

Maar men schijnt waarachtig te Brussel niet te willen begrijpen !

We mochten namelijk dezer dagen vernemen, dat « wanneer de wet op het gebruik der talen in » het leger zal goedgekeurd zijn, de gelijkheid » van onze beide landstalen volkomen tot stand » zal gebracht zijn. »

1) Toespraak op de Vlierbeekdag K.V.H.V. (26 Mei).

Waarom lijden aan
HOOFDPIJN
MIGRAINE
TANDPIJN
GRIEP
RHEUMATIEK
ZENUWKOORTSEN
PIJN DER MAANDSTONDEN
als de

WONDERBARE BRUINE POEDERS
van

't ROOS KRUIS

der Apotheek DE POORTERE
SINT NIKLAAS-WAAS
U oogenblikkelijk, zonder schadelijke gevolgen van deze pijnen zullen bevrijden

De doos van 8 poeders fr 4,00
De driedubbele doos 25 poeders fr 10,00

Te verkrijgen in alle goede Apotheken of vrachtvrij tegen postmandaat

Gebruik ze eens U zult nooit geen andere meer gebruiken

Waar zelfs, op het laatste «Congrès doctrinal de l'A.C.J.B. », te Luik een lofwaardige poging werd gedaan om de Vlaamse volksziel en de verzuchtingen van de Vlaamse volksgemeenschap te begrijpen — spreekt Brussel nog steeds van een juridische « taalgelijkheid » — die alleen nog maar in de werkelijkheid tot *een levend iets* zou moeten worden gemaakt. Van een Vlaamse volksgemeenschap geen sprake !

Is het dan álles comedie — wat men ons in bepaalde kringen sedert jaar en dag voorhoudt in ronkende Vlaams-nationale leuzen van zelfbeschikkingsrecht, de primauteit van het volksbelang, van meesterschap in eigen huis?

Daarom beamen wij in zijn volle omvang wat de « Standaard» van gisteren in het hoekje «Actualiteiten » schreef, nl. dat het hoog tijd wordt dat eens, in volle duidelijkheid zou worden omschreven wat destijds in het beginsel-akkoord werd gezegd over « *de noodzakelijkheid van een publiekrechtelijk statuut voor de Vlaamse volksgemeenschap, verwezenlijkt en gewaarborgd door een zelfstandige politieke vertegenwoordiging.* »

Geen woord ook over amnestie ! Al hebben wij, met zovele vooraanstaanden uit de politieke wereld, samen te Brussel betoogd « solidair met ons volk » !

En het laatste vonnis van het Beroepshof te Gent brengt werkelijk sancties — maar niet voor de taalwetten-saboteurs, wél voor diegenen die aan dit saboteren een einde hebben willen stellen !

Ik zwijg dan nog maar liever over de roerende bezorgdheid om een Vlaams imperialisme ! — taal- en ekonomisch imperialisme ! — dat de Walen op dit oogenblik met schrik zou slaan : *Wij* denken aan Limburg en staan verstomd !

En ik kan alleen nog maar, met méér nadruk dan ooit herhalen wat ik vroeger zei : « Studen- » ten, de strijd om uw eigen toekomst is *niet* ten » einde gestreden ! Het zal van Uw wilskracht » — van Uw strijdlust — afhangen of U in Vlaan- » deren, de U toekomende plaats zult bekleden. » En rekent vooral niet te veel op de goede wil » of de inschikkelijkheid van de anderen ! »

***

Tegenover zoveel onbegrip ligt onze eerste plicht, kameraden studenten, ontzettend duidelijk afgetekend — het was het thema van mijn « Ons Leven »- — rede : *Academische solidariteit en « geordende » samenwerking !*

Ik heb U vroeger een treurig beeld moeten ophangen van een zwart verleden, uit een tijd nl. dat men — naar het heette — de studenten niet kón of mócht vertrouwen en dat zich zo zelden een professor naar een verbondsvergadering of een Vlierbeek-dag zou wagen.

De tijden zijn nu gelukkig anders geworden en de verhouding professoren-studenten is thans grotendeels gesaneerd. *Laat ik het hier nog eens herhalen, ten behoeve der jongeren vooral, dank zij de nooit volprezen eerlijkheid van Scharpé, die niet liet breken, wat niet breken mócht !*

Maar er was nog meer : er was de kanker der verdeeldheid in Vlaanderen, die ook zijn vangarmen naar Leuven zou uitstrekken.

In de hoogste nood klonk toen de stem van Uw Verbond. *Van hier uit* werd de verscheurdheid met vlijmende woorden aangeklaagd, de Vlaamse ketterjagerij aan de kaak gesteld en met jeugdig idealisme en dito voortvarendheid werd de Oudstudentenbond gesticht.

En het is voor mij geen geringe vreugde er aan te mogen herinneren dat ik in die heuglijke tijd — bij de Vlierbeekfeesten 1933 — van uit ditzelfde venster mijn eerste *dak*rede heb mogen houden ! En misschien nog in sterkere mate dan vandaag, op het hoge bevel van een mysterieus directorium aan wiens ijzeren macht ook de professoren waren onderworpen.

Ik had toen het genoegen hulde te brengen aan de vruchtbare verbondswerking, onder de sterke hand van Piet Meeuwissen — die overigens onmiddellijk als Piet II voor het volgende verbondsjaar werd aangesteld — maar vooral een oproep te richten tot de Oud-studenten, die door de jongste generatie met aandrang tot meer onderling begrip werden aangespoord.

De tijden waren toen echter nog niet rijp in Vlaanderen, maar het goede zaad was gestrooid en ook *deze* generatie is een dankbaar eresaluut verschuldigd aan Meeuwissen en zijn medestanders van het ogenblik. Ruim verdiend !

Vijf jaren zijn sindsdien verstreken en wat in 1933 nog niet kon, zou, na veel voorbereidend werk, in 1936 wél gebeuren.

Te Antwerpen kwam einde 1935 de eerste K.V.O.H.B. tot stand en enkele maanden later, op initiatief der Sinjoren, op 8 Maart 1936 te Brussel het algemeen K.V.O.H.V. Waar in 1933 de jongeren en ouderen hadden gezocht, werd de hand thans door de ouderen uitgestoken ! En na jaren van zwarte vertwijfeling, werd de gebroken draad weer aangeknoopt, werden oude vriendschapsbanden weer vaster gesnoerd.

Nu zou het echter vlug gaan ! Vlierbeek 1937 werd — na zeer pijnlijke wederwaardigheden — een historische dag ; de programmarede van K. Goddeeris, de reddende daad die weer alles zou goedmaken.

De tweede definitieve etappe werd het « Ons Leven »-jubileum, én om de talrijke deelname der Oud-studenten én om de loyale hand, die door Praeses K. Goddeeris officieel aan den woordvoerder van het K.V.O.H.V. werd gereikt, in het vaste vooruitzicht « dat door beide organismen gestreefd » zou worden, naar nauwere samenwerking onder » een bepaalden vast te stellen vorm, *definitief* » *vast te leggen op de Vlierbeekfeesten van aan-* » *staanden zomer.* »

Kameraden studenten,

Dit is thans gebeurd ! Uw voorzitter heeft woord gehouden. Het K.V.O.H.V. ook ! Uw Oud-voorzitters P. Meuwissen en Eug. Mattelaer hebben trouw meegeholpen. En voor de toekomst staat Wim Aelvoet borg !

Vlierbeek 1938 luidt thans de stichting in van ons *Vlaams Academisch Verbond*, dat voortaan, met eerbiediging der wederzijdse organisatorische zelfstandigheid, een duurzame gecoördonneerde samenwerking verzekert tussen Oud-studenten en studenten.

Wat dit kan betekenen voor onze Vlaamse, kristelijke kultuur is *onafzienbaar*. En speciaal voor de toekomst van onze jonge Vlaamse Universiteit der Leuvense Alma Mater zien wij haast onbeperkte mogelijkheden. Wordt eens elk misverstand opgeruimd, dan bloeit hier ons Vlaams wetenschappelijk leven als nooit te voren : dan groeit uit Leuven het heerlijke Oxford van het katholieke Vlaanderen.

Maar het V.A.V. wordt intussen — en ook dit wens ik nog eens *formeel* te onderlijnen — het wordt ook, totdat wij ons integraal recht hebben veroverd, de *onverwinbare* strijdformatie, die in de eerste plaats Uw eigen toekomst zal waarborgen.

Aan Uw organisatorische zelfstandigheid zal niet worden getornd — U staat er tuk op en hebt overschot van gelijk — ; maar jongere en oudere academici, sterk door onderling vertrouwen, zullen voortaan, hand in hand, ook en vooral in Vlaanderens kleinere plaatsen, de strijd aanbinden tegen het dodende scepticisme en niet het minst tegen de gevaarlijke verlokking van het onmiddelijke eigenbelang !

Zo geven wij aan Vlaanderen het voorbeeld, waarnaar het thans tot in zijn diepste volkslagen verzucht ; *wij* het eerst stijgen uit de poel der verdeeldheid, wij redden *samen* ons volk uit het gevaar der ontkerstening en der sociale wanorde dat het allerwegen bedreigt.

Kameraden studenten !

Nu wij elkaar voor goed hebben weergevonden *dwingen* wij af, door onze onverzettelijke houding, de samenbundeling van alle gezonde krachten van het kristelijk Vlaanderen ; de krachten, die reeds eenmaal en formeel in *beginsel* zich akkoord hebben verklaard over de vrijwaring der kristelijke en nationale waarden, die ons allen heilig zijn.

Wij dwingen af, vandaag niet, dan morgen, de *kristelijk, Vlaamse concentratie !*

Dit is Uwe en onze onmiddellijke taak voor de toekomst !

H. J. van de Wijer.

NIEUW VLAANDEREN

18 JUNI 1938.

K.V.H.V. - K.V.O.H.V.

Het Leuvensch Verbond en het V.A.V. [1)]

HEEREN professoren, Vlaamsche kameraden, opnieuw staan we aan het jaareinde van het Verbond. Het schijnt me pas enkele dagen geleden dat ik de leiding van het K. V. H. V. in handen heb genomen, en reeds is het oogenblik gekomen om van uit dit traditioneele zoldervenster afscheid te nemen van dit zelfde Verbond.

De Vlaamsche hoogstudentenbeweging is wederom één jaar ouder geworden en, evenals ik het deed bij het begin van mijn voorzitterschap, wil ik mij opnieuw de vraag stellen : wat heeft het Verbondsjaar beteekend, niet alleen en zelfs niet zoozeer voor het ontspanningsleven van de studenten, maar wel voor de veelzijdige vorming, ontwikkeling en opleiding van de Vlaamsche intellectueele jeugd — jeugd waarop de toekomst van Vlaanderen wordt opgebouwd. Het is een nuchtere objektieve vraag, die men zich altijd stellen moet- en het is nooit zonder belang het verleden te overschouwen, om aldus op doelmatige wijze de toekomst in te treden.

Weliswaar moet vooreerst gezegd, dat ook op het universitaire leven van heden de sombere tragiek van Vlaanderens verdeeldheid en oneenigheid zwaar drukt.

Leuven is immers het spiegelbeeld der verschillende gedachtenstroomingen in Vlaanderen. De Leuvensche jeugd laat zich helaas maar al te dikwijls leiden door de algemeene conjunctuur der omstandigheden in Vlaanderen, en heeft den moed, de persoonlijkheid, de breeddenkenheid en den durf niet, om zich te verheffen boven het gewone, dagelijksche peil van het politieke gebeuren. Ik kan hier de woorden van P. Meeuwissen herhalen en die bevestigen uit eigen ondervinding : de gedachtenstroomingen hebben zich van buiten uit aan het universitaire milieu opgedrongen.

Daarbij komt de lamlendigheid en de lusteloosheid van een groot deel der studentengemeenschap, niet alleen tegenover nationale maar evenzoo tegenover cultureele, godsdienstige en sociale-problemen ; lamlendigheid, die wel schijnt toegenomen te zijn met het verlies van het dynamisme en van de opstandigheid der studentenbeweging, want het is kenmerkend dat het enthousiasme der katholieke Leuvensche jeugd zich doorgaans terzelfdertijd uitbreidt tot deze verschillende domeinen. Vlaamsch-nationale overtuiging en diep kristelijke levensbeschouwing zijn, bij de Vlaamsche jeugd inzonderheid, zoo nauw aan elkaar vergroeid, zoo dooreengeworteld en dooreengestrengeld in het gemoed der jeugd doorheen gansch het verleden der studentenbeweging, dat onderdrukking van het ééne element minderwaardigheid van het andere met zich medevoert, en dit wederzijds.

Niet het verdwenen bierromantisme en het nachtelijk bezoek der kroegen bevorderen de nationale vorming der jeugd — alhoewel gezonde romantiek steeds het Leuvensche studentenmidden moet en zal blijven kenmerken — maar evenmin zal het doodzwijgen van het nationale vraagstuk de kristelijke herwording der jeugd bevorderen. De Vlaamsche studenten — en vooral deze der generatie der laatste jaren — zouden moeten begrijpen de noodzakelijkheid én van katholieke herkerstening én van nationale herleving — beide in volledige overeenstemming en harmonie tegenover elkander — zonder misbruik of substitutie van het eene aan het andere. De tragiek van Vlaanderens verdeeldheid, het gemis aan zelfstandigheid en persoonlijkheid, de apathie der ongeschoolde jongeren in nationaal opzicht en de losbandigheid van sommigen zijn daarom zoovele factoren, die ongunstig inwerken op het terrein waarop een Verbondswerking zich uitbreiden moet.

De eerste bekommernis van het K. V. H. V . is dan ook geweest het hoog houden van de nationale gedachte, spijts verdeeldheid en apathie — en dit door het aankweeken van een geesteshouding van opstandig dynamisme — en dat schijnen de studenten eenigzins te hebben begrepen ! De strijd om de absolute eentaligheid van Vlaanderen is daartoe een der beste middelen en een der meest sprekende bewijzen van geweest. Het is ons natuurlijk recht, ons wettelijk recht en ons wederkeerig recht tegenover de Walen, dat men den verschuldigden eerbied betoone tegenover onze moedertaal.

Terwijl degenen die de taalwetten saboteeren het hooge woord blijven voeren, worden Grammens en zij die met hem de Vlaamsche taalwetten toepassen, onder de leiding van den Raad der Daad, dagelijks voor het gerecht gesleurd. De Vlaamsche studenten hebben daarin hun onvoorwaardelijken plicht begrepen, en door die ontelbare nachtelijke tochten doorheen het Vlaamsche land, incluis de bestorming der gevangenis van Tongeren, waarvan het Belgisch gerecht nog immer de inrichters blijft zoeken ; én door de krachtdadige radicale houding tegenover de Walen aangenomen, wanneer Delannoy ons kwam tergen op eigen Vlaamschen bodem.

Getrouw aan de gevestigde traditie, heeft het K. V. H. V. insgelijks de betrekkingen nauwer toegesnoerd met de vorige studentengeneraties en tijdens het voorbije Verbondsjaar is deze akademische solidariteit meer en meer op het voorplan getreden. De lustrumfeestelijkheden van « Ons Leven » waar Prof. Van de Wijer, namens het K. V. O. H. V., de broederhand toereikte aan het K. V. H. V. zijn getuige geweest van belangstelling der ex-lovanienses in het nog altijd jeugdige en strijdende Verbond. Op den dag van heden wordt aan deze broederlijke samenwerking een definitieve vasten vorm gegeven door het oprichten, na gemeenzaam overleg van het Vlaamsch Akademisch Verbond, dat K. V. H. V. en K. V. O. H. V. in een gemeenschappelijk organisme groepeert (2).

De stichting van het V. A. V. wordt gerechtvaardigd door de respectieve statuten van K. V. H. V. en K. V. O. H. V.

Wij noteeren de volkomen eenheid van inzicht tusschen K. V. H. V. en K. V. O. H. V. ten overstaan van het nationale, katholieke en sociale probleem en, in dit verband, de bepalingen dienaangaande van het statuut van beide vereenigingen,

— eenerzijds dat het K. V. H. V. zich uitdrukkelijk solidair verklaart met de vorige studentengeneraties en krachtdadig de innige verstandhouding tusschen de Oud-Hoogstudenten en de opkomende Hoogstudentengeslachten in de hand werkt.

— anderzijds dat het K.V.O.H.V. zich ten doel stelt het onmiddelijk aanleunen bij — en het daadwerkelijk steunen der Vlaamsche studentenbeweging in al haar vormen.

Wat de doelstelling betreft : het V.A.V. beoogt de gecoördoneerde samenwerking en wederzijdsche beïnvloeding van K.V.H.V. en K.V.O. H.V., mits inachtname der organisatorische zelfstandigheid. De beteekenis dezer samenbundeling der krachten is duidelijk genoeg. Thans hebben Oudstudenten en Studenten mekaar over gansch Vlaanderen terug gevonden, thans arbeiden ze samen in de lijn van hun gemeeschappelijke Vlaamsch-nationale en kristelijke doelstelling, in het teeken van een herwordend dieper-Vlaamsch en dieper-kristelijk Vlaanderen.

En thans, beste vrienden, rest me nog afscheid te nemen van Uw en mijn Verbond. Vier jaar heb ik volgaarne opgeofferd aan de belangen van het K.V.H.V. In zijn midden heb ik het grootste deel van mijn studentenleven doorgebracht en ik heb er gevonden, benevens enkele lastige, sombere dagen, veel dierbare medewerking en veel getrouwe vriendschap. Het is stellig niet met een opgeruimd hart dat ik afscheid neem, maar met den weemoed dien men gevoelt, omdat men iets verlaten moet waarvan men zooveel is gaan houden en waarmede men ten slotte vergroeid was geworden.

Alleen zou ik nog even één enkele gedachte willen onderlijnen : de noodzakelijkheid van Uw Verbond te Leuven. Schakel het Verbond weg... en wat zal er geworden van Uw studentenleven. Ik kan me Leuven niet inbeelden zonder het Verbondsleven en dàarom heb ik een onwrikbaar geloof in de onvergankelijkheid van Uw Verbond, — al moet het soms lastige perioden doormaken — omdat het Verbond steunt op een machtig heroïsch verleden. Het K.V.H.V. heeft de taak en den plicht zich te verheffen boven alle verdeeldheid en terneerdrukking, den plicht ook in de studentengemeenschap wakker te houden en intact te bewaren de Vlaamsch-nationale en Dietsche strijdgedachte.

En thans draag ik de verbondmacht over aan mijn gewezen ondervoorzitter, Wim Aelvoet. Ik had het groote geluk met hem samen te werken tijdens het voorbije Verbondsjaar -en de gelegenheid in hem te bewonderen zijn klaarheid van geest, maar boven alles zijn liefde en dienstbaarheid voor het Verbond. In zijn veilige en zekere handen vertrouw ik het K.V.H.V. en wensch voor het aanstaande Verbondsjaar uit ganscher harte : Vivat, floreat, crescat het K. V.H.V. !

Karel Goddeeris.
Stud. med.

1) Afscheidsrede van den Verbondspraeses K. Goddeeris te Vlierbeek op O. H. Hemelvaart 1938.

2) Zie den tekst der gemeenschappelijke beslissing in « Nieuw Vlaanderen » van 28 Mei l.l.

Waarom lijden aan
HOOFDPIJN
MIGRAINE
TANDPIJN
GRIEP
RHEUMATIEK
ZENUWKOORTSEN
PIJN DER MAANDSTONDEN
als de
WONDERBARE BRUINE POEDERS
van
't ROOS KRUIS
der Apotheek DE POORTERE
SINT NIKLAAS-WAAS
U oogenblikkelijk, zonder schadelijke gevolgen van deze pijnen zullen bevrijden
De doos van 8 poeders fr 4,00
De driedubbele doos 25 poeders fr 10,00
Te verkrijgen in alle goede Apotheken of vrachtvrij tegen postmandaat
Gebruik ze eens U zult nooit geen andere meer gebruiken

DE VEILIGSTE BELEGGING
OP 1o RANG HYPOTHEEK
door tusschenkomst der
N.V. Nationale Hypotheekkas
Marktstr. 92 Brussel. Nd
Onderneming bij K.B. van 8 Nov.1937 gemachtigd tot het afsluiten van leeningen met tusschen komst ter uitvoering van Besluit-wet 225. 679

NIEUW VLAANDEREN

25 JUNI 1938.

Proportionaliteit in-de-macht

(Vervolg van blz. 2).

Utopia !

De opwerping dat wij niet weten wat binnen- of buitenlands zou kunnen loskomen, indien de herziening van de grondwet gebeuren zou om België in een federalen staat om te vormen, lijkt op een vogelschrik. Vermits wij het niet weten, is het stellig geen positief argument.

In het buitenland zie ik op de eerste plaats, het belang van Engeland. Welnu Engeland heeft in zijn eigen Imperium getoond en toont thans nog in Tsjechoslowakije, steeds achting te hebben voor het zelfbeschikkingsrecht van de nationale gemeenschappen.

Indien ons centralistisch staatsbestuur echter moest vallen in de belangenreeksen van Frankrijk, dan ware het reeds een reden voor zelfstandigen onafhankelijkheidszin om die aanhankelijkheid te bestrijden.

De verwezenlijking in het land ? Utopia ? Een woord is geen argument.

De federale gedachte is hoofdzakelijk nog een dynamische strijdgedachte. Men heeft zeker het recht om duidelijkheid, om opheldering te verzoeken, en zulks leidt naar uitdieping in de studie, welke aan den gang is ; want wij doen aan geen nevelbeelden. En ik stel dan tevens vast wat de Ieren, wat de Sudeten-Duitschers, wat de Slowaken uitvoeren.

Ik hecht geen overdreven belang aan het argument van de noodzakelijkheid der 2/3 voor een grondwetsherziening.

Voor de Vlaamsche hervormingen, wanneer men de volksvertegenwoordigers telde, en voor vele sociale hervormingen bestond er geen meerderheid van overtuiging, maar wel een spel of dwang van regeeringsconjunctuur.

Een meerderheid ? Alle sociale bewegingen, en ook de Vlaamsche beweging, zegt E. H. J. Leclerc in zijn gewaardeerde rede over « La Jeunesse wallonne en face de la question flamande », zijn het werk van een minderheid die **handelt.** Dat leert de geschiedenis.

Voorzeker, ik word het moede constateert **Everyman,** en het politiek geduld van den Vlaming geraakt op, wanneer men vaststelt hoe met de wetten wordt gesold, hoe de contrôle door de parlementsleden gebeurt ; wanneer men vaststelt dat K.V.V. haar strijdvaardige aantrekkingskracht begint te verspelen bij de jeugd en bij de intellectueelen, omdat de verwachte onverzettelijke houding ter integrale en spoedige verwezenlijking der Vlaamsche rechtseischen uitblijft, omdat ik vrees dat de wetgevende macht van het parlement meer en meer plaats zal maken voor de onbetrouwbare uitvoerende macht van de regeering. Niets, en zeker niet de kordaatheid van een groot deel der Vlaamsche vertegenwoordiging, waarborgt aan de Vlamingen de stabiliteit en de continuïteit in de verworven rechten. Vlaanderen zou door een graad van politieke autonomie zijn eigen belangen moeten kunnen waarborgen en de zwakheid van volkvertegenwoordigers afdammen.

En hier raken we meteen aan de beschrijving van het federalisme.

De machtsindeeling van het federalisme.

Over de grondprincipes welke door de gedachte van federalisme omvat worden, bestaat bibliographie ten overvloede ; hieruit kunnen de essentieele trekken gehaald worden. Ik zou overigens kunnen antwoorden met Mgr. Hlinka : Geeft ons als nationale gemeenschap maar de macht over onze belangen, en U zult de geleidelijke praktische verwezenlijkingen zien groeien !

Daar ik geen nieuw federalisme opbouw, en daar, zooals blijkt uit dit schrijven, ik geloof in den ernst van de studies van intellectueele Vlamingen, en in de verwezenlijkingen in andere landen, heb ik het goede recht naar deze werken te verwijzen. Ik meen overigens te weten dat thans nog verdere studie over het federalisme van bevoegde zijde op het getouw wordt gezet.

Wat ik me nu zelf, als leidende stelling, voorhoud ?

Eén koning en één rijk, met een rijksvertegenwoordiging en een uitvoerend organisme die den invloed van de proportionaliteit Vlaanderen - Wallonië moet ondergaan, hetzij door rechtstreeksche verkiezing, of beter door verkiezing langs de landsraden.

Een landsraad voor Vlaanderen en een voor Wallonië met uitvoerende macht.

Een rijksprovincie Groot-Brussel, met provinciale macht, doch op grond van volstrekte tweetaligheid en van gelijke behandeling van de twee kulturen en **onder rechtstreeksch rijkstoezicht.** Dit gebied zou het onmiddellijk veroveringsgebied van opslorping voor het Vlaamsch imperialisme worden, alsmede de tweetalige gemeenten uit een nieuw afgebakend taalgrensgebied.

Een Raad van State beslisse over de twistpunten.

Vlaanderen en Wallonië — (en ook Brussel in zekere mate) — zouden zichzelf zijn op kultureel gebied, zouden over een uitgebreide financieele macht beschikken voor eigen economie en sociale wetgeving. Hier zou elk volk naar eigen vermogen, en niet volgens numerieke pariteit, over eigen middelen beschikken voor de kultuur, en over eigen ekonomische rijkdom waken : den kolenschat in Limburg, de textielnijverheid in Vlaanderen, de visscherij, den land- en tuinbouw, enz.

Het Rijk beheersche het verkeer, doch de uitbatingscentra wezen landelijk.

Het leger weze één als krijgskundige weermacht, doch wezen in zijn werving en in zijn opleiding territoriaal ingedeeld.

De rijksvertegenwoordiging beheere de kolonie en de buitenlandsche aangelegenheden.

« Federalisme zooals het ten onzent wordt be» doeld beteekent op buitenlandsch gebied » verlamming, op het gebied der landsverdedi» ging verzwakking, op het gebied der binnen» landsche politiek tegenstrijdigheid en voor » onze Vlaamsche volkskracht over het alge» meen belemmering », schrijft Everyman.

Het kan geen kwaad dat de buitenlandsche politiek die ons aan Frankrijk bond en die alleen werkt met Fransche vertegenwoordigers tot in Nederland, verlamd wordt. Federalisme zal evenwichtiger werken.

Het kan geen kwaad, dat de vroegere militaire politiek, die ons verdedigingsstelsel eenzijdig oriënteerde en een landsgevaar was, verzwakt wordt. Het federalisme zal beter voor een zelfstandige verdediging borg staan.

De tegenstrijdigheid op het gebied der binnenlandsche politiek, die nu bestaat valt altijd op den rug van de Vlamingen zooals de statistieken het duidelijk uitwijzen.

Federalisme streeft naar de primauteit van eigen volksbelang, met politieke autonomie als structureele waarborg voor verdediging, bescherming en uitbouw van dit belang ; en de Vlaamsche natie is gerechtigd haar genegenheid voor Wallonië en haar liefde voor den eenheidsstaat te toetsen en te meten aan de primauteit van eigen nationaal volkbelang en aan het nut en de hulp die Wallonië en de eenheidsstaat haar bieden.

Immers ook Staatsminister Van Cauwelaert hield op het laatste congres van het Katholieke Blok voor : de staat is geen doel in zichzelf ; de staat is niet aangelegd om de vrije werkzaamheid zonder noodzaak te vervangen : de staat is arm aan zedelijke hulpmiddelen en niet bestand tegen verleiding en tegen de kiemen der ontaarding.

Dr J. Rombauts.

Tegelfabriek VANDE WALLE

Werkhuizen en bureelen :
Roeselare, Trakelweg, 36-38 — Telefoon 24
Verkoopbureelen
Antwerpen, Transvaalstr. 30 — Tel. 917.16

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

MOTIE VAN HET VERBOND VAN VLAAMSCHE KULTUURVEREENIGINGEN VOOR ONVERWIJLDE TOEPASSING DER TAALWETTEN EN DE ONMIDDELLIJKE INVRIJHEIDSTELLING VAN GRAMMENS

Het Verbond van Vlaamsche Kultuurvereenigingen, waarbij zijn aangesloten :

Davidsfonds,
Kath. Vlaamsch Oud-Hoogstudentenverbond,
Verbond van Vlaamsche Oud-Strijders,
Vlaamsch Economisch Verbond,
Vlaamsch Kruis,
Vlaamsche Toeristenbond,
Vlaamsch Verbond voor Brussel,

Welke alle het standpunt innemen der eentaligheid van Vlaanderen — standpunt dat trouwens door den wetgever wordt gehuldigd;

Vergaderd te Brussel op 20 Juni 1938 ;

Gelet op de verklaringen der Regeering, waarbij deze erkent dat de taalwetten niet worden nageleefd ;

Gelet op de gewettigde beroering in het Vlaamsche land, uitgelokt door strenge vonnissen tegen diegenen, welke de toepassing van het principe dezer wetten op zich namen;

Herinnert eraan dat het Verbond bij herhaling de eerlijke en onverminkte uitvoering dier wetten heeft gevorderd ;

Richt opnieuw een dringend verzoek tot alle Vlaamsche Parlementsleden om dadelijk een einde te maken aan een toestand van bestendige wanorde ;

Vraagt :

1. Hechte waarborgen en strenge sancties voor onverwijlde toepassing der taalwetten, ZONDER EENIGE BEPERKENDE INTERPRETATIE ;

2. Amnestie ten gunste van de volksgenooten, die rechterlijk werden getroffen wegens hun optreden voor het naleven van reeds zes jaar lang verkrachte wetten.

Verwacht de onmiddellijke invrijheidstelling van den heer Florimond Grammens.

Davidsfonds : E. AMTER,

Kath. Vl. Oud-Hoogstudentenverbond : H. J. VANDE WIJER,

Verbond Vl. Oud-Strijders : G. LEFEVER,

Vlaamsch Economisch Verbond : P. BESSEM;

Vlaamsch Kruis : V. VERHEYEN,

Vlaamsche Toeristenbond : J. VAN OVERSTRAETEN,

Vlaamsch Verbond voor Brussel : J. CLOTTENS.

KATHOLIEK VLAAMSCH OUD-HOOGSTUDENTEN VERBOND

K. V. O. H. V. — ALGEMEENE VERGADERING

Hierbij worden de leden van het K.V.O.H.V. uitgenoodigd tot de jaarlijksche Algemeene Ledenvergadering welke doorgaat op Zondag 3 Juli a.s. te 11 u. 's morgens in het « Post-Hôtel » Kouter te Gent.

DAGORDE :

1. Jaarverslag door den algemeenen secretaris.
2. Toespraak door den algemeenen voorzitter
3. Spreekbeurt (Spreker en onderwerp zullen via de Pers bekend gemaakt worden).

Na afloop van de algemeene Ledenvergadering heeft in het zelfde Hôtel een gezamentlijk diner plaats waarop U insgelijks wordt uitgenoodigd.

De Centrale Raad heeft den datum van de Vlaamsch Nationale Zangfeesten uitgekozen om aan de leden toe te laten talrijk aan de algemeene ledenvergadering en het daarop volgend gezamentlijk diner deel te nemen. Hij rekent dan ook op een drukke opkomst.

Om praktische redenen worden de leden verzocht zoo spoedig mogelijk en tegen uiterlijk Donderdag 30 Juni a.s. de bij de uitnoodiging gevoegde toetredingskaart aan het Bestendig Secretariaat terug te zenden.

NIEUW VLAANDEREN

2 JULI 1938.

K.V.H.V.-Nog de Vlierbeekdag

WIJ publiceeren hier vandaag, ten behoeve der leden van het K. V. H. V. en van de talrijke Oud-studenten die op O. H. Hemelvaartdag te Vlierbeek aanwezig waren, den tekst van de rede, uitgesproken door stud. med. Wim Aelvoet, bij de overname van het Verbondspraesidium 1938/1939.

GEACHTE HEEREN PROFESSOREN EN OUD-STUDENTEN, VERBONDSLEDEN

Deze talrijke opkomst is mij — en ook voor allen hier aanwezig, meen ik — een verheugende gebeurtenis. Ze is immers de beste getuigenis voor de warme belangstelling welke het 37-jarige K. V. H. V. nog altijd mag genieten, zoowel vanwege diegenen welke ons in ditzelfde Verbond zijn voorgegaan, als vanwege de huidige studentenschap en een steeds groeiend aantal Vlaamsche professoren.

Het Verbondsjaar dat wij heden sluiten.

— met zijn Grammensaktie en kordaat optreden tegenover Waalsche uitdagingen en zijn hernieuwd kontakt met het Noorden op nationaal gebied;

— met zijn Lustra van 't 50-jarige « Ons leven » en 't honderdjarige « Met Tijd en Vlijt » in het teeken der traditie;

—Met de opvoering van « Beatrijs » en het optreden van het Verbondskoor in Duitschland, als blijk van hooger cultuurbestreven;

— verdiende ook geen minder prachtige bekroning.

Ik wensch Karel Goddeeris dan ook geluk om het initiatief, den durf en de doordrijvendheid waarmede hij deze zware taak heeft aangevat en doorgevoerd, in moeilijker omstandigheden dan velen bevroedden, spijts onbegrip, bedekte intrigues en zelfs openlijke aanvallen.

Ik ben dan ook gelukkig hem in Uw aller naam te mogen bedanken, omdat hij niet alleen schonk tijd en talent, maar zijn gansche hart, zoodat het Verbond raken hem treffen was — eens scherp afbijten was dan ook zijn volle recht.

Doch U verwacht van mij, dat ik niet bij het verleden blijven zou, maar U zeggen wat ik 't volgend jaar in het Verbond betrachten wil.

Moet ik een standpunt herhalen, dat verleden jaar hier op dezelfde plaats, juist en klaar werd geformuleerd en in « Ons Leven » vastgelegd — en dat ook ik volledig onderschrijf?

Laat ik alleen bevestigen, dat in de steeds verbreedende Verbondsactiviteit, die in alle nooden der studenten wil voorzien, de hoofdbestrevingen nochtans blijven :

de nationale vorming der studenten met een konsekwent en collectief uitleven dezer overtuiging;

de verdere uitbouw van een volledige Nederlandsche Universiteit met eigen professoren en faculteiten, niet alleen Nederlandsch van taal, maar ook van geest. Dit is deze oudste der Nederlandsche Universiteiten aan zich zelf toch maar verschuldigd.

Ik wil ook niet een schijntoestand schetsen, woorden zoeken, die aan allen hier aanwezig behagen zouden, maar open en rechtschapen met U den toestand overschouwen, de conclusies er uit afleiden die onze houding bepalen moeten.

Tien jaar terug bestond er te Leuven eenheid, daar haast de algeheelheid der studeerende jeugd haar politieke opleiding loopen zag langs A. K. V. S. —K. V. H. V. — Nationale Partij. Wanneer deze nu aan 't kraken gaat, tracht Meeuwissen in 1933 het Verbond te onttrekken aan partijinvloed om de corporatie der Leuvensche studenten één en sterk te houden, te midden van de dreigende verbrokkeling der nationale krachten en den uitbrekenden ideologischen strijd, die verwarring en twist zaaien ging : Leuven heeft zich laten verdeelen.

Verdinaso en V. N. V. ontstonden, wat overbleef in A. K. V. S. werd tot D. J. V. omgevormd en het J. V. F., uit de Katholieke Actie gegroeid, evolueert naar Jeugdfront en de K. V. V.

En nochtans, aan diegenen, die hieruit meenen te moeten afleiden dat het K. V. H. V. op nationaal gebied geen standpunt meer kan innemen, antwoord ik beslist, dat de nood hieraan nooit sterker is geweest dan nu. Want buiten beschouwingen latend het feit, dat de helft der Verbondsleden op nationaal gebied niet wordt bereikt door de bovenvermelde groepen, is het mijn innigste overtuiging dat ook, én misschien in de eerste plaats, voor hen die wel in de partijpolitiek zijn ingeschakeld, het traditioneele Verbond meer dan ooit noodzakelijk is.

Ontveinst het U niet, Studenten, de aanblik dien Leuven thans biedt is een beeld van Vlaanderen's toekomst — slagen wij er niet in één te worden, dan bestendigen wij voor tientallen van jaren den depressietoestand van nu, met zijn groeienden vloed van links en een Belgischen Staat die achteloos aan onzen nationalen strijd voorbijgaat.

Eén zijn wij sterk en gevreesd.

Eén waren wij onderling en één met ons volk in de amnestiebetooging en wij waren sterk.

Eén waren wij op onze Grammenstochten en er heerschte verslagenheid in de officieele wereld.

Eén waren wij inden verboden Verbondsstoet, ten tijde van het Delannoy-incident en geen enkele Waal dorst zich te vertoonen of geen politiekordon den weg te versperren aan deze kolonne roode petten in stapmarsch door Leuven trekkend, langs den weg dien zij zich vrij verkoos.

Doch niet zoo zeer een toevallige en voorbijgaande eenheid stel ik mij ten doel, al is ze dan nog zoo'n machtige factor van bezieling en eenheidswil, er is meer. Een duurzame en hechte eenheid is noodig : niet te bereiken door een prijsgeven van inhoud — een Verbond dat zich op neutraal terrein terugtrekken zou — dit beteekent alleen een verarming, ook niet alleen door een uiterlijke overkoepeling onder één organisatie,dat blijft een kunstmatig iets,maar een duurzame en vruchtbare eenheid kan alleen groeien, wanneer ieder van U, het beste wat hij in zich heeft verworven, aanbrengend, in volle oprechtheid de nieuwe gemeenzame wegen zoeken wil, tot een heropbloei der christelijke Dietsche cultuur in deze lage landen bij de zee.

Is dit misschien ons levensprospectus, waarvan Verschaeve sprak?

Dit te bereiken zal niet licht gaan : het is een ruimere opgave dan de verwezenlijking van den staatsvorm die de grootste mogelijkheden opent en de beste waarborgen hiertoe biedt, want dit blijft toch maar het scheppen van een kader, waarin nog alle werk is te verrichten. De vraag is dan ook niet : is er voor het Verbond nog een nationale taak weggelegd, maar wel, zullen wij, hart genoeg hebben om ze door te voeren — geen enkele kracht, hoe luttel ook, zal overbodig blijken. De eensgezinde samenwerking van allen is broodnoodig.

Niet op nieuwe organismen, wel op een nieuwe levenshouding komt het aan. De nieuwe werkelijkheid moeten wij niet verwachten van factoren buiten ons, maar ze moet groeien in ons en onder ons in Leuven, opdat wij ze verder uitdragen kunnen midden ons volk.

Zoo bouwen wij, Katholieke Vlaamsche Hoogstudenten, in ons groot : Dietschland, het komende rijk van ons volk en Christus' Rijk, het komende Rijk van alle volkeren!

Wim Aelvoet.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

MEDEDEEELING VAN DEN CENTRALEN RAAD.

De Centrale Raad van het K. V. O. H. V. deelt hierbij mede dat de jaarlijksche Algemeene ledenvergadering, die moest doorgaan op Zondag 3 Juli a.s. te 11 uur 's morgens in het Post-Hotel te Gent, afgelast werd, ten einde de leden van het K.V.O.H.V. toe te laten in zoo groot mogelijken getale deel te nemen aan de Vlaamsche massabetooging ingericht door het Verbond V.O.S.

Zooals voor de gewezen amnestie-betooging te Brussel, zal er in den optocht een speciale plaats voorbehouden worden voor de academici.

Alle studenten en oud-studenten, leden van het K.V.H.V. en K.V.O.H.V. worden dringend verzocht in groep op te stappen op de plaats die hen, via de pers, zal bekend gemaakt worden.

De Centrale Raad rekent er op dat de leden van het Verbond zeer talrijk aan de betooging zullen deelnemen en hoopt insgelijks dat al de aanwezigen bij de manifestatie van 's morgens, ook 's middags te Gent zullen blijven om de Vlaamsch Nationale Zangfeesten bij te wonen.

Ten einde aan de leden van het K.V.O.H.V. gelegenheid te geven om elkaar zooveel mogelijk te treffen, en met elkaar van gedachten te wisselen, heeft de Centrale Raad besloten dat het geplande gezamenlijk diner te 1 uur in het Post-Hotel in elk geval doorgaat.

Alle leden van het K.V.O.H.V. moeten op Zondag 3 Juli e.k. te Gent zijn.

Het werk der Vlaamsche inwijkelingen te Brussel

Hoe kan men het Katholiek Vlaamsch Sekretariaat, praktisch en degelijk helpen ? in den strijd voor het behoud der ingeweken Vlamingen te Brussel.

Wanneer een familie,om welke reden ook,zinnens is naar de Hoofdstad te verhuizen, vraag hun nieuw adres en maak het onmiddellijk over aan het KATHOLIEK VLAAMSCH SEKRETARIAAT, 182 Koninklijkestraat, 182 te Brussel. Indien mogelijk, zelfs alvorens zij vertrekken. Op die wijze kunnen wij bij hun aankomen de noodige inlichtingen verstrekken aangaande het godsdienstig leven in de parochie waar ze aanlanden. Wij toonen hen den weg naar het Davidsfonds en cultuurvereenigingen, naar syndikaat, ziekenkas, vrouwengilden, jeugd- en andere vereenigingen, aangepast aan hun bediening en bezigheden.

De ouders verwijzen wij naar katholieke onderwijsgestichten, waar hun kinderen, met een degelijk onderwijs, tevens een kristelijke opvoeding zullen genieten. Wij zetten hen tevens aan deel te nemen aan het Vlaamsch leven te Brussel.

Honderden jongelingen komen naar Brussel hun bestaan zoeken. Bij bakkers en beenhouwers, in hotels, gestichten enz... treft men ze aan.

Honderden meisjes, nauwelijks den schoolplicht achter den rug, verlaten den huiskring om in de hoofdstad te gaan dienen.

Is het noodig te zeggen dat zij, aan zich zelf overgelaten, dikwijls verwijderd van allen katholieken en Vlaamschen invloed blootgesteld zijn aan de ergste gevaren. Hoeveel ouders gaan niet roekeloos te werk met hun kind aan meesters toe te vertrouwen, zonder voorafgaande inlichtingen nopens hun godsdienstige en zedelijke waarde.

Zeer dikwijls wordt een dienst gezocht langs verdachte en onbetrouwbare plaatsingsbureelen, waar verlokkende vooruitzichten worden voor oogen gesteld, maar al te dikwijls de meisjes in het verderf worden gebracht.

Te lichtzinnig wordt gehandeld bij het zoeken van een kosthuis. Waar niet het minste toezicht wordt uitgeoefend op in en uit gaan,dreigt gevaar voor uw kind.

Ouders, wees bezorgd om het behoud van uw kind. Vraagt inlichtingen, wendt U tot de katholieke plaatsingsbureelen. Vertrekt uw kind naar de Hoofdstad maakt zijn nieuw adres over aan het Katholiek Vlaamsch Sekretariaat. Doet het onmiddellijk.

Katholieke Vlamingen, steunt ons streven. Postrekening 4107.52

NIEUW VLAANDEREN

9 JULI 1938.

K.V.H.V. - Vlierbeek 1938

De zelfstandigheid van het K.V.H.V. [1]

EERWAARDE HEEREN, DAMES EN HEEREN ACADEMICI

OP een dag zooals dezen, waarop de **studeerende** studenten generatie niet enkel bijeenkomt, om in een laatste feestvergadering het wegstervende academische jaar te vieren en den angst voor het nakend examen in uitbundige leute en drinkgelag te vergeten maar waar de oude praeses verslag komt uitbrengen en de nieuwe voorzitter zijn plannen komt ontvouwen, op een dag waarop ook aanwezig zijn een aantal oud-studenten, die met de jongeren komen verbroederen, op een dag waarop wij allen bijeenkomen tot het stichten van een Vlaamsch Academisch Verbond, op zulk een dag en in zulke omstandigheden is het vanzelfsprekend dat wij allen ons zouden bekommeren eerst en vooral om het **academisch probleem** in Vlaanderen.

Ik bedoel hierdoor **niet** het vraagstuk van het aan het werk stellen van werklooze Hoogeschool-gediplomeerden, alhoewel dit vraagstuk belangwekkend genoeg mag heeten.

Ik bedoel hierdoor **niet** het gevaar, dat onze Vlaamsche Hoogeschool-gediplomeerden bedreigt, geen of een minderwaardige positie in de maatschappij te bekleeden, als straf voor hun **volkstrouw** die hen het Nederlandsch als voertaal deed kiezen bij het aanvangen van hun academische studiën, alhoewel ook dit vraagstuk zeer brandend is.

Door het **academisch probleem in Vlaanderen,** bedoel ik het feit dat in de leiding van het openbaar leven, in de leiding van de verschillende organisaties, groepen en partijen die ons volk verdeelen, en die om de heerschappij dingen, **de universitairen meer en meer op het achterplan worden gedrongen.** Zij zijn of worden vervangen door de **voorzeker** actieve en offervaardige sergeanten van bewegingen met autoritairen aanleg, maar die ten slotte al te dikwijls ons volk kapot maken door hun feldwebelmentaliteit; of door de **voorzeker** actieve en offervaardige « vrijgestelden der syndikaten », maar die tenslotte al te dikwijls hun stand en ons volk kapot maken door het primaire van hun demagogie.

Niet dat **wij,** leden van het K. V. O. H. V. of van het K. V. H. V. het bezit van een diploma een voldoenden titel achten om de leiding van de maatschappij voor ons op te eischen. Indien wij, academici, verder en verder teruggedreven worden uit de politieke en dikwijls zelfs uit de geestelijke activiteit van de gemeenschap, dan weten wij zeer goed, dat zulks onze eigen schuld is, en dan kunnen we daarover slechts ons « mea culpa » slaan.

Als in een land het academisch verval zoo ver gekomen is, dat de academici de waarde van hun diploma zijn gaan schatten in verhouding met de pecuniaire voordeelen die het diploma afwerpt, dan heeft zulke academische stand het recht niet meer zich den leidenden stand te noemen, en is het een eer voor het volk dat ze deze academici hebben laten links liggen.

Maar toch blijft in al zijn scherpte het academisch probleem bestaan.

Aan de leiding van ons Vlaamsche volk faalt ten volle, en hoe langer hoe meer de élite met universitaire vorming, de élite met universitairen geest en universitaire dienstbaarheid bezield.

Het blijft dan ook meer dan ooit **bestaansreden en doel,** zoowel van het Leuvensch studentenverbond als van het K. V. O. H. V., deze academische vorming bij de studeerende jeugd te verwezenlijken, dezen universitairen geest bij de afgestudeerden te bewaren en te vermeerderen, deze universitaire dienstbaarheid aan te wakkeren en levendig te houden.

Het **Vlaamsch Academisch Verbond,** dat vandaag tot stand kwam, heeft geen andere bestaansredenen dan dat ouderen en jongeren, studenten en oud-studenten, elkander wederkeerig zouden helpen in het betrachten van dit doel.

***

Het is tot U, huidige studentengeneratie, dat vandaag het woord gericht wordt.

Het **academisch probleem** beteekent voor U, indien U, voor Vlaanderen iets worden wilt, dat het Uw **dringendste** plicht is U tot volwaardige academici te vormen. Niet dat een hoogstudent zich hooghartig buiten alle andere organisaties moet houden; neen, dat ieder van U diene zooveel hij kan, daar waar zijn persoonlijke overtuiging hem stuwt, maar blijft dan steeds voor oogen houden dat het **academisch gevormde** menschen zijn, menschen, behept met een universitaire mentaliteit, waaraan Vlaanderen thans het meest nood heeft.

Een universitaire mentaliteit bezitten, dat beteekent de moeilijke kunst aanleeren de vraagstukken die men ontmoet, in volle objectiviteit beschouwen, dat beteekent tegen massa-romantiek en massa-suggestie bestand te zijn.

Objectief zijn beteekent dat men steeds « zich zelf » kan zijn.

Men kan niet « zich zelf » zijn, als men zijn eigen zelfstandigheid verliest.

Een universitaire mentaliteit verkrijgt men slechts door zelfvorming in een geschikt zelfstandig midden.

Geen objectiviteit zonder zelfstandigheid!

Vandaar de groote taak, de specifieke rol, die Uw studentenverbond, het K. V. H. V. heeft : **een zelfstandig milieu te zijn, waarin de hoogstudenten z i c h - z e l f in volle objectiviteit tot persoonlijkheden kunnen vormen ten dienste van hun volk.**

Het was hier dat ik wilde komen, geachte komilitones!

Sinds jaren wordt er om het Leuvensch studentenverbond openlijk maar meest nog bedekt en achterbaks gestreden. Alle mogelijke groepen, politieke, godsdienstige of andere, ijveren en kampen om in het Verbond den grootst mogelijken invloed te veroveren. De verbondsverkiezingen hebben jaren achtereen het misselijk en ziekelijk beeld vertoond van een regeeringsvorming in volle parlementaire decadentie. Dit bewijst slechts één zaak : het groote belang dat gehecht wordt aan de beinvloeding van de universitaire jeugd, het totale onbegrip voor de eigen roeping en de specifieke taak van een Hoogstudentenverbond en het gebrek aan **universitairen geest** bij de touwtjestrekkers, die verantwoordelijk zijn voor zulken toestand.

Studenten, indien U de titel, **niet** van hoogeschool-gediplomeerde, maar wel van « academicus » nog iets te zeggen heeft, waakt dan, waakt dan jaloersch op de **zelfstandigheid** van Uw eigen studenten-korporatie. Het is niet voor niets, dat in het bloeitijdperk van de middeleeuwsche « Universitas » de studenten hun eigen studenten-politie bezaten. Vreest niet met anderen te praten, anderen naar hun opvattingen te vragen en die aan de uwe te toetsen, maar blijft steeds U-zelf; vreest niet met anderen samen te werken, maar verzet U met al de hardnekkigheid tot dewelke U bekwaam zijt, tegen het noyauteeren en accapareeren van Uw Verbond.

Stelt aan de kaak, en beschaamt diegenen die het Verbond met bijbedoelingen in de handen van hun supporters trachten te spelen, wie ze ook mogen wezen.

Dit, omdat zonder een zelfstandig Verbond geen waarachtige academische jeugd kan gevormd worden, en omdat Vlaanderen zoo'n nood heeft aan een academisch gevormde jeugd.

Dit is wat ik U, als oud-voorzitter van het K. V. H. V. meende te moeten zeggen, en het verheugt me van Uw nieuwen praeses Wim Aelvoet, gehoord te hebben dat het juist om deze reden van **zelfstandigheid** is, dat hij aanvaard heeft het verbondsroer het komend academisch jaar in handen te nemen.

Ik wensch hem, het Verbond en U allen, veel heil!

Piet Meuwissen,
Praeses, K.V.H.V., 1932-1934.

(1) Toespraak te Vlierbeek op O. H. Hemelvaartdag door Oud-præses Ir. P. Meuwissen.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

MEDEDEELING OMTRENT HET TAALSTATUUT IN HET LEGER

Het Dagelijksch Bestuur van het K.V.O.H.V. stelt vast dat de belofte der Regeering, waarbij een volledig en definitief taalstatuut voor het leger werd toegezegd, slechts ten halve werd uitgevoerd, en dat Vlaanderen in 1938 nog steeds op dit punt geen oplossing heeft bekomen, die als 100% Vlaamsch mag beschouwd worden.

De wet, zooals zij door de Kamer werd gestemd, legt niets vast inzake het statuut van de reserveofficieren, inzake taalterritorialiteit, inzake het taalstatuut der Rijkwacht, inzake uitschakeling van de gemengde eenheden, inzake een welomlijnde evenredige vertegenwoordiging volgens de taaleenheden in de hoogere leiding. in alle militaire opleidings- en onderwijsinrichtingen en sessies, inzake sancties bij niet naleving der wetsbepalingen, enz.

In zijn uitbouw en toepassing hangt het nieuwe taalstatuut in ruime mate af van het initiatief van den Minister, die maar al te gemakkelijk de parlementaire contrôle kan omzeilen door zich te beroepen op de noodwendigheden der techniek- en daarbij nog steeds een uitgesproken voorstander is gebleven van een tweetaligheid, die de verworven positie van het Fransch bij de hoogere officieren nog lange jaren zal handhaven.

Het principe waarbij voorgesteld werd dat, voor de Vlaamsche eenheden, alle onderwijsafdeelingen, jurys, sessies, enz., alle kaders, leerkrachten en examinatoren uit het Vlaamsch taalregime moeten gevormd en verkozen worden, werd niet eens gaaf en volledig in de wet tot uitdrukking gebracht ; de toepassing ervan werd aan het oordeel van den Minister overgelaten.

Met een woord, heel wat schikkingen, die onmiddelijk verband houden met den organieken uitbouw van het Statuut, werden opgedragen aan het onstandvastig Ministerieel initiatief waarvan de ervaring pijnlijk bewezen heeft, dat men niet immer op loyale wetstoepassing kan rekenen en waarvan het verleden geleerd heeft dat nadien vaak werd afgebroken wat vroeger moeizaam werd opgebouwd.

Alleen een klare en allesomvattende wettekst strookt met de parlementaire waardigheid, met de kordate Vlaamsche meerderheidsmentaliteit; — elk gemis aan duidelijkheid in den wettekst zal steeds weer een nieuwe krenking van het Vlaamsche Recht voor gevolg hebben, zooals uit een jarenlange ondervinding gebleken is.

Het Dagelijksch Bestuur K.V.O.H.V. wenscht daarom uiting te geven aan zijn vrees, dat al deze tekortkomingen van den wettekst de gezonde stellingen van het Statuut dreigen te ondermijnen en doet daarom beroep op de Vlaamsche leden van den Senaat, opdat zij zouden ijveren om een volledigen en gaven uitbouw van het taalstatuut te bekomen.

Het Dagelijksch Bestuur

Tegelfabriek VANDE WALLE

Werkhuizen en bureelen :
Roeselare, Trakelweg, 36-38 — Telefoon 24
Verkoopbureelen
Antwerpen, Transvaalstr. 30 — Tel. 917.16

NIEUW VLAANDEREN

16 JULI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Limburg

ALGEMEENE VERGADERING TE HASSELT

Op Zondag 10 Juli had in de ruime salons van het Hotel « De Drie Pistolen » te Hasselt een provinciaal diner K. V. O. H. V., Gouw Limburg, plaats. Het werd voorafgegaan door een jaarlijksche algemeene vergadering die te 11 uur 30 een aanvang nam.

Adv. Fransman, voorzitter K. V. O. H. V. Gouw Limburg, heette al de aanwezige leden hartelijk welkom en wees op de groeiende macht van het K. V. O. H. V., dat onlangs nog zoo succesvol optrad bij verschillende politieke en kultureele gebeurtenissen in Vlaanderen.

Vervolgens verleende hij het woord aan Ir P. Meeuwissen, secretaris der Gouw, die een kort jaarverslag schetste en wees op den groei der afdeeling die nu reeds 136 leden telt. Wat het financieel verslag betreft, verklaarde de h. Meeuwissen schalks dat er een batig saldo was en dat het hier een glazen huis gold, waardoor iedereen gerust mocht komen kijken. Daarop dankte de h. Fransman den verslaggever en verontschuldigde nog de hh. Bollen, burgemeester der stad Hasselt, Dr J. Langohr, van Tongeren, Dr Vanhonsebroeck en Dr Van Coppenolle.

Mr Joz Custers, algemeen secretaris van het K. V. O. H. V., hield vervolgens een spreekbeurt over **« Wat heeft het K. V. O. H. V. verwezenlijkt ».**

Vanaf de stichting van het K. V. O. H. V. in Maart 1936 is het Verbond steeds in stijgende mate bijgetreden door alle intellectueelen, zoodat nu meer dan 1.200 leden, over heel Vlaanderen verspreid, sterk vereenigd in academische solidariteit, niet langer afzijdig blijven van het openbaar politiek leven.

Ook werken nu het Katholiek Vlaamsch Hoogstudenten-Verbond en het K. V. O. H. V. intensief samen in een **Vlaamsch Academisch Verbond.**

Het K. V. O. H. V. werkt zeer actief mede met de andere vereenigingen in het « Verbond Van Vlaamsche Kultuurvereenigingen ». Op kultureel en politiek gebied krijgt het al meer en meer een ware leidersrol te vervullen, de natuurlijke en aangewezen rol die het heeft te vervullen in Vlaanderen. De minimum-formule door het Verbond verdedigd, nl. de omvorming van het centraliseerend staatsbestel van België in een federatieven staat, wordt thans bijgetreden in steeds breedere kringen.

Het K. V. O. H. V. strijdt een goeden en edelen strijd. Dat nu ook de twijfelaars aansluiten en in academische solidariteit met ons en in volksverbondenheid met onze andere volksgegenooten, onze rangen komen versterken.

De h. Fransman dankt Mr Joz. Custers en noodigd dan alle aanwezigen op de maaltijd uit. Bij ontstentenis van Dr J. Langohr, neemt de h. Fransman het voorzitterschap van het diner waar. Onder het zeventigtal aanwezigen werden voorts gemerkt : de hh. G. Sap, Volksvertegenwoordiger, dh. en Mevr. Ampe, Mr Croonenberghs, Mr G. Romsée, Mr. Lyssens, Drs Dexters, dh. en Mevr. Cools en Mevr. Van Roey, enz.

Tijdens het diner hield Oud-minister G. Sap zijn tafelrede over **« Waar staan wij katholieken ».**

De geachte spreker wist een geconcentreerd betoog te houden over den toestand der katholieke partij op dit oogenblik, en oefende sterke kritiek uit op de mistoestanden, die de rangen der katholieke partij doen splijten. Zijn besluit was onverbiddelijk en hardnekkig vast : « de katholieke partij dient in waarheid, klaarheid en volledigen onafhankelijkheidsgeest van ieder personenbelang hersteld, zooniet loopt ze gevaar volledig te verdwijnen ».

's Namiddags volgde dan een zeer gezellig samenzijn en een studentikoze clubvergadering onder de meesterlijke leiding van Mr Roppe. Verschillende leden kregen ongevraagd het woord en moesten zich voor den clubleider verantwoorden. Zoo werd deze dag besloten in den geest van de oude studentenheerlijkheid.

DE COALITIE DER VLAAMSCHE KULTUURVEREENIGINGEN

Sommige bladen w. o. « La Libre Belgique », « Het Laatste Nieuws » en « Le Soir », trachten het voor te stellen alsof de volksbetooging van Zondag 3 Juli te Gent slechts een separatistische betooging was.

Zij verzwijgen zorgvuldig dat deze machtige betooging ingericht werd door het Verbond der Vlaamsche Oudstrijders, in verstandhouding met de groote Vlaamsche kultuurvereenigingen: het Davidsfonds, de Vlaamsche Toeristenbond, het Vlaamsch Verbond voor Brussel, het Katholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudentenverbond, het Vlaamsch Economisch Verbond en het Vlaamsche Kruis. Ook het IJzerbedevaartcomité had zich solidair verklaard met de doeleinden van deze volksbetooging en stapte trouwens vooraan in den stoet.

Het zou moeilijk zijn een nog grootscher en meer representatieve weergave van de Vlaamsche volksgemeenschap te vinden dan deze coalitie van de Vlaamsche kultuurvereenigingen.

De ideëele eischen der betooging van Gent luidden : wettelijke eentaligheid, amnestie, Grammens vrij.

Zaterdag 9 Juli hebben de afgevaardigden van de Vlaamsche kultuurvereenigingen gelegenheid gehad deze eischen voor te dragen aan den Eerste Minister, den heer Spaak. Het onderhoud had plaats in het kabinet van den Eerste Minister. Ook Minister Marck was er bij aanwezig, als ondervoorzitter van den Ministerraad.

Het onderhoud duurde ongeveer twee uren, nl. van 11.30 u. tot circa 13.30 u.

De vijf afgevaardigden der Vlaamsche kultuurvereenigingen waren : de hh. Germain Lefever (V.O.S.), E. Amter (Davidsfonds), J. Van Overstraeten (V.T.B.), J. Clottens (Vlaamsch Verbond van Brussel) en Prof H. J. van de Wijer (Kath. Vl. Oud-hoogstudentenverbond).

De andere Vlaamsche kultuurvereenigingen hadden mandaat verleend aan vijf bovengenoemde personaliteiten.

Na afloop van lange beraadslagingen, werd in gemeenschappelijk overleg tusschen Eerste-Minister Spaak en Minister Marck eenerzijds, en de afgevaardigden van de Vlaamsche kultuurvereenigingen, anderzijds, het volgend communiqué gepubliceerd :

De afgevaardigden hebben aan den Eersteminister de eischen medegedeeld van hun Verbond, zooals ze tot uiting zijn gekomen in de betooging van Zondag, 3 Juli, te Gent, te weten :

1. Volledige en onbeperkte eentaligheid van Vlaanderen.

2. Amnestie voor alle personen veroordeeld om hun aktie tot toepassing van de taalwetten en, in afwachting, volledige schorsing van de tenuitvoerlegging der gevelde vonnissen.

De Eerste-minister heeft verklaard dat, naar de meening van de regeering, de wet van 1932 (talenregeling in bestuurszaken), berust op het beginsel van de eentaligheid van beide landsgedeelten en dat zij dienvolgens in dezen zin en zonder uitstel dient nageleefd.

Hij heeft meteen gewezen op de schikkingen, die de regeering heeft getroffen en nog zal treffen om die naleving eerlang te verzekeren.

Hij hoopt dat deze politiek, die overigens zal gepaard gaan met andere maatregelen, van aard zal zijn om de Vlamingen te bevredigen.

De Standaard, 10 Juli.

GOUW WEST-VLAANDEREN

Zomerdag te Oostende op 31 Juli

Oproep tot alle Oud-Studenten en Hoogstudenten.

Op den Grammensdag te Gent, waar talrijke leden van het K.V.O.H.V. in den stoet opstapten, werd de wensch naar voren gebracht een zomerdag voor het K.V.O.H.V. te beleggen. Gouw West-Vlaanderen heeft het initiatief op zich genomen en de zomerdag gaat door te *Oostende, op 31 Juli e.k.* Niet alleen de leden der Westvlaamsche gouw worden opgeroepen, maar alle leden van het K.V.O.H.V., en alle Vlaamsche hoogstudenten worden verwacht. Het worde de bezegeling van het *Vlaamsche Academisch Verbond.*

Voorloopig programma :

Te 10.30 u. algemeene vergadering. 1. Welkomgroet door dr. phil. G. Lefèvre, voorzitter der afdeeling Oostende ; 2. Waarom een « Vlaamsch Academisch Verbond », door dr. Eug. Mattelaer ; 3. Rede.

Te 1 u. in het Hotel « Alfa », Zeedijk, gezamenlijk diner bij inschrijving. Tafelrede door adv. P. Beeckman, gouwvoorzitter K.V.O.H.V.

Te 3.30 u. is het diner afgeloopen. Dan in groep, voor wie er lust toe heeft, naar het Casino-Kursaal, waar we met een vermindering van 50 t. h. toegang krijgen tot het Thé-concert.

We hebben gemeend goed te doen een gezamenlijk diner te beleggen, waarvan het buitengewoon verzorgd menu door een Vlaamsch hotelier ons verschaft wordt tegen een spotprijs in het welgekende « Alfa-hotel », met heerlijk zicht op de zee. Deelnemingskosten : 25 fr., vergadering, diner (drinkgeld inbegrepen).

We rekenen ook speciaal op de aanwezigheid der dames, die vriendelijk uitgenoodigd worden zoowel op de vergadering, als het diner en Casino-concert.

Ook onze hoogstudenten worden in groot aantal verwacht. Vooral na de vermoeiende examenperiode zal het hun deugd doen.

De K.V.O.H.V.-leden zullen een inschrijvingskaart ontvangen, die behoorlijk ingevuld, zoo vroeg mogelijk dient teruggestuurd te worden. De hoogstudenten geven hun naam op aan den Verbondspraeses of vragen een deelnemingskaart aan het gouwsecretariaat p/a *dr. G. Lefèvre, Muscarstraat,* 31, *Oostende.*

Wij heeten u allen bij voorbaat welkom te Oostende op 31 Juli.

Namens het inrichtend comité :
Adv. *Beeckman,* gouwvoorzitter ; dr. phil. *G. Lefevre,* gouwsecretaris, voorzitter afdeeling Oostende ; dr. med. *Vandenbulcke* ; Ing. *Candaele* ; apoth. *Vandenweghe* ; adv. A. *Coulier* ; dr. med. *Mattelaer,* bestuursleden afdeeling Oostende.

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost
Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

NIEUW VLAANDEREN

23 JULI 1938.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

OVERZICHT DER WERKING. — GEWEST MECHELEN.

GULDENSPORENHERDENKING.

Op 11 Juli werd de oproep van Ir. C. Laurent, om in de prachtige hovingen van zijn villa, het « Buymerhof » te komen « verbroederen in de geest van Guldensporenherdenking », door een veertigtal van de genoodigden beantwoord.

De leeuwenvlag wapperde op het «Buymerhof». Het gulhartig onthaal van Ir en Mevr. Laurent bracht het gezelschap onmiddellijk in 11 Juli-stemming.

Daar het na 8 uur te koud was, konden de prachtige hovingen ,die 's avonds feëriek verlicht waren, niet tot « feestzaal » dienen ; onze gastheer had evenwel als echte « vernufteling » alles voorzien. Zo gingen de genodigden van de salons naar het ruime laboratorium, dat in een toooverachtige feestzaal was omgeschapen en waar de aangekondigde clubvergadering met dans, gezang verrassingen en tombola werd gehouden.

Dr De Pillecyn, voorzitter van het gewest Mechelen, heette de leden welkom, begroette hartelijk de dames, die talrijk waren opgekomen en had een bijzonder woord van welkom voor de nieuwe leden.

Piano-virtuozen en de oude studentenliederen schiepen weldra de atmosfeer van een gezellige clubvergadering. Tombola en verrassingen maakten de tongen los. Het woord werd gevoerd door de nieuwe leden, die door hun schitterende prestaties de stemming tot het toppunt opvoerden. Dr Nagels bracht, in een puike declamatie, over de aanwezigen de geest van 1302 en van van Artevelde. Ir Laurent huldigde Dr De Pillecyn als nieuw lid van de Kon. Vl. Academie. En toen stond onder ons op een verborgen oratorisch talent, Ir Vermeulen, die in kernachtige taal een overzicht in vogelvlucht gaf van deze gezellige avond.

Dr De Pillecyn sloot de vergadering met een beroep op al de aanwezigen, om, evenals de Vlamingen in 1302, solidair te strijden voor het heil van Vlaanderen.

Maandag 11 Juli was een mooie dag van Academische solidariteit.

Aan Ir en Mevr. Laurent hartelijk dank voor het gul onthaal en dit prachtig 11 Juli-feest.

ZOMERDAG K.V.O.H.V. TE OOSTENDE OP 31 JULI

Alle leden van het K.V.O.H.V. hebben dezer dagen de uitnoodiging ontvangen om deel te nemen aan den Zomerdag van het K.V.O.H.V. Wij verwachten onze academici uit alle Vlaamsche gewesten. Ook de dames zijn hartelijk welkom. En voor onze hoogstudenten zal het een heerlijke gelegenheid zijn na de vermoeiende examenperiode. Wij vragen ook dat alwie een clublint bezit, het aandoe. We willen nog eens even wijzen op de buitengewone lage deelnemingsprijs. De morgenvergadering in de Kerlinga feestzaal, het diner in de heerlijke zaal van het Alfa Hotel met zicht op zee, de toegang tot het Casino Kursaal voor symphonisch Orkest en Thé concert : dit alles **voor 25 fr.**

Wij verwachten dan ook dat onze oproep dankbaar zal beantwoord worden. Wegens de te nemen schikkingen verzoeken wij U **zoo spoedig mogelijk** en ten aller laatste voor **Vrijdag** 29 dezer de toetredingskaart aan het Gouwsecretariaat terug te sturen.

Wij heeten U bij voorbaat **Welkom !**

Het inrichtend Comité

De eischen der Sudeten-Duitschers

DE vijf afgevaardigden van de Sudeten Duitschers die de onderhandelingen voeren met de Tsjechoslovaaksche regeering, hebben achtereenvolgens twee mededeelingen gepubliceerd.

De eerste houdt een waarschuwing in aan de Tsjechoslovaaksche regeering om geen datum voor de bijeenroeping van het parlement te bepalen, alvorens in zake de nationaliteiten-kwestie een gemeenschappelijke arbeidsbasis is verkregen.

Het tweede communiqué geeft den volledigen tekst van het memorandum, dat op 7 Juni door de Henleinisten aan Praag werd overhandigd.

Punt een van dit memorandum stelt vast, dat de rechtsgelijkheid in den Staat tot dusver noch individueel, noch voor de volksgroepen tot stand is gekomen. Het beginsel der rechtsgelijkheid vereischt, dat grondwettelijk erkend wordt, dat de afzonderlijke volken door de hegemonie van één volk hun rechtsgelijkheid teloor zien gaan.

Punt twee stelt vast, dat het democratische beginsel van de volkssouvereiniteit slechts door de erkenning van de volksgroepen kan worden gewaarborgd. De fundamenteele rechten der volken en volksgroepen moeten zijn : vrijheid en waarborg van de eigen lotsbepaling en een met de rechtsgelijke ontwikkelingsmogelijkheden overeenkomend aandeel van elk volk in de leiding en in de vorming van den Staat, bescherming tegen denationalisatie en waarborging van de onbelemmerde belijdenis der volksgemeenschap, alsmede het recht om de nationale saamhoorigheid te onderhouden.

Punt drie verklaart, dat ter verwezenlijking van deze beginselen een reorganisatie van het Staatsgebied in den zin van een gewestelijke decentralisatie naar de nationaliteiten, een onderverdeeling van het Staatsgebied in het Tsjechische Duitsche, Slovaaksche, enz. Volksgebied noodzakelijk is. Bij het vaststellen der volksgrenzen moeten de Sudeten-Duitschers vergoeding krijgen voor de schade, die zij sinds 1918 hebben geleden.

Punt vier eischt het omslaan van wetgeving en bestuur over de Staatsorganen en de autonome organen der volksgroepen en het herstel van het zelfstandige arbeidsgebied der gemeenten. In het arbeidsveld van het nationale zelfbestuur behooren o. a. thuis het financieel beleid, de orde- en veiligheidspolitie, het geheele onderwijswezen, met inbegrip van de premilitaire opleiding en het toezicht op het onderwijs, enz.

Punt vijf behandelt de verdeeling van de wetgevende macht in een nationale vergadering en in de volksvertegenwoordigingen. In het kader van de nationale vergadering, welke op grond van het algemeene, directe en geheime kiesrecht gekozen worden zal, moeten de leden van eenzelfde volksgemeenschap nationale « curies » vormen, welke de rechtspersoonlijkheid van haar volken en volksgroepen vertegenwoordigen. De nationale vergadering is bevoegd voor alle aangelegenheden. welke niet aan het zelfbestuur voorbehouden zijn.

De volksvertegenwoordigingen worden gevormd door de leden van de nationale «curies» uit de nationale vergadering. Haar bevoegdheden strekken zich uit tot : wetgeving in aangelegenheden van het nationale zelfbestuur, verkiezing van den voorzitter voor het zelfbestuur, burgerrecht, enz. De politieke controle op haar wetgevende maatregelen ligt in den eisch, dat alle wetgevende maatregelen door den Staatspresident onderteekend moeten worden.

De volksvertegenwoordigingen hebben het recht van initiatief, wat betreft het indienen van wetsontwerpen in de nationale vergadering.

Punt zes van het memorandum heeft betrekking op de omvorming van de uitvoerende macht. Geëischt wordt, dat de voorzitters der zelfbesturen in de regeering zullen worden opgenomen als leden der regeering, die onafhankelijk zijn van het vertrouwen der nationale vergadering.

De organen voor het zelfbestuur bestaan uit den voorzitter, die voor den tijd van zes jaar door de volksvertegenwoordiging gekozen wordt en wiens benoeming door den Staatspresident bekrachtigd moet worden, alsmede uit de leiders van de hoogste instanties van zelfbestuur die met den voorzitter het directorium van het zelfbestuur vormen Verantwoordelijk zijn de voorzitter en de leiders van de volksvertegenwoordiging.

De voorzitter maakt deel uit van den oppersten raad van landsverdediging van den Staat.

Punt zeven behandelt de herinrichting van het bestuur. Binnen het kader van het Staatsbestuur moeten de ministeries voor Onderwijs, Sociale Voorzorg en Volksgezondheid afgeschaft worden, daar de aangelegenheden, welke onder deze ministeries ressorteeren, op de zelfbesturen overgaan. In de overige departementen zullen nationale afdeelingen opgericht worden, met uitzondering van de departementen voor Landsverdediging. Buitenlandsche Zaken en Financiën.

De verordening ter uitvoering van de wetten der zelfbesturen worden door het directorium uitgevaardigd. Verder worden autonome districts- en landsbesturen opgericht.

Punt acht regelt de hervorming van het ambtenarenrecht, waarbij als basis wordt aangenomen dat men naast de ambtenaren vn den Staat ook ambtenaren van de zelfbesturen heeft.

Het Staatspersoneel moet in nationaal opzicht overeenstemmen met het gebied, waar zij hun werkzaamheden verrichten, zoodat voor de overheidslichamen in het Duitsche gebied, b.v. slechts Duitsche ambtenaren in dienst genomen mogen worden. Disciplinaire besluiten mogen slechts genomen worden door instanties van dezelfde nationaliteit.

Punt negen eischt de herinrichting der juridictie o.a. de nieuwe afbakening van de juridische ressorten volgens de volksgebieden.

Punt tien stelt de grondbeginselen voor het taalrecht vast. De Staat spreekt de taal van zijn burgers. De hoogere overheden spreken de taal van de lagere. Overheden van gelijken rang gebruiken haar eigen taal. De taal van de overheden, die uitsluitend in de volksgebieden werken, is de taal van het bewuste volksgebied. De taal, welke gebezigd wordt door de overheden van de zelfbesturen, is de taal van haar volk. »

Punt elf eischt de omvorming van een reeks van instanties in overeenstemming met deze beginselen.

Punt twaalf heeft betrekking op de financieele hervormingen. De begrooting moet volgens een bepaalden « sleutel » op nationale wijze ingedeeld worden. De methode, waarop dit geschiedt, wordt bepaald door de nationale «curies» en de Nationale Vergadering.

Punt dertien : de reorganisatie van den Staat dient door een uitgebreiden, wetgevenden arbeid zoodanig verankerd te worden, dat een wijziging door het vormen van nieuwe meerderheden onmogelijk wordt.

Punt veertien eischt speciale maatregelen voor het vergoeden van de schade, welke de Duitsche volksgroepen geleden hebben, met name op het gebied van de agrarische hervormingen, het schoolwezen en het hooger onderwijs en door de saneering van het bankwezen, de legionnairswetten, enz.

NIEUW VLAANDEREN

30 JULI 1938.

Onze mooie bloemen

Antirrhinum of Leeuwenbek

ANTIRRHINUM beteekent op een muil of snuit gelijkend. Het zijn niet alleen de geleerde plantkundigen die deze vergelijking maakten, ook het volk is dezelfde meening toegedaan, zooals trouwens blijkt uit de verschillende Vlaamsche volksnamen.

Te Wezemaal, Gelrode en Rotselaar zijn deze planten gekend onder de benaming hazebakkes ; te Vilvoorde, Neerijssche, St. Agatha Rhode en Huldenberg spreekt men van konijnebakkes ; te Bautersem, Vertrijk, Herent en Veerle noemt men ze leeuwenbakkes ; te Ukkel, Tervuren, Vilvoorde en Geel heeft men ze wolvenbakkes gedoopt ; in verschillende gemeenten aan onze kust kent men ze als kalfsmuilkens ; te Laarne, Meersen, Nieuwerkerke en veel andere plaatsen zal men u verteilen van leeuwenmuilkens : te Esschen, Wildert, Kalmpthout, Wuustwezel, zijn zij veranderd in schaapsmuilkens en te Gaver zijn het kortweg muilkens ; te Nederbrakel, Oostham, spreekt men van gaperkens ; te Oost-Roosbeke zijn het kalvertoten ; te Opwijk knaptanden ; te Leuven, Heverlee, Kessel-Loo, Lovenjoul zijn zij met den naam konijnkes gedoopt en te Geel kent men ze ook nog als leeuwenkoppen.

Die talrijke volksnamen zijn wel het beste bewijs voor de algemeene bekendheid van de leeuwenbek en zij wijzen er tevens op dat deze plant veel gebruikt is. In sommige streken van Duitschland wordt zij zelfs gebruikt om een verjonginskuur te doen. Een afkooksel van leeuwenbek wordt hiervoor met leliesap gemengd en ten gepasten tijde ingenomen. Eenvoudiger kan het dus niet !

Twee en dertig verschillen Antirrhinum-soorten die allen op het Noordelijk halfrond voorkomen, zijn gekend. Voor ons is alleen *Antirrhinum majus* of groote leeuwenbek van belang.

Antirrhinum majus is reeds van ouds gekend en komt, alhoewel zelden, hier en daar verwilderd voor. Wij hebben hier eigenlijk met een doorlevende plant te doen, die doorgaans als eenjarige, en soms als tweejarige wordt gekweekt. Men treft haar in 't wild aan in Zuid-Europa en Noord-Afrika. De plant, die nogal sterk vertakt, wordt 20 à 80 cm. hoog. De bloei vangt reeds vroeg aan, gewoonlijk 2 1/2 maand na het zaaien meestal van Juni-Juli tot September. De bloemen, waarbij men er van allerlei tinten aantreft, staan bijeen in tamelijk dichte trossen.

Er bestaan van de Antirrhinum tegenwoordig verschillende rassen en in elk ras heeft men verschillende variëteiten, die allen met een verschillende naam zijn aangeduid. Al komen de variëteiten tamelijk goed uit zaad weder, toch zijn ze nog niet zaadvast.

Men heeft zoowat alle kleuren bij de leeuwenbekken, alleen het blauw ontbreekt. Sommige variëteiten hebben eenkleurige bloemen, andere tweekleurige, weer andere meerkleurige en andere nog hebben gestreepte bloemen.

Antrirrhinum majus grandiflorum of grootbloemige hooge leeuwenbek. De planten van deze groep worden 80 cm. hoog, zoodat zij uitstekende snijbloemen leveren Het zijn ook goede groepenplanten.

In dezen zelfden groep hebben wij ook de zoogenoemde Amerikaansche vroegbloeiende (*A. m. grfl. praecox*), die bijzonder geschikt zijn voor winterbloei in koude serres. Zij geven prachtige snijbloemen in den winter en in het vroege voorjaar.

Antirrhinum majus maximum of reuzenbloemige leeuwenbekken hebben bloemen die wel eens zoo groot zijn als deze van het grandiflorum-type. Het zijn uitstekende snijbloemen.

Antirrhinum majus nanum of halfhooge leeuwenbek is geschikt voor bloemperken. De planten worden 50 cm. hoog.

A. m. n. grandiflorum of halfhooge grootbloemige leeuwenbek is zeer goed voor bloemperken en zelfs voor snijbloemen. Ook deze planten groeien tot 50 cm. hoog.

A. m. n. maximum of reuzenbloemige halfhooge leeuwenbek, wordt ook 50 cm. hoog. Voor groepen, perken en snijbloemen. Zeer groote bloemen in flink gevulde bloemtrossen. De zijstengels bloeien nagenoeg terzelfder tijd met den hoofdstengel.

Reuzenboeket-leeuwenbek is ontstaan uit een kruising tusschen de halfhooge en de reuzenbloemige leeuwenbek. De planten die 50 cm. hoogte bereiken, tooien zich met 4 tot 6 wel gevormde bloemtrossen die gelijktijdig bloeien.

Antirrhinum majus pumilum of dwerg-leeuwenbek groeit slechts 15-20 cm. hoog maar bereikt een diameter van 25 cm. De bloemtrossen zijn ook kleiner dan bij vorige soorten. Voor bloemperken, banden, randen en potcultuur.

De keuze aan verschillende variëteiten is groot, vooral in de zuivere eenkleurige variëteiten vinden wij prachtige dingen, omdat men de laatste jaren vooral in deze richting naar iets nieuws heeft gezocht. Toch zijn er ook heerlijke variëteiten bij de twee- en de meerkleurigen. Spijtig is het dat deze variëteiten nog niet heelemaal zaadvast zijn, alhoewel hierin den laatsten tijd ook veel verbetering is gekomen.

Zooals bij sommige andere planten kan men bij de leeuwenbekken ook in zekere mate de kleur van de bloemen bepalen volgens de kleur van stengels en bladeren der jonge planten. Zoo wijzen donkergroene of met lichter of donkerrood doortrokken bladeren en stengels op geheel of gedeeltelijk donkergekleurde bloemen ; planten met licht groene stengels en bladeren geven doorgaans licht gekleurde bloemen, zooals wit, geel, rose en bleekrood.

Jonge planten die bruin gestreept zijn aan de onderzijde van de bladeren geven gewoonlijk ook gestreepte bloemen

Van de eenjarige planten is de Antirrhinum wel een van de meest gekende en gebruikte. Vooral hun rijken, langdurigen bloei die in Juni aanvangt en tot in September aanhoudt, de schier oneindige verscheidenheid van kleuren en de gemakkelijke cultuur zijn de oorzaken van hun populariteit. Wij kunnen ze voor bijna alle doeleinden aanwenden.

De lage soorten gebruiken wij best voor randen of bordures, terwijl ze eveneens zeer goed passen voor potcultuur.

De halfhooge variëteiten zijn uitstekend materiaal voor de beplanting van bloemperken en -banden ; ook als potplant kunnen zij nog dienen terwijl zij ook goede snijbloemen leveren. De afgesneden bloemen houden langen tijd goed op water .Toch zijn voor dit laatste doel de hooge variëteiten meer gepast. Wij kunnen deze trouwens ook nog aanwenden in gemengde boorden, in banden, voor of tusschen heesters, enz.

De leeuwenbekken worden hoofdzakelijk door zaad vermenigvuldigd, alhoewel het eveneens gaat door stekken.

Het zaad is zeer klein en behoudt zijn kiemkracht gedurende twee tot vier jaar. Men lette er na het zaaien op, het zaad niet te veel met aarde te bedekken.

Zooals voor verschillende eenjarige planten kunnen wij ook deze op verschillende tijdstippen zaaien. De periode waarin dit het meest gedaan wordt is wel van half Maart tot half April. Wij zaaien dan in een gematigd warmen of in een kouden bak. Later, na drie à vier weken, verspenen wij in kouden bak of in de open lucht en in Mei planten wij onze planten op de blijvende plaats.

In de maand April mogen wij eveneens in open lucht zaaien, doch deze planten zullen een heel tijdje later bloeien. Heeft men op de blijvende plaats gezaaid dan dunt men uit op den gewenschten afstand.

De Antirrhinum kan ook als tweejarige plant worden geteeld. Al naar het tijdstip dat wij de bloemen verlangen, zaaien wij in Juli, Augustus of September in open lucht op een kweekbed. De planten van deze zaaiingen vertakken meer en geven doorgaans ook grootere trossen en grootere bloemen.

Zoodra de plantjes te dicht tegen elkaar staan, verspenen wij ze in een kouden bak waar zij den winter zullen doorbrengen. Wij vergenoegen er ons mede de planten tegen vorst te beschutten. In de lente kunnen wij ze dan op de bestemde plaats uitplanten. In plaats van de leeuwmuiltjes in een kouden bak te verspenen, kunnen wij ze ook inpotten met 4 in een pot van 10 cm. doormeter en ze in een koude serre overwinteren. Deze planten zullen reeds in Mei bloeien.

De hooge soorten plant men op een afstand van 40 à 50 cm. en de lage op 25 cm.

Moeilijk zijn deze planten niet in de cultuur ; zij gedijen zeer goed in een lossen, zandachtigen grond die voldoende frisch en zonnig gelegen is. De grond mag niet te nat zijn ; wij mogen zeggen dat de leeuwmuiltjes liever een iets drogen dan een te vochtigen grond hebben.

Om een aanhoudenden bloei van deze plantensoort te bekomen, mogen wij vooral niet vergeten de uitgebloeide bloemstengels zoo spoedig mogelijk te verwijderen. Dit voorkomt zaadvorming en uitputting van de plant terwijl het herbloeien wordt in de hand gewerkt.

Bij de hooge soorten komt het wel eens voor dat al de groeikracht van de plant samengetrokken wordt op den hoofdstengel. Er ontstaan geen zijscheuten, en zoo toch dan blijven zij zeer klein. Om in dit euvel te voorzien, is het gewenscht den hoofdstengel van deze hooggroeiende soorten in te nijpen wanneer de plantjes 15 cm. hoogte hebben bereikt. Zoodoende wordt de plant tot vertakken gedwongen. De bloei is dan wel iets later maar hij is veel rijker.

J. J.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

OVERZICHT DER WERKING. GOUW WEST-VLAANDEREN.

ZOMERVERGADERING TE OOSTENDE.

Alle leden van het K.V.O.H.V. worden hierbij vriendelijk uitgenoodigd tot de *Zomerdag* van het K.V.O.H.V., op *Zondag* 31 *Juli te Oostende*.

Die dag moet de verzameldag worden van het academisch verlof, waar oud-studenten en hoogstudenten in één geest verbroederen.

Het wordt de bezegeling van het onlangs gestichte « Vlaamsch Academisch Verbond ».

Programma :

Te 11 uur in de feestzaal van « *Kerlinga* », Wapenplaats.

1. Welkomrede door Dr. G. Lefèvre, voorzitter der afdeeling Oostende.
2. Referaat door Dr. E. Mattelaer : « Waarom een Vlaamsch Academisch Verbond ».
3. Heilgroet der Vlaamsche Studentenschap.

Voor K.V.H.V. Leuven : Wim Aelvoet, praeses.

Voor het Gentsch Studentencorps : O. Bogaert, praeses.

4. Feestrede door *Adv. Ferdinand Vercnocke* : « De boodschap van Conscience. Onze plicht als intellectueelen ».

Te 1 uur : Alfa Hotel, Zeedijk Mariakerke. Gezamenlijk diner bij inschrijving. Tafelrede door Adv. *P. F. Beeckman*, voorzitter van de Gouw West-Vlaanderen.

Te 3½ uur in het Casino Kursaal. Symphonisch Orkest, waarna Thé concert.

Deelnemingsprijs : slechts 25 frs. (vergadering, diner, orkest en Thé concert).

Wij rekenen ook speciaal op de aanwezigheid der dames. Vragen ook dat alle oud-studenten hun *Clublint* zouden aandoen, en stipt de morgenvergadering zouden bijwonen. Gezien de buitengewoon goedkoope deelnemingsprijs verwachten we een zeer drukke opkomst. Wegens de te nemen schikkingen verzoeken wij U zoo spoedig mogelijk en ten allerlaatste voor Vrijdag 29 dezer inliggende toetredingskaart aan het Gouwsecretariaat terug te sturen.

Wij heeten U bij voorbaat : *Welkom.*

Het Inrichtend Comité.

NIEUW VLAANDEREN

6 AUGUSTUS 1938.

Kunst

REMI LENS

« To be or not to be : that is the question. »

(Shakespeare. Hamlet.)

NA de Pelgrim-tentoonstelling van het jaar 1930, bleef de kunst van Remi Lens, voor het publiek, een gesloten boek. Alleen enkele aanplakbrieven en vlaggen droegen nog zijn naam. Deze naam werd voor het eerst bekend door een zestal prentjes in twee-kleurendruk onder de band : Onze Lieve Vrouw in de Kempen : naïef ontroerende en sterk gestyleerde houtsneden die het leven van Maria beschreven in een kempisch kader. Zo ik me niet bedrieg inspireerden deze voorstellingen aan Ernest Van der Hallen meer poëtische dan kritische beschouwingen : eene literatuur die alle problemen, door het eerste publiek optreden van een kunstenaar gesteld, over het hoofd zag. In de Pelgrim-tentoonstelling, waar meest projekten voor vlaggen werden gehangen onder de naam van Remi Lens, werd deze laatste de « associé » van Prosper de Troyer. Dus miskend en naar ongenaakbare plaatsen verwezen. Dus intolerant. Dus Protestant. De Mechelaar groots en breed uitgebor steld. Remi Lens, man van de noorder-kempen, als de heide en dennebomen : taai en zwijgzaam. Angstig.

Sindsdien kende ik hem als leermeester in de schilderkunst en drong ik dieper door tot de kommer en angst die zijn dagelijksch leven opvreet. Ergens verloren, in het onmetelijke kompleks — zowel geestelijk als architectureel — van het Hoogstraatse seminarie, bewoonde Remi Lens eene kamer die weldra voor mijne romantische jeugd werd tot het heilige der heiligen. Daar openden zijne woorden de meest ongekende en mysterievolle horizonten. Zijne woorden : dorre maar heldere en snijdende geest die alle vakwetenschap uitdaagt.

En nu deze tentoonstelling : het eenzame werk van tien jaren. Een drietal majestueuze portretten, eene reeks fusain-schetsen, enkele olieverfen pastel-tafereeltjes. Een zelfportret bij de intreê. Het zou dwaasheid zijn — en Remi Lens zou er zelf om lachen — dat de zoveelste kunstkronieker weerom enthoesiast in de val zou lopen en het hoofdprobleem dat deze ekspositie stelt met gerust gemoed zou voorbij wandelen. Het hoofdprobleem? Men had toch moeten opmerken dat de man van het zelfportret, dit stoere en strenge masker, niet valt te identificeren met de kunstenaar die het andere werk heeft voortgebracht ! Een masker. Daarachter steekt angst en dagelijksche vertwijfeling.

*
* *

Want Remi Lens is een eerlijk kunstenaar en de kunst, voor hem, betekent een Faustus-pakt waaraan hij met lijf en ziel blijft gebonden. Een compromis *is* onmogelijk. Maar, en hier wordt de diepste grond van het gehele probleem geraakt, deze kunstenaar wil voorzichtig zijn. Hij wil voorafgaandelijk weten waar naartoe. Hij wordt achterdochtig. Angstvallig. Hamlet. Hij wordt dagelijks voor de keuze gesteld, maar hij weerstaat aan de verlokking. Hij kiest niet. Hij aanvaardt niet de strijd, de definitieve aanval van alle krachten. Hij blijft bereid op een afmattende guerilla. Hij zoekt, tast, improviseert.

In deze « lente » verft hij alle romantisme en literatuur dood en bouwt een tafereel op louter picturele waarden ; bij die « Kerstmis » breekt het weerom zegevierend door. Enkele portretten transcenderen de eigen techniek en beschrijven meesterlijk de geheimen van de menselijke ziel ; andere halen hun eenige waarde uit hunne foutelooze omlijning. « To be or not to be : that is the question. » Remi Lens zelf vertelde mij dat op de volgende manier : « Ik zou wensen een paar vijanden te ontmoeten. Zie, ik kan U met evenveel brio spreken over Fra Angelico en Goya ; over de vlaamse primitieven en Michel-Angelo. Dat is onmogelijk. Ik zou wensen een paar vijanden te kennen. » Die vijand echter woont in hem ; hij is eklektieker. Op het definitieve ogenblik legt hij aan zijn kunstenaarsinstinkt het zwijgen op en domineert alle krachten. Aan den grond van dit alles heerscht een fijnbesnaarde en zeer ervaren geest die de dubbelzijde van alle aardse dingen kent. Een ongenaakbare geest die elken dag de eigen vrijheid bevecht, de keuze weigert, de dubbelzinnigheid laat voortduren, het eksperimenteren vruchtbaar acht. Maar ondertussen merkt hij dat, door de eenmaligheid van het leven, krachten voor eeuwig worden verloren. Daaruit rijst deze panische en instinktieve angst. Wanneer onder dit impuls, in een ogenblik van diepe vertwijfeling het geheele menselijk-geestelijke kompleks op dezelfde grondtoon gaat trillen wordt het genie geboren. Het volledige, het rijpe, het vruchtbare « ingenium ». Daartoe hoort strijd. « Den strebenden, den können wir erlösen » zingen de engelen in Goethe's Faust. De angstig-strijdende. Remi Lens.

*
* *

Maar ziet nu hoe dit gebreidelde instinkt soms losbreekt en zich volledig weet uit te spreken. Een klein kerstmistafereel ; eene fusain-tekening in zware eiken omlijsting. Twee aan elkaar geleunde, knielende gestalten ; een onnozel, schreiend kindje ; een verwonderde ezel. In elementaire trekken geschetst, doodeenvoudig maar ontroerend. Harmonische nuancering van licht en donker, haast kleurrijk. Zo ken ik vele werken van Remi Lens die hier niet aanwezig zijn : landschappen die hijzelf negeert. Maar wat baat het? Zij ontstonden om te overwinnen. En om Goethe's woord te illustreren :

« Ein guter Mensch, in seinem dunklen Drange,
» Ist sich des rechten Weges wohl bewuszt. »

Marcel Duchateau.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

ZOMERDAG VAN HET K. V. O. H. V. TE OOSTENDE OP 31 JULI 1938.

Slechts één leeuwenvlag wappert midden de vlaggenweelde aan de gevels der Wapenplaats : de leeuw aan « Kerlinga » echter wenkt alle Vl. Oud-studenten, die van heinde en ver zijn opgekomen naar de Zomerdag van het K. V. O. H. V.

Te 11 uur stipt begint de morgenvergadering **Dr. Vandenbulcke,** ondervoorzitter der afdeeling Oostende, neemt het voorzitterschap waar. Hij verheugt zich over de buitengewone belangstelling.

Dr. med. E. Mattelaer wijst op de noodzakelijkheid der Oud Studentenbeweging. Als student kent men niet de kleine kanten van den strijd om het bestaan ; dan zijn vreemd de veeten van het werkelijk leven : de jalouzie, het mekaar opeten, de strijd om het mijn en het dijn.

Rodenbach is steeds de bezieler geweest der studentenbeweging, die in de vervolging de schoone figuren heeft voortgebracht.

Om in het werkelijke leven de akademische geest, de geest van broederlijkheid en fierheid weer op te wekken, zijn reeds veel welgemeende pogingen aangewend. Sinds de oprichting van ht K. V. O. H. V. in 1936 is echter reeds veel verwezenlijkt. Het kontakt kwam tot stand tusschen academici ondereen, en tusschen studenten en Oud studenten.

Er zijn twee groepen die het K. V. O. H. V. naar de keel grijpen : het groepje schuldigen die zijn hakken vaagt aan de heele Vl. strijd en het groepje verlichten die de leer verkondigen waarbuiten de zaligheid onmogelijk is.

Laat het thans uit zijn met die obstructiegeest, die we thans weer ondervonden, omdat we niet bij deze of gene beweging zijn aangesloten. Wij hebben overboord geworpen alle hetzen en hitsen tegen mekaar. Spreker breekt verder een lans ten gunste van **Nieuw Vlaanderen** : de leden van het K. V. O. H. V. moeten het zich als een dure plicht beschouwen dit Vl. nationale blad uit al hun krachten te steunen.

Nu hebben de studentenbew. en Oud studentenbew. — die tot heden slechts paralleel liepen — hun volledige samenwerking bezegeld : Te Leuven op O. H. Hemelvaartdag werd overgegaan tot de oprichting van het Vlaamsch Academisch Verbond dat tusschen K. V. O. H. V, en K. V. H. V. een **blijvend** gemeenschappelijk verband legt. Het uiteindelijk doel van dit V.A.V. is het groepeeren onder één leiding Oud st. en studenten. De eerste stap is de samenwerking met het Leuvensch verbond. De tweede stap zal zijn de aansluiting van het Gentsch studenten Corps — met inachtname der organisatorische zelfstandigheid.

Het K. V. O. H. V. heeft nog een groote rol te vervullen !

Wim Aelvoet, praeses K. V. H. V. sluit zich bij deze woorden aan. De samenwerking met het K. V. O. H. V. zal niet ijdel blijken, er zal veel door bereikt worden.

De praeses van het Gentsch Studenten Corps **Oscar Bogaert,** belooft dat Gent niet zal achterblijven en welhaast in de groote familie van het V. A. V. terecht zal komen.

De feestrede werd gehouden door **Dr. phil. G. Lefèvre,** Vice-consul der Nederlanden over « De Visscherij, de verwaarloosde Vl. Nat. nijverheid ». Deze rede verschijnt integraal in het volgend nummer.

Te 1 uur in het mooie Alfa Hotel aan de zeedijk, zitten honderd genoodigden aan de mooi versierde dischtafel. Er heerscht een ongewone hartelijkheid. We bemerken terloops benevens het inrichtend comité, Volksvertegenwoordigers Romsee en Devróe, Senator Sobry, Dr.s. med. Depuydt, Dezitter, Laridon ; Mrs Samijn, De Beuckelaere, Van Houwe, Sabbe, Mayeur, Ir. Piet Meuwissen, G. Blaton, en vele andere vlaamsche vrienden. **Dr. Lefèvre,** voorz. der afdeeling Oostende roept een « Welkom » toe. Ter afwisseling tusschen de gerechten werden vele liederen uit het studenten repertorium gezongen.

Volksvertegenwoordiger Jef Devroe houdt de tafelrede (in plaats van Mr. P. Beeckman door familieaangelegenheden weerhouden).

De Academische « afval » ten overstaan der vl. nationale belangen is groot. En nochtans moet de politieke strijd geleid worden door de gestudeerden. Weinigen begrijpen hun plicht, en die weinigen hebben ook alles te dragen en te offeren. Moge het K. V. O. H. V. er toe bijdragen om nauwer kontakt te leggen en bij zijn leden het vuur van vroeger weer aanwakkeren — want de academicus moet staan als een zeilsteen te midden zijn volk — .

Er werd uitbundig toegejuicht ,en daar zien we plots onze Alg. Voorzitter, **Prof. Vandewijer,** binnen treden, die er spijts alles aan hield tegenwoordig te zijn. Hij dankte alle aanwezigen en hoopte steeds op hen te mogen rekenen.

We hoorden dan het « Du mein Tyrol » van de goeie Davote alias Dr. G. **Mulliez.** Ook Adv. **Quintens** en Apotheker **P. Maes** onze « Caruso » lieten hun lied door de zaal dreunen.

Het einde nadert... een laatste lied wordt aangegeven dat gedempt wordt ingezet en in uitbundig enthoesiasme eindigd « de oude rolderslacht »

Op vrienden reikt mekaar de hand
opdat hij zich vernauwe
de trouwe vriendschap's heil'ge band
de heil'ge band der trouwe.

Dr. med. Mattelaer zegt een « tot weerziens » volgend jaar — want telkenjare zal de laatste Zondag der Julimaand de Zomerdag van het K. V. O. H. V. te Oostende doorgaan.

De genoodigden zakken stilaan naar het centrum der stad toe, waar in het ruime Casino Kursaal een symphonisch orkest ten gehoore wordt gebracht, waarna gezellig Thé Concert.

De heerlijke clubavond in de Kerlinga liet een heerlijke indruk achter. Het was een dag om nooit te vergeten. Het K. V. O. H. V. leve ! leve ! leve !

Ik Dien

NIEUW VLAANDEREN

13 AUGUSTUS 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw West-Vlaanderen

DE VISSCHERIJ, EEN VERWAARLOOSDE VLAAMSCH NATIONALE NIJVERHEID (1).

HET zal U wellicht niet verwonderen wanneer wij hier te Oostende bijeen zijn, dat wij U spreken over de zee en over de zeevisscherij, een Vlaamsche nijverheid bij uitstek. Wij heeten U hier welkom, niet in het cosmopolitisch Oostende met zijn baden en zijn vermaken, maar in 't Oostende van de stoere visschers, van de vroegere onverschrokken kapers, in 't Oostende met zijn grootsch verleden op zee, met één woord in het Vlaamsch Oostende, de koningin van de Vlaamsche zeekust. Indien wij U spreken over de belangrijkste nijverheid van onze kust dan is het niet om U die nijverheid met zijn kanten en zijn bouten, zooals men dat heet, uiteen te zetten, maar om U te doen inzien hoe schromelijk het Centraal Bestuur van Brussel te kort gekomen is aan zijn plicht tegenover die Vlaamsche nijverheid en tegenover de meest verdienstelijke van die Vlaamsche wroeters. Indien de oudere generatie van onze visschers nog ruw, en weinig of geen cultuur bezit, dan is het te danken aan de voorwaarden waarin ze tot vóór enkele jaren geleefd hebben. Dat de Staat België tegenover onze Vlaamsche visschers zijn plicht niet vervuld heeft, werd openlijk erkend op het VIe Internationaal Congres van de zee gehouden te Oostende in 1913. In zijn openingsrede zegde de toenmalige minister van Zeewezen, de Heer Seghers, onder meer « Il va guidé par le vent et les étoiles, regardant, sans jamais avoir froid aux yeux, la mer démontée. Malgré son port d'attache il reste le forain, le vagabond de la mer. L'heure est venue, en ce siècle de préoccupations sociales, de songer enfin à ce grand abandonné. » Zooals U ziet in 1913 ontdekte de Minister van Zeewezen dat er aan de Vlaamsche kust stoere zeevisschers waren en betitelde ze met « de groote verlatenen ». De zeekust ligt immers in Vlaanderen en niet in Wallonië ?

En U moet nu niet gaan denken, U, die alleen Oostende kent als de koningin der badsteden, dat, in een stad waar het geld door deuren en vensters weggeworpen werd, door een cliënteel van genotzoekers, dat de visschersbevolking dan toch ten minste een menschenwaardig bestaan had. De heer Dezutter die in 1914, zijn « Enquête sur la Pêche Maritime en Belgique » in het licht gaf, kenschetst met een paar striemende woorden den toestand : « Certains quartiers de la reine des plages sont de véritables ghettos de misère et de vice ». En hij voegt er aan toe « La question de logement du pêcheur présente la plus haute importance. Elle touche aux plus grands intérêts moraux et sociaux, elle intéresse le développement, voire même la conservation d'une catégorie professionnelle éminemment utile, menacée de désertion, si les mesures de protection, auxquelles elle aspire et auxquelles elle a droit tardent d'intervenir. » Het zal U zeker niet verwonderen dat al onze aanhalingen in het Fransch zijn, alhoewel het gaat over een uitsluitend Vlaamsche nijverheid ?

Wat was dan toch die toestand vóór de oorlog van de woongelegenheid onzer visschers ? Heel de visschersbevolking was samengetrokken rondom de haven, waar ze hokte in achterhuizen, op de verdiepingen of zelfs in de kelders, waar een gansch huisgezin over één of twee plaatsen beschikte. Wegens dat samenwonen van vader en moeder, jongens en meisjes in één of hoogstens twee slaapgelegenheden, kan men best begrijpen dat ontucht en ondeugd in vele visschersgezinnen hoogtij vierden. Daarenboven maakten die hokken, men kan ze bezwaarlijk woningen noemen, deel uit van een herberg, want de overgroote meerderheid der huizen in het visscherskwartier waren drankgelegenheden. De bewoners van die huizen *moesten* door de herberg gaan om zich naar hun verdieping of naar hun kelder te begeven, zelfs als er een afzonderlijke ingang was. De Heer Dezutter, die ter gelegenheid van zijn enkwest verscheidene van die woningen bezocht heeft, geeft er schrikwekkende beschrijvingen van. Een enkel staaltje zal reeds voldoende zijn om ons te stichten over den allerellendigsten toestand van die visscherswoningen. « In hetzelfde huis brengt het toeval ons bij een ander visschersgezin, bedeeld met 9 kinderen, waarvan het oudste 12 jaar en het jongste enkele maanden oud is. Onder de oudsten dolen de eene op straat en zitten de andere op school. Het is Zaterdag, dag van schoonmaak en wasch. Op den vieselijken grond, waar broodkorsten en vischafval verspreid liggen, zijn twee kinderen, met bevuilde gezichtjes, blootvoets, gekleed met een smerig hemdje vol gaten, aan het robbedoezen, en twisten om een suikerstok, onder het waakzaam oog van hun oudere zuster van 8 of 9 jaar, die in een hoek der kamer een net zit te breien. De lucht wordt er verpest, het is er bijna niet uit te houden, door de scherpe doom die ontsnapt aan een brobbelende ketel waarop het deksel heen en weer schommelt, zoodat het zeepsop nu en dan sissend over loopt. Boven de kachel is een touw gespannen waarop een hoop vuil linnen hangt te drogen. In hetzelfde vertrek ziet men twee bedden en een matras, welke, opgerold gedurende den dag, en uitgespreid langsheen één der bedden, gedurende den nacht, een derde rustbed uitmaakt. Gansch het mobilier bestaat uit enkele heiligenbeeldjes en afbeeldingen, een paar scheepjes, enkele vazen, een tafel en drie of vier stoelen. In een klein nevenvertrek, grootendeels ingenomen door een groote kleerkast, slapen de ouders met hun jongste kind. Als huurgeld betalen ze maandelijks 17 fr. Bizondere vermelding : ellende en Co. » Men zou nu kunnen meenen dat men te Brussel onbekend was met dien toestand, Oostende is immers zoover af van het Centraal Bestuur. Hoegenaamd niet. Reeds vanaf 1890 werd er de aandacht op getrokken door het Comité voor Arbeiderswoningen van het arrondissement Oostende, maar in 1914 besluit de Heer Dezutter : « L'inventaire des mesures prises par l'autorité publique pour procurer au pêcheur le logement décent qui lui fait défaut, peut effectivement se résumer en un proces-verbal de carence ». Men kan best begrijpen wat de gevolgen moesten zijn van dat samenhokken van een gansch gezin in één of twee plaatsen. In 1900 bedroeg het getal onwettige geboorten 169, voortkomende voor het grootste gedeelte uit het vischerskwartier. Het zedelijkheidsgevoel was er zoodanig afgestompt dat een onwettig kind er aanzien werd als een normaal verschijnsel.

Men zegde er eenvoudig : « Ze heeft van een kindje geprofiterd ! » Het woord « bastaard » heeft er nu nog zijn pejoratieve beteekenis verloren. Zoo zal men er een visschersvrouw, bij het kussen van haar lieveling, heel gewoon hooren zeggen : « Mijn kleen bastaardje ». Als men voor iets in bewondering staat zal men er zeggen : « Wa ne bastaard van ne visch ! » Zoo hoorde men op zekeren dag een visschersvrouw, bij het zien van een zeer groot kruisbeeld, naïef uitroepen : « Wat ne bastaard van ne Lieven Hère ! » Zoo hoort men er ook mekaar uitschelden voor « Ah g'in hemelschen bastaard ! » Daarbij kwam dan ook, ten gevolge van dat wonen in drankgelegenheden, de vreeselijke alcoholplaag, oorzaak van ontzettende drinkgelagen en vechtpartijen aan land, van veel drama's op zee. Het is wel meer voorgekomen dat een bemanning stomdronken was, wanneer ze naar zee trok, en veel gevallen van stranding of van aanvaring waren aan het drankmisbruik te wijten. Meer dan eens gebeurde het ook dat twee sloepen mekaar in zee tegenkomend, nevens mekaar gelegd werden om aan de bemanning van de eene toe te laten bij de andere te komen voor een drinkgelag. Er werd dan zooveel gedronken dat ze het schip ver-

(Zie vervolg onderaan volgende kolom.)

(1) Rede gehouden door Dr. phil. G. Lefèvre, Voorzitter der Afd. K. V. O. H. V. Oostende, op de Zomerdag van het K. V. O. H. V., te Oostende op 31 Juli '38.

Bij Sjaalman

KRISTELIJK, VLAAMSCH EN VOORNAAM.

« Nieuw Vlaanderen » had in zijn hoofdartike « Vlaamse hefbomen » (6 Aug.), naar aanleidin van de oprichting van den Vlaamschen Kultuur raad, den Hoogeren Raad voor Volksopleiding e de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Weten schappen, met onverholen vreugde onderlijnd da Vlaanderen nu allengs de hefboomen van zij cultureelen opbouw in eigen handen krijgt.

Ook dit zeer eenvoudige feit brengt in « d Courant » (11 Aug.) den ketel aan het gisten.

Hier gaat de keurige « kristelijke, Vlaamsch en voorname » proza van onzen Sjaalman :

« *Er is dus eindelijk een zonnestraal doorgebro* » ken in het redactielokaal van N. V. We verheu » gen er ons om. Doch nu stellen wij ons onver » mijdelijk de vraag : waartoe dient voortaa » het federalisme van den professor ? Indien één » hefboom na den anderen in en spijts den één » heidsstaat wordt afgevochten, indien het allee » nog op « krachtdadig aanpakken en doorvoe » ren » aankomt, wat is dan nog van de alléén » reddende kracht van het *federalisme* te geloo » *ven ? Waartoe dient dan nog deze formuul, ten* » *zij als een tooverzang waarmee de troepen va* » *de K.V.V. moeten weggelokt en rond het vaan* » *del eener nieuwe constellatie of concentrati* » *moeten aangetrokken worden ? Voor die con* » *centratie wachten reeds aan lange feesttafels e* » *kandidaat-leidertjes van N.(ieuw) V.(laanderen)*

» Wij vreezen maar dat hun tijd nooit zal ko » men en dat ze veroordeeld zijn om jaar na jaa » de nieuwe verwezenlijkingen door de K.V.V » bereikt, jaloersch te enregistreeren. Het is ee » bitter lot.»

Men zal begrijpen dat onze vingers jeuken.. maar we moeten woord houden.

Prosit, ouwe Sjaalman.... op *uw* leiderschap i een nieuwe « constellatie ! »

W.

---

gaten dat aan het andere was vastgemaakt en wan neer ze hun roes hadden uitgeslapen bemerkten z dat het andere op dreef was gegaan. Ofwel zat ee deel van de bemanning op het eene schip en ee deel op het andere. Was het dan te verwonderen dat men bij de visschers zeer veel erfelijk belaste kinderen had ? Een rapport van het Comité voo Arbeiderswoningen van 1911 stelt vast dat he sterftecijfer van de visscherswijk 23 % bedroeg, e was het geboortecijfer er zeer hoog, 44 %, de kin dersterften bedroeg er het dubbele van die der vol wassenen. In al de letterkundige werken die be trekking hebben op onze visschersbevolking za men tooneelen vinden van ongeloofelijke « Bak zwijnerijen » zooals men die drinkgelagen bij d volksklas zoo typisch betitelt. In de Pol Kraecke van Emiel Piers, bekent zijn vrouw « moet men e over verwonderd zijn dat de mannen hun huis ver laten en gaan drinken terwijl ze aan land zijn : al ze thuis komen vinden ze een afschuwelijke woons en een onzindelijke vrouw. » Vandaar ook die ge weldige ruwheid in hun spreken en hun optreden Iedereen kent aan de kaai de anekdoot van die visscher die, op zijn manier beleefd, aan ee priester vroeg wat uit den weg te willen gaan on een tros te kunnen vast maken : « Menhère de pas ter, wil je asjeblieft een bètje je kl... scheuren on dank die trosse zoen kunnen vast maken, ander goa je mè je kl... in 't woater verdommen. » — « Mijn vriend », antwoordde de geestelijke, « kun ge dat niet wat beleefder zeggen ? » Waarop d visscher heel verwonderd vroeg : « Moa Menhèr de Paster, is 't nog nie beleefd genoeg als ik u vra ge, osjeblieft ? » En die andere van die vissche die aan Leopold II zegde : « Sire, de keunink, wi je osjeblieft je puste scheuren da'k me trosse kan ne vaste maken ». Pastoor Pype kende zijn vis schers en hij wist wel dat hun vloeken slechts uit roepingsteekens waren, om hun taal te bekrachti gen, en hij kon zelf wel eens smakelijk lachen me hun ruwe taal, die slechts een gevolg was van er barmelijke sociale toestanden en gebrek aan dege lijk onderwijs.

Wordt vervolgd. *Dr. G. Lefèvr*

NIEUW VLAANDEREN

20 AUGUSTUS 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw West-Vlaanderen

DE VISSCHERIJ, EEN VERWAARLOOSDE VLAAMSCH NATIONALE NIJVERHEID (1)

(Vervolg)

Hoe kon het ook anders? De leerplicht bestond niet en de ouders waren zeer onverschillig om de toekomst van hun kinderen, laat staan om hun opvoeding. In een rapport van 1903 over de zeevisscherij vinden we daarover het volgende : « Het ontbreekt niet aan jongens, men ga maar eens even kijken. Hoeveel zal men er niet zien rondslenteren aan de bassijns en aan de kaai, wat leeren ze er ? Stelen ! We weten dat ze visch stelen, uit de vischmanden of uit de kamions aan de kaai, dat ze vischtuig, kolen en briketten wegkapen. Sommige ouders beweren dat hun kinderen 3 tot 4 fr. per dag verdienen. Ze voegen er niet bij hoe, maar die daghuur is veel hooger dan wat ze zouden verdienen met naar zee te gaan. Ziedaar wat het gevolg is van dat ronddweilen aan de kaai. Weet men dat die kerels hun herberg hebben waar ze hun tijd doorbrengen met drinken, geld verkwisten, spelen, vloeken, lawaai maken, aldus alle eer en waardigheid verliezend. Dat is de toestand. Hij is hoegenaamd niet overdreven, we blijven nog beneden de waarheid en we verzoeken opnieuw het staatsbestuur een reglement uit te vaardigen dat iedere sloep zou verplichten een jongen aan boord te nemen ! » In 1914 was die toestand wel verbeterd maar ver van verdwenen. Men zal moeten wachten tot 1919 om die wet op de verplichte aanmonstering door Minister Baels te zien voorleggen aan en te doen stemmen door het Parlement. Dat gebrek aan onderwijs en opvoeding had voor gevolg dat we een visschersras hadden dat weinig geletterd was en waarvan de beroepskennis natuurlijk zeer betrekkelijk was. Het kaartlezen was voor hen een ingewikkeld probleem en zoo vischten ze dikwijls op weinig voordeelige vischgronden of op gronden met rotsachtigen bodem, waardoor ze veel schade leden aan hun vischtuig. Het matrozenwerk, zooals zeil maken, netten breien, splissen enz. was slechts door een zeer klein getal bevoorrechten gekend. Ten gevolge van die onverschilligheid van de Openbare Besturen en het uiterst zware werk had het visschersbedrijf geen de minste aantrek bij de kustbewoners en nog veel minder bij de bewoners van het binnenland. Men werd geen visscher uit nood maar door atavisme, hetgeen hierop neerkomt dat de visschersbevolking om zoo te zeggen altijd rond hetzelfde cijfer schommelde en nog steeds schommelt. Het zware gevaarlijke werk, gaf aan onze visschers maar een zeer karig bestaan, met een onverzekerden ouden dag. De visschersjongens werden van hun prille jeugd af voorbereid door de familiale traditie, vandaar het uithoudingsvermogen en de zeevaartkwaliteiten van onze visschers. Een Engelsch spreekwoord zegt, dat, om een maag te hebben bestand tegen de zee, men moet afstammen van een grootvader die zeeman geweest is. Gedurende eeuwen is de kennis onzer visschers gesteund geweest op de ervaring en de routine van de schippers. Deze voerden hun sloepen door de passen om altijd op dezelfde vischgronden aan te komen welke hun voorouders ontdekt hadden. Veel kinderen werden op een veel te vroege leeftijd meegenomen naar zee, door hun vader of een naaste bloedverwant. In een statistiek van 1905 vinden we een honderdtal kinderen aangemonsterd beneden de 14 jaar waaronder 15 van minder dan 12 jaar. Om de toestand van die kinderen te begrijpen moet men zich het leven voorstellen dat geleid werd aan boord van de vooroorlogsche sloepen. Het leven van een mijnwerker, hoe hard het ook weze, is niets in vergelijking met het leven van een visscher op zee. De reis naar de Iersche zee duurde gewoonlijk 10 tot 12 dagen en die naar IJsland 3 weken. Wel waren er die binnenkwamen na enkele uren of enkele dagen en die hadden het dan niet zoo zwaar te verduren. Maar men moet het leven nagaan van visschers aan boord van trawlers om een volledig denkbeeld te hebben van het leven op zee, omdat dit de illustratie is in 't groot, van hetgeen er gebeurde aan boord van de kleine sloepen. De bemanning van een trawler of stoomsloep bestond gewoonlijk uit een tiental mannen : de kapitein, de stuurman, een werktuigkundige, twee stokers, vier matrozen en één of twee « lavers » of bescheepte jongens. Zoolang men op de vischgronden niet is aangekomen is het een eentonig leven aan boord. Al het werk bestaat voor de eene, in het onderhouden van het vuur, voor de andere in het besturen van het machien, voor de matrozen, in het om beurt optrekken van de wacht of het verrichten van matrozenwerk. Maar eenmaal dat men op de vischgronden is aangeland is het een volslagen omkeer, gedurende de 8 of 14 dagen dat het visschen zal duren. Het zwaarste werk gaat nu beginnen. Vanaf het oogenblik dat de kor te water gelaten wordt tot het laatste ophalen ervan bestaat er niets anders meer dat telt voor de vischvangst. Slaap, verstrooiing, rust, eetmalen, alles wordt opgeofferd aan haar eischen en grillen. Dag en nacht hebben hun beteekenis verloren. Van den dageraad tot den avond en van den avond tot aan den dageraad, of de middagzon de zee met haar gouden stralen overgiet of middernacht met maneschijn de dansende baren verlicht, steeds heerscht aan boord hard labeur, onverpoosd, zonder genade, zonder onderbreking. De tijd van de vischvangst is slechts één lange werkdag, op onregelmatige wijze onderbroken door enkele uren slaap. Die onregelmatigheid geldt ook voor de eetmalen. Wanneer de kapitein bevel geeft de kor op te halen trekken de matrozen hun groote zeelaarzen aan, hullen zich in hun oliebaai en zetten hun zuidwester op. De sloep vaart nu half speed en de korre rolt rond de winch of windas. Als het heelemaal opgerold is stopt het vaartuig en verschijnt de kor aan de wateroppervlakte. Ze wordt bijgetrokken door een touw en tegen de wand van de sloep gedrukt. Gansch de bemanning, langs de reeling opgesteld, klampt met beide handen het net aan. De ruggen worden gekromd, de knobbelige, door het zeewater ingewreten handen, klemmen krampachtig de mazen van het net vast en, ruk na ruk, met uitgerokken spieren en verwrongen gezichten, ontrukken de stoere zeebonken allengskens de ontzettend zware massa aan de zee. Aan boord van de kleine sloepen gebeurt dit heelemaal met de hand, en men kan begrijpen wat een werk van galeislaven het moet zijn die ontzaglijke zak, welke tot verscheidene meter onder water gevuld is, aan boord te krijgen. Op de schepen met grooter tonmaat wordt dit werk verlicht door het gebruik van de « donkey », een kleine stoommachine. Nu zweeft de kor ver boven het dek, de afsluiting wordt door den schipper geopend en een glinsterende stortvloed van spartelende visschen van allerlei soort en grootte wordt op den plankenvloer verspreid. De kor wordt terug in zee gelaten en het schip weer in gang gezet voor een nieuwe sleep. Aan dek heerscht ondertusschen een koortsige bedrijvigheid. De visch wordt uitgezocht, gewasschen, gerangschikt in manden, en naar het ruim gedragen, waar ze in het ijs gelegd wordt door den stuurman. De grootste visschen worden van hun ingewanden ontdaan om ze beter te kunnen bewaren.

Al de afval: weekdieren, schelpen, zeevuil, enz., wordt terug in zee geworpen en het dek wordt schoon gespoeld, terwijl de meeuwen onder elkaar vechten om den afval.

Uitkijk en stuurman trekken de wacht op en nu kunnen de anderen een korte rust nemen, in een kooi waar het stinkt naar teer, tabak, petroleum en zeewater. Soms gebeurt het dat ze pas een of 2 uur in een zware slaap gedompeld zijn of de roep weerklinkt : winden. Terwijl de kor op den grond sleepte is ze blijven haperen aan een wrak of aan een punt van den rotsachtigen bodem. Dadelijk is iedereen op dek, want de visscher slaapt, evenals de soldaat te velde, gansch gekleed. Half versuft door den slaap zijn ze naar boven gewankeld, maar de frissche zeelucht heeft ze dadelijk gansch wakker en strijdvaardig gemaakt.

Spoedig wordt de kor boven gehaald, de schade nagezien en indien ze niet te groot is, onmiddellijk hersteld. Als er te veel schade is en het herstellen te lang zou duren wordt een ander net, dat in bewaring gehouden was, aan den overkant van de sloep te water gelaten, wat weeral kracht en inspanning vereischt. De vischvangst mag niet onderbroken worden. Welk ook het uur is van dag of nacht, wat ook de toestand is van temperatuur of weder, in mist of sneeuw, in regen en windbuien, of het ijskoude zeewater bij plassen neerkomt op het dek en het zilte sop in de gesprongen handen en vingers bijt, het net moet onmiddellijk vermaakt worden, stuk na stuk, maas na maas. Tegen dat men er mee klaar is zal het misschien wederom tijd zijn om de kor op te halen. Toch zal de koene visscher niet klagen of brommen.Spijts de vermoeinis van een onderbroken slaap, spijts de verkleuming bij het breien en herstellen van de kor, staat hij paraat om opnieuw te beginnen. Hij zal 24 uur, 36 uur en zelfs meer nog als het noodig is, aan dek blijven vooraleer, voor een korte rust, zijn vunzige kooi te betrekken.

Er zou nog heel wat bij te voegen zijn over het eten, het mager loon, het volslagen gebrek aan hygiëne op de sloepen, de uitbuiting en het betalen van de loonen in herbergen en winkels gehouden door reeders of hun familieleden, wat men noemde: het trucksysteem. De wet van 1887 die zulke praktijken verbood voor de arbeiders aan land was niet toepasselijk op de visschers. Dit werd vastgesteld door een vonnis van de Boetstraffelijke rechtbank van Brugge alhoewel bewezen werd dat er drukking uitgeoefend geworden was.

Niemand van ons zal betwisten dat het leven van den mijnwerker hard is, en hem de beschermende wetten ontgunnen welke door het parlement voor den oorlog gestemd werden.

Maar uit hetgeen voorgaat zal U voldoende gebleken zijn dat het leven van den visscher nog heel wat harder was en nog is, dat het met zijn loon erbarmelijk gesteld was en dat zijn oude dag door niets verzekerd was.

Toch, spijts alles, bleven onze visschers getrouw aan hun ambacht, aan hun tradities. Waarom? Omdat ze door de eeuwen heen de waardige afstammelingen gebleven zijn van die fiere zeebonken die de zeeën trotseerden, kapers en zeelieden van de Compagnie van Oostende, waaronder duizenden in de diepten van de vele zeeën eindelijk een rustplaats vonden na een rusteloos en avontuurlijk leven. Maar de Noordzee ligt zoover van Brussel, heel wat verder dan de koolmijnen, want die liggen in Wallonië en de Noordzee ligt in Vlaanderen. Toen eindelijk een kind van de zee Minister werd, maar Minister van Landbouw, waar hij niets van af wist, in de plaats van Minister van Zeewezen, waarvoor hij een specialist was, zoowat een twaalftal jaren geleden, kreeg die minister dan toch eindelijk de Dienst voor Zeevisscherij in zijn bevoegdheid. Die droomde van Oostende de eerste visschershaven te maken van het vasteland en de zeevisscherij op te werken tot een der meest bloeiende nijverheden.

Tengevolge van allerlei bijkomende omstandigheden en onder zijn impuls is er dan ook een gansche ommekeer gekomen in de sociale, economische en zelfs cultureele levensvoorwaarden van onze Vlaamsche visschers.

Er is echter nog heel wat in te halen, vooral op cultureel gebied, en daar kan heel Vlaanderen aan mee helpen, want daarvoor is Brugge wel bij de zeekust maar blijft Brussel nog altijd ver van Vlaanderen.

Dit vast te stellen en Uw sympathie op te wekken voor onze Vlaamsche visschers was het doel van deze lezing.

Ik dank U voor Uw aandacht.

Dr. G. Lefèvre.

1) Zie « Nieuw Vlaanderen » van 13 Augustus l.l.

NIEUW VLAANDEREN

10 SEPTEMBER 1938

MONT = DORE

een oasis voor asthmalijders

MONT-DORE.

(Photo Léon Lizon)

AUVERGNE is een mooie streek. Het landelijke karakter is er nog zoo eenvoudig en gaaf, dat men aan achterlijkheid zou willen denken, maar de talrijke badplaatsen in dit oud-vulkanisch gebied helpen dien indruk verdrijven.

Te midden van de groote heuvelkammen liggen de kleine dorpen, meestal uit grijzen steen gebouwd, wat het uitzicht niet frisch noch lachend maakt. Van verre versmelten zij met den grauwen gezichteinder ; doch valt de zon rijkelijk over de streek, dan blikkeren de schaliën daken tusschen een toover van groen, dan koepelen de flanken van de vele « puy's » boven de heuvelbruggen uit. Auvergne is een land van natuurschoon, en het toerisme leidt door de valleien met droomende meren, langs de watervallen en jachtende beken, door de pijnbosschen over de hooge bergtoppen, met duizenden toeristen.

Auvergne is tevens het oord van de kuurplaatsen, omdat deze oude vulkanische hoogvlakte van midden Frankrijk, talrijke plaatsen bezit waar sedert eeuwen bronnen ontspringen, die uit hun vulkanischen ondergrond, allerlei geneeskrachtige eigenschappen met zeer gewaardeerde bestanddeelen trekken.

Een zeer oude kuurplaats is *Mont-Dore*. Zij bestond reeds ten tijde van de Romeinen, en de overblijfselen van de paleizen welke er bewaard worden, getuigen van de pracht der toenmalige Romeinsche badplaats. Sedert de 19e eeuw kent het stadje een nieuwen bloei welke van jaar tot jaar groeit.

HAL DER THERMALE GASSEN.

(Photo Jean Roubier)

Het stadje ligt gansch ingesloten door oude vulkanische bergen, welke van 1500 tot 1887 meter hoogte bereiken, en onder deze is « le pic du Sancy » de hoogste top van Midden-Frankrijk.

Die oude vulkanen zijn een weldaad voor de plaats, omdat 12 bronnen met een warmte gaande van 38 tot 46 graden, uit de vulkanische rotswanden spuiten. Zij leveren voortdurend, ongeveer een miljoen liters per dag.

Deze bronnen zijn rijk aan gassen, aan minerale eigenschappen en aan radio-actieve bestanddeelen. Zekere gassen worden rechtstreeks uit de rotswanden opgevangen. Het silicum is de bijzondere kenmerkende eigenschap van de bronnen.

De gassen en het ruwe, onbewerkte bronwater zijn de elementen die men gebruikt voor de kuur. De gassen worden rechtstreeks ingesnoven, het bronwater wordt in drogen nevel, in natten damp, in stoom bewerkt om zoo diep mogelijk de ademhalingsorganen te beïnvloeden, het water wordt gedronken, gebruikt voor halve en heele baden, enz. Kortom, een behandeling welke methodisch, en eigenschappelijk naar elk geval, gedurende 21 dagen wordt geleid, zoodat men aan een zekere afmatting niet ontsnapt. Men logeert in het hotel, in het familiepensioen of op kwartier, en des morgens ziet men langs alle kanten, de gasten in het typisch badpak naar de badinrichting trekken, sommigen met gewonen tred, maar velen hijgend en kuchend, want Mont Dore is de stad voor de asthmalijders, voor de aamborstigen, voor de gegazeerden, voor lijders aan hooikoorts, bronchitis, enz. ; kortom alles wat zich bepaalt tot een kwaal van de luchtpijpen, neus en keel bijbegrepen.

In 1937 werden hier zoowat 24.000 personen behandeld, waaronder 1300 vreemdelingen en onder dezen ongeveer 400 Belgen. Men rekent voor 1938 op een aanwinst van minstens 10%. De inrichting wordt steeds vergroot en gemoderniseerd ; zij heeft een afdeeling voor dames, voor heeren en voor kinderen met 1e, 2e en 3e klas. Het seizoen begint den 25n Mei en eindigt den 25n September.

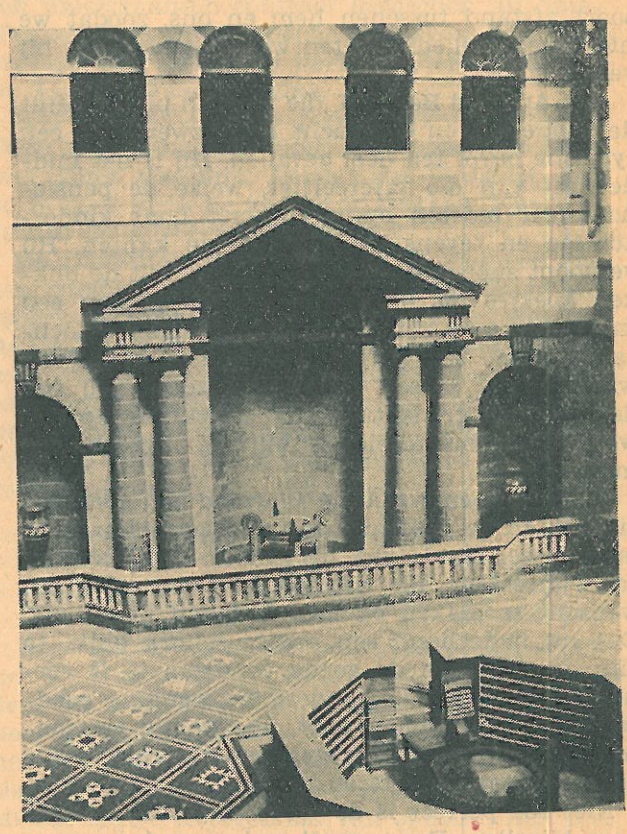
Na 15 Augustus vergunt men afslag aan de Belgische gegazeerde invalieden en aan de leden van het onderwijs. Na 1 September worden de prijzen met 25% verminderd voor iedereen.

Het Fransche leger verzorgt hier jaarlijks 600 à 700 gegazeerden en maakt plannen om in een eigen instituut 2000 à 3000 lijders, meestal oudstrijders, te kunnen verzorgen.

Mont-Dore is een kleine stad, ligt 1050 m. hoog, bezit zeer mooie wandelingen, heeft in zijn nabijheid een groot centrum voor glijvliegers, beschikt over een bergspoortje naar « le pic des capucins » en over een zweefbaan naar « le pic du Sancy ». Door deze moderne hulpmiddelen wordt het stadje een middenpunt voor wintersport, want de winter is er hard en de sneeuw valt er overvloedig.

Zij die de zieken vergezellen vinden er des Zomers ontspanning in een afwisselend natuurschoon.

Te Mont-Dore vinden vele asthmalijders, na een paar kuren, een flinke genezing of een hooge maat van beterschap, zoodat het leven hun terug draaglijk wordt. Kinderen en jonge lui genezen regelmatig ! De oude ingevreten asthmalijders bekomen wondere uitslagen mits de kuur van tijd tot tijd te hernieuwen. Het groot getal fransche geneesheeren die zelf op kuur komen getuigt voor den uitslag. Mijn eigen ondervinding? Na den oorlog deed ik jaren lang aan autovaccinatie's, aan inspuitingen en wat weet ik al. Na twee kuren was mijn asthma totaal verdwenen.

BRONNENHAL.

(Photo Léon Lizon)

Ik zag een Vlaming zich tot hier voortslepen : hij nam regelmatig 4 inspuitingen per dag en 4 per nacht. Zijn geneesheer voorspelde dat het zóó niet kon blijven duren. Toen ik hem na de tweede kuur ontmoette, vroeg hij of hij over mijn hoofd mocht springen. Hij ging thuis regelmatig op café, speelde met de kaart, was opnieuw een vroolijk man. Het is nutteloos meer gevallen aan te halen want oneindig is de reeks.

Nu de fransche frank ons voordeeliger geworden is, wordt zulke kuur een kansje dat ook in het bereik van de gewone beurs kan vallen en dat men zich geenszins zal beklagen.

R.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

GOUW ANTWERPEN, AFD. KEMPEN.

De oud-Hoogstudenten der Antw. Kempen — leden van K.V.O.H.V. of toekomstige leden — worden vriendelijk uitgenoodigd tot de volgende vergadering van onze afdeeling.

Ditmaal hebben we het « Valkenhof » te Westerloo als Gasthof uitgekozen. Het maal zal er opgediend worden op Zondag 25 September '38 om 6 uur 's avonds.

Z. E. P. Callewaert O.P., zorgt voor het «Vroede ». Zijn korte spreekbeurt zal handelen over « Vlaamsche Levensstijl ». Voor de gulle kameraadschappelijkheid en de sprankelende vreugde zorgen de committatores.

De dames zijn eveneens van harte welkom.

De inschrijvingsprijs bedraagt 25 fr. U wordt vriendelijk verzocht aanstonds uwe deelname te berichten en het vereischte bedrag te storten op postcheck Nr 2341.23 van Dr. J. Geens, Herentals.

Voor de leden van K.V.O.H.V. die verlangen kennis te maken met het mooie Westerloo en zijn prachtige omgeving of met de Abdij van Tongerloo wordt afspraak gegeven om 3 u. 's namiddags in 't Hotel Valkenhof.

Er wordt gezorgd voor bevoegde leiding en boeiend gezelschap.

NIEUW VLAANDEREN

24 SEPTEMBER 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Antwerpen

OMZENDBRIEF TOT DE LEDEN.

« Het Dagelijksch Bestuur besloot tot de verzending van volgenden omzendbrief aan de leden van Gouw Antwerpen.

Antwerpen, 23 September 1938.

Waarde heer en medelid,

De acute periode van den strijd om de gemeenteraadsverkiezingen staat voor de deur.

Wat het K. V. O. H. V. Antwerpen, trouw aan zijn inzicht bij te dragen tot het herstel der vriendschappelijke samenwerking onder alle katholieke Vlamingen, tot het bereiken van dit doel mocht en vermocht te doen, heeft het gedaan.

Op zeer vele gemeenten is het gekomen tot concentratielijsten. Op andere niet. **Zoodat er nog plaatsen zijn waar vrienden tegenover vrienden staan, zonder dat er evenwel echte tegenstrijdigheid te vinden is tusschen hun gedachten en hun streven, alleen maar door een toeval van omstandigheden.**

We zijn nu zoo vrij een beroep te doen op U, **opdat U in den strijd om de partijlijsten uw saamhoorigheid tot hetzelfde volk niet zoudt uit het oog verliezen, noch het hoogere doel dat U, voor uw volk, door de politiek moet nastreven.**

Al staat U wellicht op afzonderlijke lijsten : U wilt allen het beste voor uw volk,en U weet dat U slechts van elkaar verschilt door wat nuanceering, wat persoonlijke voorkeur, wat dwang van omstandigheden.

Al zijt U voor het oogenblik politieke tegenstrevers, U zijt het meer door de keuze der middelen dan door het verschil in opvattingen over het te bereiken doel : Vlaanderen gaaf christelijk en Vlaamsch te houden, en het, door het zich zelf te laten zijn, weer groot te maken. Al hebt U niet uw hoop op concentratie verwezenlijkt gezien, mogelijk is het dat U na de verkiezing toch geroepen zijt om samen te besturen.

En dan boven alles, willen we Vlaanderen weer schoon en groot, dan moeten we toch opnieuw allen de handen in mekaar leggen : het « divide ut imperes », is steeds onze onmacht geweest.

Geacht medelid,

Waar geen concentratie is, kan ze er thans voor de aanstaande gemeenteverkiezingen niet meer komen.

Het is niet onze taak na te gaan op wie, in de verschillende gemeenten, de grootste schuld kan worden geschoven ; dit ware van onzentwege volkomen nutteloos. Ieder kent overigens in zijn gemeente **die personen die oprecht voor concentratie hebben geijverd in hun groepeering, en wier verleden borg staat voor de consequente beleving van hun katholieke Vlaamsche overtuiging : zij hebben recht op onze volledige sympathie.**

Maar we durven U in overweging te geven : **laat U door uw wijze om den kiesstrijd te voeren of om er over te oordeelen de samenwerking nadien, of in de gemeenten van uw omgeving, niet onmogelijk maken ;** laat U niet polemiseeren klein, eng en persoonlijk met hen die niet uw tegenstrevers zouden moeten zijn ; laat U, van uit uw verschillende partijlijsten uw pijlen niet naar mekaar afschieten, maar te zamen naar de gemeenschappelijke tegenstrevers ; er is wellicht veel meer dat U bindt dan wat U gescheiden houdt, en wie weet of op uw eigen lijst geen meeningen vertegenwoordigd staan, die ook de Uwe niet zijn.

De leden van het K. V. O. H. V. Antwerpen, ook in den strijd om datgene wat ze in geweten beter denken te zijn dan wat een tijdelijk tegenstrever denkt, zijn toch academici.

Ze geven de betrachting niet op, die de betrachting is van ons allen, eens den dag te zien dat alle katholieke Vlamingen weer vereenigd zullen staan in denzelfden dienst van het katholieke Vlaanderen.

HET BESTUUR GOUW ANTWERPEN ;

Dr J. LEBEER (Antwerpen), voorzitter.
Mr M. LANGOHR (Antwerpen), secretaris.
Mr BOUCHERIJ (Antwerpen).
Dr BOEYNAEMS (Antwerpen).
Dr DE PILLECIJN (Mechelen).
Dr EYSKENS (Antwerpen).
Dr GEENS (Herentals).
Ir LAURENT (Mechelen).
Ir MARIMAN (Mortsel).
Dr PIL (Mortsel).
Dr ROMBOUTS (Mortsel).
Mr L. SCHEERE (Deurne).
Dr SELS (Lier).
Prof. STEFENS (Mortsel).
Ir VANDERMEULEN (Berchem).
Ir VANTICHELEN (Turnhout), leden.

U kunt U een beschaafde omgangstaal eigen maken

Een leergang omvattende 15 lessen van een uur legt den grondslag.

Natuurlijk is dan verder nog wat oefening van noode, maar als U geleerd hebt zuivere klanken uit te brengen, als U hebt leeren inzien hoeveel het U waard is uw gedachten te kunnen mededeelen in keurige, vlotte spreektaal, dan wordt oefening sport.

V. B. O. opent het werkjaar 1938-1939 met de volgende leergangen :

Antwerpen :
Dinsdag 13 September ; Stedelijke Onderwijsinrichting, Belgiëlei 99, te 20 u.

Woensdag 14 September ; Gemeentelijke Jongensschool, nr. 3, Kloosterstraat, te 20 u.

Donderdag 15 September ; Stedelijke Onderwijsinrichting, Belgiëlei 99, (leergang voor opleiding van lesgevers), te 20 u.

Zondag 18 September ; Lokaal v/d Vrouwelijke Bediendenorganisatie Coppenolstraat 5, te 10 u. 30.

Berchem :
Maandag 26 September te 20 u. ; Klaslokaal nog nader te bepalen.

Borgerhout :
Woensdag 5 October ; Gemeentelijke Onderwijsinrichting, Vinçottestraat 44, te 19 u.

Edegem :
Woensdag 21 September; Gemeentelijke Jongensschool, te 20 u.

Hoboken :
Woensdag 21 September ; Centrale 4de Graadschool, Notelaarstraat, te 20 u.

Merksem :
Woensdag 28 September ; Gemeentelijke Jongensschool, St. Franciscusstraat, te 20 u.

Mortsel :
Dinsdag 20 September ; Gemeentelijke Jongensschool, Eggestraat, te 20 u.

Wilrijk :
Donderdag 22 September ; Gemeentelijke Jongensschool, Heistraat 36, te 19 u. 30.

Brussel :
Einde September ; St. Aloysius-Instituut, Kruidtuinlaan (leergang voor onderwijzers).

Koninklijk Atheneum te Brussel, Eikstraat.

Lokaal « Breughel », Em. Jacqmainlaan 37.

Begin October opening van leergangen te :
Gent ; School Spanoghe, St. Lievensstraat.
Lier ; Muziekacademie.
Mol ; St. Jan Berchmanscollege.
Oostende ; Koninklijk Atheneum.
Leuven, Turnhout en **Vilvoorde.**

Studiedagen voor Katholieke Hoogstudenten van de Leuvensche Universiteit te Kortenberg

Studenten,

Verleden jaar werden tijdens het verlof studiedagen voor Hoogstudenten te Kortenberg ingericht. Deze studiedagen, die te danken waren aan het initiatief van de Kath. Actie voor Hoogstudenten, zullen ook dit jaar plaats vinden. Dit jaar worden deze studiedagen niet meer door het H. V. K. A. afzonderlijk ingericht, maar in samenwerking met het K. V. H. V. zoodat wij studenten van alle groepeeringen en gedachtenschakeering te Kortenberg mogen verwachten. Ook de Heeren Professoren laten zich niet onbetuigd en steunen daadwerkelijk deze studiedagen.

De Studiedagen hebben plaats van 6 tot 8 October te Kortenberg. U wordt vriendelijk uitgenoodigd. Iedereen is welkom.

Het inrichtingscomité :

Namens K. V. H. V. : Wim Aelvoet.
Namens H. V. K. A. : Piet de Somer.
Namens de Professoren : Prof. Van de Wijer
Prof. Dondeyne.

PROGRAMMA :

UNIVERSITEIT, KERK EN VOLK.

I. INLEIDING

1. Het universiteitsprobleem, gezien door een student, E. Van Cauwelaert
2. Het universiteitsprobleem, gezien door een professor, Prof. Van Hée

II.

1. Universiteit in Duitschland en in Engeland, Prof. Sobry
2. Universiteit in Amerika, Prof. Laquet
3. Universiteit in Frankrijk, Dr. Paul Lebeau

III.

1. Universiteit en Kerk, Prof. Onclin
Piet de Somer
2. Universiteit en Kultuur, Prof. Dondeyne
Mil de Vriese
3. Universiteit en Volk, Pater Lauwers
Herman Wagemans

IV. PRACTISCHE vraagstukken :

1. Overbevolking der universiteiten. Toekomstmogelijkheden der universitairs,
Prof. Van Cauteren
2. De kultuur der afgestudeerden,
Prof. Peremans
3. Verhouding professoren-studenten,
Prof. Eyskens
Karel Godderis
4. Besluiten, Wim Aelvoet

1e avond : Kunstavond, door de studenten aangeboden aan de professoren onder leiding van Bert Smeets.

2e avond, Modelclub, onder leiding van Wim Aelvoet.

INLICHTINGEN.

1. De studiedagen beginnen Donderdag 6 October te 11 u. en eindigen Zaterdag 8 October te 5 u. De studenten zijn dringend verzocht den Donderdag reeds te 10 1/2 u. aanwezig te zijn.

2. De studiedagen hebben plaats in de abdij van Kortenberg (retraitenhuis). (Autobus van Leuven naar Kortenberg tot de nationale Gendarmerie).

3. Pensiongeld, 55 fr. Ieder mag zijn lakens medebrengen ; lakens te krijgen bij de zusters: 5 fr.

4. Toiletgerief medebrengen.

5. Inschrijvingen vóór 2 October.

Secretariaat van studiedagen (Jules Lemmerling), Diestsche Vest 40, Leuven.

De betaling van de verblijfsonkosten zal gebeuren bij het binnenkomen te Kortenberg.

6. De studenten worden verzocht hun clubpetje, lint en liederboek mede te brengen. Die hebben zij noodig voor de modelclub.

NIEUW VLAANDEREN

15 OCTOBER 1938

Na den storm

HET zal wel nutteloos zijn al de gegevens te willen opzoeken, die gegolden hebben om de rekening te vereffenen die te München aan de vier staatshoofden werd voorgelegd. De pers gaat haar gang met ophitsingen en waarschuwingen te gelijk. Karrevrachten druksel van alle waarde zullen voor en tegen pleiten en elk objectief oordeel bemoeilijken, zooals het steeds gaat in onze tijd,waar de partijzucht luider spreekt dan de voorzichtigheid bij het adviseeren over komplexe toestanden waarvan de helft ons nooit kan worden blootgelegd.

Een feit is overduidelijk en verheugend geweest : de volkeren hebben, boven alle partijbelangen uit, *vrede gewild te allen prijzen*. Ditmaal hebben vier staatshoofden een collectieven *volkswil* bekrachtigd *Vrede* !

Wat zouden zij ook anders ? Duizenden boeken worden geschreven over de katastroof van 1914-18. Het eenige waarover allen het eens waren, is de bittere bekentenis geweest : dat voor alle volkeren, de oorlog zoo stoffelijk als geestelijk, een *ramp* is geweest !

Ging men zich nogmaals wagen aan wat door alle menschen wordt verafschuwd, door niemand wordt gewild ? Sedert 1919 hoorden we de honderd spitsvondige discussies tusschen hem die geloofden aan het « nooit meer oorlog » en dezen die beweerden dat « oorlog kan onontbeerlijk, ja fataal zijn ». In deze angstige dagen hebben we duidelijk gevoeld, dat eenerzijds het bewustzijn der menschheid, spontaan, het eischen van menschenbloed, voor welk recht ook, veracht, en dat anderzijds, meer dan demonstraties van mobilisatie, het beroep op gezonde overweging nog iets vermag.

We hadden het anders ver gebracht met onze humanistische opvoeding ! Over dooden en gedood worden hadden we uit geschiedenis en literatuur gretig gelezen. We hadden met spanning aangehoord, de declamatorische dithyramben die ronkten van heldhaftigheid. We hebben het manhaftig gevonden, toen koningen en keizers met den dolk werden afgemaakt, honderdduizenden mannen, zonen en kinderen werden vermoord en er godsjeudig over de lijken werd getrapt. Er stonden geillustreerde prenten naast, die ons lieten gelooven dat het den wil gold van het heldhaftig individu in den dienst van hoogere dingen ! Doch die prenten hebben nooit een moeder, een vrouw, een vader, een zuster of broer vertoond die weende uit wanhoop en hebben vooral niet den bitteren vloek kunnen schrijven, die moet gelegen hebben op de lippen van den « held » die vocht omdat hij moest, zonder ooit te weten waarom ! Honderdjarige, zevenjarige, dertigjarige oorlogen ! De Lodewijks ! De Napoleons ! Alles vragen over geschiedenis, waaraan we ons hebben geërgerd om de geheugenproef omtrent de nieuwe kaart die, door een tractaat, bloed, honger, verminking, ruïne en tranen moest camoufleeren. Doch we hebben ons nooit voldoende geërgerd aan de vloekbaarheid van dergelijke moreele afstomping, begaan door een onderwijs dat wij humanistisch heeten ! Wij denken onszelf op een hoogtepunt der beschaving ! Tijd der Rede ! 't Wordt tijd dat de « gezonde » rede bovenslaat om de zedelijke maatstaven te herstellen en om opnieuw eenvoudig en klaar te maken wat misleidende eruditie en verstandsslimheid ingewikkeld en duister hebben doen worden.

Het zou een daad zijn van preventieve maatschappelijke hygiëne, de jeugd geschiedkundig te dompelen in de gedachte, dat er geen elkander vreemde volkeren bestaan, doch *een groote menschheid* en dat elke oorlogsmoord, ook in naam van het recht — dat ironie, elk toch voor zichzelf bepaalt ! — een *broedermoord* is ! Men schiet niet op eigen bloed ? Men schiet op geen *menschen* als een kudde in 't gelid gejaagd om onbegrijpelijke motieven ! Men sticht geen vrede op grond van « ik ben sterker dan de andere » : Men kaapt geen stukken land weg bij zijn gebuur, om strategisch en economisch machtiger te zijn ten nadeele van een ander. Met onderdrukt geene kultuur van onderhoorigen, om zoogezegd nationaal één te zijn ! Is een oorlog ooit anders ontstaan dan uit een toestand van onrechtvaardigheid, die zichzelf eindelijk wreekt, of uit een intentie van collectieven roof of individueele hebzucht ? Was de laatste oorlog niet de « rechtvaardigste ? » Waarom moest er dan nog een tweede « rechtvaardige » komen, om het vredestractaat te herzien en om den uitslag daarvan weer te laten verbeteren door een volgende menschenmoord ?

Wanneer houdt men op zichzelf recht te doen en wanneer groeit de geest om elk geschil te kunnen toevertrouwen aan een objectieve rechtspraak ?

Zijn politieke, economische en sociale vraagstukken van de geheele menschheid niet te menigvuldig en te ingewikkeld om ze te laten beslissen in heetgebakerde volksmanifestaties, door de z. g. vox populi in de meetingzaal ?

Laten we toch een opvoeding bevorderen die gegrond is op de « gezonde » rede, grondslag van den kristelijken geest !

De wereld wordt niet geleid door cijfers ! Mag niet geleid worden door blinde instincten. Hij moet geleid en gedrild door een wederzijdsch maatschappelijk « begrijpen ».

We moeten er ons voor hoeden, dat ideologie en theorie ons zouden opjagen tot een misplaatsten en onevenwichtigen trots, die ons ongevoelig maakt voor kalm en zakelijk overleg en ons de tranen van vrouwen, moeders en kinderen leert houden voor romantiek, waar zij, in een gezond en evenwichtig mensch, meer recht moeten kunnen behouden dan de letter van elken staatkundigen eisch.

In dezen moeten wij niet de laatsten zijn om te bekennen, dat ook de nationale instincten der 19e en 20e eeuw veiliger tot hun recht komen onder de hoede van een beheerscht gevoel dan van de zuiver-theoretische redeneering.

Het is vanzelfsprekend nuttig dat men, rekening houdend met de bestaande a- of immoreele en individualistische geesteshouding in alle landen, de beste juridische positie verzekert voor de veiligheid van zijn land ; doch veel meer dan juridisch-technische of economische problemen is het de zaak om, zonder uitstel, *de menschelijke natuur in haar elementairste neigingen herop te kweeken*.

Wanorde en gevaar zullen heerschen, zoolang niet verstandige regeling mogelijk is, en de moreele verblinding aan alle zijden duren kan.

Laten wij er ons over verheugen dat, indien alle schijn niet bedriegt, na deze uren van ontzetting, het *kalme oordeel en de objectieve rechtserkenning* het gewonnen hebben op hartstocht en eigenbelang aan alle zijden, en de menschheid tot grondig herstel van zichzelf werd genoopt wanneer « de nood aan den man kwam ! »

Hopen we meteen, dat *alle* beschaafde volkeren, onder den angskreet van de massa, die er geen belang bij heeft doch die moet marcheeren zonder ooit te kunnen beseffen waarom — eindelijk tot het inzicht komen : dat recht en billijkheid onder kristelijke menschen niet met menschenbloed wordt geregeld, doch met de vrije en onvooringenomen krachten van het eerlijke inzicht.

Wij staan er op : oorlog is geen fataliteit. Oorlog is nooit onafwendbaar. Oorlog is niet iets wat *moet* !

Ook daar niet, waar onrechtvaardigheid pijnlijk en rechtvaardigheid dus des te dringender is.

v. M.

„ CELISOL " & „ FIBRASOR "

isoleerplaten zijn produkten der Vlaamsche nijverheid.

Warmte- en geluidisoleering worden erdoor op radikale wijze bewerkstelligd.

Techn. inl. en prijsnoteering

Jos. Vander Cruysse, St. Andries, Brugge

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

GOUW ANTWERPEN

Op *Zondag 23 Oktober*, houdt onze gouwafde ling haar tweede algemeene vergadering voor 193

Ze gaat door in het *Hotel de Londres*, de Ke zerlei te Antwerpen.

De eigenlijke vergadering, *om 11 uur*, heeft a dagorde, buiten ambtelijke mededeelingen werkingsoverzicht, een

Spreekbeurt door E. H. Dr. K. Pinxten. Ov « *Vlaanderens ekonomie in België* ».

Dit alleraktueelst onderwerp, eenmaal de kie strijd voorbij, zal vele afgestudeerden naar on vergadering roepen.

Even talrijk verwachten we ze, *met de dame* op *de lunch* om 1 uur.

Hiervoor op voorhand inschrijven (of telefone ren tusschen 5 en 7 uur) tegen frs. 35 per perso (dienst en wijn inbegrepen) bij het sekretaria (Mr. M. Langohr, Maarschalk Gérardstraat 2 Antwerpen, tel. 321.46).

Na de lunch : *Filmische verrassingen*.

Men brengt nieuwe leden mede.

Het Sekretariaa

GALA-BAL

Het bestendig Secretariaat K. V. O. H. V. dee mede dat op *Zaterdag 10 December* a. s. in zaal voor Beeldhouwkunst van het *Paleis vo Schoone Kunsten* te Brussel — een gala-bal z doorgaan voor de leden van het K. V. O. H. V hun families en genoodigden.

Het bestendig Secretariaat verzoekt bij deze alle belanghebbenden dezen datum te willen v houden en ervoor te zorgen, dat in de kringe waar zij zich bewegen, zoo mogelijk over deze datum niet beschikt worde.

Over zeer korten tijd, zal de propaganda voo dit bal ingezet worden en zullen de noodige inlich tingen langs de pers worden bekend gemaakt.

Het bestendig Secretariaat doet van nu af reed beroep op de zeer actieve medewerking van al d leden van het K. V. O. H. V. om den in h vooruitzicht gestelden avond te doen uitgroeie tot een nog grooter succes als dit in het afgelo pen jaar het geval is geweest.

Boekbespreking

Guido Gezelles Ausgewählte Gedicht übertragen von J. Decroos. Paderborn. Verlag de Bonifacius-Druckerei. 1938. 126 blz.

In de nagelaten papieren van Heinrich Pott meyer, wien de Vlaamsche toponymie zeer vee verschuldigd is, bevonden zich, naar we uit he kort voorbericht van onderhavig boekje opma ken, talrijke Duitsche vertalingen van gedich ten van Gezelle. Dr. Decroos, onze meester-ver taler dien we hier niet meer hoeven voor t stellen, heeft een keuze uit deze Duitsche tekste bewerkt en een negental door hem vertaald stukken er aan toegevoegd.

De vertaling is nergens slaafsche navolging zij is een doorgaans persoonlijke en zeer lenig aanpassing aan het Nieuwhoogduitsch taaleige (de archaïseerende stijl werd bewust vermeden) Maar de mirakuleuze toover van het oorspron kelijke kon zelden bewaard blijven. Dit ligt na tuurlijk minder aan den vertaler dan aan de on geëvenaarde vormbeheersching van den dichte zelf.

Dank zij het opnemen van verschillende kleen gedichtjes geeft de keuze een sympathiek beel van Gezelle's werk.

R. F. L.

Drukkerij-Uitgeverij J. Van Mierlo-Proost Steenweg op Mol, 12, Turnhout.

NIEUW VLAANDEREN

22 OCTOBER 1938

De les van Tsjechoslowakije

DE vertegenwoordigers van vier groote Europeesche staten hebben over het lot van Tsjechoslowakije beslist. Het stemt vreugdevol dat de bolsjewistische staat Rusland, die nochtans een verbond met de Tsjechen had aangegaan, buiten de besprekingen werd gelaten. Anderzijds staat men er wel eenigszins over verbaasd dat de betrokken staat zelf niet bij de besprekingen werd uitgenoodigd.

Doch ook dit is niets nieuws. In 1830 werd door de conferentie van Londen over het lot van België beslist zonder dat de Belgen, waar overigens velen onder de leiders de aanhechting bij Frankrijk wenschten recht van medezeggenschap hadden.

Wij moeten daarom uit de ineenstorting van Tsjechoslowakije eenige gevolgtrekkingen, halen waarmede België moet rekening houden.

Vooreerst valt de dikwijls naar voren gebrachte opwerping weg, dat het buitenland zich zal verzetten tegen het inrichten van een federaal België.

Want waar volkeren, die geen gemeenschappelijke taal spreken en een verschillenden aard hebben, werden ondergebracht in een zelfden staat, heeft men, om dezen staat in het leven te houden, geen andere oplossing gevonden dan het federalisme. De Engelschen hebben Lord Runciman opdracht gegeven den pluri-nationalen staat van de ineenstorting te redden en het eenige middel dat deze staatsman heeft beproefd, was het federalisme.

Hoe zouden de groote mogendheden, die het federalisme als eenig middel hebben aangeprezen tot het behoud van den staat in Centraal Europa, dit middel afwijzen, wanneer het behoud van België op het spel staat?

Verder blijkt nu duidelijk dat, wanneer er geen voldoening gegeven wordt aan den rechtmatigen eisch van autonomie in een nationaliteitenstaat, de onvoldane volkeren krachtdadig separatist worden.

Welnu, men bewere zooveel men wil dat de taalwetten verbetering hebben gebracht, hetgeen we trouwens niet loochenen, dat we nog maar weinig te veroveren hebben, alle intellectueelen en mede het gewone volk voelen zich onvoldaan. Wij willen meester zijn in eigen huis, en dat zijn wij nog niet en zullen wij nooit worden in een eenheidsstaat. Wij ergeren er ons aan, dat wij in Vlaamsche legerbataljons nog Fransche commando's hooren, dat op de jury voor het Hooger Onderwijs alles nog in het Fransch gebeurt, dat in alle Commissies en instellingen van den staat geen Nederlandsch mag gehoord worden, dat onze wetten van de Fransche letterlijk worden afgeschreven, dat onze rechtspleging op uitsluitend Fransch model wordt ingericht, dat aan Vlaamsch wetenschappelijk werk in België geen belang wordt toegekend, enz... enz..

Meer dan wij het zeggen kunnen, voelen wij het dat wij in België niet thuis zijn, als we niet over ons zelf kunnen beschikken.

Sommige Vlamingen, die het federalisme als een vage formuul verwerpen, hetgeen niet waar is, bekennen zich voor Groot-Nederland. Hoe zij het opvatten verklaren ze niet verder, maar gelet op de personen die deze gedachte voorbrengen, mogen wij wel denken, dat zij niet voor een afscheiding van Walen en Vlamingen te vinden zijn. Welnu, als zij niet enkel het vage denkbeeld Groot-Nederland aanwenden, om de federalisten te overtroeven, dan moeten ze, zoowel als wij, inzien dat de Walen zich niet zonder federalisme, wellicht ook niet met federalisme, in een Groot-Nederland zullen laten inlijven, en dat zij zich er met hand en tand zullen tegen verzetten en zich liever in de armen van Frankrijk zullen werpen.

Tot hiertoe heeft de verdeeldheid onder de Vlamingen ons altijd verhinderd, er het passende voordeel uit te halen dat wij de meerderheid in het land zijn. Wij hebben die meerderheid wel doen gelden, wat het beleid van onze buitenlandsche politiek betreft, doch niemand kan zeggen wat het zou geworden zijn, indien het praktisch tot een oorlog was gekomen. Want aan de Walen is meer toegelaten dan aan de Vlamingen; zij mogen zeggen dat onze landsverdediging niet naar het Zuiden mag gericht worden, terwijl de Vlamingen niet mogen waarschuwen dat er gevaar uit het Zuiden dreigt. Wij mogen echter het meesterschap over de buitenlandsche politiek te geenen prijze opgeven.

Ook in de binnenlandsche politiek moeten wij onze meerderheid doen gelden. Moesten de Walen in onze plaats zijn, zij waren reeds lang separatisten.

Wij willen echter loyaal zijn, en geen enkel binnenlandsch, noch buitenlandsch, noch godsdienstig, noch sociaal belang schaden, maar wij moeten, na eindeloos geduld van onze meerderheid gebruik maken zonder de rechtmatige belangen van de Walen te kort te doen.

Te Diksmuide hebben duizenden zich aangesloten bij den eisch tot zelfbeschikking, geformuleerd door Prof. F. Daels. Welnu laat het Comité van de IJzerbedevaart een nog grootere vergadering beleggen, waarop de eisch van autonomie zal gesteld worden. De regeerders van België zullen dan den ernst van de zaak inzien, en zullen den wensch van het Vlaamsche volk wel moeten inwilligen. Geleerd door buitenlandsche voorbeelden, zullen zij het niet zoo ver laten komen dat er separatisten geboren worden, die geweldige troeven tegen den staat zouden kunnen uitspelen.

Laten wij er nogmaals den nadruk op leggen, dat ons volk tot nog toe, in zijn geheel genomen, niet separatist is. Maar eens dat de rechtvaardige eisch voor zelfbeschikking of zelfbestuur door honderdduizenden zal gesteld zijn, kan de regeering niet weigeren, ten overstaan van de gevolgen die niet zouden uitblijven.

Het schijnt me belangrijk genoeg hier, in zijn geheel, een brief weer te geven van den Parijschen correspondent van « La libre Belgique » van 6 Juli 1938. Ook in Frankrijk wordt gestreefd naar federalisme en wordt de gewilde verwarring tusschen federalisme en separatisme onderhouden.

« Un décret-loi du 24 mai 1938 reproduit le » texte d'un projet de loi déposé en 1928 par Louis » Barthou et qui n'est jamais venu en discussion. » Il s'agissait déjà, en 1928, de mettre un frein » aux ardeurs der autonomistes et des séparatis- » tes. Et les mêmes rigueurs alors suggérées sont » aujourd'hui décrétées contre ceux qui tenteraient »de porter atteinte à l'intégrité du territoire na- » tional ou de soustraire à l'autorité de la France » une partie de ce territoire.

« En 1928, la Fédération Régionaliste s'était » émue de ce qu'on n'avait pas suffisamment dis- » tingué régionalisme et séparatisme. Le rappor- » teur, en effet, sans confondre fédéralisme et sé- » paratisme, les condamnait également, le premier » tendant à restreindre l'autorité de l'Etat, le se- » cond à la supprimer !

« M. Charles-Brun, secrétaire général de la Fé- » dération Régionaliste reprend ses arguments » d'opposition dans « l'Action Régionaliste », qui » est l'organe de la Fédération; il défend coura- » geusement le fédéralisme, doctrine politique de » belle tradition française, professée par des hom- » mes de tous les partis et qui ne présente aucun » caractère subversif ». Il craint, en effet, qu'on » étende l'interprétation du décret-loi jusqu'à la » condamnation du fédéralisme et il faut remar- » quer que, s'il en était ainsi, il faudrait poursuivre » aussi les doctrinaires du syndicalisme et tous les » théoriciens politiques que proposent à la » France l'exemple de la constitution de la Suisse » et des Etats-Unis.

« Et Charles-Brun, qui est un homme sage, a » raison. Mais nous avons d'ailleurs confiance dans » le décret-loi. Il ne sera pas appliqué contre les » fédéralistes » !

Prof. Mr L. van Bauwel.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

OVERZICHT DER WERKING.
GOUW BRABANT — GEWEST BRUSSEL.

STICHTINGSVERGADERING
« GEWEST BRUSSEL ».

Op **Woensdag 26 October a. s., om 8 uur 's avonds, in het Hotel Atlanta**, Ad. Maxlaan, 114, Brussel, gaat de **stichtingsvergadering** door van de afdeeling «Gewest Brussel » van het K. V. O. H. V.

Benevens een inleidend woord door den algemeenen voorzitter van het Verbond, Prof. Dr H. J. Van de Wijer, zal eene rede gehouden worden door **Mr H. Borginon**, advokaat bij het Hof van Beroep en lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers over volgend onderwerp :

« Na München. — Het nieuwe beeld van Europa en de Vlaamsch-nationale positie ».

De belangstelling, die de opkomst en de werking van het K. V. O. H. V. bij de Vlaamsche academici over geheel Vlaanderen heeft mogen wekken, staat er borg voor dat deze stichtingsvergadering zal beantwoorden aan een algemeenen wensch van de academici uit Groot-Brussel om op hun beurt actief mede te werken aan de uitbreiding van het Verbond en aan de verspreiding van de gedachten, die in doelstelling en standpunt van het K. V. O. H. V. werden neergelegd.

Anderzijds zullen het actueele karakter van het onderwerp en de gekende bevoegdheid van den spreker van aard zijn om een ruime belangstelling voor dezen avond te wekken in de academische kringen van Groot-Brussel.

Dr Ernest Claes, Eere-Voorzitter; Dr Et. Fransman, Voorzitter; Mr A. Clerens, Onder-Voorzitter, Voorzitter van de Club « Payottenland »; Ir N. Claessens, Voorzitter van de Club « Ex-Lovanienses »; Mr J. Walckiers; Ir J. F. Vierin, Sekretaris.

GOUW WEST-VLAANDEREN.
AFDEELING OOSTENDE.

OPENINGSVERGADERING
OP MAANDAG 21 OKTOBER.

Ten derden male staat het jonge K. V. O. H. V. aan het begin van een Akademisch jaar steeds met denzelfden dienenden wil, steeds met hetzelfde volhardende optimisme. Te midden van dit bange tijdsgewricht moeten de Vlaamsche gestudeerden schouder aan schouder staan.

Om de maand zullen we weer bijeenkomen in de bovenzaal van de « Kerlinga » (Wapenplaats, Oostende), om naar het woord onzer leiders te luisteren. We verwachten U dan allen op **Maandag 24 Oktober** naar de openingsvergadering, waar als spreker zal optreden :

Ingenieur Tony Herbert (Voorzitter der Vereeniging voor Vl. reserve-officieren), over **« Vlaanderen in de Branding ».**

We hebben thans reeds een rijk programma voor ons en met Gods zegen zal dit nieuwe Akademisch jaar vruchtbaar zijn en goede vruchten dragen.

Wij verwachten U voltallig, leden van het K. V. O. H. V. !

Dr phil. G. Lefèvre, voorzitter; Apoth. Vandeweghe; Ir Candaele; Dr Vandenbulcke; Mr Coulier; Dr E. Mattelaer, secretaris.

GOUW ANTWERPEN.

We herinneren onze leden nog aan de algemeene vergadering en lunch op Zondag 23 Oktober, te Antwerpen in het Hotel de Londres, resp. om 11 en om 1 uur.

Aan de dagorde : **Dr. K. Pinxten** over **«Vlaanderen's Ekonomie in België ».**

Hiermede noodigen we in het bijzonder ook uit :

de leden van de andere gouwen die in onze vergadering belang stellen ;

en vooral **de leden van den Centralen Raad,** aan wie we geen persoonlijke uitnoodiging konden laten toekomen.

Zoo mogelijk nog Zaterdag-avond waarschuwen bij het Sekretariaat (Maarschalk Gérard straat 26, Antwerpen, Tel. 321.46).

Het Gouwsekretariaat.

NIEUW VLAANDEREN

29 OCTOBER 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Antwerpen

Algemeene vergadering van Zondag 23 Oktober 1938.

NA onze vorige algemeene vergadering van Maart, gewijd aan de Koncentratie in de Provincieraden, hielden we op Zondag 23 Oktober onze tweede vergadering voor 1938.

De stemmige Vlaamsche zaal van het Hotel de Londres te Antwerpen, was met een vijftigtal deelnemers bezet, een flinke opkomst met het oog op de verschillende andere vergaderingen die terzelfdertijd velen onzer leden in beslag namen.

In zijn inleidend woord wees onze voorzitter Dr Lebeer hoofdzakelijk op den volgehouden ijver van het K. V. O. H. V. ten bate der samenwerking tusschen katholieke Vlamingen in de Koncentratie, die bij de jongste gemeenteverkiezingen in zoovele gemeenten prachtige resultaten bereikte. De onpartijdige, verzoenende houding van ons Verbond heeft dan ook zorgvuldig elke stellingname doen vermijden die aan gezegde houding kon afbreuk doen ; indien buitenstaanders hier of daar den naam van ons Verbond op partijdige wijze hebben gebruikt, is zulks te betreuren ; wij mogen daar niet verantwoordelijk voor gesteld worden.

Na nog gewezen te hebben op de regelmatige werking in onze gouw, op de regelmatige bijeenkomsten in de gewestelijke afdeelingen, op de bijzondere feestvergadering van het Kempengewest te Westerloo, stelde de Voorzitter den spreker, E. H. Dr Karel **Pinxten**, aan de vergadering voor als een voorvechter van onze Vlaamsche belangen op ekonomisch gebied en met name in het jonge Kempische nijverheidsbekken, waar hij belangrijke studies aan wijdde.

De spreker had het dan over **Vlaanderens ekonomie in België.**

In een eerste deel handelde hij over de kapitale faktoren van de Vlaamsche ekonomie, hun toestand en hunne toekomst in België.

Een eerste faktor is het **demografisch element.**

De numerieke aangroei van onze bevolking staat voorzeker in betrekkelijk gunstige verhouding, o. m. tegenover Wallonië. We mogen echter niet de verschillende daarbijkomende faktoren uit het oog verliezen : het verlies aan volkskracht door uitwijking naar het buitenland, en door — al is het dan ook meestal slechts tijdelijke — verplaatsing naar Wallonië ; van belang is ook dat de meest specifieke eigen bedrijvigheid van ons Volk, de landbouw, volstrekt niet te voldoende uitkomst biedt aan onze bevolking.

De demografische politiek door de toekomst geboden, wordt dan ook door volgende elementen bepaald : een nationale gezinspolitiek, eigen aan en afgestemd op onze eigen volksgemeenschap (Vlaamsche kinderzegen !) ; een zedelijk geïnspireerde gezinspolitiek, want : « quid leges sine moribus ! » en het meest wellicht een ekonomische levensmogelijkheden-politiek : het tragische feit is daar, dat het normale krachtige gezin meestal voor de onmogelijkheid staat, de toekomst van het kind met vertrouwen in te zien ; bijzonder tragisch is dit feit voor de hooger gestudeerden (zie het vreeselijk gering procent Vlaamsche ingenieurs in onze Limburgsche koolmijnen) en nochtans zijn dezen voor de dubbel zware plicht gesteld, voorbeelden te zijn voor hun volk !

Er is op de tweede plaats **het financieel moment.**

De toestand van België's bankstruktuur is een volledig on-Vlaamsch overwicht in onze Nationale kredietinstelling bij uitstek, de Nationale Bank, en in het aantal bijkomende parastatale kredietinstellingen, in den jongsten tijd ontstaan. Mogelijk nog slechter is de verhouding in het private bankwezen, waar enkele banken, de Société Générale aan de spits, praktisch almachtig zijn, en volledig vreemd en vijandig staan jegens Vlaanderen : hunne macht uit zich rechtstreeks, alle staatsinmenging ten spijt, door de heerschappij van het bancaire kapitalisme op nijverheid en ekonomie. Alle krachten moet Vlaanderen aanwenden om zijn eigen Bankwezen, dat met name in de Kredietbank voor Handel en Nijverheid degelijk is vertegenwoordigd, te steunen en op te werken : elke frank van het Vlaamsch kapitaal heeft zijne plichten jegens de gemeenschap door uitsluitend aan Vlaamsche banken moeten toevertrouwd te worden !

De toekomst blijft echter op dit gebied donker : waar is de macht te halen, om dit noodlottige struikelblok voor de Vlaamsche ekonomische zelfbeschikking, weg te wentelen ?

Ten slotte dienen de **specifieke Vlaamsche nijverheidstakken** vermeld te worden : de textielnijverheid, die meestal zoo schandelijk wordt opgeofferd voor de Waalsche industriebelangen; de havens die zich uitputten in dwaze konkurrentie met onze verwante Dietsche havens ; de landbouw, op wie veelal steeds al de fouten worden geschoven, zonder dat het aandeel van alle produktie en verdeelingsfaktoren evenwichtig en rechtvaardig wordt afgewogen.

In een tweede deel zijner spreekbeurt, handelde Dr Pinxten over **het bedreigd Vlaamsch belang in de steenkolennijverheid.**

De eigen struktuur van Waalsch en Vlaamsch steenkolenbekken, maken het eerste tot een arm, het tweede tot een rijk gebied (vooral door de helling, de dikte en den voorraad der lagen) en de daarmee samenhangende geringere voortbrengstkosten en hoogere voortbrengsteenheid.

De troebelen op de steenkolenmarkt sinds 10 jaar, hebben nochtans steeds en voortdurend maatregelen doen nemen, uitsluitend in het belang der Waalsche nijverheid, en feitelijk ten laste der Vlaamsche.

De politiek der regeering inderdaad heeft eenerzijds invoerrechten en kontingenteeringen gesteld op de vreemde kolen, met als gevolg : duurte voor verbruikers, groote benadeeliging van haventrafiek en textielnijverheid, evolutiebeperking van de Limburgsche mijnen en meteen van geheel de Kempische nijverheid !

En anderzijds overweegt men thans compensatie-maatregelen tusschen beide kolenbekkens! Alleronrechtvaardigste maatregel, die zelfs voor het Waalsche bekken, wegens zijne minderwaardigheid en toekomstbegrensdheid, allerongezondst is, maar die voor de Vlaamsche gemeenschap rechtstreeks diefstal beteekent : èn voor de grondeigenaars, èn voor de gemeenten, èn voor het belegde en te beleggen kapitaal, èn voor de aangewende arbeidskrachten. Alle onze krachten moeten tegen dat onrecht opgesteld worden !

De **besluiten** van de spreker luiden dan :

Zelfs voor zoover de Vlaamsche belangen met de Belgische, in dezen parallel loopen, is de houding van de regeering, en van de haar beheerschende ekonomische grootmachten, noodlottig.

Luider echter spreekt voor ons **de stem van ons Vlaamsch ekonomisch levensrecht, dat niet anders kan dan tegen de Belgische ekonomische politiek gericht zijn, en de eigenmachtigheid van Vlaanderen, ekonomisch gesproken, moet eischen.**

Dat Vlaamsche recht, moet dan een ekonomische politiek van groote allure meebrengen ; want **ons Vlaamsche volk heeft, ook ekonomisch een grootsche toekomstkracht, indien al zijne mogelijkheden kunnen uitgebaat worden** : ook onze rechten op koloniaal gebied moeten in dit verband worden gesteld ; maar ook en vooral, en **zoo spoedig mogelijk, want dat kan spoedig ! een natuurlijke, ekonomische geboden samenwerking met Nederland.**

Het aandachtige publiek van den sympathieken en bevoegden spreker, onderlijnde zijne besluiten, met uitbundige instemming.

Een korte bespreking wees o. m. op den nood aan een bevoegd, wetenschappelijk en praktisch richtinggevend organisme, op Vlaamsch-nationalen grondslag, in zake economie. de werking van V. E. V. en van de vereeniging Economica, dient daartoe aangevuld, of versterkt. Ook de nood van onze Vlaamsche ingenieurs ten aanzien van het Kempisch nijverheidsbekken dient te keer gegaan ; met de overrompeling door volksvreemde werkkrachten, hoogere en lagere, dient evenzeer opgeruimd.

Het eindbesluit was dan weerom **dat het « baas in eigen huis », naar de steeds voorgehouden stelling van het K. V. O. H. V., steeds het parool moet blijven !**

Na een dankwoord van den Voorzitter, verontschuldigde deze nog de afwezigheid der heeren Aertsens, Mr de Weerdt, Dr J. Gevaert, Ir van der Meulen, Dr Verboven, en van onzen algemenen Voorzitter, Prof. van de Wijer.

Een fotografische opname der deelnemers was de overgang van deze ernstige vergadering, naar het gemoedelijke van de lunchtafel, waar een veertigtal leden en dames aanzaten, en waaronder de Mechelsche afvaardiging op diverse wijze uitblonk.

Tot in den vooravond werd na een puik maal gezellig gepraat en geschertst, geklonken en gedronken, in stemmig samenzijn van oude en nieuwe vrienden en kennissen.

Een vergenoegende en hartverheffende « attraktie » was daarbij het afrollen door Cand. Ir van Driessche van een bonte smalfilm over de Vlaamsche aktualiteiten van het verloopen seizoen.

Men besloot met een hartelijk « tot weerziens » te Brussel op de eerstkomende algemeene vergadering met diner van 13 November en op het Bal van 10 December.

Mr M. Langohr, secretaris.

Vereeniging ter bevordering van het Vlaamsche Boekwezen

VLAAMSCHE BOEKENBEURS 1938

De Boekenbeurs met boekententoonstelling, die ieder jaar ter gelegenheid van de Vlaamsche Boekenweek door de V. B. V. B. (Vereeniging ter Bevordering van het Vlaamsche Boekwezen) wordt ingericht, zal dit jaar wederom in de Stedelijke Feestzaal te Antwerpen gehouden worden.

Het aantal standen op de Boekenbeurs zal meer dan 50 bedragen. Al de voornaamste Vlaamsche firma's nemen eraan deel, en vele uitgevers uit Holland hebben ook een stand besproken.

Op de Boekenbeurs zullen o. m. de ontwerpen ten toon gesteld worden, die ingezonden werden in verband met een door de Kon. Vlaamsche Academie en de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde uitgeschreven prijsvraag voor aanplakbiljet, hetwelk de aandacht moet vestigen op een nieuwe letterkundige reeks : de Nederlandsche Literatuur in 100 deelen.

Zooals reds gezegd, zal de opening van de Vlaamsche Boekenbeurs 1938 op Zaterdag 5 November a. s., te 3 uur namiddag, plaats hebben. De tentoonstelling blijft open, alle dagen van 10 u. tot 18 u., tot en met 13 November a. s.

Tegelfabriek VANDE WALLE

Werkhuizen en bureelen :
Roeselare, Trakelweg, 36-38 — Telefoon 24
Verkoopbureelen
Antwerpen, Transvaalstr. 30 — Tel. 917.16

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

OVERZICHT DER WERKING — GROOT BRABANT

Stichtingsvergadering « Gewest Brussel » op Woensdag 25 Oktober ll.

Wegens gebrek aan plaatsruimte moet de publicatie van het verslag over deze vergadering tot het volgende nummer verschoven worden.

Men vindt echter het tweede gedeelte van de rede van Mr Borginon op bl. 1 en 24 van dit nummer.

DEBATAVOND OP MAANDAG 7 NOVEMBER A. S.

De aangekondigde debatavond over de rede,welke Mr H.Borginon op 26 October ll. gehouden heeft op de stichtingsvergadering van onze afdeeling, zal plaats hebben op Maandag 7 November aanstaande te 20,15 uur in het Hotel Atlanta, Ad. Maxlaan 114, Brussel.

De hierbijgevoegde tien stellingen, die door Mr H. Borginon op bewuste vergaderinge verdedigd en verklaard werden, zullen dan aan eene stelselmatige bespreking onderworpen worden.

Degenen die aan het woord wenschen te komen over een of ander van die stellingen worden vriendelijk verzocht zooveel mogelijk op voorhand den korten inhoud van hun thesis aan Mr H. Borginon, Archimedestraat, 60, Brussel te laten geworden.

Zooals op de stichtingsvergadering zijn de dames vanzelfsprekend ook op dezen debatavond hartelijk welkom.

Wij hopen dat, na den grooten weerklank die de rede van Mr H. Borginon in de pers gevonden heeft, de leden van het K. V. O. H. V. er zullen aan hechten talrijk aan deze bespreking deel te nemen.

Het Gewestbestuur.

STELLINGEN VAN MR BORGINON

I. Te München werd, onder bedreiging met wapengeweld, een onrechtvardige en politiek-verkeerde toestand gewijzigd.

Onmiddellijke uitbarsting van oorlog werd er voorkomen, maar nog geen vrede gesticht.

II. Het gevaar voor een internationaal conflict werd er niet verminderd, eerder verhoogd.

III. Sedert het wegruimen van het Tsjecho-slowaaksche bolwerk, is voor België een inval wellicht meer te vreezen van de zijde van Duitschland dan van Frankrijk.

Wordt het Belgisch grondgebied overvallen, dan zal Nederland bijna zeker hetzelfde lot ondergaan.

Afscheiding van Wallonië zou Vlaanderen niet tegen een inval beschutten.

IV. Noch militair, noch economisch, zijn België noch Nederland in staat alléén al hun grenzen te beschermen.

V. Bondgenootschap met een grooten Staat is niet aanvaardbaar, en beteekent practisch opgeven van de Belgische zelfstandigheid.

VI. Innnige samenwerking tusschen Nederland en België op militair en diplomatisch, zoowel als op economisch gebied, ware voor beide de eenige uitweg. Deze samenwerking moet reeds in vredestijd geregeld worden.

VII. Zoolang Nederland er niet kan op rekenen, dat de Walen zoowel als de Vlamingen besloten zijn met alle middelen en ten overstaan van wien ook, een politiek van zelfstandigheid en onpartijdigheid te handhaven, zal dit land in geen geval tot de gewenschte samenwerking te bewegen zijn.

VIII. De weg naar een nauwere samenwerking met Nederland lijkt thans, mogelijk voorloopig, voor ons Vlamingen, over België te loopen.

IX. Afwijzen van autoritarisme en totalitaire staatsvorm, en getrouwheid aan de Nederlandsche staatkunde traditie van werkdadige volksmedezeggenschap, zal verstandhouding bevorderen.

X. Een gewijzigde houding van het nationaalbewuste Vlaanderen ten opzichte van België is slechts te verwachten, wanneer deze staat op federatieven grondslag wordt heringericht.

VLAMINGEN
SPREEKT BESCHAAFD NEDERLANDSCH
SLUIT AAN BIJ DE VEREENIG. VOOR
BESCHAAFDE OMGANGSTAAL, OUDE-GOD,
(ANTWERPEN). BIJDRAGE : 15 FRANK TE
STORTEN OP POSTREKENING NR 4123.86

ONZE TAAL

HET MAALTEEKEN

(Vervolg)

Hoe men nu in het Duitsch en in het Engelsch te werk gaat, vinden wij in een paar boekjes voor het taalonderricht :

1. PAUL VERNIER, Erstes deutsches Lesebuch (J. Groos, Heidelberg, 1903), p. 25 :

Multiplication.

Wieviel ist (macht) 3 mal 5? — Dreimal 5 ist (macht) 15.

Das Einmaleins.

(× = mal.)

1×1 ist 1	1×2=2	1×5=5
2×1=2	2×2=4	2×5=10
3×1=3	3×2=6	3×5=15
u.s.w.	u.s.w.	u.s.w.

2. Prof. Dr. R. KRON, Der Kleine Deutsche, 3, Auflage (J. Bielefelds Verlag, Freiburg im Breisgau, 1916), p. 111 :

« Die Multiplikation ist weiter nichts als eine verkürzte Addition; 4 mal 6 heiszt z.B. soviel als 6+6+6+6. Das Zeichen der Multiplikation ist × oder ein Punkt ; es wird als *mal* gelesen. »

3. R. KRON, Ph. D., The Little Londoner, 14th edition (J. Bielefelds Verlag, Freiburg-Baden, 1914), p. 105 :

« Multiply 234 by 56.

6 times (or 6 multiplied by) 4 (or six fours) are 24 ; put down 4, carry 2 ; 6×3=18, and 2 are 20 ; put down 0 (nought), carry 2, and so on. »

Hieruit blijkt dat het Duitsch gebruik in dit opzicht volkomen overeenkomt met het Nederlandsche, en dat men ook in het Engelsch bij voorkeur op dezelfde wijze te werk gaat als in het Nederlandsch, doch dat daarnaast ook wel eens het Fransche voorbeeld wordt nagevolgd.

Wat zien wij nu in Zuid-Nederland gebeuren?

In onze Vlaamsche lagere scholen is meestal het Nederlandsch gebruik in zwang en in onze jeugd hebben wij het op de gemeenteschool nooit anders gedaan. In het middelbaar onderwijs daarentegen wordt doorgaans, zelfs in de voorbereidende klassen, ten onrechte het Fransch gebruik slaafs nagevolgd. Tot de kindertjes van de aanvangsklassen wordt dan gezegd, dat men schrijft

4 m × 3

en zulks moet lezen zooals de Chineezen : driemaal vier meter.

Ook zijn er Vlaamsche leerkrachten die het Nederlandsch gebruik wel kennen, doch het niet durven toepassen uit vrees voor terechtwijzing vanwege het hoofd der school of den directeur, den schoolopziener of den inspecteur van het middelbaar onderwijs.

Een bevriend onderwijzer heeft aan schrijver dezes medegedeeld dat in een katholieke onderwijsinrichting te Mechelen eens een discussie was ontstaan tusschen een onderwijzer die het Nederlandsch gebruik toepaste en zijn schoolopziener die, waarschijnlijk ten gevolge van zijn Fransche opleiding, bij het rekenen in het Nederlandsch het Fransch gebruik wenschte te doen toepassen.

Wij hebben nog het geval vernomen van een kantonnaal schoolopziener die, desaangaande ondervraagd door een onderwijzeres, haar vrij de keuze liet tusschen het Nederlandsch en het Fransch gebruik.

Ten slotte zij nog opgemerkt, dat L. HEYLEN, leeraar aan de Normaalschool te Mechelen, in de derde uitgave (Lier, 1916) van zijn leerboek Algemeene en Plaatselijke Aardrijkskunde heeft geschreven, p. 43 :

« 4'×15=60' of 1 uur ».

De vierde uitgave van dit werk hebben wij niet ingezien, doch in de vijfde uitgave (1920) vindt men dit verbeterd op blz. 44 :

« 15×4'=60' of 1 uur ».

Mocht nu voortaan het Nederlandsch gebruik gaandeweg in al onze Vlaamsche onderwijsinrichtingen *bij uitsluiting van het voor ons onzinnige Fransche gebruik* toegepast worden. Een groote verwarring en veel zwarigheden, waaronder de Vlaamsche kinderen thans lijden, zouden dan meteen opgedoekt zijn.

Const. H. Peeters.

Het praatje met den lezer

HET WINTERPROGRAMMA

Er wordt langs bekende zijde weer eens zo fijn ge-Slijmering-d aan ons adres, dat het te leuk zou zijn om het onze lezers te onthouden : « De on-» dervinding toont echter duidelijk aan dat er » eigenlijk zeer weinige « a-politieke » intellec-» tueelen zijn en zeker niet bij diegenen die de » pretentie hebben een rol in het openbaar leven » te spelen. Zij hebben WEL politieke opvattin-» gen of verlangens — wellicht weten zij ze zelf » niet heel duidelijk te formuleeren — doch wen-» schen er niet openhartig voor uit te komen.

» Zij verschuilen zich achter cultureele vereeni-» gingen, oud-hoog-studentenbonden, enz., en » ageeren om de politieke partijen te DWINGEN » bepaalde richtingen op te gaan ».

We hebben dit staaltje van vierde-graadslogika niet gebracht om in de wellust te baden van een zo openlijke lof aan onze werking voor het VOLK, boven « de partijen », noch om de schadenfreude luidop te roepen, die men wel noodgedwongen moet ondervinden, wanneer iemand zo hopeloos hogere politiek met partij-belangen verwart, maar om te zeggen : zeer zeker, jongens.

Ja, achter, midden-in de kultuurverenigingen! Want, waar Davidsfonds, V. T. B., Vlaams Verbond voor Brussel en de zoveel — Goddank — andere kultuurverenigingen optreden, op hun kultuur-avonden, in hun moties, hun eisen, hun HELE BESTAANSREDEN is er voor een spel van strikken geen plaats meer. Daar is er maar alleen plaats voor ons volk als VOLK, niet als partijgroep, daar is de Katholieke niets meer dan katholiek, en de Vlaming is er Vlaming.

Daarom komen er nog meer concentraties dan sommige in hun angstvalligheid durfden verwachten : de concentraties der Vlaamse verenigingen, de kultuurcomites, die meer en meer in dorpen en steden aan ons volk gezonde ontspanning brengen, zonder dat het daarbij moet kleur bekennen. En wanneer zo over heel Vlaanderen langs die kulturele weg om wordt gewerkt aan het heil van dat volk-in-zijn-geheel, dan worden de partijen, GEDWONGEN, zij het tegen heug en meug, te gaan werken aan het heil van dat volk-in-zijn-geheel. Dat sommige politieke belangen daarmede niet schijnen gediend, kan kultureel-verenigd Vlaanderen waarachtig niet helpen. Redacteur X.

Liturgische kalender

ZONDAG 6 NOVEMBER

22e ZONDAG NA PINKSTEREN. (Si iniquitates). Gl. Ged. v. d. Oct. v. Allerh. Cr. Pref. v. d. H. Drievuldigheid.

Luik : Ged. 1e H. Leonardus ; 2e Oct.

Mechelen : Ged. 1e H. Foillanus ; 2e Oct. Allerheiligen.

VESP. v. d. Zondag. Ged. v. d. Octaaf Allerheiligen. **Groen.**

MAANDAG 7 NOVEMBER

5e DAG IN HET OCTAAF v. ALLERHEILIGEN. (Gaudeamus). Gl. Geb. 1e v. d. H. Geest ; 2e voor de Kerk of Paus. Credo.

Requiem- en Votiefmis.

Mechelen, Gent, Brugge : H. Willibrordus. Ged. Oct. Allerheiligen. Credo. **Wit.**

DINSDAG 8 NOVEMBER

OCTAAFDAG VAN ALLERHEILIGEN. (Gaudeamus). Gloria. Gedacht. van de Vier H. H. Gekroonde Martelaren. Credo. **Wit.**

WOENSDAG 9 NOVEMBER

KERKWIJDING v. d. AARTSBASILIEK v. d. ALLERH. VERLOSSER. (Terribilis). Gloria. Gedach. (in gelez. Mis alleen) v. d. H. Theodorus. Credo. Gewone Prefatie. **Wit.**

DONDERDAG 10 NOVEMBER

H. ANDREAS AVELLINUS. (Os justi). Gloria. Gedach. v. HH. Triphon, Respicius en Nympha.

Mechelen : H. Odrada. Gloria. Gedach. 1e v. d. H. Andreas ; 2e H.H. Martelaren. **Wit.**

VRIJDAG 11 NOVEMBER

H. MARTINUS (Statuit). Gloria. Gedachtenis v. d. H. Menna. **Vleeschderven.** **Wit.**

ZATERDAG 12 NOVEMBER

H MARTINUS (Sacerdotes). Gl. Geb. 2e « A cunctis » ; 3e naar keuze.

Brugge : Gedach. v. d. H. Livinus. 3e gebed « A cunctis ».

Requiem- en Votiefmis.

Mechelen, Gent, Doornijk : H. Livinus. Ged. (niet **Gent** stad wel Credo) v. d. H. Martinus. **Rood.**

NIEUW VLAANDEREN

12 NOVEMBER 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

AFDEELING BRUGGE.

VERGADERING OP 18 NOVEMBER.

Met wat achterstel wegens de jongste internationale spanning en nu de herinnering hieraan nog frisch is, meende K. V. O. H. V. de reeks wintervoordrachten het best te kunnen inzetten met een lezing over « **Vlaanderen in de Branding** » door **Ir. Tony Herbert,** op Vrijdag 18 November 1938, te 20,30 uur in het Hotel de Londres, Stationsplein, te Brugge.

Voor academici, die voortrekkers moeten zijn voor een volk, is het een gebiedende plicht doelbewust en eensgezind paraat te staan op deze historische momenten. K. V. O. H. V. biedt U een prachtige glegenheid aan om kennis te nemen van de nieuwe gezond-realistische richting in onzen volksstrijd, verdedigd door Ir. Tony Herbert, Voorzitter van de Vlaamsche Vereeniging van Reserve-Officieren.

Allen aanwezig en hartelijk welkom !

Het Comité.

GOUW WEST-VLAANDEREN.

AFDEELING OOSTENDE.

VERGADERINGEN OP 19 EN 28 NOVEMBER.

1. We noodigen hierbij alle belangstellenden uit tot het luisterrijke Avondfeest belegd door K. V. O. H. V., in samenwerking met de Vlaamsche Studentenschap, op Zaterdag 19 November, in de Scala-feestzaal (Oberbayern), Van Iseghemlaan, Oostende.

2. Op Maandag 28 November zal Z. E. P. **Stracke** een merkwaardige voordracht houden over « Oude Adelbrieven ».

3. In de tweede week van December verwachten we Mr L. Picard met zijn voordracht over de laatste gebeurtenissen in Midden Europa.

Het Bestuur.

AFDEELING OOSTENDE.

VERGADERING OP 21 OKTOBER.

IR T. HERBERT OVER « WEERBAARHEID ».

Het probleem van het Europeesch evenwicht is niet opgelost. Een conflict is niet onmogelijk en een uiterste waakzaamheid dringt zich op om te verhinderen dat vreemde machten hier voorbijgaan. De weerbaarheid is de wil van een volk om de verdediging van zijn vaderland te verzekeren, zijn grenzen te behoeden, en den vijand zelfs met de kracht der wapens af te weren.

Wij zoeken geen oorlog, wel integendeel ; ons doel is enkel : het erfgoed onzer vaderen ongerept te behouden.

Daarom : waakzaamheid, weerkracht, moreele inspanning ; beter te sterk, dan te zwak. Er was een tijd dat het anders was in Vlaanderen, en elk burger een krijger was. Vooral in de Middeleeuwen, waar met de gemeentelijke milities de gemeentelijke volksbelangen werden verdedigd. Toen reeds was de Vlaamsche weerkracht defensief, maar ze aarzelde niet tegen den Franschen indringer in 1302 slag te leveren.

Later kwamen in de groote landen zgn. huurlegers op, die een bitteren nasmaak hebben achtergelaten. Ze stonden buiten het volksleven en gehoorzaamden aan niets ten zij aan hun oversten. Hun aanwezigheid verwekte weerzin. Zoo groeide de afkeer voor alles wat militair was. Van de 18e eeuw af werden de huurlegers stilaan nationale legers.

Welk is de moreele waarde der weerbaarheid voor het Vlaamsche volk ?

De weerbaarheid is te vereenzelvigen met onzen wil tot zelfverdediging. Zij sluit direkt weer aan bij de perioden waarin Vlaanderen groot was. Zij schakelt de weermacht terug in ons volksleven als de hoedster der nationale waarden en herstelt de opvoedende waarde der militaire carrière, brengt op den voorgrond de militaire deugden, wekt zucht naar plichtbewustzijn en verantwoordelijkheid, physischen moed, orde en hiërarchie, huldigt het gezagsbeginsel uit qualiteiten van den geest, van het hart, van den wil. De weerbaarheid schept tucht en zelftucht, kweekt wapenbroederschap en kameraadschap, verdrijft egoïsme en individualisme, dit verderfelijk leerstelsel met « maximum » voordeel en « minimum » risico. De mannelijke eigenschappen onzer Vlaamsch-nationale beweging werden te veel afgestompt : ons volk heeft te weinig zucht naar grootheid, het mist durfkracht, het laat begaan. Laat ons opzien naar ons voorbeeld : **Rodenbach** die het uitriep :

« Kameraad !
weer u scherp, en eind' als een soldaat ! »

Rodenbach wekte nationale fierheid op en eveneens Conscience.

Nederland is ons voor. De heropflakkering der weermacht in Vlaanderen zal durvende initiatieven bij de Vlamingen opwekken. Zij zal aankweeken moed en avontuur, ruimte van geest en physische kracht. We hebben geen drang naar ruimte (zie naar Congo !), wij zetten den domper op de ontwakende geestdrift onzer jeugd, wij zijn te arm aan durf en moed.

De weerbaarheidsgedachte zal in Vlaanderen haar goed zaad afwerpen. Wij zullen ophouden een volk te zijn van rustige lui en kleine burgers.

Het tweede deel der voordracht verscheen in extenso in « Nieuw Vlaanderen ».

Dr E. M.

OVERZICHT DER WERKING.

GEWEST BRUSSEL.

STICHTINGSVERGADERING OP 26 OKTOBER.

Woensdag 26 October 1938 om 8 uur, ging in het Hotel Atlanta de stichtings-vergadering door van onze afdeeling ; de opkomst was bevredigend ; er werden een 80-tal aanwezigen geteld, alhoewel dien zelfden avond een voordracht werd gehouden in de K. V. Hoogeschooluitbreiding-Brussel.

Dr. jur. Et. Fransman, Voorzitter van de afdeeling verwelkomde de aanwezigen, verontschuldigde Dr. Ernest Claes, Eere-voorzitter en enkele leden, stelde den spreker, Mr. H. Borginon voor, en gaf verder enkele aanduidingen betreffende de verwachte samenwerking tusschen de twee bestaande Clubs van Oud-Hoogstudenten (Ex-Lovanienses en Payottenland), en de nieuwe afdeeling van het K. V. O. H. V.

Prof. Dr. H. J. van de Wijer, algemeen Voorzitter kwam vervolgens aan het woord en gaf eerst eene interessante schets van het ontstaan en de werking van het Verbond ; na er op gewezen te hebben, dat het K V. O. H. V. berust op de mystiek der academische solidariteit, die zich niet laat aantasten door kritiek en tegenwerking, maar er naar streeft eene leidende positie in Vlaanderen te verwerven, herinnert de algemeene Voorzitter aan de toekomstige actie van het K. V. O. H. V. in verband met zelfbeschikkingsrecht, concentratie, federalisme enz. Verders drukte Prof. H. J. van de Wijer de hoop uit dat het Vlaamsch Academisch Verbond, dat sedert kort oud-hoogstudenten en hoogstudenten onder een vlag vereenigt, eene doelmatige samenwerking zou kunnen bereiken om voor goed een einde te stellen aan de verwarring onder de Vlaamsche intellectueelen. Ten slotte verwees de algemeene Voorzitter naar de belangrijke rol van de nieuwe afdeeling, daar Brussel een zeer bedreigde en tevens zeer centrale en zeer gewichtige voorpost is. Hier meer nog dan elders zijn solidariteit en offervaardigheid bij alle katholieke Vlaamsche intellectueelen onontbeerlijke vereischten.

REDE VAN MR. H. BORGINON.

« Na München, het nieuwe beeld van Europa en de Vlaamsch-Nationale Positie ».

Deze rede werd haast in extenso gepubliceerd in « Nieuw Vlaanderen » van 5 en van heden, 12 November.

De voorzitter bedankt spreker en kondigt aan dat er binnen de veertien dagen eene nieuwe vergadering zal belegd worden om de leden toe te laten, vragen te stellen aan Mr. H. Borginon betreffend zijn uiteenzetting ; de leden worden vriendelijk verzocht, hunne vragen om uitleg eerst schriftelijk aan het bestuur of aan Mr. H. Borginon zelf mede te deelen.

DEBATAVOND OP 7 NOVEMBER.

De debatavond door « Gewest Brussel » op ' November ingericht en waarop Mr H. Borginon aan de hand van tien samenvattende stellingen in de gelegenheid werd gesteld zijn rede van 2(Oktober toe te lichten, werd zeer talrijk bijgewoond en groeide uit tot een politieke gebeurtenis van belang.

Wij beschikken vandaag niet over de noodige plaatsruimte om ten minste over enkele brandende vraagpunten verdere toelichting te verstrekken.

Wij deelen hier echter den tekst mede van de motie, die namens « Gewest Brussel » aan den Centralen Raad van het K. V. O. H. V. werd overgemaakt.

Afdeeling Brussel van het K. V. O. H. V.,

na de rede van 26 October ll. van Mr Borginon over « De Vl. Nationale positie in het nieuwe Europa van na München », en de grondige bespreking van deze rede op 7. November;

Overwegende dat uit deze bepreking duidelijk gebleken is dat noch militair, noch economisch België noch Nederland in staat zijn om met zekerheid ALLEEN al hun grenzen te beschermen;

Overwegende dat bondgenootschap met een grooten Staat niet aanvaardbaar is, en het practisch opgeven beteekent van de Belgische zelfstandigheid;

Overwegende dat innige samenwerking tusschen Nederland en België op militair en diplomatiek zoowel als op economisch gebied, voor beide de eenige uitweg is;

Overwegende dat deze samenwerking reeds in vredestijd geregeld moet worden;

Verzoekt eenparig en met aandrang den Centralen Raad van het K. V. O. H. V. onverwijld de practische mogelijkheden van dergelijke samenwerking tusschen België en Nederland te onderzoeken;

Een intensieve actie op touw te zetten tot verwezenlijking van de voorafgaande voorwaarden die voor deze samenwerking onontbeerlijk zijn, te weten :

a) Het verkrijgen van afdoende waarborgen, voor de handhaving en versterking, zoowel door Walen als door Vlamingen, ten overstaan van wie ook, van de politiek van zelfstandigheid en onpartijdigheid;

b) Afwijzen van autoritarisme en totalitairen Staatsvorm en getrouwheid aan de Nederlandsche Staatkundige traditie van werkdadige volksmedezeggenschap.

c) Herinrichting van den Belgischen Staat op federatieven grondslag.

GOUW WEST-VLAANDEREN.

VERGADERING VAN HET GOUWBESTUUR TE ROESELARE OP 5 NOVEMBER LL.

Waren aanwezig : Mr P. F. Beeckman, Gouwvoorzitter (Kortrijk) ; Dr G. Lefèvre, gouwsecretaris ; Mr Van Tieghem, Roeselare ; Mr G. Debra, Veurne ; Dr Vandenbulcke, Dr E. Mattelaer, Bert Lefèvre, Oostende.

1. **Leden.**

Gouw West-Vlaanderen telt thans 236 leden, als volgt verspreid onder de afdeelingen : Brugge 69 ; Kortrijk 52 ; Oostende 49 ; Roeselare 27; Veurne 20 ; Tielt 14 ; Ieper 5.

2. **Winterwerking.**

Onder de jongeren zal een intense propaganda gevoerd worden. Elke afdeeling belegt ten minste vier vergaderingen. De tweede week van December zal Mr Picard een rondreis doen voor de afdeelingen West-Vlaanderen met een **zeer** interessante voordracht over Tsjechoslowakije. (Gebeurtenissen die hij als journalist zelf heeft mede beleefd). Elke afdeeling zal de noodige propaganda voeren met het oog op het Galafeest K. V. O. H. V. te Brussel op 10 December a. s.

3. De algemeene **Gouwvergadering** zal weer plaats grijpen te Oostende op 23n Juli 1939,waar tevens de tweede Zomerdag van het K. V. O. H. V. zal worden belegd.

4. Er wordt met aandrang gewezen op de noodzakelijkheid der samenwerking K. V. O. H. V. met de Vlaamsche Studentenschap. Op alle feesten (bal-club) moeten ze solidair optreden.

De Centrale Raad van het K. V. O. H. V. mag steeds rekenen op onze Gouw. We zullen zijn betrouwen niet beschamen !

NIEUW VLAANDEREN

19 NOVEMBER 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gewest Brussel

DEBATAVOND OP MAANDAG 7 NOVEMBER.

Op Maandag 7 November ll. ging in het Atlanta-Hotel te Brussel het debat door over de rede van Mr H. Borginon. Deze rede van 26 October, over « Het nieuwe beeld van Europa na München en de Vlaamsch-nationale positie » werd in tien stellingen samengevat, welke in « Nieuw Vlaanderen » van 5 Nov. ll. werden opgenomen.

Wegens plaatsgebrek moeten we hier onbesproken laten de stellingen betreffende de verhooging van het oorlogsgevaar en de vermindering van onze veiligheid, waarover de Vlaamsche pers overigens uitvoerig verslag heeft uitgebracht.

In hoofdzaak willen wij dan wijzen op de toelichting van Mr Borginon aangaande de samenwerking van België en Nederland, de houding van de Walen tegenover België en de Vlaamsch-nationale positie.

De militaire en economische samenwerking met Nederland.

Nadat uit de bespreking was gebleken dat de vergadering akkoord was met het standpunt, dat een militair bondgenootschap met een grooten Staat het praktisch opgeven van onze zelfstandigheid beteekent en dat België en Nederland anderzijds onmachtig zijn om al hun grenzen te beschermen, werd de Belgisch-Nederlandsche samenwerking behandeld.

Deze samenwerking op militair, diplomatisch en economisch gebied was, volgens Mr Borginon, de eenig-mogelijke oplossing, waaraan reeds in vredestijd moet gewerkt worden. Op een vraag van Mr Custers wat hij door samenwerking met Nederland verstond, antwoordde Mr Borginon dat hij de ruimste samenwerking tusschen Nederland en België wenschte voor te staan. Niet alleen op militair doch ook op economisch gebied, want op dit gebied is de positie van België nog minder houdbaar dan van uit militair standpunt. Het wordt hoog tijd dat België en Nederland een economisch blok gaan vormen tegen den autarchischen gordel der ons omringende grootmachten.

De houding der Walen tegenover België.

In verband met de vraag of ook de Walen een absoluut zelfstandige buitenlandsche politiek zullen willen bijtreden, die natuurlijk een « conditio sine qua non » is voor de samenwerking met Nederland, eischte de vergadering oprechtheid inzake militaire politiek en liet opmerken, dat men van de Vlamingen geen « hondsche trouw » mag eischen, als de Walen een vreemden staat boven hun eigen land gaan stellen. Als bewijs voor de deloyale houding van talrijke Walen tegenover België, wees Mr Borginon op de besprekingen in het Parlement, en op de uitlatingen van de Waalsche socialisten op het jongste congres der Belgische Werkliedenpartij.

Van verschillende zijden werd toen opgemerkt, dat door een dergelijke houding het heele probleem wordt gesteld van het voortbestaan van den Belgischen Staat.

De hervorming van den staat op federatieven grondslag.

Mr Borginon wenschte de bespreking dezer stelling in te leiden. Ieder vormt zich, aldus spreker, om het begrip federalisme van tevoren een eigen voorstelling met een eigen stel implicaties en trekt daaruit een reeks conclusies naar eigen voorliefde. Voor sommigen is het federalisme het begin van het einde. Ik geef toe dat de scheiding tusschen het gemeenschappelijke en het lokale soms moeilijk te trekken is. Doch het gaat minder om détails dan om de grondproblemen zelf.

Ik heb getracht, zegde Mr Borginon, den concreten inhoud van dit begrip te omschrijven. Wallonië en Vlaanderen hebben in den huidigen staatsvorm ongetwijfeld bepaalde gemeenschappelijke belangen.Anderzijds zijn er goed afgebakende afzonderlijke belangen, terwijl in andere gevallen de grens tusschen beide gebieden soms moeilijk te trekken is.

Sommigen willen van het woord federalisme niet hooren, doch mijns inziens moet er aan het woord minder waarde gehecht worden dan aan den inhoud. Het woord schrikt sommigen af die voor den inhoud niet terugschrikken, zooals ik kon vaststellen tijdens de onderhandelingen met de K. V. V. Het beginselakkoord K. V. V.-V. N. V. : dat is federalisme. Wanneer ik dit deed opmerken, werd mij geantwoord : « Noem het federalisme indien gij wilt, maar de naam is er toch niet ! »

Mr Borginon is van oordeel dat het federalisme op het plan der decentralisatie noodzakelijk moet inhouden : **een zelfstandige politieke vertegenwoordiging** voor Vlaanderen en voor Wallonië.

Voor het oogenblik is het evenwel nutteloos de bevoegdheden van de centrale en de gewestelijke politieke macht juist te willen afbakenen, vermits ook de Walen hier medezeggenschap hebben. Bepaalde modaliteiten kunnen voor de Walen, andere voor de Vlamingen onaanvaardbaar zijn. Een bewijs dat we niet over modaliteiten mogen gaan twisten, zijn b. v. de militaire aangelegenheden, die we bij de gemeenschappelijke belangen gerangschikt hebben. Want het is maar al te klaar dat ook hier een breede en een enge interpretatie mogelijk zijn. Welnu, wat het militaire betreft, zou de gezagsfeer van het centraal bewind tot de hoogere legerleiding moeten beperkt worden, terwijl het voorbereidend stadium van de legerorganisatie, het drillen der manschappen en de benoemingen tot en met den graad van kolonel, aan het gewestelijk gezag zou voorbehouden worden.

Het probleem van het Limburgsch kolenbekken.

Op economisch gebied zien we dat de Belgische nijverheid een verschuiving naar het Noorden vertoont. Het is echter geen opbloei van de Vlaamsche nijverheid in Limburg, maar veel meer een nieuwe vorm van de kolonisatie van Vlaanderen : want niettegenstaande onze numerieke meerderheid, hebben vreemde financieele machten het Limburgsch kolenbekken bezet. Hoe kan een unitaire Belgische staat het initiatief nemen om deze Vlaamsch-vreemde macht uit te drijven. Doch een georganiseerd Vlaamsch gewest zal financieele verrichtingen moeten doen, het zal beroep moeten doen op de banken. Dit beroep van een staat op de banken is echter geen eenzijdig dienstbetoon.Zoo wordt, dank zij een eigen Vlaamsch gezag, om de politieke kern ook een eigen Vlaamsche economie geschapen, en zullen onder betrouwbare leiding financie en economie gemakkelijker naar de eischen van het eigen volkswezen worden omgebogen.

Het probleem Brussel.

Antwoordende op een opwerping van dh Van Dorpe, die beweert dat geen federalisme mogelijk is zonder groot gevaar Brussel te verliezen, laat Mr Borginon opmerken dat we de dertig laatste jaren te Brussel, zonder federalisme, terrein hebben verloren met een geometrische snelheid. Alle wetten blijven hier doode letter en gedeeltelijk met goedvinden van de Brusselsche bevolking zelf, die door de pers tegen ons wordt opgeruid. We maken ons illusies, als we denken dat de numerieke meerderheid van de plattelandsche bevolking is opgewassen tegen het Waalsche blok, tegen de Brusselsche macht en tegen de financieele concentratie.

Het eenige middel om Brussel te redden, is het aankweeken van een sterker Vlaamsch-nationaaal bewustzijn in Vlaanderen, en de politieke organisatie van een Vlaamsche macht, die de Vlamingen te Brussel zal steunen. Dit is slechts mogelijk door een federaal systeem. Zoo zullen de betrekkingen tusschen de hoofdstad en Vlaanderen ook op economisch gebied gunstig beïnvloed worden. Wat te Brussel vereischt wordt, is dat de belangenfaktor in omgekeerde richting zou werken, als totnogtoe het geval was.

Zoolang we geen eigen staatsapparaat bezitten, zullen we aan het kortste einde trekken.

AFDEELING KORTRIJK.

Het Katholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudenten verbond — afdeeling Kortrijk houdt haar eerste Wintervergadering op **Donderdag 24 November** a. s. om 8.15 uur 's avonds in het **Vlaamsch Huis,** Groeninghestraat te Kortrijk. — Als spreker treedt op :

Mr Henri **Borginon,** advocaat te Brussel, met een voordracht over : « Onze Vl. Nat. positie na de jongste gebeurtenissen op internationaal gebied ». —

Gezien het belangrijk onderwerp dezer voordracht gaat de voordracht door in de groote zaal van het Vlaamsch Huis en worden alle belanghebbenden mede uitgenoodigd.

Toegang : — Kosteloos voor de leden. — 3 fr. voor niet-leden.

GALABAL K. V. O. H. V.
OP 10 DECEMBER a. s.

Ieder lid van het K. V. O. H. V. houde van nu af dezen datum vrij en make propaganda bij vrienden en kennissen.

DE CENTRALE RAAD.

De strijd voor den Vrede en de Bedevaartfilmen

Wie zou durven te ontkennen dat de IJzer- en Bedevaartfilmen niet oneindig veel hebben bijgedragen tot de vredesgedachte en vredeswil der volkeren ! Immers daarin zagen onze Vlaamsche menschen **wat** oorlog was en klonk de geweldige vraag op : « Wat nut is er geweest in 't storten van ons bloed ! » terwijl op het doek de kruisjesvelden uit allerhande kerkhoven U toeriepen : Dàt nooit meer !... En wanneer men daarna, in de Bedevaartfilm de honderdduizenden Vlamingen ziet, jaarlijks rondom hun IJzertoren geschaard, in wiens voetstuk, in vier talen de leuze « Nooit meer oorlog!» staat geschreven, dan kan men beseffen, van welke beteekenis voor de vredesgedachte deze filmen zijn !

Het Bedevaartsekretariaat beleeft thans een nieuwe triomf met zijne filmen ! Daarom, Bedevaartvrienden, aarzelt niet langer ! Richt filmavonden in met onze Front- en laatste Bedevaartfilmen.

De alomgekende en gewaardeerde programmaleider der IJzerbedevaarten, de heer **Juliaan Platteau,** stelt zich ter beschikking van alle Vlaamsche vereenigingen om de filmavonden met zijn talentvolle spreekbeurten op te luisteren.

Reeds werden meerdere gemeenten ingeschreven o. a. Alsemberg, Vladsloo, Merkem, Klein-Gelmen, Woumen, enz. enz.

Nu vooral moeten wij meer dan ooit **vredesavonden inrichten !**

Voor alle inlichtingen aangaande spreker, filmen, toestel, enz. zich wenden tot het Sekretariaat, Cl. De Landtsheer, Maria Doolaeghestraat 39, Diksmuide. (telefoon 240).

NIEUW VLAANDEREN

26 NOVEMBER 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

GALA-BAL

OP ZATERDAG 10 DECEMBER 1938 TE BRUSSEL.

Het Bestendig Secretariaat van het Katholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudentenverbond deelt mede :

Zooals verleden jaar, heeft ook ditmaal de Centrale Raad van het K. V. O. H. V. besloten tot het inrichten van een Gala-Bal. Dit avondfeest, waarop al de leden van het Verbond met hun familieleden, vrienden en kennissen zullen uitgenoodigd worden, gaat door op Zaterdag 10 December 1938 in de zaal van Beeldhouwkunst van het Paleis voor Schoone Kunsten te Brussel.

De bedoeling is om, naast de vergaderingen en politieke diners een gelegenheid te scheppen waarop al de leden van het Verbond met hunne families elkaar zullen ontmoeten en waar, op aangename wijze, nieuwe betrekkingen kunnen aangeknoopt worden en oude vriendschapsbanden nauwer toegehaald.

De Centrale Raad rekent er dan ook op dat de leden met geestdrift er toe zullen bijdragen om van dit avondfeest weer een hoogtepunt te maken in het Vlaamsch gezelschapsleven.

Een feestcommissie werd aangesteld die de organisatie van het bal op zich genomen heeft en reeds thans een dringend beroep doet op al de leden van het K. V. O. H. V., opdat zij den avond van 10 December zouden vrijhouden en al hunne vrienden en kennissen aanzetten om dit eerste avondfeest bij te wonen.

Gouw West-Vlaanderen

AFDEELING BRUGGE.

EERSTE WINTERVERGADERING OP 18 NOVEMBER LL.

OP Vrijdag, 18 November, heeft de Brugsche afdeeling van het K. V. O. H. V. haar reeks wintervergaderingen hervat. Er was een uitzonderlijk talrijke opkomst, die door den voorzitter hartelijk verwelkomd werd.

Als spreker trad op **Ir Tony Herbert,** voorzitter der Vereeniging voor Vlaamsche Reserveofficieren, die een markante lezing hield over « **Vlaanderen in de Branding** ». Met gezond-realistischen zin verduidelijkte spreker in het eerste deel de beteekenis der weerbaarheidsidee voor onze nationale beweging.

Voor ons volk behelst weerbaarheid geen offensieve of aanvallende bedoelingen. Het doel is enkel de verdediging van het erfgoed onzer vaderen te behartigen en de grenzen tegen schending te behoeden. De oorlog is onze grootste vijand en om dezen vijand van ons land verwijderd te houden, moet ons volk zich de noodige waakzaamheid, de noodige moreele weerkracht en materieele inspanning opleggen.

Het eenige wat wij kunnen en moeten betrachten is den oorlog buiten onze grenzen te houden. Op dit oogenblik is een sterke weerbaarheid een dringende vereischte voor ons volk. Tegenover de na den wereldoorlog in Vlaanderen ontstane defaitistische mentaliteit, alsof de weerbaarheidsidee in tegenstrijd zou zijn met de vredesgedachte, de bewapening regelrecht voeren naar oorlog, al wat voor landsverdediging wordt uitgegeven loutere geldverspilling is, enz., stelt spreker het beeld van het middeleeuwsche Vlaanderen, toen de weermacht de uitdrukking was van 's volks vrijheidsliefde en fieren nationalen zin, toen volk en weermacht één waren.

De oorzaken achterhalend van deze tegenstelling, worden in de eerste plaats geschiedkundige beweegredenen aangegeven. De groeiende tegenzin van ons volk tegen het leger is vooreerst uit te leggen door het feit, dat verscheidene eeuwen lang vreemde huurlegers over ons land hun volstrekt niet voorbeeldige overheersching hebben gevestigd. Verder werd deze vijandigheid nog scherper geaccentueerd door de verhouding leger en Vlaamsche beweging.Het leger was alles behalve een prettig milieu voor de Vlamingen. Het werd het symbool van alles wat anti-Vlaamsch was.

Het zou een fout zijn, niet alles in het werk te stellen om weerbaarheid en volk te verzoenen, steeds het uiteindelijk doel in het oog houdende den vrede te bewaren en ons territorium ongeschonden te behouden en te beveiligen.

Breedvoerig wordt de moreele waarde der weerbaarheidsidee bepaald. Er wordt aangetoond hoe ze het samenhoorigheidsgevoel verhoogt, het egoïsme verdrijft en het voor de volksverbondenheid zoo gevaarlijke individualisme. Een der belangrijkste vruchten van een diep in ons volksleven doordringende weerbaarheidsidee, is het wekken van meer viriliteit in onze nationale beweging. Op de slapheid en weekheid van ons volksgemoed zal zij een ingrijpenden invloed uitoefenen en het Vlaamsche volk weer ontvankelijk maken voor grootsche ondernemingen en durvende initiatieven. Immers weerbaarheid is ten nauwste verwant met grootheidszin. Wij verwachten van de weerbaarheidsidee, dat zij onze jeugd zal helpen terugschenken den durf om iets groots te ondernemen, den moed om iets vol te houden, de zelfzekerheid om trouw te blijven aan land en volk en beiden uit ganscher hart te dienen.

Na een korte pauze behandelde de met spannende aandacht beluisterde spreker het tweede deel van zijn spreekbeurt, dat het prangende vraagstuk van onze zelfstandigheidspolitiek met betrekking tot het oorlogsgevaar behandelde.

Het komt er voor ons op aan, de veiligheid van ons Europeesch grondgebied te verzekeren en tevens de veiligheid en het behoud van onze kolonie. Dit kan alleen bereikt door de door den Koning uitgestippelde zelfstandigheidspolitiek. De meerderheid van het land eischt zelfstandigheid en neutraliteit. Het behoort dan ook er voor te waken, dat alle maatregelen worden getroffen om deze beveiligende politiek te waarborgen.

Onze gansche toekomst staat op het spel. Wij zijn een volk in opgang en het gaat om gansch de stralende volkstoekomst van Vlaanderen. Een nieuwe oorlog zal van langen duur zijn en de vernieling van gansche gewesten en gouwen met zich medesleepen. Zonder sterken weerbaarheidswil kunnen wij den oorlog van onze grenzen niet verwijderd houden.

In het licht der jongste internationale gebeurtenissen wordt wel eens de vraag gesteld, of het wel eenig nut kan hebben voor een klein land al of niet over een sterke weerbaarheid te beschikken. Duidt het lot van Tsjechoslowakije niet aan, dat het toch ten slotte de groote mogendheden zijn, die over de toekomst van de kleine landen beschikken, zonder dat rekening gehouden wordt met hun weerbaarheid ? Deze vergelijking gaat mank, omdat de positie van het land, dat een allegaartje was van kunstmatig bijeengebrachte volkeren, niet kan vergeleken worden met de beteekenis en de rol van ons land.

Om de roeping van ons buitenlandsch beleid en de daaruit voortvloeiende militaire politiek trouw te blijven, moeten wij vooreerst onze politiek van zelfstandigheid verder uitbouwen en met klem door onze diplomatieke vertegenwoordiging in het buitenland bevestigen. Samenwerking en akkoord met Noord-Nederland op het diplomatieke terrein is hier geboden.

Wij moeten in de tweede plaats zorgen voor de aanpassing van onze weerbaarheid aan onze internationale positie. De weerbaarheid van ons volk is de basis van onze zelfstandigheid. Hier ligt nog veel saneerend werk voor de hand. Ons verdedigingsstelsel dient tot alle grenzen uitgebreid en preventieve samenwerking tusschen Noord en Zuid dient gezocht.

Ten slotte moeten de neutraliteitsgedachte bij de publieke opinie bevorderd worden. Wij moeten ons houden buiten den belangenstrijd van de geburen en ons niet laten binden noch door politieke, noch door ideologische, noch door militaire banden.

Wat de beveiliging van onze kolonie betreft, wordt beklemtoond, dat wij aan onze overzeesche bezittingen niet laten raken. In de economische worsteling, die zich met den dag scherper laat aanvoelen, is onze kolonie de machtigste hefboom voor onze welvaart. Op het stuk van de koloniale beveiligingspolitiek wordt met aandrang de noodzakelijkheid van aansluiting met Nederland voorgehouden. Ook onze Noorderbroeders staan voor het probleem der integriteit van hun koloniaal bezit en alles wijst op een gemeenschappelijke politiek en streven ter beveiliging van kolonie en moederland.

Deze uiteenzetting werd sympathiek toegejuicht. Er volgde een gedachtenwisseling, die vooral liep over de practische mogelijkheden van de beveiliging van het grondgebied en de kansen van samenwerking tusschen Noord en Zuid.

AFDEELING OOSTENDE.

VOORDRACHT DOOR PATER STRACKE.

Op Woensdag 30 November a. s. en niet op Maandag 28 November, zooals eerst werd medegedeeld, komt **Z. E. Pater Dr Stracke** naar Oostende, waar hij in de feestzaal van Kerlinga optreedt met het onderwerp :

Oude adelbrieven.

Hij kent, als geen, Vlaanderens verleden en heeft zijn leven van studie en arbeid steeds gesteld in den dienst van zijn Dietsche gemeenschap.

Eén feit slechts willen wij uit zijn leven aanhalen. Na den oorlog, terwijl hij in Polen vertoefde, werd hij gedaagd voor het Belgisch gerecht. Had men gehoopt dat het gemakkelijk zou gaan hem bij verstek te veroordeelen en den schrijver van « Arm Vlaanderen » nu te beloonen om zijn Vlaamsche trouw? Maar Pater Stracke bekwam de toelating van zijn Generaal en kwam zich verdedigen. « Het echte gebed bestaat in zelfrespect en plichtsbetrachting ter wille en ter liefde van ons volk », zoo schreef hij.

Hij werd ervan beschuldigd menschen te hebben aangezet om... voor Duitschland te werken ! Uit heel het proces is gebleken dat zelfs het stoffelijke element der feiten ontbrak : er was geen schuld in dezen man.

Pater Stracke werd...., veroordeeld tot drie jaar gevangenis. Voor zijn Vlaamsche volk is en zal hij steeds blijven de eenvoudige Pater Stracke, schrijver van « Arm Vlaanderen » : een man, naar wien de liefde gaat van de Vlaamsche jeugd en van de geheele Vlaamsche gemeenschap.

De Vredessteen op 11 November

In den IJzertoren geplaatst bekwam eenieders goedkeuring en bewondering . De woorden spreken duidelijk den vredeswil uit der volkeren :

« *Door den vredeswil der Volkeren en de herin-* » *nering aan den oorlogsgruwel* 1914-18 *werd in* » *dit jaar* 38 *een nieuwe wereldramp voorkomen* ».

Men weet dat door alle plaatselijke Vlaamsche Oud-strijders-bonden een afbeelding in kleur van dezen gedenksteen op 11 November werd onthuld. Vele vrienden vroegen ons reeds of zij niet in bezit konden komen van die plakbrief (1 m. x 0,62 m.) daar zij deze voor hunne dokumentatie wenschen te bezitten. Wij kunnen met genoegen melden dat nog enkele tientallen exemplaren ervan beschikbaar zijn en gestuurd kunnen worden aan den prijs van 4 fr. (franco in kartonnen rol) bedrag te storten op postrekening nr. 113.465 (Cl. De Landtsheer) IJzerbedevaart, Diksmuide, met vermelding « *voor plakbrief Vredessteen* ».

NIEUW VLAANDEREN

3 DECEMBER 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Gouw West-Vlaanderen

AFDEELING KORTRIJK.

DEZE afdeeling bericht over haar winterwerking :

Het bestuur van de afdeeling Kortrijk, K. V. O. H. V. heeft beslist dat er gedurende het winterseizoen 1938-1939 een viertal spreekbeurten zullen gehouden worden, en dat zooals verleden jaar, samen met de studentenclub een gala-bal zal worden ingericht.

Wij twijfelen er niet aan of al de academici, die de werking van ons Verbond volgen, zullen erkennen dat het in de Vlaamsche Beweging van onze dagen, de belangrijke taak van zijn voorgangers waardig voortzet.

Deze beschouwing alleen reeds zou er elke afgestudeerde moeten toe aanzetten om er prijs op te stellen lid te worden van het Verbond en andere leden aan te werven. Alleen wanneer de Centrale Raad een zeer aanzienlijk getal intellectueelen in Vlaanderen achter zich heeft, kan hij doelmatig werken.

Te Kortrijk doen wij ons best om van onze afdeeling het centrum te maken waar alle academici van Vlaamschen huize, welke overigens ook hun politiek-Vlaamsche kleur weze, elkander kunnen aantreffen in een atmosfeer waar ongedwongenheid, kameraadschappelijkheid en echte Vlaamsche solidariteit den boventoon hebben.

Daarom hopen wij dat u er zult aan houden onze vergaderingen bij te wonen, waarop wij steeds een belangwekkend onderwerp door een bekend spreker laten behandelen.

Gij zult er oude kennissen aantreffen, gij zult gelegenheid hebben er nieuwe te maken, en zoodoende zal ieder van ons het zijne er toe bijdragen om in onze steden een voornaam gezelschapsleven te doen ontstaan, iets waar wij toch allen, buiten ons familie- en beroepsleven, zulk een behoefte aan hebben.

Een eerste vergadering ging door op **Donderdag 24 November ll.**, met als spreker, Mr H. Borginon, advocaat te Brussel, over « Onze Vl. Nat. positie na de jongste gebeurtenissen op internationaal gebied ».

Op 8 December komt Dr Leo Picard, uit den Haag. Hij zal handelen over « De Gebeurtenissen in Tsjechoslowakije ».

Onze leden hebben recht op kosteloozen toegang. Voor niet-leden is de toegangsprijs 3 frank.

Ons privaat gala-bal, ingericht in samenwerking met de Kortrijksche Club der Leuvensche Hoogstudenten, gaat door op 4 Februari 1939.

Het Bestuur.

Mr Borginon over "Onze Vla. Nationale positie na de jongste gebeurtenissen op internationaal gebied".

Het was voor een buitengewoon talrijke opkomst en een uitgelezen gezelschap, dat Donderdag 24 dezer de eerste Wintervergadering, onder voorzitterschap van Mr P. F. Beeckman gehouden werd.

De spreker zelf, het actueele van zijn onderwerp, de weerklank van zijn optreden te Brussel voor de zusterafdeeling K. V. O. H. V., de verwarde verslagen over deze voordracht, dit alles had ten zeerste de belangstelling opgewekt.

De voordracht welke in groote trekken de weergave was van deze te Brussel gehouden en waarover uitvoerige verslagen verschenen zijn, was thans des te actueeler, nu de stelling der samenwerking met Noord-Nederland in het licht werd gesteld van het laatste bezoek van Koning Leopold aan Nederland.

Vanaf de eerste rede uitgesproken door den Nederlandschen gezant te Brussel, nog vóór het vertrek van den Koning, kwam de nieuwe koerswending duidelijk tot uiting ; gevolg van België's zelfstandigheidspolitiek, welke sedert jaren de Vlaamsche politiek was (officieel heet het dat ze ingeluid werd door Koning Leopold's rede van October 1936), gevolg ook van een algemeenen drang naar samenwerking en een nieuw gevoelen van samenhoorigheid dat meer en meer tot uiting komt ; gevolg ten slotte van het besef bij de Vlamingen en althans sommige Nederlanders, dat wij niet normaal de eene zonder de andere kunnen bestaan op economisch en financieel gebied.

Het komt er dan ook meer dan ooit op aan dat Vlaanderen zich als een volkspersoonlijkheid opwerkt, dat een al te passieve houding tegenover het staatsbeleid prijs gegeven wordt voor een meer reëele. Er liggen bittere lessen genoeg in het verleden, waar de gansche studentenbeweging ten prooi viel aan dit irreëele, waar men de prachtige Jong-studentenbeweging dood kon krijgen waarvan thans nog de huidige jongere generatie de noodlottige gevolgen draagt. Men meende alles gedaan te hebben wanneer men Groot-Nederlandsch of Dietsch dacht, veel werd erover gesproken in het ijle; maar er was weinig reëels aan dat denken, geen voldoende werkelijkheidsbegrip in de werking en bij gebrek aan werkelijkheidszin ging alles teloor.

Van uit een bepaalden hoek werd in den laatsten tijd veel geschermd met wat men daar noemt « de uitbreidingsmogelijkheid of de uitbreidingspolitiek van Vlaanderen ». Alsof Vlaanderen reeds daaraan moest denken, daar waar het nog niet eens gelijkheid verwierf, of zijn barre bestaan heeft weten te beveiligen ! Men hoeft maar even na te gaan, op economisch, administratief of op financieel gebied, waar nog alles bijna in handen zit van Walen en Brusselaars, in alle geval van niet-Vlamingen ; — expansiepolitiek van Vlaanderen ? Laten zij die daarmede uitpakken b. v. eerst deze meerderheidsfactoren doen gelden in het Limburgsch kolenbekken en in de financieele instellingen welke Vlaanderens Economie beheerschen. Het is een utopie te gaan denken dat het verschil in de bevolkingsaanwas ons spoedig het overwicht in België zal verzekeren.

Wel moet er naar gestreefd worden om door volgehouden werking en het noodige realisme een hervorming van den centralistischen Staat en een Nederlandsche samenwerking te verkrijgen ; dit zal medebrengen een zelfstandig bestaan van het Vlaamsche Volk, minder gevaar om betrokken te worden in een mogelijken komenden oorlog en door collaboratie met het Noorden, ongekende mogelijkheden op economisch gebied.

Op interpellatie van een der aanwezigen, behandelde spreker het immer actueele en brandende vraagstuk « Brussel ».

Hij verklaart, dat het te vroeg is om Brussel zonder meer bij het Vlaamsche land te kunnen voegen, er is geen dwang mogelijk ; doch zonder Brussel worden tienduizenden Vlamingen prijs gegeven. Wel wordt er steeds met aandrang door zekere optimisten gewezen op den aangroei der Vlamingen die te Brussel inwijken, hetgeen de mogelijkheid met zich zou medebrengen er binnen een bepaalden tijd tot meerderheid te groeien. Welnu de teruggang der Waalsche economie heeft o. a. met zich meegebracht dat er thans veel meer Walen naar Brussel komen om er een broodwinning te zoeken dan vroeger, en dat in zekere distrikten het procent der Waalsche inwijking grooter is dan dit der Vlaamsche, met als rechtstreeksch gevolg verzwakking van den Vlaamschen invloed.

Een tusschenkomst van hoogerhand tot eerbiediging der Vlaamsche rechten ? Geen denken aan, daar spreker er innig van overtuigd is dat ieder Ministerie moet vallen, wanneer het bij voorbeeld zou trachten de taalwet op onderwijsgebied toe te passen ; te meer nog daar een centralistische staat steeds zal gekant blijven tegen alles wat zou aanleunen bij een gezonde afbakening.

Zoo blijft er maar één oplossing te beschouwen : « decentralisatie » ; dat Vlaanderen dank zij zelfregeering een intensief nationaal gevoel gaat aankweeken bij de eigen bevolking, dat het economisch zelfstandig komt te staan en ook economisch sterker wordt ; **dan pas zal Brussel moeten buigen** : Waarom zou Vlaanderen er zijn eigen Vlaamsche scholen niet hebben, die het tot de beste zou maken, en die aan de kinderen een Vlaamsche vorming zullen geven. Een zich-zelf regeerend Vlaanderen zal de Brusselsche zakenwereld kunnen dwingen grondig Vlaamsch aan te leeren wil het geen gevaar loopen geen zaken in Vlaanderen meer te doen ; eens zoover gekomen, zullen de Brusselaars geen vijanden meer zijn van het Vlaamsch.

Dit is voor spreker de eenige mogelijke uitweg met de Brusselsche moeilijkheid, een oplossing welke echter van zelf sprekend uitgesloten wordt in een centralistisch regiem.

***

Dr. Leo **Picard** uit den Haag werd uitgenoodigd door de plaatselijke afdeeling van het Katholiek Vlaamsch Oud Hoogstudenten Verbond om een voordracht te houden over :

« de Gebeurtenissen in Tsjechoslowakije »,

gebeurtenissen welke hij ter plaatse als journalist heeft gevolgd. — Deze actueele voordracht gaat door op Donderdag 8 December e. k. in het **Vlaamsch Huis**, Groeninghestraat, te Kortrijk, om 8 uur 's avonds. —

Ook niet-leden worden toegelaten.

AFDEELING BRUGGE.

De Heer **Leo Picard**, Dr. Hist., die als correspondent van « Het Vaderland », (den Haag), in Tsjechoslowakije verbleef, zal een lezing houden over :

De gebeurtenissen in Tsjechoslowakije,

op Vrijdag, 9 December e. k., te 20.30 uur, in het Hotel de Londres, Stationplein, te Brugge.

Nu deze internationale verwikkelingen, uit historische omstandigheden gegroeid, op haar beurt stilaan uit de actualiteiten van de pers, naar het gebied der historie verhuisden, is het buitengewoon belangwekkend het oordeel te hooren van een ooggetuige, die de journalistiek paart aan historische kennis.

Toegang voor leden kosteloos, voor niet-leden : 3 frank.

Het Comité.

Boekbespreking

De N. V. Em. Querido's Uitgevers Maatschappij te Amsterdam is van plan een novellenbundel « Europa 1939 » uit te geven.

Em. Querido's Uitg. Mij. wil door dezen bundel een overzicht geven van het prozawerk der jonge Europeesche generatie tusschen 25 en 35 jaar. Elk Europeesch land zal daarin vertegenwoordigd worden door het werk van zijn jonge generatie. De eerste uitgave verschijnt in de Nederlandsche taal. Over uitgaven in andere talen zijn onderhandelingen gaande. Inzendingen worden aan het adres der N. V. Em. Querido's Uitg. Mij., Amsterdam, Keizersgracht 333 verwacht. Toevoeging van een korte bio-, bibliographie en een portret van den auteur zijn voorwaarden voor een eventueele opname in den bundel. Inzendingen, die voor den bundel niet geschikt zijn, worden, mits porto voor terugzending is bijgevoegd, geretourneerd. Uiterste termijn van inzending : 1 Februari 1939. De omvang mag niet grooter zijn dan 4000 woorden.

NIEUW VLAANDEREN

10 DECEMBER 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw Oost-Vlaanderen

WINTERPROGRAMMA.

Het Katholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudenten Verbond bestaat nog maar twee jaar. Het is er gedurende deze korte tijdspanne in geslaagd zich over heel Vlaanderen in te richten ; er bestaat geen arrondissement meer waar niet een gewestelijke afdeeling werd gevormd. Meer dan dertien honderd academici zijn reeds toegetreden.

Gedurende den korten tijd van zijn bestaan heeft het K. V. O. H. V. onbetwistbaar een bestendige, belangrijke rol gespeeld in het Vlaamsche politieke leven. In de veertiendaagsche vergaderingen van den Centralen Raad, op zijn congressen, gouwvergaderingen en politieke diners, op zijn talrijke gewestvergaderingen heeft het K. V. O. H. V. problemen behandeld en beslissingen genomen, die van groote beteekenis zijn geweest en die diep op het Vlaamsche politieke gedachtenleven hebben ingewerkt.

Van de veelvuldige gelegenheden tot nieuw contact werd door de leden dankbaar gebruik gemaakt om oude vriendschapsbanden weer vast te snoeren. Door het vormen van een Vlaamsch Academisch Verbond werd de langgewenschte academische solidariteit tusschen Oud-Studenten en Studenten tot een werkelijkheid gemaakt.

Wij moeten echter bekennen dat, door allerlei omstandigheden, de werking in onze gouw de laatste maanden te wenschen heeft over gelaten. Op de vergadering van het gouwbestuur, die Zondag 27 November l. l. heeft plaats gehad, werden, met algemeene goedkeuring, maatregelen genomen die in onze gouw een nieuwe, regelmatige werking waarborgen.

Vier gouwvergaderingen zullen in den loop van dezen winter nog gehouden worden. Volgende actueele en zeer belangrijke onderwerpen zullen door bevoegde sprekers worden behandeld :

« Federalisme, — begrip en feit » ;

« Wordt de Vlaamsche economie door centralisatie of decentralisatie gediend ? » ;

« Wat bedoelt het V. N. V. door zelfregeering ? » ;

« Kan en mag het federalisme in den schoot van de K. V. V. verdedigd worden ? ».

Deze vergaderingen zullen doorgaan in de hoofdsteden van vier verschillende arrondissementen. De eerste vergadering zal plaats grijpen te **Gent, op Zondag 8 Januari 1939, om 15,30 uur.**

Maatregelen werden ook getroffen voor een vruchtbare gewestelijke werking.

Dezelfde redenen die een normale gouwwerking hebben verhinderd zijn ook oorzaak geweest, dat in den loop van het jaar 1938 nog niet tot de inning der lidgelden werd overgegaan. Einde 1937 werd door den Centralen Raad vastgesteld dat het lidgeld 40 fr. zou bedragen ; slechts 25 fr. echter voor de academici, die nog niet ten volle twee jaar waren afgestudeerd.

Van de lidgelden moet 25 fr. per lid aan de Centrale kas worden afgedragen. Daar de Centrale Raad zeer actief en zeer vruchtbaar heeft gewerkt, en de administratieve kosten zeer hoog oploopen, is deze bijdrage aan de Centrale kas volledig gemotiveerd. De gouwwerking is echter gering geweest. Het gouwbestuur heeft dan ook beslist het lidgeld voor 1938 **uniform op 25 fr.** te bepalen.

Wij verzoeken U hierbij uw lidgeld voor het jaar 1938 te willen overschrijven op de **postrekening : A. Bockaert, Gent, Nr 40.83.04.** Wij zijn overtuigd dat gij, die het K. V. O. H. V. genegen zijt, en die zijn algemeene werking hebt kunnen waardeeren, uw lidmaatschap zult hernieuwen. Moest binnen de acht dagen na verzending van dezen omzendbrief, uwe storting ons niet zijn toegekomen, dan zullen wij zoo vrij zijn het lidgeld langs de post te laten ontvangen ; wij verzoeken U uwe huisgenooten te willen waarschuwen, dat bij aanbieding het lidgeld betaald mag worden.

Daar over het jaar 1938 zekere onkosten door het gouwbestuur moesten gedragen worden, en daar onze nieuwe werking hooge financieele uitgaven zal vergen, durven wij verwachten dat verschillende leden, uit eigen beweging en als steun, ons wel de gewone bijdrage van 40 fr. zullen willen overschrijven. Hiervoor zeggen wij hen bij voorbaat van harte dank.

Mr A. De Beuckelaer, Voorzitter.
Mr A. Bockaert, Secretaris.

AFDEELING OOSTENDE.

« OUDE ADELBRIEVEN »,
door E. P. STRACKE.

Op Woensdag, 30 November l. l., trad Z. E. Pater Stracke, te Oostende, in het lokaal Kerlinga, op voor een talrijk publiek, met een heerlijke voordracht, waarvan het onderwerp luidde : **« Oude Adelbrieven ».**

Na de voorstelling door Dr Lefèvre, voorzitter, toonde de Eerw. spreker aan, dat het Vlaamsche volk, sinds lang, een achterlijk volk is : het mist alle voornaamheid, omdat het geen besef heeft van zijn eigen waarde, geen zelfrespect bezit.

Men zou zich kunnen afvragen of er feitelijk wel een Vlaamsch volk bestaat. Wel is er nog een Vlaamsche bevolking,een Vlaamsch lichaam feitelijk, zonder ziel. Om een volk te zijn, wordt er vereischt : samenhoorigheid met het verleden, eendracht in het heden, duidelijke wil om in de toekomst zich zelf te blijven.

Nochtans is het Vlaamsche volk volstrekt niet altijd het achterlijke volk van nu geweest. Integendeel : het Noorden kijkt nu met minachting neer op onze Vlaamsche cultuur en nochtans heeft in het verleden de cultuur van het Zuiden die van het Noorden beïnvloed en gevoed. Moest het gebleven zijn wat het was, en zich in dezelfde lijn ontwikkeld hebben, dan zou het op dit oogenblik het Noorden ver overtreffen.

Het Vlaamsche volk kan wijzen op de eenige authentieke afstamming van de Franken, die onder al de Germanen het meest vooraanstaande volk waren.

De beschaving van dit volk, waarvan de Dietsche beschaving afstamt, heeft een primeerenden invloed gehad op de beschaving van de Ve tot en met de Xe eeuw. Onze geschiedschrijvers hebben dit over 't algemeen omwille der politieke passies niet willen toegeven.

Overigens, is het Frankische volk, langen tijd het eenige Germaansche volk geweest dat Roomsch was. Daarvan getuigen onder meer onze mystieken, die zulken overwegenden invloed hebben uitgeoefend.

Ook op maatschappelijk gebied hebben zij een veel grootere invloedssfeer gehad dan algemeen wordt erkend. De Frankische beschaving bestreek veel verdere streken dan men gewoonlijk aangeeft en het is bespottelijk het Kolenwoud als grens op te geven. Aan de ware geschiedenis getoetst, houdt deze bewering geen steek.

Te beweren dat ons Vlaamsche volk uit boerenkinkels bestond, gaat niet op. Het Frankische volk integendeel was spreekwoordelijk bekend voor zijn zwier en elegantie in zijn optreden. De Duitschers, als ze spraken van beschaafde lieden, noemden de « Vlamen », de Italianen, de « Fiamminghi ».

De Frankische taal, waarvan het Dietsch afstamt, werd niet alleen gesproken op het platte land, maar ook in de groote steden, zoowel van het huidige Vlaanderen, als van Frankrijk. Een der groote adelbrieven van ons volk is dan ook zijn taal, die een grooten voorsprong heeft gekend, zoowel op de Duitsche, als op de Fransche taal. Jammer is het dat dit domein zoo weinig is ontgonnen. We kennen op het oogenblik ge rechten Nederlandschen geschiedschrijver.

Als besluit zei spreker :

Wij, die een zoo rijk verleden hebben, moet er terug bij aansluiten en juist den rijkdom v dit verleden doet ons denken, dat er nog hc bestaat op nieuwe grootheid, voornamelijk we meer en meer bewust worden, dat we ons een cultuurvolk moeten gedragen.

We moeten de Dietsche spraak spreken zonc schaamte, met de oude Frankische elegantie steunen meer en meer op een adel welke ge ander volk, teruggaande naar zijn verleden, zulke mate bezit.

Deze causerie, doorspekt met talrijke geesti anecdoten, werd gehouden in een keurigen vor en was een aanschouwelijke les van sierlijkhe en voornaamheid.

De Eerw. spreker wist gedurende twee uur half, zonder onderbreking, zijn talrijk gehoor boeien en onder de bekoring van zijn woord houden.

Het dankwoord van den heer Lefèvre we dan ook geestdriftig en met langdurig appla beaamd.

GALA-BAL 10 DECEMBER 1938.

De belangstelling, die overal heerscht vo het GALA-BAL van 10 December a. s., te 9 u., de Zaal voor Beeldhouwkunst van het Pale voor Schoone Kunsten te Brussel, overtreft al verwachtingen.

Terecht wordt door vele Oud-Hoogstudente dit avondfeest beschouwd als een geschikte ge legenheid om oude vriendschapsbanden wee nauwer toe te halen.

De Leden van het K. V. O. H. V. hebben overi gens door hunne geestdriftige toetreding bewe zen, dat zij het opzet van den Centralen Raa om al de leden met hunne families nader bij el kaar te brengen, naar waarde geschat hebben.

De avond van 10 December 1938 belooft da ook een schitterende avond te worden, waarbi oud en jong in voorname gezelligheid zijn har zal kunnen ophalen.

Toegangskaarten kunnen ook rechtstreeks o het Bestendig Secretariaat, Nieuwstraat 50 t Brussel (Kantoor 401 — 4e Verdiep, open van tot 6 u. Telefoon 17.99.44) besteld worden, n overschrijving van het bedrag (25.— Fr. pe kaart) op postrekening Nr 42.92.38 van het Ka tholiek Vlaamsch Oud-Hoogstudentenverbon te Brussel.

GOUW LIMBURG

Op Zaterdag 3 December ll. ging de jaarlijksche Gildeavond door van de gouw Limburg.

Na het politiek diner waarop volksvertegenwoordiger SAP het woord voerde en eene rede uitsprak die buitengewonen ophef maakte, was het de laatste vergadering van dit jaar.

De uitstap belegd op 2 Oktober ll. naar Nederlandsch Limburg werd ongelukkiglijk afgelascht wegens de internationale verwikkelingen te dien tijde.

Eene talrijke en uitgelezen opkomst woonde den Gildenavond bij, waarop E. H. Dr K. PINXTEN eene uiteenzetting zou geven over het onderwerp : « FRAGMENTEN OVER HET AKTUEELE ECONOMISCH EN DEMOGRAPHISCH LEVEN VAN VLAANDEREN ».

De Voorzitter van de gouw Limburg, Adv. R. FRANSMAN stelde spreker voor, en begroette in hem den verdienstelijken Limburger, die niets onverlet laat om het welzijn van nieuwe Limburg te bewerken, en die dag-in-dag-uit op de bres staat in den dienst van zijn volk.

Een korte weergave van de toespraak van Dr Pinxten vindt de lezer op blz. 8.

Deze rede werd met de meeste oplettendheid beluisterd, en eene warme en dankbare ovatie werd spreker toegebracht.

Na deze voordracht werd een gezellige « clubavond » gehouden met studentikoze speechen en met de zangen uit den goeden studententijd.

NIEUW VLAANDEREN

24 DECEMBER 1938

Koningsbezoek en Muziek in Holland

« Cultureele aaneensluiting van de kleine landen (is) een kwestie van belangengemeenschap. »
(Voorwoord in het programma van het Manetoconcert.)

INDERDAAD kunnen we het met dit motto volkomen eens zijn, temeer, wanneer we het woord « belangengemeenschap » in zijn volle breedte beschouwen. Het is uit deze idee, dat wij indertijd zijn begonnen om belangsteiling te wekken voor de Vlaamsche muziek, omdat we overtuigd waren, dat een «belangengemeenschap » tusschen Noord en Zuid voor ieder, die even over onze zuidergrens heeft gekeken, van zelf spreekt.

Het kwam er dus maar op aan, de belangstelling in goede banen te leiden, om deze evidentie vruchtbaar te doen werken. Er waren er, die ons verweten, dat we te eenzijdig Vlaamsch georiënteerd waren, dat we de Walen te zeer uit het oog verloren, dat die toch ook een behoorlijke muziek hadden gecreëerd ; maar bij de meeste van die verwijtende uitspraken bleek ook, dat men zich niet behoorlijk op de hoogte had gesteld van wat Vlaanderen aan muziek had voortgebracht. En waren het nog alleen maar die « uitspraken », dan zou dit kwaad nog wel te overkomen zijn geweest. Doch wanneer men al eens muziek van Belgische componisten in het openbaar ging uitvoeren, waren meestal de programma's met weinig zorg gekozen. Bovenal heeft men op de prominente podia verzuimd, om ons geregeld op de hoogte te houden van wat er in België, door Vlamingen zoowel als Walen werd gecomponeerd. Uitvoeringen van Belgische muziek waren te zeldzaam, dan dat het Nederlandsche publiek zich een behoorlijk denkbeeld van de muzikale werkzaamheid onzer Zuiderburen kon vormen.

Intusschen heeft men dat niet alleen tegenover de Belgen verzuimd ! Hoelang heeft het niet geduurd, eer men hier in het Noorden wist, dat er nog zooiets als een moderne Fransche muziek bestond. Men zie er de programma's van het Concertgebouw-orkest maar eens op na ! En Nederlandsch grootste muziek-instituut beheerschte zóó volkomen het Nederlandsche muziekleven, dat ook de overige orkesten weinig meer te hooren gaven, dan een navolging van de Amsterdamsche programma's. Eerst na 1920 is hierin een verbetering gekomen. En nu zijn het dikwijls de kleinere orkesten in den lande, die geavanceerde programma's opstellen, die cycli organiseeren van hedendaagsche muziek uit binnen- en buitenland. Voor het Amsterdamsche Concertgebouw-orkest schijnt dit vooralsnog te groote bezwaren op te leveren,mede doordat dit orkest zijn standing van uitvoerend ensemble op peil heeft te houden en dit meent te moeten doen met het oude repertoire.

Zoo heeft men in Amsterdam voor een manifestatie van Nederlandsche en Belgische muziek moeten uitzien naar een andere organisatie en naar een ander orkest. En het had toch op den weg van het Concertgebouw-orkest gelegen, om bij het bezoek van Koning Leopold III een representatief programma ten gehoore te brengen. Was er dan geen materiaal voor ? Was er niet anders te vinden van de overledenen dan de Waal César Franck ? Of wilde men in Beethoven's Vijfde Symphonie zijn Vlaamsche voorouders eeren ? Met Franck is het Waalsche gedeelte hoogelijk geëerd. Maar voor Vlaanderen had men toch niet zóó ver van huis behoeven te gaan ! En dit was, naast den vitalen Nederlander Johan Wagenaar alles, wat er voor het gala-concert kon overschieten. Hier heeft zich het verzuim van lange jaren gewroken ; en de meest perfecte uitvoering van deze werken kan niet de blamage verhelpen, die wij ons zelf hier aandeden tegenover een figuur als Koning Leopold III, die heel zijn leven heeft blijk gegeven van een oprechte en daadwerkelijke belangstelling in de cultureele samenwerking tusschen België en Nederland, en voor de muziek niet op de laatste plaats. Want de Koning houdt zeer veel van muziek evenals Koningin Elisabeth.

Men heeft dus voor een representatief Nederlandsch-Belgisch concert een àndere organisatie en een ànder orkest moeten nemen. De MANETO heeft zich daarvoor de medewerking verzekerd van het Rotterdamsch Philharmonisch orkest, o. l. v. Eduard Flipse, dat zijn sporen voor de hedendaagsche muziek reeds lang had verdiend. Inzooverre was de keuze van het MANETO-comité dus zeer gelukkig.

Minder gelukkig echter achten we de keuze van de uitgevoerde werken : want het symfonisch gedicht « Médée » van Maur. Schoemaker achten we noch voor den componist en noch minder voor de Vlaamsche muziek van veel belang, laat staan, dat het als norm voor een van beide kon dienen. Het was het eenige Vlaamsche stuk. Het gevolg is natuurlijk, dat men van « de» Vlaamsche muziek de volgende verkeerde voorstelling heeft geïncasseerd. Zeer tot schade van de reputatie van de eigenlijke Vlaamsche muziek. De andere Belg, Jean Absil, wiens bekroond pianoconcert van de laatste Isaye-wedstrijd door Alex. Dumortier werd gespeeld, kan al evenmin gelden als vertegenwoordiger van de Waalsche componisten. Het beste stuk wat we te hooren kregen van de Belgen was het Adagio voor strijkorkest van den voor meer dan veertig jaren gestorven Guillaume Lekeu.

Het is mij een raadsel, hoe het MANETO-comité deze heterogene staalkaart heeft kunnen en durven voorzetten als een manifestatie, om « het publiek te doordringen van de levende waarden der muziek beider landen ». Hoe wil het op deze manier « bijdragen tot een levendiger onderlinge uitwisseling dan tot nu toe heeft plaats gevonden ? »

Het « Voorwoord » van het programma van dit MANETO-concert is een schoone beginselverklaring, en zooals het daar ligt, belooft het heel wat voor de toekomst. Maar dan moet het comité deze concerten voortzetten. (De vorm van organisatie kan dan gerust wat meer commercieel zijn !) En vooral moet het zich beter op de hoogte stellen, omtrent wat België, in het Walenland zoogoed als in Vlaanderen, aan muziek heeft voortgebracht. Het late het niet bij dit ééne concert, dat we dan graag als inleiding, als « prospectus » desnoods willen beschouwen, en we verheugen ons, wij bijzonder, op wat ons dan nog aan schoons te wachten staat.

Het Nederlandsche deel van het programma zat beter in elkaar. Diepenbrock's « Hymne an die Nacht », waar Annie Woud veel eer mee inlegde, de « Symphonische Variaties » van Badings, Pijper's « Cello-concert » gespeeld door Loevenssohn en de « Elegie « (in memoriam Koningin Astrid) van Guillaume Landré geven werkelijk een goed denkbeeld van de Noord-Nederlandsche muziek van de laatste jaren.

Laat het MANETO-comité zich naast de Noord-Nederlandsche muziek ook eens gaan toeleggen op de Zuid- N e d e r l a n d s c h e, dan blijft het, zonder aan politiek « Groot-Neerlandisme » te doen toch binnen de grenzen van zijn zelfgestelde taak. Want cultureel behoort ook Vlaanderen en de Vlaamsche muziek tot Nederland. Dat wij dit niet meer weten of zelfs maar aanvoelen, is mede de schuld van verkeerde oriëntatie van vroegere geslachten. En het zou heusch geen schande zijn, wanneer het MANETO-comité Vlaanderen binnen zijn werkingssfeer trok. Integendeel !

Piet Visser.

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

HET PROBLEEM VAN DE SAMENWERKING NEDERLAND-VLAANDEREN-BELGIË.

MEDEDEELING VAN DEN CENTRALEN RAAD.

Naar aanleiding van de rede door Mr Borginon op 26 October ll. voor de Afdeeling Brussel van het K. V. O. H. V. gehouden over « De Vlaamsch-nationale positie in het Nieuw Europa van na Muenchen » en den daaropvolgenden debat-avond d. d. 7 November ll. omtrent de door Mr Borginon verdedigde stellingen, werd door het Bestuur van Afdeeling Brussel tot den Centraien Raad van het K. V. O. H. V. het verzoek gericht onverwijld de practische mogelijkheden van de door Mr Borginon in het vooruitzicht gestelde samenwerking tusschen België en Nederland te onderzoeken en « een intensieve » actie op touw te zetten tot verwezenlijking » van de voorafgaande voorwaarden die voor » deze samenwerking onontbeerlijk zijn, te we- » ten :

« a) het verkrijgen van afdoende waarborgen » voor de handhaving en versterking, zoowel » door Walen als door Vlamingen ten overstaan » van wie ook, van de politiek van zelfstandig- » heid en onpartijdigheid ;

«b) afwijzen van autoritarisme en totalitairen » Staatsvorm en getrouwheid aan de Nederland- » sche staatkundige traditie van werkdadige » volksmedezeggenschap ;

« c) herinrichting van den Belgischen Staat » op federatieven grondslag ».

Na grondige bespreking van dit verzoek is de Centrale Raad van oordeel, dat alvorens een bepaald standpunt in dezen te kunnen innemen, het noodzakelijk is een voorafgaandelijk onderzoek in te stellen om den toestand in Vlaanderen en in België ten overstaan van elk der drie vooropgesteide voorwaarden tot samenwerking duidelijk te belichten. De Centrale Raad heeft daartoe in zijn midden verslaggevers aangeduid die, met behulp van specialisten in of buiten het K. V. O. H. V., een referaat zullen uitbrengen dat als basis voor verdere bespreking zal dienen.

De Centrale Raad K. V. O. H. V. zal tevens de wenschelijkheid onderzoeken om een Centraal Congres te beleggen met aan de dagorde de studie van elk dezer drie punten, ten einde de ruimste mogelijkheden te scheppen om de gewenschte samenwerking tusschen België en Nederland in den geest en volgens de aangenomen richtlijnen van het K. V. O. H. V. te helpen verwezenlijken. Tegelijkertijd heeft de Centrale Raad besloten op zijn eerstvolgend Politiek diner in den loop der maand Januari een Nederlandsch redenaar uit te noodigen, met als opdracht, aansluitend bij de rede van Mr Borginon, de mogelijkheden van samenwerking van Nederlandsch standpunt uit te willen behandelen.

De Centrale Raad is van oordeel dat het door Mr Borginon gestelde probleem zoo alomvattend is dat het niet mogelijk blijkt vooralsnog juiste en bepaalde richtlijnen aan de leden van het Verbond voor te schrijven. Hij is echter eveneens de meening toegedaan, dat het gestelde probleem van ongemeen gewicht is en dat de oplossing ervan van aard is om op definitieve wijze de verdere evolutie van het politiek gebeuren in Vlaanderen te bepalen.

De Centrale Raad zal dan ook alle middelen te werk stellen om de talrijke facetten van dit vraagstuk zoo volledig mogelijk te belichten ten einde in een nabije toekomst te komen tot een algemeene conclusie, die het uitgangspunt zal worden van de verdere actie van het Verbond, met het oog op het daadwerkelijk tot stand brengen van de zoo noodzakelijke samenwerking tusschen Nederland en België,meer bepaaldelijk nog en vooral tusschen Nederland en Vlaanderen.

NIEUW VLAANDEREN

31 DECEMBER 1938

Tijdingen van het K.V.O.H.V.

Overzicht der werking — Gouw West-Vlaanderen

AFDEELING BRUGGE

DR. LEO PICARD (DEN HAAG) OVER « DE GEBEURTENISSEN IN TSJECHO-SLOWAKIJE » OP VRIJDAG 9 DECEMBER 1938.

DE omvorming van Tsjecho-Slowakije biedt een voorbeeld van de stelling, dat het volk gevormd wordt door de natie en niet door den staat, een stelling die eveneens door de Vlamingen verdedigd wordt, o. m. tegen de theorieën van Pirenne. De geachte spreker heeft dan ook vaak een parallel getrokken tusschen Tsjecho-Slowakije en Vlaanderen.

Aan het begin van hun geschiedenis zijn de Sudeten en Tsjechen reeds geslingerd tusschen het Slavische Oosten en West-Europa. In de VIIIe eeuw heeft de westelijke richting de bovenhand onder den invloed van het Frankische rijk en de Frankische missioneering; als hoogtepunt dient gewezen op de oprichting van de Praagsche Universiteit als Germaansch cultuurcentrum.

Met de XIVe eeuw komt de reactie los, uitgaande van de Tsjechen, die te zamen met hun geestelijkheid samenspannen om aan de Germaansche invloedsfeer te ontkomen; door het Edict van Göttenberg geraakt de Praagsche Universiteit in hun handen, hetgeen de mogelijkheid schept tot de vorming van het Tsjechische volk, totnogtoe van een leidenden stand beroofd.

Hinderpalen rijzen spoedig op : de hervorming van Luther, waarbij de Tsjechen, voorbereid door het Hussisme, zich gemakkelijk aansluiten, haalt opnieuw den Germaanschen invloed binnen. Ook de Contra-reformatie is van Duitschen-oorsprong en de hevige reactie der katholieken, waarvan als typisch staaltje de Praagsche defenestratie geciteerd wordt, leidt zelfs tot de vernietiging van den Tsjechischen adel.

Gedurende deze eeuw Contra-reformatie kent Bohemen een bloeitijdperk met de Tsjechische barok — zoo nauw verwant aan den Jezuïetenstijl in Vlaanderen —, en tevens politieke rust onder het Habsburgsche vorstenhuis, die echter eveneens de Duitsche richting steeds sterker ontwikkelen. De geachte spreker wijst o.m. op den invloed van de Duitsche Romantiek op de nationale geschiedschrijving der Tsjechen, even romantisch als Conscience's « Leeuw van Vlaanderen », onder denzelfden invloed geschreven.

Het revolutionnaire Europa van 1848 doet ook in Bohemen een nationale beweging met democratischen inslag geboren worden. Noodzakelijk brengt de Weensche centralisatie mede, dat deze democratie federalistisch georiënteerd is. Maar nu treedt een tegenstelling naar voren tusschen diegenen die in het Bohemen Sudeten en Tsjechen samen willen vereenigen, en diegenen die ze willen scheiden. De Kremsier Rijksdag kon een overeenkomst tusschen beide opvattingen verwezenlijken op de eerste stelling : Tsjechen en Sudeten in twee afzonderlijke provincies onderverdeeld, federalistisch met Weenen verbonden.

Deze federalistische beweging werd evenwel door Frans-Jozef onderdrukt en het centralistisch bewind bleef gehandhaafd. Als reactie staan de Hongaren in 1866 op en verwezenlijken de scheiding van Oostenrijk en Hongarijë.

De Tsjechen en Sudeten behoorden tot Oostenrijk, doch de Weensche diplomatie speelde handig de eenen tegen de anderen uit.

Met de jaren 1880/1890 verschijnt de Alldeutsche Partei, die ditmaal verder gaat en op de aansluiting met het Duitsche Rijk van Bismark aanstuurt. Een godsdienstig kwestie is daarmede verbonden, nl. wordt onder het motto « Los van Rome » een reactie gepredikt, wegens het feit dat, bij samenwerking der Roomsch-Katholieke Kerk en der Habsburgers, de Kerk om de lagere massa van het volk, die in hoofdzaak Slavisch was, te bereiken, aandrong op toegevingen aan het Slavisch element.

Onder den oorlog 1914-1918 vertoont zich opnieuw de tweespalt : de Panslavische en de Westeuropeesche richting, doch met de Bolchevistische revolutie krijgt de Westeuropeesche richting met Masaryk en Benesj de bovenhand.

Weliswaar had Benesj, in een studie, verschenen te Dijon, de scheiding der nationaliteiten verdedigd, doch te Versailles werd dit beginsel genegeerd om terug te grijpen naar het oude Koninkrijk Bohemen, waarbij Slowakijë gevoegd werd. Ook de Pressburger overeenkomst, waarbij aan de verschillende nationaliteiten autonomie beloofd werd, bleef doode letter.

Na den oorlog weigeren de Sudeten aanvankelijk den nieuwen staat te erkennen ; ze willen aansluiting met Oostenrijk, dat op zijn beurt federatief zou verbonden worden met Groot-Duitsch land. De demonstraties in 1918 werden evenwel met geweld onderdrukt.

Daarop ontstaat de activistische beweging met die Sudeten die den Staat willen erkennen en ermede samenwerken. Ongelukkig — en dhr. Picard verwijst opnieuw naar onze Vlaamsche Beweging — valt deze beweging in een tiental partijen uiteen, zoodat de Tsjechische Staat zich sterk voelt en de eene partij tegen de andere uitspeelt. Dit blijkt de hoofdfout te zijn geweest van de toenmalige politiek : het eeuwige schipperen en gemis aan eerlijk optreden tegenover de activistische beweging. Weliswaar was de wetgeving goed, maar nu in den modernen Staat de macht van het Parlement verlegd wordt naar de bureaucratie, leger, economie, bankwezen, beteekende een niet-toegepaste wetgeving niets tegenover de anti-Duitsche werking van de andere machten in den Staat. Op economisch gebied leidde dit tot sociale ellende in het Duitsche gedeelte, waardoor vele Sudeten tot de sociaal-democratie gedreven werden.

Doch ook deze sociaal-democraten konden, evenmin als de activisten, iets bereiken.

Henlein heeft het in die omstandigheden veel gemakkelijker gehad dan het geval zou geweest zijn, hadde de Staat toegevingen gedaan aan de activisten. Henlein zelf dacht aanvankelijk aan samenwerking met den Staat, alhoewel hij, geleerd door de geschiedenis der verdeelde activistische beweging, eerst de Sudeten wou vereenigen om aldus een macht te vormen, waarmede gemakkelijker toegevingen konden afgedwongen worden.

Ten overstaan van Henlein's beweging, werden in 1937 groote beloften afgelegd aan de activisten om deze tegen de Henleinisten uit te spelen. Doch in Februari 1938 moesten de activisten zelf bekennen, dat ze niets bereikt hadden.

De Anschluss van Oostenrijk bij Duitschland was dan ook een factor, die vele activisten bij Henlein deed aansluiten.

Benesj had toen nog een kans : Henlein stelde de scheiding voor van gebied voor Sudeten en Tsjechen — eenmaal het plan van de Tsjechische Agrariërs. Benesj gaf niet toe, zich sterk wanend met de hulp van zijn Europeesche bondgenooten. Dit was een misrekening, zooals al spoedig gebleken is met de Septemberdagen.

Als besluit meent dhr Picard, dat het feit, dat de Tsjechisch-Slowaaksche Staat tot zijn natuurlijke grenzen teruggebracht werd, geen ramp is voor Europa.

AFDEELING VEURNE - NIEUPOORT - DIKSMUIDE.

EERSTE WINTERVERGADERING.

Op Donderdag 15 dezer werd de eerste Wintervergadering gehouden.

Na het inleidend woord van den Voorzitter, die een dertigtal aanwezigen welkom heette, hield de spreker, Ir. T. Herbert een zeer belangwekkende lezing over het actueele vraagstuk : De Beweging van verzet is voorbij, nu moeten we nieuwe wegen opgegaan !

De Voorzitter dankte Ir. Herbert uit naam van de vergadering, en kondigt tevens de 2de wintervergadering aan, die op 4 Januari 1939 zal doorgaan.

EEN GROOTE FEEST-AVOND TE LEUVEN.

Op Zaterdag 7 Januari e. k. te 21 uur wordt in het Hotel Metropole te Leuven een **Privaat Bal** gehouden ten voordeele van de « Sociale Hulp » van het K. V. H. V. Leuven. Het ligt in de bedoeling van de inrichters het initiatief dat verleden jaar bij de Lustrumfeesten van « Ons Leven » werd ingezet, thans verder uit te bouwen.

Het feest wordt ingericht door het K. V. O. H. V. Leuven in samenwerking met de Oud-Hoogstudentenclub « Lovania ».

Al werden de inschrijvingslijsten op 25 December ll. gesloten, toch willen wij aan de leden van K. V. O. H. V. nog de gelegenheid geven aan dezen feest-avond deel te nemen. Wij verzoeken hen echter met aandrang voor Dinsdag 2 Januari e. k. te willen inschrijven.

Praktische schikkingen :

1) Belangstellenden gelieven het bedrag der inschrijvingen (fr. 20) te storten op p.ch. 425119 van E. Van de Wijer, advokaat (Leuven).

2) Te 20,30 uur (dus een half uur voor den aanvang van dezen feest-avond), wordt in de ruime salons van het Hotel een receptie gehouden.

3) Avondkleedij vereischt.

HERMAN V. D. REECK-UNIVERSITEIT.

De Cyclus **hedendaagsche politieke stroomingen** vangt aan op Donderdag 5 Januari a. s. met de lessen van **Mr. Jan Brans,** over **De Hedendaagsche Democratie,** te houden van 8 tot 10 uur op 5, 12 en 19 Januari.

Vervolgens komt **Mr. J. Timmermans** aan de beurt met 4 lessen over het **Kommunisme** en wel op Donderdag 26 Januari en 2 Februari telkens van 8 tot 10 uur.

De cyclus vervolgt dan met 4 lessen van **Mr. M. Langohr,** over het **Fascisme en Nationaal-socialisme** op Donderdag 9 en 16 Februari van 8 tot 10 uur.

Dan komen er 2 lessen over het **Nationaal-Solidarisme** door **Viktor Leemans** op Donderdag 23 Februari van 8 tot 10 uur.

Als besluit van deze cyclus geeft **Mr. Lode Claes** dan 2 lessen over **het probleem der kleine Europeesche volkeren tusschen Democratie en Fascistisch blok,** op Dinsdag 18 Februari. Hierbij aansluitend geeft **Dra Julia Leclercq,** 8 lessen over **Wijsbegeerte van het Kommunisme** op Donderdag 2, 9, 16 en 23 Maart telkens van 8 tot 10 uur.

Deze cyclus is ook toegankelijk voor niet-leden mits betaling van een cyclusgeld van fr. 10.

CENTRALE VOORDRACHT : Dr. R. v. ROOSBROECK.

De 2de helft van het lesjaar wordt ingezet met een Centrale Voordracht van Dr. R. van Roosbroeck, op Woensdag 4 Januari a. s. te 8,30 uur (zaal « AKOS » St. Niklaasplaats), Lange Nieuwstraat, Antwerpen.

Dr. van Roosbroeck zal spreken over de **Vlaamsche uitwijkelingen in de 16e eeuw** (Noord-Nederland, Duitschland, Engeland).

Op 5 Januari vangt dan in de Gemeenteschool, Constitutiestraat de cursus aan over **moderne bedrijfsorganisatie** door **Ir. M. H. Damme,** Ingenieur aan het Werkspoor te Utrecht.